

ΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ

Πρακτικά ημερίδας με θέμα:

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΑ ΠΑΡΚΑ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ - ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

3 Μαρτίου 1995

ΔΙΟΡΓΑΝΩΤΕΣ:

ΤΕΕ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ
ΠΑΝ. ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΕΒΕΤΑΜ Α.Ε.

Υπό την αιγίδα του Δήμου Βόλου

Επιμέλεια: Ηλίας Ξηρακιάς (Πρόεδρος ΤΕΕ)

Επιχορήγηση έκδοσης: Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας - Τμήμα Μαγνησίας
Εκδόσεις: Πολιός τηλ: 58587

Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας ΤΕΕ Μαγνησίας

ΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΓΜΗΜΑ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ

Πρακτικά ημερίδας με θέμα:
"Τεχνολογικά Πάρκα στην Ελλάδα,
προβλήματα - προοπτικές"

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΗΜΕΡΙΔΑΣ

- 09.00-09.30 Προσέλευση
- 09.30-10.00 Χαιρετισμοί
- 10.00-10.30 Γεν. Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας
- 10.30-11.00 Δρ. ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΙΩΤΗΣ, υπεύθυνος τεχνολογικού πάρκου Αιτωλίας.
- ΘΕΜΑ: "Τεχνολογικό πάρκο Αιτωλίας, μικροσκοπική ανάλυση και πρώτα πειραματικά συμπεράσματα"
- 11.00-11.30 Δρ. ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΠΑΚΟΥΡΟΣ, υπεύθυνος ανάπτυξης τεχν. πάρκου Θεσ/νίκης.
- ΘΕΜΑ: "Τεχνολογικό πάρκο Θεσσαλονίκης. Η Βαλκανική διαστασή του"
- 11.30-12.00 ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ
- 12.00-12.30 ΦΙΛ. ΛΟΥΚΙΣΣΑΣ, καθηγητής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.
- ΘΕΜΑ: "Μεταφορά τεχνολογίας - Ο ρόλος του Πανεπιστημίου"
- 12.30-13.00 Δρ. ΤΖΑΜΤΖΗΣ, Δρ. Μηχανικός Μεταλλείων Μεταλλουργός, τεχνικός Δ/ντης ΕΒΕΤΑΜ Α.Ε.
- ΘΕΜΑ: "Τερωτοβουλία για το τεχνολογικό πάρκο Βόλου"
- ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ - ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
- ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ - ΓΕΥΜΑ
- ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΠΕΤΡΟΣ Γ. ΚΟΥΤΣΟΥΚΟΣ, πρόεδρος Δ.Σ. του Επιστημονικού πάρκου Πατρών.
- ΘΕΜΑ: "Επιστημονικό πάρκο Πατρών. Παρούσα κατάσταση και προοπτικές"
- 16.00-16.30 Δρ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ, Αντιπρόεδρος εταιρείας διαχείρισης του επιστημονικού και τεχνολογικού πάρκου Κρήτης.
- ΘΕΜΑ: "Μηχανισμοί προώθησης επιχειρηματικών δραστηριοτήτων στα τεχνολογικά πάρκα"
- 16.30-17.00 Κ. ΠΑΝΑΓΙΟΠΟΥΛΟΣ, καθηγητής Ε.Μ.Π. και πρόεδρος της επιτροπής τεχνολογικού πάρκου Λαυρίου.
- ΘΕΜΑ: "Το Πολυτεχνείο ως φορέας ανάπτυξης του τεχνολογικού πάρκου Λαυρίου"
- 17.00-17.30 Ε. ΣΠΑΝΟΣ, μέλος Δ.Σ. του Συνδέσμου Βιομηχανιών Θεσσαλίας & Κεντρικής Ελλάδας. Δ/ντης εργ. "ΟΛΥΜΠΟΣ" ΑΓΕΤ - ΗΡΑΚΛΗΣ
- ΘΕΜΑ: "Βιομηχανία και τεχνολογικά πάρκα"
- 17.30-18.30 ΣΥΖΗΤΗΣΗ

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ν.Σπ. Βλάχος	Καθηγητής Παν. Θεσσαλίας, Πρόεδρος του Δ.Σ. της ΕΒΕΤΑΜ Α.Ε.
Φ. Λουκίσσας	Καθηγητής Πανεπ. Θεσσαλίας
Ηλ. Μανουσάκη	Διπλ. Οικον. Μηχανικός
Ηλ. Ξηρακιάς	Διπλ. Πολ. Μηχ/κός, Αντιπρόεδρος της Δ.Ε. του ΤΕΕ Μαγνησίας
Θ. Πίσσιας	Δ.πλ. Χημικός Μηχανικός, μέλος της Αντιπροσωπίας του ΤΕΕ Μαγνησίας
Ε. Σταυρινός	Πρόεδρος της Δ.Ε. του ΤΕΕ Μαγνησίας
Στ. Φιλιππιτζής	Διπλ. Ηλ/γος Μηχανικός, μέλος της Δ.Ε. του ΤΕΕ Μαγνησίας

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η συνεχιζόμενη οικονομική κρίση, η ραγδαία αναδιάρθρωση της βιομηχανίας και η ταχύρυθμη αύξηση της ζήτησης προϊόντων υψηλής τεχνολογίας, επιβάλλουν την αναδιάρθρωση των παραγωγικών δραστηριοτήτων στη χώρα μας. Βρισκόμαστε σ' ένα ιστορικό σημείο, όπου κρίσιμες αποφάσεις και σωστές επιλογές θα καθορίσουν την ποιότητα της ζωής μας στο άμεσο μέλλον. Είναι βέβαιο ότι και η ελληνική κοινωνία δε θα μπορέσει να ξεφύγει από την αυξανόμενη πίεση του διεθνούς ανταγωνισμού. Όμως οι ραγδαίες τεχνολογικές εξελίξεις δημιουργούν νέες ευκαιρίες για τις κοινωνίες που θα μπορέσουν να τις αξιοποιήσουν. Η εποχή της πληροφορικής εκφραζόμενη μέσα από την ταχεία διάδοση των δικτύων ηλεκτρονικών υπολογιστών προμηνύει, ότι στο νέο αιώνα η άμεση πρόσβαση στην πληροφορία θα είναι ο σημαντικότερος παράγοντας οικονομικής ανάπτυξης εφάμιλλος του σιδηρόδρομου, άνθρακα και γάλυβα του περασμένου αιώνα.

Μία θετική συνεισφορά στην ανασυγκρότηση των παραγωγικών δυνάμεων, στην ενθάρρυνση πρωτοβουλιών κυρίως από τους νέους, είναι η δημιουργία χώρων επιχειρηματικής δραστηριότητας και εκκόλαψης νέων προϊόντων και υπηρεσιών που μπορεί να προσφέρει ο θεσμός των Τεχνολογικών - Επιστημονικών Πάρκων. Η διεθνής εμπειρία από την ίδρυση και λειτουργία των Πάρκων έχει δείξει ότι αυτά μπορούν να συμβάλλουν στη μεταφορά και διάχυση της τεχνολογίας. Παράλληλα, μπορούν να αποτελέσουν εργαλεία άσκησης βιομηχανικής και αναπτυξιακής πολιτικής σε συνδυασμό με την αποκέντρωση και την περιφερειακή ανάπτυξη.

Ο χαρακτήρας του Τεχνολογικού Πάρκου ως μοχλού υποστήριξης των παραγωγικών δραστηριοτήτων αλλά και ως πόλου συγκέντρωσης σύγχρονων τεχνολογιών μπορεί να συμβάλλει στην ανάπτυξη, μέσω της ενδογενούς κινητικότητας των πόρων, της αύξησης της ικανότητας ανάπτυξης καινοτομίας και τις δυνατότητας ταχείας προσαρμοστικότητας στις εξωτερικές συνθήκες ανταγωνισμού.

Το Τεχνολογικό Πάρκο ως νέος μηχανισμός διασύνδεσης έρευνας και παραγωγής, μπορεί μέσω από την εμπειρία της αεροβιομηχανίας, να επιτύχει την αναδιάρθρωση του βιομηχανικού ιστού. Μπορεί επίσης να νέας τεχνολογίας.

Με την συμπαράσταση προσδίδει μία νέα εικόνα στην περιοχή προσελκύνοντας επιχειρηματικές δραστηριότητες και οικονομική υποστήριξη της περιφέρειας Θεσσαλίας αλλά και με την βοήθεια όλων των φορέων της περιοχής μας, η αναληφθείσα πρωτοβουλία ίδρυσης του Τεχνολογικού Πάρκου Θεσσαλίας (Τ.Π.Θ.) έχει στόχο τον συντονισμό του πανεπιστημιακού, ερευνητικού, τεχνολογικού και επιχειρηματικού δυναμικού της περιφέρειας, με κύριο αντικείμενο τη δημιουργία και μεταφορά τεχνολογίας και τεχνολογίας προς τις παραγωγικές δραστηριότητες της περιοχής μας.

Η πρωτοβουλία ΤΠΘ προσβλέπει στην αναβάθμιση και στον αναπροσανατολισμό των επιχειρήσεων της περιοχής, στη δημιουργία νέων βιομηχανιών και επιχειρηματικών δράσεων και στην διασύνδεση με τις διεθνείς αγορές. Αυτή οι υψηλοί στόχοι δεν μπορούν να επιτευχθούν χωρίς την αμέριστη συμπαράσταση της τοπικής κοινωνίας.

Με αυτές τις σκέψεις το ΤΕΕ Μαγνησίας σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας και τη EBETAM, αλλά και με την ευρύτερη συμπαράσταση των φορέων της περιοχής, διοργάνωση την ημερίδα αυτή με κύριο στόχο τη μελέτη του θεσμού των Τεχνολογικών Πάρκων και της μέχρι τώρα εμπειρίας από την εφαρμογή του στην χώρα μας.

Η ημερίδα υπήρξε ιδιαίτερα επιτυχής και ως προς την συμμετοχή φορέων από όλη τη χώρα αλλά και από την εις βάθος ανάλυση και τον προβληματισμό που αναπτύχθηκαν. Με μεγάλη χαρά και υψηλό αίσθημα ευθύνης παραδίδουμε τα πρακτικά της ημερίδας στην κρίση του αναγνώστη και του ιστορικού της περιοχής μας.

Ν. Σπ. Βλάχος

Καθηγητής Παν. Θεσσαλίας

Πρόεδρος Τμήματος Μηχανολόγων

ΠΡΩΙΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ
ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Ν. Βλάχος, Ηλ. Ξηρακιάς, Απ. Παπαδούλης

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Νίκος Βλάχος)

Κυρίες και κύριοι καλημέρα σας. Ελπίζω ότι έχει διανεμηθεί το πρόγραμμα της ημερίδας σ' όλους. Θα ήθελα πριν αρχίσουμε να αναφερθώ σε μερικά τηλεγραφήματα που λάβαμε σχετικά με την ημερίδα. Οβουλευτής κ. Τζανής είναι στην Βουλή και δεν μπορεί να παρευρεθεί, ενώ η κα Ζήση θα παρευρεθεί στην απογευματινή συνεδρίαση. Έχουμε ένα τηλεγράφημα από ένα μακρινό αλλά σημαντικό μέρος της Ελλάδας, την Δωδεκάνησο, από το ΤΕΕ/Δαδεκανήσου, απευθυνόμενο στον Πρόεδρο του ΤΕΕ/Μαγνησίας, λέγοντας ότι δεν θα μπορέσουν να παρευρεθούν στην σημερινή μας ημερίδα και ευχόμενοι καλή επιτυχία στις εργασίες της και συγχαίρουν τους οργανωτές για την πρωτοβουλία της οργάνωσης της ημερίδας. Στην συνέχεια, θα παρακαλέσω τον Πρόεδρο της οργανωτικής Επιτροπής και Πρόεδρο του ΤΕΕ/Μαγνησίας, να απευθύνει έναν σύντομο χαιρετισμό στους συνέδρους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΕΕ/ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ

Κυρίες και κύριοι, εκ μέρους της Διοικούσας Επιτροπής του ΤΕΕ/Μαγνησίας και της Οργανωτικής Επιτροπής της ημερίδας, ένα μεγάλο ευχαριστό για την παρουσία σας. Είναι σαφές σήμερα και νομίζω γενικό αποδεκτό πως το προϊόν μιας οικονομίας δεν εξαρτάται πλέον από το πλήθος των εργατικών χεριών και το μέγεθος του επενδυμένου κεφαλαίου. Αλλά αυτή τελικά που καθορίζει τους ρυθμούς ανάπτυξης είναι η τεχνολογία, δηλαδή τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των μέσων και οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή υλικών αγαθών και υπηρεσιών. Πώς όμως αναπτύσσεται η τεχνολογία; Σίγουρα έχει σαν αφετηρία την μεγάλη εμπειρία των παραγωγών. Περνά μέσα από τα εργαστήρια και συνεχίζει στα Ερευνητικά Ιδρύματα. Παγκόσμια όμως, πολλές φορές, αυτά τα ερευνητικά Ιδρύματα δεν απέδωσαν γιατί λειτούργησαν αποκομμένα από την παραγωγή. Έτσι σήμερα εμφανίστηκε ένας νέος οργανωτικός σχηματισμός για να καλύψει ακριβώς αυτήν την ανάγκη, δηλαδή την σύνδεση της έρευνας με την παραγωγή. Αυτός ο νέος οργανωτικός σχηματισμός, δεν είναι άλλος από το Τεχνολογικό Πάρκο.

Σε γενικές γραμμές δηλαδή, το Τεχνολογικό Πάρκο οργανώνεται στην περιοχή ενός ερευνητικού φορέα, (Πανεπιστήμιο, ερευνητικό Κέντρο). Περιλαμβάνει επιχειρήσεις προηγμένης τεχνολογίας με ερευνητικές ανάγκες αντίστοιχες προς τη δραστηριότητα αυτού του επιστημονικού φορέα. Παράλληλα το Τεχνολογικό Πάρκο σχεδιάζεται για να ενθαρρύνει την ίδρυση νέων επιχειρήσεων υψηλής τεχνολογίας που θα εκμεταλλευτούν οικονομικά τα ερευνητικά αποτελέσματα του επιστημονικού και ερευνητικού φορέα. Διεθνώς τώρα, η εμπειρία έχει δείξει πως τα Τεχνολογικά Πάρκα, κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις, μπορεί να θεωρηθούν σημαντικά εργαλεία βιομηχανικής πολιτικής σε συνδυασμό βέβαια με την αποκέντρωση και την περιφερειακή ανάπτυξη. Αυτές είναι οι σημερινές μας σκέψεις, που είχαμε και πριν από 2,5 περίπου χρόνια, όταν πρωτοφέραμε το θέμα, το καλοκαίρι του '92, εδώ στον Νομό κάνοντας την πρώτη ημερίδα για το Τεχνολογικό Πάρκο Βόλου. Ήταν πραγματικά μία επιτυχημένη ημερίδα, ακούστηκαν όλες οι απόψεις στα π επικρατούσε εκείνη την εποχή. Τότε, θέλω να σας μεταφέρω ότι η αναφορά και μόνον

για την ίδρυση Τεχνολογικού Πάρκου Βόλου προκαλούσε σχετικά μειδιάματα. Και είναι σαφές αυτό, λόγω των μεγάλων διαστάσεων που έχει το θέμα.

Σήμερα, 2,5 χρόνια μόλις μετά, έχουν γίνει τόσα πολλά που πιστεύω πως η υλοποίηση του Τεχνολογικού Πάρκου, να μην θεωρείται πλέον ένα όραμα, ένας μεγαλειώδης στόχος, αλλά να είναι κάτι πραγματικά ορατό και υλοποιήσιμο. Κατ' αρχάς, να ξεκαθαρίσουμε ότι η απόφαση δημιουργίας του πάρκου εδώ στην περιοχή μας δεν ήρθε σαν αποτέλεσμα μιας εθνικής περιφερειακής βιομηχανικής πολιτικής, αλλά σαν αποτέλεσμα μιας πραγματικά τοπικής πρωτοβουλίας. Βρέθηκαν ορισμένοι φορείς, έβγαλαν το θέμα, πάρθηκαν οι αντίστοιχες πρωτοβουλίες και έτσι δημιουργήθηκε το ζήτημα.

Έχουν γίνει δύο μελέτες σκοπιμότητας, η μία με πρωτοβουλία της ΕΒΕΤΑΜ και η άλλη με πρωτοβουλία της Νομαρχίας. Προσεγγίζοντας όλο και περισσότερο το θέμα σε αυτά τα 2,5 χρόνια και ξεκαθαρίζοντας ό,τι ασάφειες υπήρχαν γύρω από τον χαρακτήρα και τον φορέα του τεχνολογικού πάρκου, επιτυγχάνεται όλο και περισσότερο η πλήρης ομοφωνία όλων των φορέων του νομού.

Κάτι που πρέπει να πουμε ότι δεν ήταν δεδομένο από την αρχή. Ακόμα δεν είχαμε ξεκινήσει να κουβεντιάζουμε για το Πάρκο και είχαν εμφανιστεί οι πρώτες μεγάλες διαφωνίες. Διαφωνίες που εκφραζόντουσαν πραγματικά και στο τι χαρακτήρα θα έχει και ποιος θα είναι ο φορέας του. Ακόμη παραπέρα, σήμερα έχει προσληφθεί από την ΕΒΕΤΑΜ ένας περιφερειολόγος για το Γραφείο Διασύνδεσης με τη Βιομηχανία.

Το βασικότερο, υπάρχει η ρητή και κατηγορηματική δέσμευση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας για εκταμίευση του ποσού 400 εκατομμυρίων για κάλυψη άμεσων αναγκών και ολοκλήρωση της κτιριακής υποδομής του Τεχνολογικού Πάρκου.

Γι' αυτό το ποσό πραγματικά έχει δεσμευθεί ο κύριος Γενικός Γραμματέας να το εκταμιεύσει. Έχει συσταθεί σήμερα Επιτροπή Αξιολόγησης Φορέων που κάνουν συγκεκριμένες προτάσεις για απορρόφηση του ΠΕΠ Θεσσαλίας που αφορά την βιομηχανία. Πρώτο θέμα αυτής της Επιτροπής Αξιολόγησης Φορέων είναι το Τεχνολογικό Πάρκο Βόλου. Έχει γίνει ακόμη μία σύσταση ειδικής Επιτροπής στα πλαίσια της Νομαρχίας για την προώθηση του Τεχνολογικού Πάρκου.

Κυρίες και κύριοι, για μας η λειτουργία και η ανάπτυξη του Τεχνολογικού Πάρκου Βόλου σίγουρα δεν είναι πανάκεια αλλά είναι ένα σοβαρό εργαλείο στην προσπάθειο για ανάπτυξη της περιοχής μας. Σήμερα που σαρώνει τον νομό η λαίλαπα της αποβιομηχάνισης, με όλα τα επακόλουθα, θα κατορθώσει τελικά το Πάρκο να προσδώσει νέα ελκυστική εικόνα της περιοχής, προσελκύοντας νέες δραστηριότητες; Θα αυξήσει την απασχόληση; Θα επιφέρει αύξηση της ανταγωνιστικότητας των παρεχόμενων προϊόντων και επαγγελματική δραστηριότητα;

Είναι ερωτήματα, που δεν περιμένουμε να απαντηθούν σήμερα από αυτήν την ημερίδα, αλλά μέσα από την ίδια την ζωή και την λειτουργία του Τεχνολογικού Πάρκου.

Το να δούμε όμως, τι προβλήματα αντιμετωπίζουν σήμερα στην Ελλάδα και τι προοπτικές έχουν όλα τα Τεχνολογικά Πάρκα που λειτουργούν, αυτό κατά την άποψή μας δεν είναι καθόλου αμελητέο. Τώρα που αρχίζουν πραγματικά να γίνονται τα πρώτα δειλά βήματα στησίματος αυτού του φορέα. Έτσι κάπως σκεφθήκαμε και προχωρήσαμε από κοινού με το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας και την ΕΒΕΤΑΜ στην σημερινή διοργάνωση της ημερίδας. Καλέσαμε να πουν τις απόψεις τους πάνω σε αυτά τα ζητήματα τους πλέον ειδικούς που υπάρχουν στον τόπο για τα Τεχνολογικά Πάρκα. Και τους ευχαριστούμε ιδιαίτερα γι' αυτό.

Δεν θα ήταν περιττό να τονίσουμε, τον ρόλο που πρέπει να παίξει το Πανεπιστήμιο μέσα από την ανάπτυξή του και την ολοκλήρωσή του, στην δημιουργία και την λειτουργία του Τεχνολογικού Πάρκου. Δεν είναι καθόλου περιττό, είναι άμεση ανάγκη κατά την άποψή μας. Κλείνοντας, θέλω για άλλη μια φορά, εκ μέρους της Οργανωτικής Επιτροπής και της Διοικούσας του ΤΠΕ, να σας ευχαριστήσω θερμά για την παρουσία σας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ν.Βλάχος)

Ευχαριστούμε κύριε πρόεδρε. Θα ήθελα να ευχαριστήσω δημόσια, εκ μέρους της Οργανωτικής Επιτροπής, τον εκλεκτό μας Δήμαρχο κ. Πιτσιώρη για την παραχώρηση αυτής της αίθουσας και σαν οικοδεσπότη θα ήθελα να τον καλέσω να απευθύνει έναν σύντομο χαιρετισμό στους συνέδρους.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΒΟΛΟΥ (Δ.Πιτσιώρης):

Εγώ δεν συμμερίζομαι την μετρημένη αισιοδοξία, του προέδρου του ΤΠΕ, με τη λογική ότι αν εμείς δεν ακτινοβολήσουμε μία αισιοδοξία, φαντάσου οι υπόλοιποι οι οποίοι καλούνται να πεισθούν από εμάς. Κατά συνέπεια, θα έλεγα ότι η πορεία αυτή είναι κάθε άλλο παρά προβληματική, η πορεία προς την ίδρυση του Τεχνολογικού Πάρκου Βόλου. Νομίζω ότι οι περισσότερες προϋποθέσεις έχουν ήδη κατακτηθεί, δηλαδή έχουμε το κράτος που λέει ότι να τα λεφτά, έχουμε την ΕΒΕΤΑΜ, η οποία αποτελεί τη ραχοκοκκαλιά, έχουμε ένα Πανεπιστήμιο που αποτελεί επίσης μία επιστημονική στήριξη.

Ένα πράγμα λείπει και αυτό δεν το είπατε κύριε Πρόεδρε. Τι ανταπόκριση έχει αυτή η ιστορία σε αυτούς για τους οποίους γίνεται το Τεχνολογικό Πάρκο. Δηλαδή, τον ιδιωτικό τομέα, τις βιομηχανίες και τις ανάγκες τους. Αυτό πρέπει να εξασφαλίσουμε. Αυτό πρέπει να προσδιορίσουμε, αυτό πρέπει να ανιχνεύσουμε.

Όλα τα υπόλοιπα είναι δεδομένα. Και τα Τεχνολογικά Πάρκα της Ελλάδας που έχουν γίνει μέχρι στιγμής ένα πρόβλημα έχουν, όλα τα άλλα έχουν επιτευχθεί. Σε ποιο βαθμό οι βιομηχανίες που λειτουργούν στην Ελλάδα, είτε γνήσιες ελληνικές είτε πολυεθνικές, έχουν ανάγκη αυτών των υπηρεσιών. Αυτό είναι νομίζω το κυρίαρχο ζήτημα και γι' αυτό, τα στελέχη ιδιωτικών βιομηχανιών που παρευρίσκονται εδώ πέρα, αρκετοί φίλοι και συνάδελφοι πρέπει να δώσουν και αυτοί την συμβολή τους.

Εάν και αυτό απαντηθεί θετικά, ή εν πάση περιπτώσει με ελπίδες ότι το Τεχνολογικό Πάρκο θα καλύψει τέτοιες ανάγκες που σήμερα είτε εισάγονται είτε παράγονται και θεραπεύονται, μέσα στις ίδιες βιομηχανίες. Άρα δεν βρίσκουν λόγους για να αποκτήσουν μία σχέση συνεργασίας ή και μία παραμονή μέσα στο Τεχνολογικό Πάρκο. Τότε δεν πρέπει να συζητάμε. Αυτό είναι το ζήτημα νομίζω, αυτή είναι και η εμπειρία της Θεσσαλονίκης, της Πάτρας και του Ηρακλείου και στην λογική αυτής της εμπειρίας, πρέπει να κερδίσουμε το ενδιαφέρον των βιομηχανιών που υπάρχουν στην ευρύτερη περιοχή για την οποία γίνεται το Τεχνολογικό Πάρκο. Αν αυτό το πετύχουμε, νομίζω από κει και πέρα τα πράγματα θα αρχίσουν σιγά - σιγά να μορφοποιούν ολόένα και περισσότερο τον χαρακτήρα του Τεχνολογικού Πάρκου.

Εγώ θεωρώ λοιπόν ότι υπάρχουν οι οργανωτικές προϋποθέσεις σύστασης του Τεχνολογικού Πάρκου. Αν το αγκαλιάσουν και οι ενδιαφερόμενοι, αν υπάρξουν πράγματι, αν απαντήσει το Τεχνολογικό Πάρκο στις ανάγκες της βιομηχανίας, όχι μόνο του Βόλου, αλλά της ευρύτερης περιοχής, τότε το στοίχημα έχει κερδηθεί. Και με αυτήν την έννοια πιστεύω ότι πρέπει να προχωρήσουμε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ν.Βλάχος):

οποιο θα παρακαλούσα να απευθύνει Στην αίθουσα παρευρίσκεται ο βουλευτής της Βουλής των Ελλήνων, ο κύριος Νάκος, τον ένα σύντομο χαιρετισμό στην ημερδα μας.

Α. ΝΑΚΟΣ:

Κύριε πρόεδρε, κυρίες και κύριοι, θα συνεχίσω χαιρετίζοντας την σημερινή σας ημερίδα, από το σημείο που τέλειωσε ο κύριος Δήμαρχος, ο οποίος πιστεύω ότι ακουμπήσει την ουσία του προβλήματος.

Η περιοχή μας διέρχεται μία βαθιά και παρατεταμένη κρίση. Έχουμε πάρει υποσχέσεις και έχουμε πλέον την βεβαιότητα ότι θα ενταχθεί στις φθίνουσες περιοχές. Ένα μέτρο το οποίο έρχεται σε αντίθεση βέβαια με την τοποθέτηση της περιοχής μας, στην δεύτερη κατηγορία των αναπτυξιακών κινήτρων, μία κατηγορία που υποτίθεται ότι είναι προηγμένη και δεν χρειάζεται κάποια βοήθεια.

Περιμένοντας λοιπόν τον νόμο των κινήτρων που θα υπάρξουν για τις φθίνουσες περιοχές πρέπει να κάνουμε μερικές σκέψεις. Οι σκέψεις είναι οι εξής και μπαίνουν με τον πιο βασιανιστικό τρόπο. Διότι η ύφεση και η ανεργία θα πάρουν τον εσόμενο καιρό διαστάσεις που κατά την άποψή μου μπορεί να είναι και ανεξέλεγκτες, με αποτέλεσμα να χαθεί η ελάχιστη εναπομείνασα αξιοπιστία και του πολιτικού κόσμου αλλά και της δομής του σύγχρονου κράτους.

Τα φαινόμενα είναι καθημερινά και μάλιστα βαίνουν αυξανόμενα και συσσωρεύονται σε βαθμό ανησυχητικό. Το ερώτημα που μπαίνει είναι, αρκεί η κεντρική εξουσία να ρυθμίσει αναπτυξιακές πρωτοβουλίες μέσα από νόμους περί κινήτρων, ή μέσα από διαδικασίες χορηγήσεως ασπιρίνης όπως θα είναι πιθανώς ο νέος νόμος για τις φθίνουσες περιοχές;

Τοπικές πρωτοβουλίες; μπορούν να αναπτυχθούν; Θα μπορούσαν να αναπτυχθούν με το δεύτερο βαθμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης; Είμαστε όλοι όμως μάρτυρες αυτές τις μέρες του φαινομένου όπου η κεντρική εξουσία δεν παραχωρεί αρμοδιότητες. Υπάρχει λοιπόν περιθώριο για τοπικές πρωτοβουλίες; Πιστεύω ότι υπάρχει. Μία πρωτοβουλία είναι το Τεχνολογικό Πάρκο. Πρέπει να το στηρίξουμε με τον τρόπο που είπε ο κ. Δήμαρχος. Να το αγκαλιάσουμε, να το μεγαλώσουμε, σαν ένα μικρό παιδί.

Πιστεύω όμως απόλυτα ότι αυτή η πρωτοβουλία κινδυνεύει να πάει χαμένη, εάν δεν συνοδευθεί από διάφορα συμπληρωματικά μέτρα και από διάφορες πρωτοβουλίες σε τοπικό επίπεδο που πρέπει να αναπτυχθούν. Υπάρχουν παραδείγματα περιοχών όπου υπήρξαν τέτοιες πρωτοβουλίες με τη συνεισφορά όλων. Πρέπει να γίνει συνείδηση σ' όλους μας ότι δεν μπορεί κανείς και καμία επιχείρηση να ευημερήσει εν μέσω δυστυχούντων, εάν δεν δημιουργηθεί το κατάλληλο πλαίσιο, για ανάπτυξη σε όλη την περιοχή.

Αρα, όλοι οι φορείς, βιομηχανίες, βιοτεχνίες, κοινωνικοί φορείς, για να μην αναφερθώ μόνον σε επαγγελματικούς και τεχνικούς φορείς, θα πρέπει να αναλάβουν μία πρωτοβουλία. Θα πρέπει να βρούμε δε τον καταλύτη αυτών των πρωτοβουλιών, με ποιόν τρόπο θα γίνει η σύνδεση. Να δούμε σε τοπικό επίπεδο, εάν μπορούμε να πάρουμε μία τέτοια πρωτοβουλία γιατί πιστεύω ότι ο κεντρικός σχεδιασμός με την προσοχή που υπάρχει και με το ότι ακόμη δεν κατάλαβαν ότι κάτι άλλο πρέπει να γίνει, κάποιες άλλες διαστάσεις στο όλο θέμα πρέπει να δοθούν, πιστεύω ότι δεν πρέπει να τερμιένουμε πολλά.

Με αυτές τις σκέψεις χαιρετώ αυτήν την σημαντική πρωτοβουλία. Πιστεύω ότι αυτές οι πρωτοβουλίες πρέπει να είναι οι κυρίαρχες διότι δυστυχώς ή ευτυχώς

πρώτα ο άνθρωπος κοιτάει να εξασφαλίσει την εργασία του. Η πολιτεία έχει χρέος, πρώτα να κοιτάξει την εργασία των πολιτών και μετά όλα τ' άλλα.
Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ν. Βλάχος)

Ο αιρετός μας Νομάρχης, ο κ. Σκοτινιώτης, έπρεπε να βρίσκεται σε μία συνάντηση στις 10 η ώρα και γι' αυτό απεχώρησε. Όμως, θα παρακολουθούσα τον εκπρόσωπο της Νομαρχίας, τον Αντινομάρχη, κ. Δερβένη, να απευθύνει έναν σύντομο χαιρετισμό.

Δ. ΔΕΡΒΕΝΗΣ

Ευχαριστώ κύριε πρόεδρε. Όπως είπατε, ο κ. Νομάρχης ήταν εδώ. Ήθελε και συμβολικά με την παρουσία του να δείξει το ενδιαφέρον της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης για την προσπάθεια που γίνεται για το Τεχνολογικό Πάρκο. Όμως, εδώ το ακαδημαϊκό τέταρτο έφθασε την μία ώρα και έπρεπε να αποχωρήσει.

Δεν είναι μόνο συμβολική η διάθεση της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης να ενισχύσει την πρωτοβουλία του Τεχνολογικού Πάρκου, είναι πάρα πολύ ουσιαστική. Από τις προεκλογικές και προγραμματικές δεσμεύσεις μας ήταν ένα από το κυρίαρχα ζητήματα τα οποία λέγαμε ότι θα αντιμετωπίσουμε με μεγάλη προσοχή και ενδιαφέρον. Και πράγματι, αυτήν την πάρα πολύ μικρή περίοδο θητείας μας στον καινούριο θεσμό της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, και μάλιστα όπως είναι γνωστό χωρίς τις γνωστές αρμοδιότητες, έχουν γίνει αρκετά πράγματα από την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση για την περίπτωση του Τεχνολογικού Πάρκου.

Σημειώνω τελειώς επιγραμματικά ότι συμμετέχουμε ήδη στην Επιτροπή Στήριξης και Προώθησης του Τεχνολογικού Πάρκου, μαζί με τους υπόλοιπους φορείς που οργανώνουν σήμερα την ημερίδα. Θα είμαστε από κοντά στην συνέχεια αυτής της προσπάθειας και στην ενίσχυση της Επιτροπής Στήριξης του Τεχνολογικού Πάρκου.

Επίσης, υπεγράφη η μελέτη που εντάχθηκε στο πρόγραμμα RITTS, με πρωτοβουλία της Νομαρχίας και συμμετοχή και του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας για μία παραπέρα μελέτη της λειτουργίας του Τεχνολογικού Πάρκου στον τομέα της επικοινωνίας του με άλλα τεχνολογικά Πάρκα και με τους φορείς που θα συμμετέχουν σε αυτό, της βιοτεχνίας και της βιομηχανίας.

Πιστεύω ότι ήταν απαραίτητο, να συντηρήσουμε τα βήματα αυτά των μελετιών ούτως ώστε πολύ γρήγορα και όταν θα είναι διαθέσιμα και τα ανάλογα χρήματα να προχωρούμε και στην υλοποίηση τεχνικών έργων, ούτως ώστε το Τεχνολογικό Πάρκο να αποκτήσει την υποδομή που χρειάζεται όσο γίνεται γρηγορότερα.

Σ' αυτή τη λογική, προχωρήσαμε και ένα βήμα παραπέρα, είπαμε ότι εφόσον έχουν τελειώσει τώρα οι δύο μελέτες σκοπιμότητας που αναφερθήκανε, θα προχωρήσει και η μελέτη του RITTS, που βάζει την τεχνική βάση των επικοινωνιών. Να προχωρήσουμε να κάνουμε και άλλες, μία δύο, μελέτες, που θα είναι έτσι κι αλλιώς απαραίτητες, για την υλοποίηση του έργου του Τεχνολογικού Πάρκου.

Έτσι λοιπόν, σε συνεννόηση με το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση θα αναθέσει δύο μελέτες, η μία θα αφορά το κτιριολογικό πρόγραμμα του Τεχνολογικού Πάρκου και η άλλη την μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Αυτά τα δύο ήδη βρίσκονται στην φάση της συνεννόησης με το πανεπιστήμιο. Μόλις λάβαμε την πρόταση του Πανεπιστημίου γι' αυτές τις δύο μελέτες. Θεωρούμε ότι θα

είναι πάρα πολύ χρήσιμες διότι έτσι και αλλιώς θα χρειαστούν για οποιαδήποτε, ακόμα και για τις άδειες που θα χρειαστούν για να γίνουν έργα.

Πιστεύουμε λοιπόν, ότι είμαστε σε καλό δρόμο. Η δικιά μας βοήθεια είναι δεσμευμένη. Με πολύ ενδιαφέρον θα ακούσουμε ήμερα τις εμπειρίες των άλλων Τεχνολογικών Πάρκων και ιδιαίτερα όσον μας αφορά το κομμάτι που αναφέρεται στην δομή και στη λειτουργία των Τεχνολογικών Πάρκων. Με λίγα λόγια έχουμε συνηθίσει, να το λέμε στον φορέα λειτουργίας, πιστεύουμε ότι είναι ένα από τα βασικά ζητήματα, που πρέπει πολύ γρήγορα να το δούμε, διότι η σύσταση και του κατάλληλου φορέα, θα ανοίξει τον δρόμο και για νέες χρηματοδοτήσεις, αλλά και για την καλύτερη και αποτελεσματικότερη αξιοποίηση αυτών που ήδη έχουμε εξασφαλίσει. Ευχαριστώ κύριε πρόεδρε και καλή επιτυχία στις εργασίες σας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ν. Βλάχος)

Θα απευθυνθώ στην πηγή των χρηματοδοτήσεων, την Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας. Έχουμε την χαρά και την τιμή να έχουμε τον κύριο Δ. Δεσύπρη παρόντα σήμερα στην ημερίδα μας ο οποίος είναι επίσης και μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της EBETAM.

Δ. ΔΕΣΥΠΡΗΣ

Ευχαριστώ κύριε πρόεδρε. Κυρίες και κύριοι καλημέρα σας. Σας μεταφέρω τον χαιρετισμό του Γενικού Γραμματέα Έρευνας και Τεχνολογίας, καθηγητού Νικ. Κριστοδοπούλακη, ο οποίος δυστυχώς δεν μπόρεσε να βρίσκεται εδώ γιατί αυτήν την στιγμή βρίσκεται στην Κύπρο επικεφαλής μιας ελληνικής αντιπροσωπείας. Έχετε τις ευχές του για καλή επιτυχία της ημερίδας και το ενδιαφέρον του για το θέμα του Τεχνολογικού Πάρκου Βόλου και γενικότερα των Τεχνολογικών Πάρκων.

Το θέμα των Τεχνολογικών Πάρκων είναι ενδιαφέρον και της Γενικής Γραμματείας όχι μόνον του Γενικού Γραμματέα. Αυτό έχει αποδειχθεί γιατί πριν 4 χρόνια η Γενική Γραμματεία ενέταξε στο επιχειρησιακό πρόγραμμα Έρευνας και Τεχνολογίας, την χρηματοδότηση για την υλοποίηση 4 τεχνολογικών Πάρκων. Τα Τεχνολογικά Πάρκα αυτά, επελέγησαν να γίνουν σε 4 πόλεις της Ελλάδας, αρχίζοντας από βορρά προς νότο. Στη Θεσσαλονίκη το πρώτο, στην Αθήνα το δεύτερο στο Δημόκριτο, το τρίτο στην Πάτρα και το τέταρτο στο Ηράκλειο της Κρήτης.

Το Πάρκο της Θεσσαλονίκης, εγκαταστάθηκε σε μία περιοχή, που υπάρχει και μεγάλη βιομηχανική δραστηριότητα. Κάτι αντίστοιχο μπορούμε να πούμε και για το Πάρκο της Αθήνας.

Δεν μπορούμε να πούμε το ίδιο για την Πάτρα, που εκεί η βιομηχανία υφίσταται μία φθίνουσα πορεία, ένα βιομηχανικό μαρασμό θα λέγαμε και βέβαια ούτε το ίδιο μπορούμε να πούμε για την Κρήτη. Στην Πάτρα, ο στόχος του Πάρκου είναι να φρενάρει αυτόν τον βιομηχανικό μαρασμό. Στην Κρήτη να προσελκύσει υπηρεσίες υψηλής τεχνολογίας σε θέματα παροχής υπηρεσιών.

Η ιστορία των τεχνολογικών Πάρκων για την Ελλάδα είναι σύντομη, είναι 4 ετών. Για τα υπόλοιπα κράτη είναι ακόμη και 40 ετών ιστορία. Δεν είναι εύκολη δουλειά ένα Τεχνολογικό Πάρκο. Παρ' όλα αυτά βλέπουμε, ότι και διεθνώς αναπτύσσονται καινούρια. Στις Ηνωμένες Πολιτείες, για παράδειγμα, από όσα Πάρκα έχουν γίνει, που είναι εκατοντάδες, τα μισά έχουν πετύχει τον στόχο τους.

Βέβαια δεν σημαίνει ότι έπρεπε να γίνουν μόνον τα μισά. Έπρεπε να γίνουν όσο έγιναν για να πετύχουν τα μισά.

Θα ακούσετε και από τους ίδιους τους εκπροσώπους των Πάρκων, ότι η πορεία είναι δύσκολη. Ειδικά για μία χώρα, που η αγορά υπηρεσιών υψηλής

τεχνολογίας, δεν είναι και τόσο μεγάλη. Το Πάρκο βέβαια είναι αυτό που θα βοηθήσει σε αυτήν την υπόθεση και είναι και ένας πυρήνας ποιοτικής αναβάθμισης των περιοχών.

Η επιτυχία ενός Πάρκου, δεν πρόκειται να φανεί σε ένα ή δύο χρόνια. Ένας μέσος όρος διεθνώς είναι τα 10 έως 15 χρόνια που αρχίζουν να εκπληρώνουν τον προορισμό τους. Πρέπει να είμαστε ρεαλιστές, να τα ξέρουμε αυτά, να μην περιμένουμε ότι φτιάξαμε ένα Πάρκο και σε δύο χρόνια, ας πουμε, βλέπουμε τα αποτελέσματα. Με τα χρήματα που έχει δώσει η Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας σε 4 Πάρκα που ανέρχονται στο ποσόν των 5,2 δις περίπου δρχ, δεν έχει ολοκληρωθεί η ειδική υποδομή των 4 Πάρκων.

Μάλιστα, το ένα από αυτά, της Πάτρας, δεν έχει αποκτήσει ούτε δικό του κτίριο και αυτό θα ενταχθεί στο δεύτερο επιχειρησιακό πρόγραμμα Έρευνας και Τεχνολογίας, στο δεύτερο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (ΚΠΣ). Στόχος της Γενικής Γραμματείας μέσα από το δεύτερο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης είναι πρώτα απ' όλα να ολοκληρώσει τα 4 Πάρκα και να τα φτάσει σε σημείο που θα είναι λειτουργικά. Θα ήταν έγκλημα μπορώ να πω το να τ' αφήσει εκεί που βρίσκονται και να μην έχουν φτάσει σε λειτουργική φάση. Βέβαια τα Πάρκα έχουν δραστηριοποιηθεί. Ήδη, στην παροχή Υπηρεσιών, αρκετά απ' αυτά έχουν ξεκινήσει να συμβάλλουν κάπως στις περιοχές τους.

Πέρα από τα 4 Τεχνολογικά Πάρκα, η Γενική Γραμματεία θα υποστηρίξει μέσα στα πλαίσια των περιορισμένων πόρων που της διατίθενται και άλλες πρωτοβουλίες δημιουργίας Τεχνολογικών Πάρκων. Υπό την προϋπόθεση βέβαια της οικονομικής στενότητας που έχει και μ' έναν από τους όρους ότι αυτές οι μονάδες θα είναι αυτόνομα βιώσιμες. Υπό την προϋπόθεση, ότι η ίδια η περιφέρεια θα έχει εκφράσει και το οικονομικό της ενδιαφέρον, αλλά και την ηθική της συμπαράσταση που τουλάχιστον για το Πάρκο του Βόλου την είδαμε να εκφράζεται απερίφραστα αυτήν την στιγμή.

Αυτοί είναι οι στόχοι της Γενικής Γραμματείας μέσα από το δεύτερο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης και επαναλαμβάνω και μέσα στους πολύ περιορισμένους οικονομικούς πόρους που της διατίθενται. Δεν θα πω τίποτε άλλο, θα σταματήσω την παρέμβασή μου εδώ, και θα ακούσω τις απόψεις και παρατηρήσεις όλων σας και κυρίως τη συζήτηση που φαντάζομαι να είναι χρήσιμη και για την μετέπειτα πορεία της Γενικής Γραμματείας, την πολιτική που πρέπει να ακολουθήσει, στα θέματα των Πάρκων. Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ν. Βλάχος)

Ευχαριστούμε κύριε Δεσύπρη. Φτάνουμε σε πολύ καλό χρόνο, στην έναρξη της κυρίως ημερίδας και πριν δώσουμε τον λόγο στον δόκτορα Ίωνα Σιώτη, πρώην Πρόεδρο του ΕΚΕΦΕ Δημόκριτος, θα ήθελα να σας συστήσω το Προεδρείο.

Το Προεδρείο έχει μία σύνθεση ιδιαίτερα συμβολική, ο κ. Παπαδαούλης είναι όπως πολλοί ξέρουν στον Βόλο, ο Γενικός Διευθυντής του Συνδέσμου Βιομηχανιών Θεσσαλίας και Κεντρικής Ελλάδος. Επομένως, κύριε Δήμαρχε, έχουμε ένα μικρό μήνυμα από την βιομηχανία. Συμβολικά είναι εδώ στο Προεδρείο. Ο κ. Ξηρακιάς, τα όσους δεν το γνωρίζουν, είναι ο Αντιπρόεδρος του ΤΕΕ Μαγνησίας και ο Αντιπρόεδρος της ΕΒΕΤΑΜ. Και ο λαλών είναι Πρόεδρος της ΕΒΕΤΑΜ και καθηγητής στο τμήμα Μηχανολόγων του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Θα καλέσω τον δόκτορα Ίωνα Σιώτη, να ξεκινήσει την επιστημονική και τεχνική πλευρά των Τεχνολογικών Πάρκων.

ΙΩΝ ΣΙΩΤΗΣ

Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι, ευχαριστώ για την πρόσκληση να κάνω αυτή την παρουσίαση του τι έχουμε επιτύχει μετά από 2-3 χρόνια προσπάθειας στο Τεχνολογικό Πάρκο Αττικής στην Αθήνα. Θα ήθελα πρώτα απ' όλα να εκφράσω την διαίσθησή μου, από τα λίγα λόγια που λέχθηκαν μέχρι στιγμής, φαίνεται ότι στην περιφέρεια υπάρχει μία πάρα πολύ ογής αντιμετώπιση πολλών απ' αυτά τα θέματα. Θέματα που έθιξε και ο Πρόεδρος του ΤΕΕ και ο βουλευτής δεν είναι καθόλου αυτονόητο για την πρωτεύουσα.

Διακρίνω π.χ. την σημασία που δώσατε στον τομέα της ζήτησης και όχι της προσφοράς. Σε ορισμένους κύκλους φαίνεται ότι αυτό το πράγμα ξεχνιέται, ιδίως σε κύκλους πανεπιστημιακούς ή ερευνητικών κέντρων. Πιστεύουμε πολύ συχνά, ότι επειδή έχουμε ωραία και καλά πράγματα να προσφέρουμε ότι θα βρουν αντίκρουσμα στην αγορά. Δεν είναι αυτονόητο αυτό το πράγμα. Να καταλάβουμε λοιπόν, ποια είναι η ζήτηση γι' αυτό που προσπαθούμε να κάνουμε.

Επίσης, ήθελα να πω ότι ζούμε σ' ένα κράτος, σε μία δημόσια διοίκηση κάπως περίεργη, πολύ συχνά κάτω από τίτλους περιέργους μεταμφιέζουμε άλλους στόχους. Δηλαδή, έκουσα από τον κ. Δεσύπρη, π.χ. ότι η συνολική χρηματοδότηση μέχρι στιγμής, γι' αυτά τα 4 τεχνολογικά πάρκα ήταν 5,2 δις. Η χρηματοδότηση που έχει κάνει η Γραμματεία στο Τεχνολογικό Πάρκο Αττικής στον Δημόκριτο είναι 300 εκατομμύρια, κύριε Δεσύπρη.

Λοιπόν, 5,2 δις μείον 300. Η Πάτρα δεν έχει κάνει κτίρια, δεν έχει ξεκινήσει καν, που πήγαν τα υπολοιπα 4,9 δις; Τα θέτω σαν ερωτήματα αυτά, διότι πολύ συχνά συγκρίνουμε αριθμούς και μιλάμε για πρωτοβουλίες οι οποίες δεν αντιστοιχούν στην πραγματικότητα. Να σας δώσω ένα παράδειγμα. Κάποιος αξιόλογος συνεργάτης στην Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας, τον οποίον δεν θα ονομάσω, έκανε μία μελέτη της διεθνούς εμπειρίας για τα Τεχνολογικά Πάρκα.

Πήρε λοιπόν το Καζακστάν, την Ελλάδα, την Τουρκία, την Αγγλία, την Αμερική και λοιπά. Κοίταξε σε κάποια στατιστικά στοιχεία ένας Θεός ξέρει ποίου Οργανισμού. Τόσο Τεχνολογικά Πάρκα, εντός εισαγωγικών, τόσο ο πληθυσμός και διαίρεσε το ένα δια του άλλου. Η Ελλάδα έχει ένα Τεχνολογικό Πάρκο ανά 2.500.000 κατοίκους. Άρα είναι πολύ πιο προηγμένο το Καζακστάν από την Ελλάδα. Δεν αναρωτήθηκε τι ονομάζουν στο Καζακστάν Τεχνολογικό Πάρκο, τι ονομάζουν στην Ελλάδα Τεχνολογικό Πάρκο και αντί τα 4 της Ελλάδας υπάρχουν ή είναι θεωρητικές δομές;

Η λογική, η οποία επεκράτησε στο πρώτο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης για τους μεγάλους άξονες χρηματοδότησης ήταν απλούστατα, ότι θα φτιάξουμε τα Ερευνητικά Κέντρα πάνω στα οποία θα αγκιστρώνουμε τα Τεχνολογικά Πάρκα. Και οι μεγάλες χρηματοδοτήσεις δεν δόθηκαν για την δημιουργία των Τεχνολογικών Πάρκων. Ονομάστηκαν χρηματοδοτήσεις Τεχνολογικών Πάρκων αλλά δόθηκαν για την χρηματοδότηση των Ερευνητικών Κέντρων.

Αυτή ήταν η λογική. Θέλουμε Τεχνολογικό Πάρκο στο Ηρόκλειο, και είναι πολύ σωστή η λογική αυτή, αλλά λέω, πρέπει να το ξεκαθαρίσουμε, διότι η χρηματοδότηση των 5,2 δις δεν ήταν για τα Τεχνολογικά Πάρκα. Ήταν για το Ερευνητικό Κέντρο Κρήτης για το Ινστιτούτο Χημείας και τα λοιπά στην Θεσσαλονίκη πάνω στο οποίο θα αγκιστρώνουμε το Τεχνολογικό Πάρκο. Σωστό, δεν την αμφισβητώ σαν πολιτική, αλλά να μην δίδεται η εντύπωση ότι έχουν επενδυθεί 5

δισ στα Τεχνολογικά Πάρκα στην Ελλάδα. Στα Τεχνολογικά Πάρκα αυτά καθυστερεί έχει επενδυθεί 1,5 δισ.

Αυτή είναι η άποψή μου, αν θέλετε την συζητήσουμε μετά. Και θα είμαι κάπως προκλητικός σε αυτήν την συζήτηση, θα μου επιτρέψετε. Νομίζω μόνον τότε βγαίνει νόημα και νομίζω είναι πιο εύκολο να είναι κανείς προκλητικός στον Βόλο παρά στην Αθήνα.

Εν πάσει περιπτώσει, εγώ την εποχή που συζητιόντουσαν αυτά τα πράγματα, μόλις είχα γυρίσει στην Ελλάδα και θα μιλήσω και για προσωπικές εμπειρίες και για τις πρακτικές γιατί ο τίτλος της εισήγησής μου είναι, μικροσκοπική ανάλυση και πρώτα πειραματικά συμπεράσματα. Δεν θέλω να μιλήσω για διεθνείς εμπειρίες για διεθνείς επιπτώσεις και μακροοικονομικά μεγέθη. Θα μιλήσω μικροσκοπικά και μικροοικονομικά.

Όταν ήρθα λοιπόν στην Ελλάδα, το '89, να αναλάβω την διεύθυνση του Δημόκριτου, εκείνη την στιγμή διαμορφωνόταν το λεγόμενο πρώτο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης. Φυσικό ήταν να θελήσω να καταλάβω τι είχε προηγηθεί πριν την άφιξή μου.

Ανοίγοντας λοιπόν το πρόγραμμα του πρώτου Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης είδα ένα κουτάκι σε ένα γενικό σχήμα το οποίο έλεγε τεχνολογικά/επιστημονικά πάρκα. Το σκάλισα το κουτάκι, ανοίγω μέσα, βλέπω λοιπόν Πάρκο στο Ηράκλειο, Πάρκο στην Θεσσαλονίκη, Πάρκο στην Πάτρα. Συνολικός προϋπολογισμός τότε κύριε Δεσύπρη, των τριών αυτών, ήταν 3,2 δισ. Λέω γιατί στο Ηράκλειο, στην Πάτρα και στη Θεσσαλονίκη, γιατί όχι και στην Αθήνα. Η λογική μου ήταν βασισμένη σε μία διαίσθηση ότι δεν πρέπει κανείς να υιοθετεί μια θεληματική προσέγγιση στα θέματα.

Εάν ο στόχος μας είναι να ζωντανέψουμε, να δώσουμε την δυνατότητα να εκφραστούν ζωντανές δυνάμεις, φαιά ουσία η οποία για τον άλφα ή βήτα λέω υπολειτουργεί, τότε θα πάμε εκεί όπου υπάρχει η μεγαλύτερη αφθονία φαιάς ουσίας και αυτήν θα προσπαθήσουμε να ενεργοποιήσουμε. Ως εκ τούτου λέω, φυσικό ήταν, στην πρωτεύουσα βρισκόμουν θέλουμε κι εμείς Τεχνολογικό Πάρκο. Και έπεισα τον τότε Γενικό Γραμματέα, τον κ. Θεοχάρη, να συντηξει την τελευταία στιγμή το Τεχνολογικό Πάρκο Αττικής.

Και έτσι ξεκίνησε αυτή η ιστορία του Τεχνολογικού Πάρκου Αττικής. Ο στόχος ήταν πολύ απλός. Έχουμε ένα Ερευνητικό Κέντρο αυτό έχει ξημενήσει την ζωή του σαν κέντρο πυρηνικών ερευνών. Η εποχή αυτή έχει περάσει. Ποτέ δεν λειτούργησε ο Δημόκριτος σαν κέντρο Πυρηνικών Ερευνών. Κοροϊδεύαμε, κατά την άποψή μου, επί μία 20ετία τη Διοίκηση. Βεβαίως χρειάζεται μία ενασχόληση περί τα πυρηνικά διότι οι γιατροί μας, η υγεία μας χρησιμοποιεί πυρηνικές μεθόδους.

Υπάρχει ένα θέμα διαχείρισης των καταλοίπων. Υπάρχει ένα θέμα ορισμένων επιλογών που πρέπει να μείνουν ανοιχτές για την πυρηνική τεχνολογία. Υπάρχει ένα θέμα γειτονικών κρατών που έχουν πυρηνική τεχνολογία. Αλλά η Ελλάδα από την στιγμή που δεν υιοθέτησε μία πυρηνική τεχνολογία για τις ενεργειακές της ανάγκες δεν χρειάζεται ένα κέντρο πυρηνικών ερευνών το οποίο να απορροφά 3,4 δισ του Έλληνα φορολογούμενου. Άρα, ο Δημόκριτος δεν ήταν κέντρο πυρηνικών ερευνών. Δεν είναι Πανεπιστήμιο. Τι είναι ο Δημόκριτος; Είναι ένα κέντρο στο οποίο καλύπτει ένα ευρύτατο φάσμα επιστημονικών και τεχνολογικών δραστηριοτήτων, από την Πληροφορική, τις Τηλεπικοινωνίες, τη Βιολογία, την Εντομολογία, τα Ραδιοφάρμακα και τα Βιοδιαγνωστικά προϊόντα, τα κινούμενα Υλικά, τη Πυρηνική Φυσική και ούτω κάθε εξής. Λοιπόν, όλα αυτά τα κάνει. Για ποιόν τα κάνει; Η διαίσθησή μου είναι ότι η έρευνα πρέπει να έχει έναν αποδέκτη. Η εποχή μας έχει

ξερφύγει από την εποχή που τ έρευνα προσδιορίζεται από τα ενδιαφέροντα του ερευνητή, αλλά είμαστε σε μία φάση όπου όλοι ασχολούνται με τα θέματα των υποδομών της έρευνας. Έχουν μπει στην λογική της έρευνας, η οποία κατευθύνεται από τις ανάγκες κάποιου πελάτη.

Για το Πανεπιστήμιο, κύριε Βιλάχο, ο πελάτης υπάρχει. Πάλι θα είμαι πολύ προκλητικός, ο πελάτης του Πανεπιστημίου είναι η κοινωνία, διότι το Πανεπιστήμιο έχει ένα προϊόν, το προϊόν είναι το πτυχίο. Θα μου πείτε είναι η γνώση, είμαι ρεαλιστής, το πτυχίο είναι το προϊόν. Η γνώση δεν είναι αναγκαία συνθήκη, μακάρι να συνυπάρχει με το πτυχίο, αλλά το πτυχίο είναι το προϊόν του Πανεπιστημίου, και αυτό καθιστά το Πανεπιστήμιο κοινωνικά αποδεκτό.

Αν στο χωριό μου, κάποιος ή κάποια παντρευτεί έναν καθηγητή Πανεπιστημίου, θα πανηγυρίσει το χωριού. Είμαι Κυκλαδίτης απ' όλες μου τις καταβολές. Αν στο χωριό μου παντρευτεί κανείς ένα ερευνητή πρώτης βαθμίδος του Δημόκριτου, θα πουν τι είναι αυτό; Άρα, ο Δημόκριτος, το Εθνικό Κέντρο Έρευνας Φυσικών Επιστημών, χρειάζεται έναν καινούριο ρόλο. Το Τεχνολογικό Πάρκο για μένα ήταν ακριβώς αυτή η πρωτοβουλία η οποία θα έδινε μία νέα υφή, θα ήταν ένα εργαλείο αναπροσανατολισμού και αλλαγής νοοτροπίας. Και έτσι ξεκινήσαμε σχετικά σε χαμηλούς τόνους μ' έναν προϋπολογισμό 300 εκατομμύρια δραχμές, για να κάνουμε τι; Οι αρχικοί μας στόχοι ήταν, επειδή θεωρήσαμε ότι πρέπει να ντύσουμε ότι καναμε και με ένα ας το πούμε κάπως πιο ιδεολογικό περιεχόμενο, αφενός μεν να περάσουμε ορισμένα μηνύματα, ένα κέντρο προβολής και διάχυσης ενός επιστημονικού και τεχνολογικού πολιτισμού και επιτευγμάτων.

Οι δικές μας διαπιστώσεις ήταν ότι επικρατούσε μία κάπως μεταπρατική αντίληψη και σύστημα αξιών στον τόπο μας ότι έπρεπε κάπως να δείξουμε αυτές τις άλλες διαστάσεις που έχουν πιο μακροχρόνιο ορίζοντα. Συγχρόνως όσον αφορά στην σύνδεση της έρευνας με την παραγωγή εστίασαμε την προσοχή μας στην δημιουργία αυτών που εμείς ονομάζουμε θερμοκοιτίδες, για την ανάπτυξη νέων εταιριών, ιδιωτικής ή μεικτής οικονομίας σε τομείς προηγμένης τεχνολογίας. Και τέλος, θελήσαμε να δημιουργήσουμε μέσα στο ερευνητικό Κέντρο ένα κέντρο μεταφοράς τεχνολογίας και παροχής υπηρεσιών προς την δημόσια διοίκηση και τον ιδιωτικό τομέα. Εδώ πρόκειται για αξιοποίηση δυνατοτήτων του Ερευνητικού Κέντρου. Να δώσουμε σάρκα και οστά, στις τεχνολογικές και επιστημονικές δυνατότητες του Ερευνητικού Κέντρου, δεν είναι τεχνολογικό πάρκο αυτό, καθεαυτό. Αυτό θα μπορούσε να γίνει με μία πολιτική του Ερευνητικού Κέντρου.

Το Τεχνολογικό Πάρκο είναι αυτό βασικά. Είναι αν θέλετε δράσεις οι οποίες υποβοηθούν το δεύτερο, αλλά το τεχνολογικό Πάρκο Αττικής όπως θα το μεταφέρω σε σας ουσιαστικά απευθύνεται σ' αυτή την πρωτοβουλία εδώ πέρα. Λοιπόν, τι είναι η θερμοκοιτίδα; Η θερμοκοιτίδα, είναι βασικά ένας χώρος. Στην αρχή όταν ξεκινήσαμε δεν ξέραμε πόσο μεγάλος πρέπει να είναι αυτός ο χώρος, στον οποίον ελπίζουμε ότι θα προσελκύσουμε μία εταιρεία, τι τύπου εταιρεία θα το πούμε, η οποία κατά την άποψή μας δεν αξιοποιείτο πλήρως. Στον Δημόκριτο υπάρχουν περίπου 25-30 δις, επενδύσεις, σε όργανα, αρκετά εξειδικευμένα, τα οποία σε μία οικονομία σαν την ελληνική είναι πολύ δύσκολο να τα αποκτήσει μία μικρή νεοσύστατη εταιρεία ακόμη και αν τα χρειάζεται.

Επομένως η ιδέα είναι ότι ερχόμενη η εταιρεία εκεί θα έχει τα πλεονεκτήματα της πορευσίας όσον αφορά τα υλικοτεχνικά θέματα του ερευνητικού Κέντρου και συγχρόνως θα έχει μία πρόσβαση στην τεχνογνωσία, μία τριβή με τους ανθρώπους, ένα κόρπε δάσε, το οποίον θα την βοηθήσει να κάνει την δουλειά της. Έτσι λοιπόν, κάνουμε μία προκήρυξη, την ίδια εποχή που αρχίσαμε να κτίζουμε τα πρώτα κτίρια.

Να δούμε ποιοι θα ανταποκρινόντουσαν σ' αυτή την πρωτοβουλία μας. Είχαμε περίπου 40-50 απαντήσεις, πάσης φύσεως. Υπήρχαν τρεις κατηγορίες εταιρειών. Η πρώτη κατηγορία, είναι μεν νεοσύστατες, αλλά οι ιδρυτές τους είναι άνθρωποι που έχουν μία εμπειρία της πιάτσας. Ξέρουν γιατί μιλάνε, έχουν βγει από τα Πολυτεχνεία, έχουν δουλέψει κάπου αλλού, έχουν δοκιμασθεί. Αποφάσισαν ότι έχουν ωριμάσει για να ξεκινήσουν μία δική τους δουλειά και έρχονται στο Τεχνολογικό Πάρκο για να αναπτυχθούν στο πλαίσιο των θερμοκοιτιδίων, αλλά είναι άνθρωποι της πιάτσας, επιμένω σε αυτό.

Η δεύτερη κατηγορία, είναι εταιρείες οι οποίες είναι άνθρωποι της πιάτσας και είναι και άνθρωποι οι οποίοι συνδέουν την επιβίωσή τους με την επιτυχία της Εταιρείας. Υπάρχει ένα κίνητρο. Θα ζήσουν απ' αυτό, είναι πεινασμένοι, με την καλή έννοια. Δηλαδή, πρέπει να πετύχει η Εταιρεία για να βγάλουν τα προς το ζην.

Η τρίτη κατηγορία, είναι άνθρωποι νεόβγαλτοι χωρίς καμία ιδιαίτερη εμπειρία της πραγματικότητας της αγοράς. Έχουν και μία εναλλακτική λύση, κάποιο άλλη θέση κάποιον άλλο μισθό κάπου αλλού. Έχουν όμως και πολύ καλές ιδέες και θέλουν να τις δοκιμάσουν. Δύο χρόνια μετά η εμπειρία μας δείχνει το εξής.

Τα νέα μέτωπα υπαρχόντων εταιρειών. Χρήσιμα για το Τεχνολογικό Πάρκο διότι μας επιτρέπουν να έρχομαι και να σας λέω. Ήρθε και ο κ. Χουρδάκης, ήρθε και η ΙΝΤΡΑΚΟΜ και εγκαταστάθηκαν στο Τεχνολογικό Πάρκο, αλλά δεν ζωντανεύουν. Η ελληνική μεσαία επιχείρηση δεν έχει την πολυτέλεια να διαθέσει 2, 3, 5 ανθρώπους να πάνε να εγκατασταθούν κάπου εκτός έδρας για να κάνουν μία ανάπτυξη. Δεν ταιριάζει με την νοοτροπία, την προσωποπαγή, της ελληνικής μεσαίας επιχείρησης. Είναι ψευδεπίγραφη η παρουσία τέτοιων Εταιρειών, μέσα στο Τεχνολογικό Πάρκο.

Χρήσιμο για μας, χρήσιμο από πολλές πλευρές, αλλά όχι από την πλευρά του ζωντανέματος της δραστηριότητας. Δεν έχει, επαναλαμβάνω, μία μεσαία επιχείρηση 500 εκατομμύρια, ένα δις. Δεν έχει την πολυτέλεια ή δεν έχει την νοοτροπία να δώσει το ελεύθερο σε 2-3 ανθρώπους να πάνε κάπου 20, 50, 100 χιλιόμετρα από την έδρα τους να λειτουργήσουν αυτόνομα σαν ένα ερευνητικό αναπτυξιακό τμήμα αυτής της εταιρείας. Αντίθετα μάλιστα η δεύτερη περίπτωση είναι μία εταιρεία η οποία έχει αναπτύξει μία τοπική δραστηριότητα.

Η δεύτερη περίπτωση, εκεί όπου έχουμε ανθρώπους που είναι στρατευμένοι, αν θέλετε, στην επιτυχία της Εταιρείας που ξέρουν την πραγματικότητα της αγοράς και έχουν κάποιες προηγούμενες εμπειρίες, απεδείχθη εκ των υστέρων η πιο επιτυχής επιλογή για το ξεκίνημα του Τεχνολογικού μας Πάρκου.

Η Τρίτη περίπτωση, δυστυχώς, μετά από 1-1,5 χρόνο λειτουργίας, οι εμπυχωτές των εταιρειών αυτών, ο ένας βρήκε μία δουλειά σ' ένα ΤΕΙ και ο άλλος σ' ένα Ερευνητικό Κέντρο. Με την επιλογή τους να διαλέξουν αυτό και όχι την ανάπτυξη της Εταιρείας πέθανε και η Εταιρεία και στα καινούρια σχεδιαγράμματα τις έχω διαγράψει. Άφησαν πίσω τους μερικές ευρεσιτεχνίες αλλά σαν επιχειρηματική δραστηριότητα έσβησε.

Έχουμε ένα τελευταίο φαινόμενο εδώ κατόπιν αιτημάτων, αν θέλετε, από φορείς της διοίκησης εγκατάστασης στο Τεχνολογικό Πάρκο κάποιου Ερευνητικού Κέντρου. Αυτό είναι το Κέντρο Τεχνολογίας και Εφαρμογών Στερεών Καυσίμων. Είναι ένα Κέντρο το οποίο έχει δημιουργηθεί υπό την αιγίδα του Υπουργείου Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας. Η έδρα του είναι στην Πελοπόννησο αλλά χρειαζόταν να έχει μία πιο εύκολη πρόσβαση σε ερευνητικά εργαστήρια φυσικοχημείας, επιστήμης υλικών κ.λπ., και ως εκ τούτου, ζήτησε και έσβησε ένα παράρτημα στο Τεχνολογικό Πάρκο Αττικής στην Αθήνα. Δεν έχουμε εμπειρίες ακόμα από το πως θα λειτουργήσει αυτό το σύστημα.

Συμπέρασμα λοιπόν είναι ότι για τέτοιου είδους εταιρείες η φυσική εγκατάσταση στο Πάρκο μοιάζει να μην δουλεύει. Από την άλλη μεριά η συμβολική παρουσία του στο Πάρκο είναι χρήσιμη. Εδώ, αν μιλάμε για θερμοκοιτίδες, είναι η επιλογή, την οποία θα έπρεπε να κάνει κανείς για να έχει πιο ενδιαφέροντα αποτελέσματα.

Γι' αυτή την περίπτωση νομίζω ότι επιβάλλεται η στήριξη μέσα από τον θεσμό που λέγεται Τεχνολογικό Πάρκο να είναι πάρα πολύ ισχυρή. Χρειάζονται πιο πολύ οξυγόνο, αν θέλετε, στο ξεκίνημά τους. Πιο πολλή ενθάρρυνση και κάπως έτσι βλέπω και τις εταιρείες αυτές για να μπορέσουν να επιβιώσουν.

Αιτία είναι τα πράτα λοιπόν συμπεράσματα. Δηλαδή, η δομή του Τεχνολογικού Πάρκου δεν μπορεί να υποκαταστήσει την έλλειψη πείρας της αγοράς, την έλλειψη εμπειρίας, είναι πολύ δύσκολο αυτό το πράγμα.

Δεύτερον, η έλλειψη ιδίων κεφαλαίων, τ' απαγορευτικά επιτόκια χορηγήσεων, η ανυπαρξία κεφαλαίου υψηλού κινδύνου στην Ελλάδα. Το προφίλ που θέλει ο τραπεζίτης είναι μία εταιρεία που έχει πίσω της 4-5 χρόνια ισολογισμούς, έναν κύκλο εργασιών της τάξεως των 5 δις, που να θέλει κεφάλαια, τουλάχιστον 200 εκατομμύρια, διότι τότε αξίζει τον κόπο για τον τραπεζίτη να το κάνει.

Εναντι αυτών των κεφαλαίων να βάλει το 20-25% του μετοχικού κεφαλαίου της Εταιρείας για να την βγάλει στο Χρηματιστήριο σε τρία χρόνια, μ' έναν χρονικό ορίοντα 3-4 ετών. Ο τραπεζίτης επενδυτής παίρνει τα λεφτά του πίσω όχι από μερίσματα στις μετοχές του, αλλά από την εισαγωγή της Εταιρείας στο χρηματιστήριο. Μια νεοσύστατη εταιρεία, είναι προφανές ότι δεν ταιριάζει σε αυτό το προφίλ.

Επομένως, εάν δεν δημιουργηθεί κάποιου άλλου τύπου τραπεζικός μηχανισμός, τα πάρκα δεν προσφέρονται για να υποκαταστήσουν και να δημιουργήσουν μία κεφαλαιαγορά για το ξεκίνημα νέων εταιρειών. Αυτή η έλλειψη ιδίων κεφαλαίων, οδηγεί σε μία κρίση επιβίωσης των εταιρειών μετά από 12-18 μήνες. Και εκεί ζουν ή πεθαίνουν. Δύο πέθαναν, τρεις έζησαν. Αυτές που έζησαν όμως, είναι ενδιαφέρον να παρατηρήσουμε, ότι ο κύκλος εργασιών πλέον από τον δεύτερο χρόνο και πάνω αρχίζει και αγγίζει τα 50-70 εκατομμύρια δρχ. ετησίως. Δηλαδή, για να επιβιώσει μία εταιρεία μετά από 2-3 χρόνια λειτουργίας με 3-5 ανθρώπους πρέπει να έχει ένα τέτοιο κύκλο εργασιών. Αυτός πρέπει να είναι ένας στόχος. Αν δεν το πετύχει αυτό με 50-100 εκατομμύρια δραχμές μετά από 2-3 χρόνια, θα πάρει την κατιούσα. Θα ήθελα να κλείσω όλη αυτήν την συζήτηση προσπαθώντας να πείξω ότι τελικά ένα πετυχημένο τεχνολογικό πάρκο δεν αποτελεί τόσο κακή επένδυση. Ούτε για το κράτος, ούτε ακόμα και για έναν επιχειρηματία ο οποίος θα ήθελε να κάνει ανάπτυξη της γύρω από αυτόν τον άξονα. Διότι τελικά για τις εταιρείες τι είναι αυτό που δίνουμε; Είπαμε, δίνουμε ένα περιβάλλον, δεν είναι όμως μόνον το περιβάλλον.

Δίνουμε μία κοινή γραμματειακή υποστήριξη. Μπορεί αυτό το πράγμα να σας φαίνεται πεζό αλλά μία εταιρεία των 2-3 ατόμων που χρειάζεται να έχει κάποιον γραμματέα ή κάποια γραμματέα σημαίνει 100-150.000 τον μήνα. Ουσιαστικά όμως την υποαποσχολεί την γραμματέα αυτή. Εάν λοιπόν έχεις έναν γραμματέα ανά 4-7 εταιρείες, τότε με 20.000 τον μήνα μπορεί η Εταιρεία αυτή να ικανοποιήσει τις γραμματειακές της ανάγκες εξοικονομώντας έτσι στις χρηματοροές της.

Δεύτερον, μία σύγχρονη παρουσίαση μιας εταιρείας με τους σωστούς λογοτυπούς με τις σωστές παρουσιάσεις στα κείμενά της κ.λπ. απαιτεί μία στοιχειώδη υποδομή σε εγκατεστάσεις πληροφορικής γραφείου. Ένα καλό και ισχυρό PC, μία βιβλιοθήκη από την οποίαν μπορεί να αυτοσχεδιάζει τις παρουσιάσεις της.

Αυτά, αν τα βάλλετε κάτω, είναι 5-6 εκατομμύρια δραχμές. Ε, αυτό το αρχικό κεφάλαιο, είναι πολύ δύσκολο για μία εταιρεία να το έχει.

Επομένως, το παρέχει το Πάρκο από κοινού για όλες τις εταιρείες ή από ομάδες 7-8 εταιρειών. Έχουμε μία τέτοια γραμματειακή υποδομή, πληροφορική και ανθρώπινη. Αυτό είναι ένα πράγμα το οποίο δίνουμε σαν κίνητρο πέρα από το γενικό περιβάλλον το οποίο προσφέρουμε.

Δεύτερον, δίνουμε κάποια προνομιακή μεταχείριση όσον αφορά στην πρόσβαση των εταιρειών αυτών στα διεθνή δίκτυα πληροφόρησης. Δηλαδή, όντως μία εταιρεία μέσα στον Δημόκριτο, λειτουργεί πλέον πάνω στο τοπικό δίκτυο και μπαίνει στο διεθνές δίκτυο μέσω της Αριάδνης. Από κει και πέρα μπορεί να πάει σε οποιοδήποτε μέρος του κόσμου, να αντλήσει ό,τι θέλει από οποιαδήποτε βάση δεδομένων. Να επικοινωνήσει με όποιον θέλει με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο κ.λπ. Δηλαδή αυτήν την τηλεπληροφορική υποδομή, πιστεύω για μια καινούρια πρωτοβουλία είναι απαραίτητο να την διασφαλίσετε.

Εδώ τώρα έχετε το πρόβλημα του υπεραστικού αλλά ελπίζω ότι σύντομα, με τη πληροφορική σπονδυλική στήλη που θα εγκατασταθεί, να μπορεί ο Βόλος να μπαίνει στο διεθνές δίκτυο μέσα από έναν κόμβο που θα χρεώνεται μόνο η αστική μονάδα για τον χρήστη που είναι στον Βόλο και όχι η υπεραστική μονάδα. Με αυτά τα πρώτα 300 εκατομμύρια δραχμές και άλλο 200 από την περιφέρεια Αττικής χτίστηκαν στον Δημόκριτο περίπου 2,5 χιλιάδες τετραγωνικά μέτρα νέων κτιρίων χρησιμοποιώντας ένα σύστημα στοιχειοδότησης το οποίο επιλέξαμε μετά από μία διεθνή πρόσκληση ενδιαφέροντος. Εάν δεν το είχαμε επιλέξει αυτό δεν θα είχε γίνει τίποτε διότι αυτό είναι που μας επέτρεψε να παρακάμψουμε τις γνωστές δυσκολίες, τις χρηματορροές από τα διαρθρωτικά προγράμματα.

Δηλαδή, όταν λέω σύστημα στοιχειοδότησης, είναι σύστημα το οποίο βασίζεται σε δύο δομικά στοιχεία. Μία πλάκα με 4 μεταλλικούς κόμβους και ένα υποστύλωμα. Το πλεονέκτημα είναι ότι μπορείς να κτίσεις το κτίριο υπό μορφήν προμήθειας και όχι έργου. Σημαίνει ότι παραγγέλνεις και στοιβάξεις τις πλάκες σου καθώς σου έρχονται τα λεφτά από το Υπουργείο Εθν. Οικονομίας. Όταν τις έχεις μαζέψει όλες τις πλάκες, τις συναρμολογείς.

Κι έτσι μπορείς σιγά - σιγά να προχωράς το έργο. Λοιπόν, χτίστηκαν αυτά τα 2500 τετραγωνικά μέτρα εκ των οποίων έχουν μπει σε λειτουργία τα πρώτα 400 τα οποία είναι οι 7-8 εταιρείες τις οποίες σας ανέφερα. Στη δεύτερη φάση την οποία ξεκινάμε τώρα, προβλέπουμε τη θέση σε λειτουργία στους επόμενους 18 μήνες και των υπόλοιπων 1800 τετραγωνικών μέτρων. Μας κάνει 2.200 και έχουμε περίπου 300 τετρ. Μέτρα κάποιους άλλους εξειδικευμένους χώρους. Αυτό που ονομάζουμε Τεχνολογικό Πάρκο Αττικής μετά από 18 μήνες θα φιλοξενεί περίπου 400 εταιρείες στις θερμοκοιτίδες του.

Φιλοδοξούμε να έχουμε καμιά σαρανταριά εταιρείες συνδεδεμένες με το Πάρκο αλλά όχι εγκατεστημένες. Αν θέλουμε να κάνουμε μία μικρή ανάλυση των ωφελειών με αυτό το σύστημα των 80 εταιρειών για την ενεργοποίηση των οποίων θα έχει γίνει μια συνολική επένδυση 1,2 δις, θα δημιουργηθούν περίπου 300 θέσεις εργασίας. Οι εταιρείες είναι των 4-5 θέσεων εργασίας. Οι χώροι που θέλει κάθε εταιρεία είναι 25-50 τετρ. Μέτρα. Αυτές είναι οι εμπειρίες μας, ίσως 300 θέσεις εργασίας, 1,2 δις αυτό μας κάνει 4 εκατομμύρια δραχμές ανά θέση εργασίας. Κοιτά την άποψή μου ακόμα και με ελληνικά κριτήρια, το κόστος αυτό είναι πάρα πολύ χαμηλό για θέσεις εργασίας, σε τομείς προηγμένης τεχνολογίας. Βεβαίως, ωφελείται κανείς από την ύπαρξη της υποδομής του Δημόκριτου εδώ πέρα. Αλλά εν πάσει περιπτώσει 4 εκατομμύρια δρχ. ανά θέση εργασίας είναι πάρα πολύ χαμηλό.

Είπα ότι ο τζίρος, ο κύκλος εργασιών των εταιρειών που επιβιώνουν μετά από τον 2^ο, 3^ο χρόνο είναι περίπου 50 εκατομμύρια δρχ. ετησίως που μπορούν να καταδοθούν στην λειτουργία των εταιρειών στα πλαίσια του Τεχνολογικού Πάρκου. Το μακτό κέρδος είναι 25 με 30%. Ουδόντα (80) εταιρείες, 50 εκατομμύρια με 25%, ένα δις κέρδη, με 40% φόρο, 400 εκατομμύρια δρχ. θεωρητικά εισπράττει το κράτος από την λειτουργία αυτού του συστήματος. Αποσβένει την επένδυσή του σε τρία χρόνια. Δεν είναι τρελοί οι αριθμοί αυτοί. Βεβαίως, συζητήσιμοι, αμφισβητούμενοι, αλλά δεν είναι τρελοί.

Τώρα για το φιλοξενούν Ερευνητικό Κέντρο, πέραν αυτών των εσόδων του κράτους από την οικονομική δραστηριότητα πιστεύω ότι είναι και ο συνδυασμός των ενοικίων. Να κάνω μία παρένθεση εδώ, η εταιρεία έρχεται στον Δημόκριτο, υπογράφει μία σύμβαση παροχής υπηρεσιών από τον Δημόκριτο προς την Εταιρεία η οποία έχει πρώτα απ' όλα μία βασική συνδρομή, τώρα είναι 20.000 τον μήνα, σε 18 μήνες θα είναι 30.000 τον μήνα, και μετά ανά κυψέλη, (μία κυψέλη είναι 13 τ.μ., χώρου), είναι άλλες 20.000 τον μήνα, σε 18 μήνες προβλέπεται να είναι 30.000. Δηλαδή, μία εταιρεία που έχει 50 τετρ.μέτρα, 3 κυψέλες δηλαδή, μας κάνει 60.000 και 20.000 συνδρομή, 80.000 τον μήνα. Δηλαδή είναι 1600 δρχ. το τετραγωνικό μέτρο τον μήνα. Είναι τιμές οι οποίες δεν είναι χάρισμα, από την άλλη μεριά όμως δεν είναι και αμελητέες τελείως. Νομίζουμε ότι αυτό είναι απαραίτητο, ώστε να πεισθεί κανείς ότι ο επιχειρηματίας έχει την πρόθεση να βάλει το χέρι στην τσέπη και δεν έρχεται απλώς για την επιδότηση.

Λατύν, πιστεύω ότι μ' όλη αυτή την ιστορία θα έρθουν και στο φιλοξενούν Ερευνητικό Κέντρο. Δηλαδή, τέρα από τα έμμεσα οφέλη ότι θα δώσει ένα ρόλο στην έρευνά του, θα του ανοίξει τις πόρτες προς τον έξω κόσμο, πιστεύω ότι τελικά θα έρθουν κάποια ποσά της τάξης των 100-150 εκατομμυρίων τον χρόνο στο φιλοξενούν Ερευνητικό Κέντρο απ' όλη αυτή την δραστηριότητα. Δηλαδή, αν το δει κανείς οικονομικά, δεν είναι κακή επένδυση. Και εν πάσει περιπτώσει επιμένω σ' αυτό και κατάλληλο και, όλα όσα είπα πρέπει να συγκριθούν. Δεν μπορούμε να τα δούμε στο κενό. Πρέπει να συγκριθούν με τα ποσά τα οποία έχουν ξοδευτεί στον τομέα της έρευνας και τεχνολογίας και από το πρώτο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης και από το STRIDE και από το δεύτερο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης το οποίο ξεκινάει τώρα. Αλλά ως περιοριστούμε στο STRIDE, όπου έχουμε δει προγράμματα των 600 εκ. ή 1 δις, τα οποία προγράμματα μετά από τα 4 χρόνια λειτουργίας και παράδοσής τους, δεν αφήνουν πίσω τους τίποτε. Είναι η άποψή μου, αφήνουν κάτι το οποίο είναι πολύ λογικό.

Εδίο πέρα τουλάχιστον, μένει κάτι το οποίο είναι χειροπιαστό και ελπίζω ότι η πολιτική μας ηγεσία θα το καταλάβει και θα δώσει ιδιαίτερη έμφαση στην περαιτέρω στήριξη της προσπάθειας αυτής για την δημιουργία των Τεχνολογικών Πάρκων. Ευχαριστά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ν. Βλάχος)

Ευχαριστούμε κύριε Σιώτη. Θα καλέσουμε το ακροατήριο για ερωτήσεις. Ξεκινώντας από τον κύριο Δήμαρχο. Να απαντηθεί λοιπόν, κύριε Σιώτη, αν μπορείτε, γιατί η ιδιαιτετική πρωτοβουλία, οι μετρίες επιχειρήσεις δεν ενδιαφέρονται πάρα πολύ γ' αυτή την πρωτοβουλία.

ΣΙΩΤΗΣ

Κοιτάζετε, γενική απάντηση δεν μπορώ να δώσω. Μπορώ να δώσω την απάντηση που μου έχουν δώσει οι επιχειρηματίες στις 2-3 περιπτώσεις που έχω από

πρώτο χέρι εμπειρίες και με τους οποίους έχουμε άρστες σχέσεις και θεωρώ την παρουσία τους ιδιαίτερα χρήσιμη. Αλλά να σας πω τι γίνεται; Έρχεται η εταιρεία τάδε, μεσαία, υπογράφει μία σύμβαση να της διατεθούν δύο κυψέλες. Χρησιμοποιεί το Πάρκο στην αλληλογραφία της, επισκέπτεται το Πάρκο και τον Δημόκριτο και τα σχετικά εργαστήρια, ας πούμε το εργαστήριο ηλιακών συλλεκτών και συστημάτων που ενδιαφέρει την εταιρεία FOCO. Αλλά οι δύο κυψέλες της εταιρείας FOCO έμοιαζαν να είναι μονίμως άδειες από ανθρώπους.

Τι έκανα βεβαίως. Επειδή υπάρχει μία λίστα αναμονής άλλων εταιρειών οι οποίες θέλουν να μπουν στο Πάρκο, ουσιαστικά η εταιρεία του τύπου του δεύτερου, η εταιρεία FOCO, τώρα φιλοξενεί τις εταιρείες του δεύτερου τύπου. Τώρα, γιατί η FOCO δεν έρχεται να βάλει ανθρώπους εκεί; Ξου λέει στα πλαίσια του επιχειρηματικού μου σχεδίου δεν έχω την δυνατότητα την πολυτέλεια. Είμαστε μία εταιρεία με έναν τζίρο 1 δις, έχουμε 15 εργάτες και έχουμε και 5 στελέχη. Δεν μπορώ να διαθέσω δύο στελέχη να έρθουν να ασχοληθούν αποκλειστικά μ' ένα ερευνητικό αναπτυξιακό πρόγραμμα. Τα στελέχη μου κάνουν λίγο απ' όλα, διοίκηση ανάπτυξη, έρευνα, δημόσιες σχέσεις. Δεν έχω τομέα έρευνας, τομέα ανάπτυξης, είμαστε όλοι και τα κάνουμε όλα, και ως εκ τούτου δεν μπορώ να διαθέσω δύο ανθρώπους να έρθουν να εγκατασταθούν στην Αγ. Παρασκευή όταν το εργοστάσιό μου είναι στους Θρακομακεδόνες. Αυτό ήταν η απάντηση που μου έδωσε η εταιρεία FOCO. Από την άλλη μεριά αναγνωρίζει και δεν χάνει την ευκαιρία να διαλαλεί δεξιά και αριστερά τα πλεονεκτήματα που έχουν απορреύσει, από την σχέση τους με το Τεχνολογικό Πάρκο. Στην περίπτωση της Εταιρείας FOCO, έχουμε μία άλλη διάσταση, την οποία πρέπει να την εξετάσετε στο Βόλο. Το κυρίως πλεονέκτημα της εταιρείας FOCO από την παρουσία της στο Τεχνολογικό Πάρκο είναι ότι διαμόρφωσε μία πολύ στενή σχέση με το εργαστήριο ηλιακών συλλεκτών και συστημάτων το οποίο με την σειρά του έχει γίνει ένα κέντρο πιστοποίησης ηλιακών συστημάτων. Η Εταιρεία FOCO λοιπόν έχει μία καταπληκτική επιτυχία στις εξαγωγικές της δραστηριότητες το 30% της παραγωγής της συλλεκτών, εξάγεται στην Γερμανία και την Αυστρία ως επί το πλείστον. Διότι απλούστατα, μέχρι πριν από 2 χρόνια για να στείλει, να υλοποιήσει μία παραγγελία από την Γερμανία έπρεπε να στείλει τον τύπο της στο Ντύσσελντορφ, να πιστοποιηθεί, να γυρίσει στην Αθήνα με παρατηρήσεις, να ξαναπάει στο Ντύσσελντορφ, να ξαναγυρίσει στην Αθήνα και μετά από 2-3 τέτοιες διαδοχικές προσεγγίσεις, ενδεχομένως να πάρει το πιστοποιητικό της. Τη στιγμή αυτή, το εργαστήριο ηλιακών συλλεκτών και συστημάτων του Δημόκριτου έχει υπογράψει μια συμφωνία με την TUT, το Γερμανικό Οργανισμό πιστοποίησης ποιοτικού ελέγχου, και η πιστοποίηση των προϊόντων γίνεται επί τόπου κι αυτό της άνοιξε τις εξαγωγικές της αγορές. Και επομένως, ορκίζεται στ' όνομα του Δημόκριτου. Επί πλέον με μια ενεργό δική μας συμπαράσταση, αυτή και άλλες εταιρείες στον χώρο των ηλιακών, συγκεκριμένα η Ελληνική Βιομηχανία Ηλιακής Ενέργειας που είναι ο κλαδικός Οργανισμός, με την δική μας επιστημονική στήριξη, έχουν μπει σε ενδιαφέρουσες διαδικασίες στα πλαίσια του προγραμματισμού για την εξοικονόμηση ενέργειας του ΥΠΕΧΩΔΕ όπου τους έχουμε στηρίξει για να συμμετέχουν σε διάφορες επιστημονικές επιτροπές όπου καθορίζονται πολιτικές. Λοιπόν αυτός είναι ένας έμμεσος τρόπος.

Αλλά το συμπέρασμα είναι, οι μεσαίες εταιρείες δεν έχουν μία δομή με διαμερίσματα αν θέλετε επί τούτου ερευνητικά και ως εκ τούτου δεν έχουν την πολυτέλεια να απασχολούν ανθρώπους εκτός της έδρας της εταιρείας. Συμβαίνει να είναι εδώ, κάποια δουλειά θα έχουν στον Βόλο, δύο από τα μέλη μίας από τις πολύ

επιτυχημένες εταιρείες του Πάρκου. Η εταιρεία Tetra, η οποία ασχολείται με το χώρο των γεωργικών πληροφορικών συστημάτων. Ίσως θα μπορούσαν να πουν μερικές από τις δικές τους εμπειρίες. Είναι ακριβώς το παράδειγμα της εταιρείας που στον δεύτερο χρόνο ξεκινώντας από το μηδέν, προσεγγίζει τους αριθμούς τους οποίους ανέφερα. Αν υπάρχει καιρός και θέλετε να ακούσετε λιγάκι τα δικά τους σχόλια, θα ήταν χρήσιμο.

ΔΕΣΥΠΡΗΣ

Ηθελα να πω μερικά πράγματα, σύμφωνα μ' αυτά που είπε αρχικά ο κ. Σιώτης. Επιμένω ότι το ΕΠΕΓ Ι για τα Πάρκα έχει δώσει 5,2 δις δρχ. με την προϋπόθεση βέβαια, όπως είπα, ότι θα υπάρξουν και κάποια Ερευνητικά Ινστιτούτα. Στόχος του ΕΠΕΓ Ι δεν ήταν τα Ερευνητικά Ινστιτούτα. Εάν υπονοείτε ότι έγιναν μόνον Ερευνητικά Ινστιτούτα, σας πληροφορώ ότι το θέμα δεν έχει λήξει στη Γενική Γραμματεία και υπάρχει μία εσωτερική διαδικασία εκτίμησης, επανεκτίμησης του θέματος. Παρ' όλα αυτά, δεν μπορώ να φανταστώ ένα Τεχνολογικό Πάρκο να φυτρώνει μόνο του σε μία περιοχή χωρίς το περιβάλλον που θα το στηρίξει. Τότε δεν θα ήταν Πάρκο, θα ήταν ένα ο κωδόμετρο κτιρίων προς ενοικίαση. Τώρα, ως προς το ποσοστό το 4 υπάρχοντα Πάρκα είναι επιτυχημένο, νομίζω η Γενική Γραμματεία έκανε ένα πείραμα και το συνεχίζει. Κανένα από τα Πάρκα ακόμη δεν έχει φτάσει τον στόχο του και θα ήταν ουτοπία να πούμε ότι έφθασε. Όποιο είναι το πιο επιτυχημένο, φαντάζομαι θα είναι αυτό που θα δώσει το δείγμα του τρόπου που πρέπει να συνεχίσει η Γενική Γραμματεία την πολιτική της. Σχετικά με την ένταξη τώρα των έργων, η Γενική Γραμματεία ξεκίνησε να εντάσσει κάποια Πάρκα. Όταν ήρθε ο Δημόκριτος εντάχθηκε το έργο του Πάρκου μέσα στο μέτρο των Πάρκων. Κάποια Πάρκα ζήτησαν αυξήσεις προϋπολογισμού και τις πήραν. Ο Δημόκριτος νομίζω, δεν είχε κάνει μία αντίστοιχη κίνηση και γι' αυτό υπάρχει αυτή η χρηματική διαφορά. Επισυλλαμβάνω και πάλι ότι είναι πρόωρο, και ίσως επιπόλαιο, 4 χρόνια μετά την πρώτη χρηματοδότηση για Πάρκα να πούμε η τοποθέτηση χρημάτων στην Κρήτη είναι λάθος; και στην Αττική δεν είναι. Και θα ήθελα να επισημάνω, ότι μιλάω σαν Γενική Γραμματεία και όχι προσωπικά, ενώ ο κ. Σιώτης σαν υπεύθυνος του Πάρκου, έχει το πλεονέκτημα να μπορεί να μιλάει σαν Ιων Σιώτης. Ευχαριστώ.

ΣΙΩΤΗΣ

Εγώ ήθελα κύριε Δεσύπρη, για την ακρίβεια των πραγμάτων να ξεκαθαρίσω κάτι. Πιστεύω, εάν δεν έχει γίνει ότι έπρεπε να γίνει στην Αττική, δεν είναι λόγω ελλείψεως χρημάτων. Δεν έλειψαν τα χρήματα, αυτά τα 300 εκατομμύρια άρκεσαν. Αν θέλετε, τα εμπόδια, οι δυσκολίες, οι πειραματισμοί, αυτά που χρειάστηκε να ξεπεραστούν δεν είχαν να κάνουν με χρήματα. Δεν είναι επομένως, παράπονο το οποίο εκοράζω. Απλώς λέω, όταν λέμε 5 δις στα Πάρκα συνολικά, όπως αναφερθήκατε δικαιολογημένα ο Έλληνας φορολογούμενος θα πει και πού πήγαν αυτά τα 5 δις. Και τι απέδωσαν αυτά τα 5 δις ως προς το κεφάλαιο Πάρκα. Εκεί κάνω την ανάλυση και λέω αυτά τα 5 δις δεν πήγαν στα Πάρκα με την στενή έννοια. Πήγαν στη δημιουργία υποδομών που θα επιτρέψουν την εγκατάσταση Πάρκων στο μέλλον. Συμφωνούμε σ' αυτό; Τότε εφ'όσον συμφωνούμε, δεν εκμεταλλεύτηκα τα πλεονεκτήματά μου.

Δ. ΠΙΤΣΙΩΡΗΣ

Εγώ θα ήθελα να επανέλθουμε σ' αυτό με το οποίο ξεκινήσατε. Δηλαδή στην έρευνα της ζήτησης στην περιοχή μας. Νομίζω πολύ σωστά αυτό είναι το πρωτεύον θέμα. Για να ψηλαφίσουμε λοιπόν λιγάκι τη ζήτηση που μπορεί να υπάρξει στην περιοχή μας, πρέπει να δούμε το είδος των μονάδων που είναι εγκαταστημένες. Εδώ θα πούμε ότι κατ' αρχήν έχουμε το πλεονέκτημα έναντι της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης ή και του Ηρακλείου, ενδεχομένως και της Πάτρας, ότι έχουμε έναν πόλο, μία βιομηχανική περιοχή, με συγκεντρωμένες μονάδες. Και στο μέσον αυτής της βιομηχανικής περιοχής, υπάρχει η ΕΒΕΤΑΜ η οποία καλείται να ξεκινήσει αυτή την ιστορία. Άρα δεν έχουμε τη διασπορά, που είπατε των επιχειρήσεων οι οποίες χάνονται μέσα στην Αθήνα και στις αποστάσεις που υπάρχουν. Έχουμε εντίθετα το πρώτο στοιχείο της γεωγραφικής συνοχής. Αυτό νομίζω είναι πάρα πολύ θετικό. Θ' αναλογιστώ αυτά που είπατε, για την παροχή στοιχειώδους γραμματείας σε σχέση με επικοινωνία με το εξωτερικό ή παροχής υπηρεσιών όπως η ανακάλυψη ποιός κάνει πιστοποίηση. Τέτοιες Υπηρεσίες που ζητιούνται και που δεν βρίσκονται εύκολα. Αυτές μπορούν να τις βρύνουν οι μονάδες που βρίσκονται σήμερα στην περιοχή μας γρήγορα μέσω της κάποιας λειτουργίας αυτού του τομέα, ας το πούμε έτσι, του Τεχνολογικού Πάρκου Βόλου. Υπάρχει λοιπόν ένα θετικό. Το δεύτερο είναι οι επιχειρήσεις, που υπάρχουν στην βιομηχανική περιοχή, αλλά και γύρω από την βιομηχανική περιοχή, οι αποστάσεις είναι αστείες και ο χρόνος είναι για τα δεδομένα τα διεθνή και τα αθηναϊκά, αστείες. Σε 10 λεπτά είσαι από την ΑΓΕΤ στην βιομηχανική περιοχή, σε 10 λεπτά είσαι από το Βελεστίνο στην βιομηχανική περιοχή. Άρα έχουμε εκμηδενίσει τον παράγοντα αποστάσεις, πραγματικές αποστάσεις, πραγματική μετακίνηση, εκτός των άλλων δικτύων που μπορούμε να έχουμε και να μην χρειάζεται να μετακινούμεθα συνέχεια.

Το δεύτερο θέμα, είναι να χαρτογραφήσουμε το είδος των επιχειρήσεων που υπάρχουν στην περιοχή. Κι εκεί θα δούμε ότι χοντρικά υπάρχουν 3 κατηγορίες. Υπάρχουν οι πολύ μεγάλες επιχειρήσεις των οποίων η έρευνα και η τεχνολογία ίσως δεν έχει τίποτε να πάρει απ' αυτό που θα μπορούσε να προσφέρει το Τεχνολογικό Πάρκο τα επόμενα χρόνια.

Εγώ δεν πιστεύω ότι δεν έχει τίποτε να πάρει. Υπάρχουν τομείς που κάτι μπορεί ν' ανακαλύψει. Αλλά έτσι νομίζουν αυτές οι επιχειρήσεις, έτσι λειτουργούν και αισθάνονται ας πούμε την δύναμη του πολύ μεγάλου. Ας πούμε η ΑΓΕΤ, για την τεχνολογία του τσιμέντου θα απευθυνθεί στο Τεχνολογικό Πάρκο, να πάρει τη Η ΑΛΚΑΤΕΛ η οποία είναι παραδίπλα, σε απόσταση 200 μέτρων από το Τεχνολογικό Πάρκο, για ποιον λόγο θα χτυπήσει την πόρτα του Τεχνολογικού Πάρκου, για να πάρει τι η ΑΛΚΑΤΕΛ; Είναι αυτές οι μεγάλες επιχειρήσεις οι οποίες πρέπει να βοηθήσουν την ίδρυση του Τεχνολογικού Πάρκου. Δηλαδή, να σκύψουν λιγάκι και να πουν, εντάξει, ίσως σ' αυτή τη φάση δεν έχουμε πολλά να πάρουμε αλλά νομίζουμε ότι πρέπει να βοηθήσουμε εμείς την ανάπτυξή σας, να σας μετασέριψουμε αν θέλετε κάποια πράγματα.

Στο άλλο άκρο, υπάρχουν οι βιοτεχνίες. Εκεί υπάρχει το αντίθετο πρόβλημα. Εκεί είναι χαμένες κυριολεκτικά στο μικρό τους μέγεθος. Συνήθως προκειται για αυτοδημιούργητους τεχνίτες οι οποίοι έχουν φτιάξει αυτές τις μονάδες και οι οποίοι χάνονται. Δεν μπορούν τίποτε να βρύνουν και πιστεύουν ότι όλα αυτά τα πράγματα δεν τους προσφέρουν άμεση βοήθεια, γιατί αλλιώς είναι το ζήτημά τους. Το ζήτημά τους είναι χρηματοδοτικό και δεν ξέρω τι άλλα πράγματα.

Αυτή η κατηγορία, σ' άλλο άκρο, χρειάζεται την μεγαλύτερη βοήθεια αλλά είναι δύσκολη η προσέγγιση. Γιατί οι επιχειρηματίες είναι ακόμη στην πρώτη τους

φάση και κουβαλούν μία σειρά από αρνητικά αλλά και θετικά, θα έλεγα, προβλήματα μαζί τους.

Και υπάρχει η μεσαία κατηγορία των επιχειρήσεων στον Βόλο. Αυτή είναι εν δυνάμει, νομίζω, ο κορμός συνεργασίας και θετικής και αμοιβαίας επικοινωνίας με το Τεχνολογικό Πάρκο. Οι μεσαίες μονάδες που είναι αρκετές στην περιοχή μας μπορούν αμέσως να κομπλάρουν, ας πούμε έτσι, με το Τεχνολογικό Πάρκο και να έχουν αυτό που θέλουν. Οι μεγάλες, πρέπει να σκύψουν λίγο και να βοηθήσουν. Τις κάτσο πρέπει να τις τραβήξουμε, να κάνουμε μάρκετινγκ δηλαδή για να τους πούμε, ελάτε να δείτε πως μπορείτε να λύσετε αυτό το πρόβλημά σας.

Τελειώνοντας, πιστεύω ότι υπάρχουν οι προϋποθέσεις αλλά θέλει ψάξιμο και θέλει κυριολεκτικά ένα μάρκετινγκ, αυτή η ιστορία για να κερδηθεί.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ν. Βλάχος)

Ευχαριστώ κύριε Δήμαρχε. Θα πάρουμε 1-2 σύντομες ερωτήσεις ακόμη. Μην ξεχνάτε ότι έχουμε περίπου μισή ώρα συζήτηση στο τέλος της πρωινής συνεδρίασης. Θα ήταν καλό να ακούσουμε τις απόψεις των υπευθύνων των Πάρκων και μετά να έρθουμε να κάνουμε τις ερωτήσεις μας. Θα δώσω τον λόγο στον κύριο ο οποίος τον ζήτησε και θα παρακαλέσω επίσης, αν είναι δυνατόν, επειδή η ημερίδα έχει την έννοια της γνωριμίας, οι ερωτώντες ας μας λένε το όνομά τους.

ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ

Καλημέρα σας, λέγομαι Κυριακίδης και εκπροσωπώ το Τεχνολογικό Πάρκο Κρήτης. Αιτιώως ήθελα να κάνω μία παρέμβαση στην τοποθέτηση του Κ. Σιώτη και την απάντηση του κ. Δεσύπρη. Νομίζω ότι υπάρχει μία σύγχυση σχετικά με το τι εννοούμε όταν μιλάμε για χρηματοδοτήσεις Τεχνολογικών Πάρκων. Τεχνολογικά Πάρκο δυστυχώς δεν είναι τα κτίρια, δεν είναι οι εξοπλισμοί, είναι οι άνθρωποι. Και θα έπρεπε, όταν μιλάμε για Τεχνολογικά Πάρκα και περιμένουμε αποτελέσματα από τα Τεχνολογικά Πάρκα, ν' απευθυνόμαστε στον χρόνο ύπαρξης των Εταιρειών διαχείρισης και του έμψυχου δυναμικού τέλος πάντων που τρέχει αυτά τα Πάρκα. Γιατί αυτοί φέρνουν τις εταιρείες, αυτοί μιλάνε με τις εταιρείες, αυτοί θα κληθούν να απολογηθούν για τα Τεχνολογικά Πάρκα.

Και σαν τέτοιο, αν θέλετε, το Τεχνολογικό Πάρκο Κρήτης έχει έναν χρόνο ζωής από τότε που υπήρχε η Εταιρεία διαχείρισης του Πάρκου. Ένα μικρό χρονικό διάστημα έχει ο Δημόκριτος και επίσης το μόνο Πάρκο που δικαιούται να προβάλλει ορισμένα αποτελέσματα είναι το Πάρκο της Πάτρας το οποίον σαν έμψυχο δυναμικό τρέχει 4-5 χρόνια τώρα.

Επομένως αυτό είναι το σημείο εκκίνησης και έτσι θα πρέπει να αξιολογούμε τα Τεχνολογικά Πάρκα και όχι την υποδομή την οποία έχουμε δώσει για κτίρια η οποία έχει πάει στα Πανεπιστήμια ή στα Ερευνητικά Κέντρα ή στις Εταιρείες, η οποία πάλι θα γυρίσει πίσω. Είναι μια επένδυση η οποία υπάρχει, είναι ένα περιβάλλον το οποίο υπάρχει. Νομίζω ότι το κριτήριο για τα Τεχνολογικά Πάρκα θα πρέπει να είναι οι εταιρείες διαχείρισης των Τεχνολογικών Πάρκων και όχι τα κτίρια. Τα κτίρια δεν φέρνουν εταιρείες, οι άνθρωποι τις φέρνουν. Ευχαριστώ.

ΣΙΩΤΗΣ

Κονιάζτε, άκουσα με προσοχή αυτά που είπε ο κ. Δήμαρχος. Πολλά από τα πράγματα που είπε είναι σωστά, αλλά φοβάμαι ότι η εικόνα την οποία παρουσιάζετε, κύριε Δήμαρχε, είναι μία εικόνα ενός Τεχνολογικού Πάρκου που θα προσφέρει υπηρεσίες στις επιχειρήσεις. Και αναρωτηθήκατε, εάν έχει να προσφέρει το Τ.Π. κάτι

στην ΑΛΚΑΤΕΛ, στην ΑΓΕΤ, και ούτω κάθε εξής. Αυτό όμως που είναι πραγματικά, για μένα τουλάχιστον, το ζητούμενο δεν είναι να προσφέρουμε υπηρεσίες, στην Α, Β, Γ, επιχείρηση, τη βιοτεχνία, την οποία πρέπει να την σπρώξουμε από κάτω, την άλλη πρέπει να την τραβήξουμε από πάνω. Είναι η δημιουργία νέων επιχειρήσεων, εκεί είναι για μένα το κλειδί. Δεν είναι να προσφέρουμε υπηρεσίες, δηλαδή να γίνουμε ένας μηχανισμός αξιοποίησης των δυνατοτήτων του Πανεπιστημίου ή του ΤΕΙ. Κι αυτό χρήσιμο είναι, είναι το τρίτο σημείο που συστάζω Κέντρο Μεταφοράς Τεχνολογίας. Αλλά οι θερμοκοιτίδες, δηλαδή η δημιουργία νέων επιχειρήσεων, είτε αν ψάξετε στην περιοχή σας, είμαι βέβαιος ότι θα βρείτε ανθρώπινο δυναμικό το οποίο έχει ιδέες, έχει ενδεχομένως κάποιες επιχειρηματικές αντιλήψεις, μπορεί να ψάχνει να βρει ένα μικρό κτιράκι. Υπάρχουν ζωντανές δυνάμεις, είμαι βέβαιος, γύρω απ' αυτόν το χώρο και στην περιοχή.

Λοιπόν, αυτό είναι το ένα. Το άλλο, στο σχόλιο, κ. Κυριακίδη. Εάν παρο ένα Ερευνητικό Κέντρο σαν το Δημόκριτο και κάνω μία λίστα των συνεργασιών του με βιομηχανίες, θα σας κατεβάσω 80 βιομηχανίες από τον ΤΙΤΑΝΑ, μέχρι την ΙΝΤΡΑΚΟΜ, μέχρι την ΙΒΜ, και ούτω κάθε εξής. Δεν είναι αυτό όμως το Τεχνολογικό Πάρκο Αττικής. Το Τεχνολογικό Πάρκο Πατρών είναι μ' άλλη επικεφαλίδα οι δραστηριότητες του Πανεπιστημίου Πατρών στις οποίες δίνουμε μία άλλη απόχρωση και τις λέμε τώρα σύνδεση έρευνας με την οικονομία. Δεν είναι αυτό το Τεχνολογικό Πάρκο. Για μένα, το Τεχνολογικό Πάρκο είναι το ζωνάνεμα νέων επιχειρήσεων, η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Όχι η παροχή υπηρεσιών από τους καθηγητές Πανεπιστημίου. Καταλάβατε; Εκεί είναι μία πολύ βαθιά φιλοσοφική διαφορά μεταξύ της δικής μου προσπέθειας. Κάθισα από περιέργεια και έκανα μία λίστα όλων των βιομηχανιών με τις οποίες συνεργάζεται ο Δημόκριτος και λέω να τα βγάλω αυτά και να πω το Τεχνολογικό Πάρκο Αττικής. Μα δεν είναι αυτά όμως. Γι' αυτό λέω 7 εταιρείες. Βεβαίως είναι και η ΑΓΕΤ στον Δημόκριτο, και η ΙΝΤΡΑΚΟΜ στον Δημόκριτο είναι και όλοι αυτοί οι μεγάλοι της τηλεπικοινωνίας. Γι' αυτό σας λέω, για μένα η Πάτρα δεν είναι Τεχνολογικό Πάρκο. Δεν έχει θερμοκοιτίδες, δεν έχει ζωντανές δυνάμεις, δεν έχει ανθρώπους, έχει ταχυδρομικές διευθύνσεις. Η εταιρεία τάδε της Αγ. Παρασκευής, είναι στο Τεχνολογικό Πάρκο Πατρών και έχει διεύθυνση Τεχνολογικό Πάρκο Πατρών. Δεν έχει ζωντανέψει το σύστημα.

Όσον αφορά για την εταιρεία διαχείρισης και ανάπτυξης του Πάρκου, χρήσιμα να δημιουργηθούν. Βεβαίως πρέπει να δημιουργηθούν αυτές οι εταιρείες διαχείρισης και ανάπτυξης ώστε να αυτονομηθούν τα Πάρκα από τους φοροεξονομικούς Οργανισμούς σε κάποιο βαθμό αλλά δεν είναι εκεί το μέτρο της επιτυχίας του Πάρκου. Στο μέτρο της επιτυχίας του Πάρκου, αλλού η Εταιρεία διαχείρισης μπορεί να είναι χρήσιμη αλλού δεν είναι χρήσιμη. Κι εμείς στον Δημόκριτο τώρα θα γίνει μία εταιρεία διαχείρισης τώρα που μεγάλωσε, τέλος πάντων, έφτασε τα 2-3 χρόνια το Πάρκο, θα γίνει μία Εταιρεία διαχείρισης. Θα μπει μέσα μία Τράπεζα, θα μπει μέσα το Ερευνητικό Κέντρο, θα μπουν μέσα άλλοι φορείς. Δεν είμαι βέβαιος ότι αυτό θα κάνει καλό. Μήπως θα πνίξει ένα νεογέννητο, ας πούμε, σε μία διοικητική λογική, πριν ακόμα έχει τη δύναμη να στεριώσει. Υπάρχουν πολλά μπερδεμένα πράγματα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ν. βλάχος)

Θα μας δοθεί προφανώς η ευκαιρία στο μισάωρο που έχουμε επίσης και στην ώρα την απογευματινή, για τέτοιου είδους προβληματισμούς οι οποίοι είναι πολύ σοβαροί και στην σωστή κατεύθυνση. Θα παρακαλούσα επομένως να επανέλθουμε, αν μπορούμε, στο πρόγραμμα. Να προχωρήσουμε με την παρουσίαση του

Τεχνολογικού Πάρκου Θεσσαλονίκης από τον δόκτορα Γιάννη Μπακούρο και να κάνουμε το διάλειμμά μας αμέσως μετά την παρουσίασή του.

Γ. ΜΠΑΚΟΥΡΟΣ

Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι, θα ήθελα να σας ευχαριστήσω για την πρόκληση που κάνατε στο Τεχνολογικό Πάρκο Θεσσαλονίκης να έρθει να μοιραστεί μαζί σας μερικές εμπειρίες του και μερικές απόψεις του για το μέλλον των Τεχνολογικών Πάρκων στην Ελλάδα. Θα προσπαθήσω να είμαι όσο πιο σύντομος μπορώ γιατί περίπου τέτοια άρα υπολόγιζα ότι θα έχω τελειώσει την εισήγησή μου. Ενώ δεν θα υπεισέλθω καθόλου σ' αυτά τα οποία λέχθησαν προηγουμένως. Συμφωνώ μ' αρκετά από αυτά που είπε ο κ. Σιώτης και διαφωνώ μ' αρκετά από αυτά που είπε ο κ. Σιώτης. Άλλωστε αυτή είναι και η ομορφιά των Τεχνολογικών Πάρκων παγκοσμίως και αυτό πρέπει να το ξεκαθαρίσουμε από την πρώτη στιγμή. Δεν υπάρχει κανένας άνθρωπος που μπορεί να έρθει και να μας πει ότι το Χ Πάρκο με το Ψ Πάρκο είναι ακριβώς τα ίδια. Αυτό δεν υπάρχει στην παγκόσμια αγορά των Τεχνολογικών Πάρκων. Τι είναι λοιπόν ένα Τεχνολογικό Πάρκο;

Λοιπόν, όπως ανέφερε και ο κ. Σταυρινός προηγουμένως, ένα Τεχνολογικό Πάρκο είναι ένας σχηματισμός που συνδέει την έρευνα και την παραγωγή. Και γιατί γίνεται αυτό; Γίνεται για να δράσει αυτός ο σχηματισμός σαν ένας καταλύτης. Και συνήθως, ένας καταλύτης επιταχύνει διαδικασίες. Για να επιταχύνει λοιπόν τις διαδικασίες της μεταστροφής του εργατικού δυναμικού από την σχεδόν αποκλειστική του απασχόληση στην βασική έρευνα προς εφαρμοσμένη έρευνα από τα παραγωγικά κέντρα. Αυτοί οι δύο λόγοι άλλωστε, ήταν και η αρχική φιλοσοφία όταν στο Stanford έγινε το πρώτο Τεχνολογικό Πάρκο, που σήμερα ξέρουμε όλοι μας σαν Silicon Valley. Δύο άνθρωποι νεαροί επιστήμονες, ο ένας ονομαζόταν Χιούλετ, ο άλλος ονομαζόταν Πάκαρντ, είναι ας πούμε οι πατέρες των Τεχνολογικών Πάρκων σε όλον τον κόσμο.

Όταν ανατέθηκε στο Ερευνητικό Ινστιτούτο Τεχνικής Χημικών Διεργασιών της Θεσσαλονίκης να αναπτύξει το Τεχνολογικό Πάρκο Θεσσαλονίκης, η πρώτη δουλειά που κάναμε όταν και εγώ πρωτοπήγα το '89 που επέστρεψα στην Ελλάδα από την Αγγλία και ανέλαβα να βοηθήσω στην προσπάθεια αυτή στη Θεσσαλονίκη, ήταν να πούμε να δούμε τι είναι αυτά τέλος πάντων τα Τεχνολογικά Πάρκα σε όλον τον κόσμο. Δεν πήγαμε σ' όλον τον κόσμο, πήγαμε στην Ευρώπη. Και καταλήξαμε ότι τα Τεχνολογικά Πάρκα στην Ευρώπη έχουν αυτήν την οργάνωση. Έχουν ένα κέντρο που παρέχουν Υπηρεσίες, έχουν ένα κέντρο νέων επιχειρηματιών, μ' αρκετή έμφαση σ' αυτό συμφωνώ με τον κ. Σιώτη. Έχουν όμως και νοικιαζόμενα κτίρια για να υποδεχθούν είτε αυτές τις νέες επιχειρήσεις είτε και τμήματα παλαιών επιχειρήσεων. Και ακόμα περισσότερο, τα μεγάλα Τεχνολογικά Πάρκα, οι Τεχνοπόλεις, προσφέρουν κτιριακές και οικοπεδικές επιφάνειες. Ποια όμως είναι τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα ενός Τεχνολογικού Πάρκου;

Πρώτα απ' όλα πρέπει να υπάρχει άμεση σύνδεση με κάποιο ανώτατο εκπαιδευτικό Ίδρυμα ή εκπαιδευτικό Κέντρο. Αυτό πρέπει να το τονίσουμε και ειδικά η περίπτωση του Βόλου, επειδή από τους υπόλοιπους συνεργάτες και συναδέλφους στα υπόλοιπα Τεχνολογικά Πάρκα ίσως έχω μία περισσότερη ανάμειξη με τα πράγματα εδώ και λόγω Πανεπιστημίου, δεν υπάρχει περίπτωση να γίνει Τεχνολογικό Πάρκο κάπου, εάν δεν υπάρχει κάπου κοντά κάποιο μεγάλο οργανωμένο Ερευνητικό Κέντρο ή Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα με τμήματα Πολυτεχνείου κατά κύριο λόγο. Το δεύτερο είναι να υπάρχει μια δυνατότητα διεθνούς προβολής. Το τρίτο, να υπάρχει σύνδεση με την βιομηχανία. Το τέταρτο να έχει θεματικό στόχο το Πάρκο και

συγκεκριμένους στόχους. Και το πέμπτο είναι η υποστήριξη της ευρύτερης περιφέρειας. Εγώ τουλάχιστον για το Τεχνολογικό Πάρκο Βόλου, δεν βλέπω κανένα πρόβλημα σε αυτά τα 4 πρώτα. Υπάρχει υποστήριξη της περιφέρειας σε πολιτικό επίπεδο όπως μας την ανακοίνωσε και ο κ. Σταυρινός και ο κ. Δήμαρχος προηγουμένως. Καλό θα ήταν να υπάρχει και υποστήριξη της ευρύτερης περιφέρειας, ενώ καλό θα ήταν να έχουν πεισθεί για το Τεχνολογικό Πάρκο Βόλου και οι υπόλοιποι νομοί της περιφέρειάς μας.

Ας το αφήσουμε αυτό και ας προχωρήσουμε τώρα, στο τι προσφέρουν τα Τεχνολογικά Πάρκα που υπάρχουν στην Ευρώπη. Είπαμε προηγουμένως ενοικιαζόμενα κτίρια, κτίρια προς πώληση, γη προς πώληση, αρκετές υπηρεσίες, διοικητικές, συμβουλευτικές, τεχνικές. Ακόμα όμως κάτι που δεν έχουμε την δυνατότητα προς το παρόν να προσφέρουμε εμείς σαν Τεχνολογικό Πάρκα, αλλά που είναι πολύ σημαντικό για τις καινούριες επιχειρήσεις, είναι το τρίτο και το σημαντικό, η χρηματοδότηση. Δίνουν δάνεια, υποβοηθούν τις εταιρείες, να συμμετέχουν σε ερευνητικά ή αναπτυξιακά προγράμματα. Αυτό το Τεχνολογικό Πάρκο της Θεσσαλονίκης το κάνει, ίσως είναι και το μόνο που κάνει μέχρι στιγμής. Να έχει ήδη κάνει μεγάλες ομάδες εταιρειών που συμμετέχουν σε μεγάλα ερευνητικά έργα. Είχαμε συμμετάσχει και στο STRIDE και τώρα αυτήν την στιγμή έχουμε πολλές προτάσεις στο BRITE.

Ας δούμε, όταν λέμε Τεχνολογικό Πάρκο στην Ευρώπη, ποια είναι τα μεγέθη. Εδώ θέλω να τονίσω την διαφορά που υπάρχει μεταξύ των Τεχνολογικών Πάρκων της Μ. Βρετανίας, της Γερμανίας και της Γαλλίας. Είναι τρία διαφορετικά πράγματα. Η Γαλλία μιλάει για τεράστιες εκτάσεις που περίπου έχει 100.000 τ.μ. κτιριακές εγκαταστάσεις στα συνήθη Τεχνολογικά Πάρκα της Γαλλίας. Με πολύ μεγάλες εκτάσεις, 1000 έως 1500 στρέμματα. Εντελώς διαφορετικό στο άλλο άκρο είναι η Γερμανία, που είχε κάποια μικρά ή μεγάλα εργοστάσια που έκλεισαν λόγω της αποβιομηχάνισης. Ιδιαίτερα κλωστοϋφαντουργίας και σιδηρουργίας τα οποία τα μετέτρεψε σε Τεχνολογικά Πάρκα και κάπου ενδιάμεσα βρίσκεται η Αγγλία. Βλέπουμε λοιπόν ότι τα μεγέθη ποικίλουν.

Πού είμαστε εμείς στην Ελλάδα; Εμείς τουλάχιστον σαν Τεχνολογικό Πάρκο Θεσσαλονίκης, είμαστε κάπου μεταξύ Αγγλίας και Γερμανίας. Και κάπου εκεί λίγο πολύ βρίσκονται και τα υπόλοιπα Τεχνολογικά Πάρκα. Εφόσον λοιπόν μάθαμε τι γίνεται στον κόσμο, είπαμε ας έρθουμε να δούμε τι γίνεται στην δικιά μας την περίπτωση. Κάναμε λοιπόν μεγαλεπίβολες διαφάνειες και λέμε ότι ας εφαρμόσουμε τον ορισμό: η σύνδεση της έρευνας και της γνώσης με την παραγωγή. Αυτοί εδώ είναι οι πελάτες μας, με αυτούς συζητάμε εδώ και 4 χρόνια και αυτοί καθορίζουν λίγο πολύ και την μορφή του Τεχνολογικού μας Πάρκου όπως θα δείτε και αμέσως πιο κάτω. Οι υπόλοιποι συμμετέχοντες είναι γνωστοί δεν χρειάζεται να τους ξαν' αναφέρω, για να μην σας παίρνω και τον χρόνο σας. Απλώς, εδώ σχεδιάζαμε να είναι μέσα στο Τεχνολογικό Πάρκο από την αρχή και η ΕΤΒΑ. Δεν έγινε αυτό όπως θα δούμε, έχουμε όμως συζητήσεις με άλλες και συνεχίζουμε να έχουμε και με την ΕΤΒΑ. Συζητήσεις για συμμετοχή της στο μετοχικό μας κεφάλαιο. Απλώς δεν έχουν πάρει απόφαση ακόμα στο Διοικητικό τους Συμβούλιο. Αυτό ήταν το σχέδιο του Τεχνολογικού Πάρκου, η μακέτα. Θέλω να σας δείξω τι είχαμε σχεδιάσει και πού φτάσαμε. Για αυτούς που ίσως δεν κατάλαβαν όλη αυτήν την συνομιλία μεταξύ του κ. Σιώτη και του κ. Δεσύπρη, το Τεχνολογικό Πάρκο ουσιαστικά είναι όλο αυτό εκτός από αυτά τα δύο. Γιατί αυτά τα δύο είναι το Ερευνητικό Ινστιτούτο. Στην Αθήνα βεβαίως θα μπορούσαμε να πούμε ότι εδώ είναι ο Δημόκριτος και το υπόλοιπο είναι Τεχνολογικό Πάρκο. Στην Θεσσαλονίκη δεν είχαμε το Ερευνητικό Ινστιτούτο, τώρα

φτιάξαμε και τα κτίριά του. Αλλά ας μη μπαίνουμε σ' αυτές τις λεπτομέρειες, νομίζω ότι δεν έχουν τόσο μεγάλο ενδιαφέρον. Πριν απ' αυτή τη μακέτα είχαμε βάλει κάτω και είχαμε δει ποιοι είναι οι γενικότεροι στόχοι ενός Τεχνολογικού Πάρκου και ιδιαίτερος του Τεχνολογικού Πάρκου Θεσσαλονίκης. Είναι η αύξηση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής βιομηχανίας, ιδιαίτερος της βιομηχανίας της Βορείου Ελλάδος. Η μόρφωση και επιμόρφωση προσωπικού απασχολούμενου στις βιομηχανίες της περιοχής μας και τέλος η μεταφορά τεχνολογίας. Από αυτούς τους γενικούς στόχους ξεκινήσαμε και ορχίσαμε σιγά-σιγά να χτίζουμε το Τεχνολογικό Πάρκο το οποίον έβαλε κάποιους στόχους βραχυπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους. Προσπάθησε να αναπτύξει την υποδομή του, να αναπτύξει την οργανωτική του δομή και να ετοιμάσει ένα συγκεκριμένο επιχειρησιακό σχέδιο για να μελετήσει τα επόμενα βήματα. Θα ξεκινήσω εδώ από το τελευταίο. Μας δόθηκε η ευκαιρία μέσω του προγράμματος SPRINT της Ευρωπαϊκής Ένωσης να πάρουμε τρεις εμπειρογνώμονες που είχαν δώσει πολλά χρόνια από την καριέρα τους πάνω στα Τεχνολογικά Πάρκα, για να σχεδιάσουμε μαζί τους το Τεχνολογικό Πάρκο Θεσσαλονίκης. Πιστεύω, ότι η συμμετοχή της Γενικής Γραμματείας γιατί από εκεί ήταν ουσιαστικά τα λεφτά για να πληρώσουμε αυτούς τους ανθρώπους, ήταν μία από τις πιο καθοριστικές επενδύσεις. Το είδαμε και αυτό έγινε κι εδώ στον Βόλο, έχει τελειώσει αυτό το στάδιο και για τον Βόλο. Κάναμε λοιπόν ένα επιχειρησιακό σχέδιο το οποίον το ακολουθούμε μέχρι αυτή τη στιγμή. Μ' αυτούς λοιπόν τους ανθρώπους, είπαμε ότι πρώτα από όλα, θα πρέπει να δούμε τι θα κάνουμε τα επόμενα 2-5 χρόνια.

Πρώτα απ' όλα πρέπει να λειτουργήσουμε την θερμοκοιτίδα μας για να πείσουμε και τον ίδιο μας τον εαυτό ότι υπάρχουμε. Ότι υπάρχει ένας χώρος, κάποιες επιπτώσεις που πάνω σε αυτές γίνονται κάποιες δραστηριότητες οι οποίες δικαιολογούν αυτές τις μεγάλες επενδύσεις των Τεχνολογικών Πάρκων. Σχεδιάσαμε λοιπόν μία θερμοκοιτίδα για μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Ο δεύτερος βραχυπρόθεσμος στόχος μας ήταν να κάνουμε περιορισμένης κλίμακας επιμόρφωση στελεχών της βιομηχανίας και να συμμετάσχουμε σαν διαχειριστές σε κάποια μεγάλο ερευνητικά προγράμματα τα οποία δεν έχουν κανένα άλλο στόχο, εκτός από το να βγάλουμε κάποια χρήματα στην αρχή για να μπορούμε να κινηθούμε. Σ' αυτή ακριβώς τη φάση ιδρύεται η εταιρεία διαχείρισης και ανάπτυξης Τεχνολογικού Πάρκου Θεσσαλονίκης. Για ν' απαντήσω και στην ερώτηση των ανθρώπων της Νομαρχίας οι οποίοι ενδιαφέρονται περισσότερο για τον φορέα. Βλέπουμε ότι το 51% του μετοχικού κεφαλαίου της Εταιρείας διαχείρισης του Τεχνολογικού Πάρκου Θεσσαλονίκης ανήκει στην βιομηχανία της περιοχής. Υπάρχει ένα 43% που ανήκει στον ερευνητικό φορέα, ένα κομμάτι αυτού του 43% είναι του Πανεπιστημίου, και υπάρχει και ένα περίπου 5% το οποίον ανήκει στην ΕΚΟ, την οποίαν δυσκολευόμαστε να την κατατάξουμε στις ιδιωτικές επιχειρήσεις, παρόλο που είναι μεγάλη, αλλά είναι κρατική βιομηχανία. Αυτή είναι η κατανομή του μετοχικού κεφαλαίου του Τεχνολογικού Πάρκου Θεσσαλονίκης, μ' αυτές τις κατανομές των εδρών στο Διοικητικό Συμβούλιο. Εδώ θα έρθω να γίνω αρωγός του φόβου που έχει ο κ. Βιάτης για αυτά γενικώς τα μεγάλα σχήματα. Το Τεχνολογικό Πάρκο Θεσσαλονίκης έχει αυτήν την οργανωτική δομή. Το Διοικητικό Συμβούλιο έχει 9 μέλη. Μία συμβουλευτική Επιτροπή μ' όλους τους φορείς της περιοχής μας, αλλά η δουλειά γίνεται από 4 ανθρώπους, και σ' αυτούς τους 4 ανθρώπους θα μείνουμε. Είναι ο Γενικός Διευθυντής, ο Υπεύθυνος Μάρκετινγκ, ο Οικονομικός Διευθυντής και η Διοικητική Γραμματέας. Κι εδώ έχει μεγάλη σημασία ότι το καταστατικό που έχει υπογραφεί δίνει σαφώς μεγάλες καθοριστικές αρμοδιότητες στον Γενικό Διευθυντή. Γιατί όταν έχεις να διαχειριστείς ένα έργο όπως ένα Τεχνολογικό Πάρκο

δεν μπορείς να προχωράς με ρυθμούς δημοσίων οργανισμών. Μέχρι στιγμή έχει προσληφθεί μία διοικητική Γραμματέας, υπάρχει και ο υπεύθυνος μάρκετινγκ και βρισκόμαστε στην διαδικασία πρόληψης του Γενικού Διευθυντού του Τεχνολογικού Θεσσαλονίκης. Αυτήν την στιγμή, την θέση του Γενικού Διευθυντού την έχει ο διευθυντής του Ινστιτούτου που υποστήριξε την ανάπτυξη του Τεχνολογικού Πάρκου Θεσσαλονίκης. Θα ήθελα να σας δείξω, νομίζω είναι μία σημαντική διαφάνεια, για τι ποσά μιλάμε. Μιλώ πάντοτε για την διαχείριση του Τεχνολογικού Πάρκου και όχι για τα κτιριακά. Τα έσοδα προέρχονται από τα κτίρια που νοικιάζουμε, την οργάνωση σεμιναρίων, την προσφορά υπηρεσιών στις βιομηχανίες, κατά κύριο λόγο τους μετόχους του Τεχνολογικού Πάρκου, αλλά και σε άλλες βιομηχανίες της περιοχής και σε άλλες Υπηρεσίες που προσφέρουμε, όπως εκπαίδευση και λοιπό. Οι δαπάνες μας είναι δαπάνες προσωπικού και δαπάνες λειτουργίας του Τεχνολογικού Πάρκου, γενικότερα. Η αναμενόμενη χρηματορροή για φέτος πιστεύουμε ότι περίπου θα χάσουμε 8 εκατομμύρια. Μέχρι στιγμή φαίνεται ότι ίσως χάσουμε μόνον 6. Ελπίζουμε από τον χρόνο να έχουμε κέρδος. Και στο τρίτο έτος, το '97, το κέρδος μας περίπου θα ισοφαρίσει το χάσιμο που είχαμε κάνει τα προηγούμενα χρόνια. Είναι πάρα πολύ συντηρητικοί οι προϋπολογισμοί μας και κυρίως ως προς τα έσοδα, αλλά θέλαμε να είμαστε ρεαλιστές.

Τι έχουμε κάνει τώρα με τις εταιρείες. Το μετοχικό κεφάλαιο είναι 40 εκατομμύρια και ο κύκλος εργασιών είναι περίπου στα 35-40 εκατομμύρια τον χρόνο. Μιλώ πάντοτε για την Εταιρεία Διαχείρισης του Τεχνολογικού Πάρκου Θεσσαλονίκης. Αυτό είναι το κτίριο, όπως είναι αυτή τη στιγμή. Αυτό είναι το Τεχνολογικό Πάρκο, αυτό το άσπρο κτίριο πίσω είναι η θερμοκοιτίδα. Σ' αυτό το κτίριο θα έρθουν και θα εγκατασταθούν, ίσως την επόμενη βδομάδα, μπαίνει η πρώτη εταιρεία μέσα στο Τεχνολογικό Πάρκο, σίγουρα μέσα στον Μάρτιο.

Πώς επιλέξαμε τις εταιρείες; Κάναμε μία ανακοίνωση στον τύπο, μία πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος. Εκδήλωσαν ενδιαφέρον 45 εταιρείες μόνον με μία δημοσίευση. Απ' αυτές τις 45 εταιρείες, επιλέξαμε 11, γιατί οι υπόλοιπες 34 ενέπιπταν σ' αυτά που έλεγε ο κ. Σιώτης. Πίστευαν ότι κι αυτοί είχαν βρει ότι καταλληλικότερο υπάρχει αυτή τη στιγμή στην τεχνολογία και στην επιστήμη. Απ' αυτές τις 11 εταιρείες συζητάμε αυτήν την στιγμή με τις 5 για να μπουν μέσα στο Τεχνολογικό Πάρκο. Με τις υπόλοιπες έχουμε μία κάπως πιο χαλαρή συζήτηση, δεν μπορούμε να υποσχεθούμε σ' αυτούς τους ανθρώπους γιατί δεν έχουμε την ανάλογη κτιριακή υποδομή. Επίσης, το Τεχνολογικό Πάρκο Θεσσαλονίκης έχει αυτό το κτίριο Διοίκησης και Συνεδριακό Κέντρο. Η διοίκηση είναι μόνον αυτά τα 50 τετραγωνικά, που είναι στον πρώτο όροφο. Όλο τ' άλλο είναι συνεδριακό κέντρο και η βιβλιοθήκη του Τεχνολογικού Πάρκου Θεσσαλονίκης, σε υποδομές τηλεπικοινωνιών, που είναι κάτι που ζητούν, νομίζω είναι το πρώτο που ζητούν οι εταιρείες που έρχονται στο Τεχνολογικό Πάρκο και θέλω να κλείσω με κάποια συμπεράσματα. Τα συμπεράσματα είναι ότι η υλοποίηση του Τεχνολογικού Πάρκου Θεσσαλονίκης, βαδίζει σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στάδια. Έχουμε ήδη συμμετάσχει και συμμετέχουμε σε κοινοτικά προγράμματα. Εδώ είμαστε λίγο πίσω, έχουμε απλόχευ οριοθετήσει την συνεργασία μας με το Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης στον επίσημο φορέα αλλά έχουμε αναπτύξει ισχυρότατους δεσμούς με πολλά εργαστήρια και καθηγητές.

Εμείς, μαζί με τους ξένους, θέλαμε κάποια αποτελέσματα. Και θέλαμε, κατά κάποιον τρόπο, να έχουμε κάποιους δείκτες για να μπορέσουμε να μετρήσουμε αυτά τα αποτελέσματα. Ο πρώτος θα ήταν ο αριθμός των επιχειρήσεων που στεγάστηκαν στο Πάρκο. Αυτό μην το πάρετε αριθμητικά και μόνον, ότι αν ήταν 10 επιχειρήσεις

θα είναι πιο καλό από το αν θα ήταν 7. Έχει σημασία και το τι ανέπτυξαν και το τι πήρανε έκαναν κι όλα αυτά. Πίσω από τον κάθε τίτλο υπάρχει μία σελίδα, δεν έχω χρόνο να σας την δείξω. Ο αριθμός των νέων θέσεων εργασίας, ο αριθμός των εκπαιδευθέντων σ' εμάς και ο αριθμός των προγραμμάτων που εκτελέστηκαν με την συμμετοχή του Τεχνολογικού Πάρκου Θεσσαλονίκης.

Και για να είμαι και σύμφωνος με τον τίτλο που έχουμε δώσει στο πρόγραμμα να αφήσω αυτήν την διαφάνεια, για να δείξω την στρατηγική θέση του Τεχνολογικού Πάρκου και της Θεσσαλονίκης μέσα στις χώρες της Βαλκανικής. Ήδη έχουμε έρθει σε επαφή με όλες τις χώρες προς βορρά και προσπαθούμε να αναπτύξουμε αυτούς τους δεσμούς που χρειάζονται για να μπορέσει και το Τεχνολογικό Πάρκο Θεσσαλονίκης να υποβοηθήσει στην γενικότερη προσπάθεια που κάνει η Θεσσαλονίκη. Να είναι πραγματικά το κέντρο των Βαλκανίων, η πρωτεύουσα της Βαλκανικής, γιατί όπως πολύ σωστά και κάποιος είπε πριν από λίγες ημέρες στη Θεσσαλονίκη, το να λέμε απλώς ότι είμαστε πρωτεύουσα των Βαλκανίων χωρίς να κάνουμε όλες αυτές τις απαραίτητες προσπάθειες που να δείχνει ότι πραγματικά είμαστε, αυτό δεν λέει και πάρο πολλά πράγματα. Ευχαριστώ κύριε Πρόεδρε. Νομίζω ότι μπορώ να απαντήσω σε ερωτήσεις, αν θέλετε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ν. Βλάχος)

Ευχαριστούμε κ. Μπακούρο. Και επίσης ευχαριστούμε για την κάλυψη της εισήγησής σας μέσα στον χρόνο. Να πάρουμε μερικές ερωτήσεις και να θέσουμε σαν Πρόεδρείο ένα δίλημμα. Έξω απ' ότι πληροφορούμαστε, υπάρχουν εδέσματα, και κατά συνέπεια είναι στην δικιά σας διακριτική ευχέρεια αν θέλετε να κάνετε πολλές ερωτήσεις ή να κάνουμε διάλειμμα. Παρακαλώ, ο κ. Νάκος.

A. ΝΑΚΟΣ

Ήθελα να ρωτήσω εάν η παράλληλη ύπαρξη προγραμμάτων εκπαίδευσης περσασιακού βιομηχανιών βοηθάει τον κεντρικό στόχο του Τεχνολογικού Πάρκου. Μήπως υπάρχει κίνδυνος να πάρει δεύτερη δραστηριότητα σε σειρά προτεραιότητας γιατί σημειωτέον το ένα είναι ένα περπατημένο πράγμα. Υπάρχουν χρήματα, υπάρχουν κίνητρα, ενδιαφέρον. Μήπως λοιπόν το ένα μειώσει το άλλο ή υποβαθμίσει το άλλο με αποτέλεσμα να μην επιτευχθεί ο στόχος που υπάρχει.

ΜΠΑΚΟΥΡΟΣ

Νομίζω, κύριε βουλευτά, ότι η ερώτησή σας ήταν ακριβώς το ερώτημα το οποίο μας βασάνισε για 2-3 μήνες μέχρι να αποφασίσουμε να μπούμε σ' αυτή τη διαδικασία της επιμόρφωσης την οποία ήδη έτσι κι αλλιώς την είχαμε κάνει. Θα πρέπει να πούμε ότι δεν γίνεται γενικώς επιμόρφωση για τις εταιρείες, δεν κάνουμε εταιρείες εισαγωγής στο μάνατζμεντ. Δεν κάνουμε εταιρείες για να εκπαιδεύσουμε εργατοτεχνίτες σε κάποιες εργαλειομηχανές ή σε κάτι άλλο. Θέλαμε όμως να κρατήσουμε για τον εαυτό μας σαν Τεχνολογικό Πάρκο ένα-δύο τομείς εκπαίδευσης όπως υψηλή τεχνολογία, μεταφορά τεχνολογίας και διαδικασίας μεταφοράς τεχνολογίας στην βιομηχανία. Πολύ εξειδικευμένους τομείς επιμόρφωσης στους οποίους δεν υπάρχει άλλο δυναμικό να το καλύψει. Εάν μετά από 1-3 χρόνια βρεθεί άλλο αυτό το δυναμικό για να το καλύψει, το Τεχνολογικό Πάρκο έχει πάρει ήδη την απόφασή του ότι θα αποσυρθεί εντελώς απ' αυτή τη διαδικασία. Γιατί ακριβώς υπάρχει ο κίνδυνος ο οποίος λέτε.

ΟΜΙΛΗΤΗΣ

Σχετικά με την ερώτηση του κ. βουλευτή. Όπως γνωρίζετε υπάρχουν τώρα τελευταία τα λεγόμενα ΚΕΚ, τα Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης. Επίσης στον χώρο της Θεσσαλονίκης τουλάχιστον υπάρχει το ΕΛΚΕΠΑ και υπάρχουν και φορείς όπως το Τεχνικό Επιμελητήριο κι άλλοι που κάνουν αυτά τα προγράμματα επιμόρφωσης και σ' αυτούς τους τομείς που αναφερθήκατε. Μήπως υπάρχει μία επικάλυψη η οποία είναι περιττή από την αρχή ακόμη;

Ι. ΠΡΙΝΤΖΟΣ

Θα ήθελα, δεν άκουσα από την εισήγησή σας, να μας πείτε πόσες θέσεις εργασίας θα δημιουργηθούν στο Τεχνολογικό Πάρκο Θεσσαλονίκης, ένα θέμα είναι αυτό, και δεύτερον, κάτι που με προβληματίζει. Μιλάτε ότι θα παρέχετε πληροφορίες υψηλής ποιότητας, υψηλής τεχνογνωσίας. Άρα θέλετε και στελέχη απόλυτα εξειδικευμένα με γνώσεις οπωσδήποτε και σίγουρα αυτοί οι άνθρωποι θα πρέπει να έχουν την αντίστοιχη μεταχείριση από απόψεως αμοιβής. Τα οικονομικά τα οποία μας παρουσιάσατε, εντάσσονται μέσα σ' αυτό το σκεπτικό ότι αυτοί οι άνθρωποι θα αμείβονται υψηλά, γιατί να μην το πούμε με τις πραγματικές λέξεις, για να έχουν και το κίνητρο να αποδώσουν;

ΟΜΙΛΗΤΗΣ

Ήθελα να σας ρωτήσω για το οργανωτικό σχήμα που παρουσιάσατε και για το Διοικητικό Συμβούλιο. Στο μετοχικό κεφάλαιο συμμετέχει η βιομηχανία της περιοχής και από ότι είδα εκεί πέρα συμμετέχουν αρκετά μεγάλες επιχειρήσεις. Εγώ ήθελα να ρωτήσω, αυτή η συμμετοχή είναι απλά κάτι συμβολικό στο μετοχικό κεφάλαιο των 40 εκατομμυρίων; Θα κάνουν έμπρακτη, με την έννοια ότι θα μεταφέρουν τμήματα στο Τεχνολογικό Πάρκο. Θα κάνουν έρευνα στο Τεχνολογικό Πάρκο, θα βοηθήσουν σε υποδομή πληροφοριακή, ή οτιδήποτε άλλο. Ή απλά είναι συμβολική συμμετοχή, είναι κάτι που δίνει ένα «prestige» ή έχει και κάτι άλλο;

ΛΟΥΚΙΣΣΑΣ

Μου επιτρέπετε άλλη μία ερώτηση; Μπορείτε να μας πείτε, τι χρηματοδότηση είχατε από διάφορες πηγές, και ποιος είναι ο προϋπολογισμός του κτιρίου που μας δείξατε;

ΜΠΑΚΟΥΡΟΣ

Ας αρχίσουμε από την εκπαίδευση, όπως λέει ο κ. Πρόεδρος. Εάν υπάρξουν αυτά τα σεμινάρια που εμείς θέλουμε να κρατήσουμε για τον εαυτό μας αν αυτά μπορεί και τα κάνει το ΕΛΚΕΠΑ ή το Τεχνικό Επιμελητήριο Κεντρικής Μακεδονίας, να είμαστε βέβαιοι ότι δεν έχουμε κανέναν λόγο να υπάρξουμε. Γιατί η εκπαίδευση αυτήν την στιγμή, όσα χρόνια υπήρξε, υπήρξε μόνον για να φέρει κάποιο CASH FLOW στο Τεχνολογικό Πάρκο της Θεσσαλονίκης. Όπως ξέρετε, μόνον δύο μεγάλα επιμορφωτικά προγράμματα κάναμε, την ΕΥΤΕΡΠΗ 1 και την ΕΥΤΕΡΠΗ 2. Δεν έχουμε μπει σε προγράμματα, ποτέ δεν κάναμε πρόγραμμα Κεντρικής Μακεδονίας για μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Ήδη με το ΕΛΚΕΠΑ, έχουμε μία συνάντηση για να συζητήσουμε περισσότερο κι αυτά τα θέματα. Το ΕΛΚΕΠΑ τουλάχιστον, από τις μέχρι τώρα συζητήσεις, πιστεύουν ότι είναι προς όφελος να υπάρχουν και τα δύο όπως τα σχήματα αυτά που υπάρχουν, αλλά νομίζω μπορούμε να το συζητήσουμε και αμέσως μετά. Αυτό που είπα για τις Υπηρεσίες, ήταν το τι προσέφεραν και τι προσφέρουν, κατά τεκμήριο τα Τεχνολογικά Πάρκα στην Ευρώπη. Αυτό, εμείς

άμεσα, δεν το προσφέρουμε ούτε πρόκειται να το προσφέρουμε. Γιατί για να στήσουμε μηχανισμό που μπορεί να προσφέρει όλες αυτές τις Τεχνολογικές Υπηρεσίες, θα πρέπει να κόνουμε μία καινούρια EBETAM ή ένα καινούριο Ινστιτούτο Ηλιακής Τεχνολογίας ή οτιδήποτε. Δεν είναι ο σκοπός αυτός του Τεχνολογικού Πάρκου.

Ο σκοπός του Τεχνολογικού Πάρκου είναι οι άνθρωποι που είναι εκεί να μπορούν εάν κάποιος έρχεται με μία ειδικευμένη ερώτηση στον τομέα των μετάλλων, να ξέρει σε ποιον θα τον στείλει στην EBETAM και πως δουλεύει η EBETAM. Να μπορεί να του δώσει λίγες πρωτογενείς απαντήσεις και αμέσως να του δώσει το τηλέφωνο του κ. Τζαμιτζή ή του κ. Βλάχου και έληξε το θέμα. Η ερώτηση η δικιά σας ήταν πάνω στους μετόχους. Εδώ είμαι στην πολύ ευχάριστη θέση να σας πω, να σας δώσω το μέγεθος της συμμετοχής των μετόχων που φαίνεται και από την συμμετοχή τους στα Διοικητικά Συμβούλια. Είναι πολύ δύσκολο, τον κ. Ευθυμιάδη, Πρόεδρο του Σύνδεσμου Βιομηχανιών Βορείου Ελλάδος να τον φέρνεις σε κάθε Διοικητικό Συμβούλιο. Εκτός αυτού, σ' οτιοδήποτε στιγμή τους ζητήσαμε την βοήθειά τους, την είχαμε πραγματικά πολύ περισσότερο απ' όσο περιμένουμε και εμείς πιστεύουμε ότι σε κάποιο σημείο θα ξεφούσκωνε αυτό. Όχι δεν ξεφουσκώνει, μας υποστηρίζουν ακόμα περισσότερο. Και δεν θα φέρουν προς το παρόν τουλάχιστον τμήματά τους μέσα στο Τεχνολογικό Πάρκο, γιατί δεν έχουμε χώρους κι είναι στους πρώτους που τα είπαμε ότι δεν έχουμε χώρους για να έρθουν. Αλλά όμως αυτοί είναι οι πρώτοι με τους οποίους έχουμε κάνει κοινές ερευνητικές προτάσεις ή και εκτελέσει προγράμματα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, με το Τεχνολογικό Πάρκο, σαν τον οργανωτή και το σύνδεσμο. Τουλάχιστον σε εμάς, οι άνθρωποι οι οποίοι είναι μέσα στο μετοχικό κεφάλαιο του Πάρκου, συμμετέχουν ενεργά στην προσπάθεια ανάπτυξης του τεχνολογικού Πάρκου Θεσσαλονίκης. Δεν σημαίνει αυτό ότι οι επιχειρείες τους είναι εγκατεστημένες μέσα στο Τεχνολογικό Πάρκο. Και για να τελειώσω με τον κύριο Λουκίτσο, θα ήθελα να σας πω ότι μέχρι στιγμής χρηματοδότηση υπήρξε, ήταν η χρηματοδότηση της Γενικής Γραμματείας, από το πρώτο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, η οποία για όλα τα κτιριακά, μαζί Τεχνολογικό Πάρκο και Ερευνητικό Ινστιτούτο, μέχρι στιγμής συνολικά έχει φτάσει περίπου στο 1,8 δις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ευχαριστούμε κύριε Μπακούρο. Πριν κλείσουμε, μας παρεδόθη ένα FAX από τον βουλευτή Μαγνησία και πρώην Υπουργό, τον κ. Γεώργιο Σούρλα, με το οποίο μας λέει ότι λόγω κοινοβουλευτικών υποχρεώσεων λυπάται που δεν μπορεί να είναι στην ημερίδα μας και εύχεται στον πρόεδρο του ΤΕΕ και στους οργανωτές καλή επιτυχία στην ημερίδα.

Συνεχίζουμε τις παρουσιάσεις και θα τελειώσουμε με ένα μισάωρο ερωτήσεων και παρεμβάσεων. Κατόπιν, στις 2 παρά τέταρτο θα ξεκινήσουμε για την δεξίωση του κ. Δημάρχου. Θα παρακαλούσα λοιπόν τον καθηγητή κ. Φίλιππο Λουκίτσο, ως εκπροσωπώντας το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, να μας αναπτύξει το θέμα «Μεταφορά Τεχνολογία και ο ρόλος του Πανεπιστημίου».

Φ. ΛΟΥΚΙΤΣΟΣ

Θα ήθελα να σας χαιρετίσω εκ μέρους του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και να σας καλωσορίσω στον Βόλο. Ανήκω στο Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης που είναι το πρώτο τέτοιο τμήμα στην Ελλάδα. Βρισκόμαστε μέσα σε μία σχολή Τεχνολογικών Επιστημών, τα άλλα τμήματα της

Σχολής, είναι το Τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών Βιομηχανίας -το οποίο ξεκίνησε φέτος-, το Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών και επίσης το Τμήμα Γεωπονίας το οποίο είναι και το αρχαιότερο στην Σχολή μας. Πριν αρχίσω, θα ήθελα να ευχαριστήσω και να σας γνωρίσω ότι η εισήγηση αυτή έγινε σε συνεργασία με τον κ. Μελαχροινό ο οποίος έκανε μία πολύ αξιόλογη διπλωματική εργασία, πάνω στην βιομηχανική κρίση και τα προβλήματα της βιομηχανίας του Βόλου. Μιλώντας για βιομηχανική κρίση, θ' αρχίσω με το ίδιο θέμα που κι άλλοι ομιλητές αναφέρθηκαν το πρωί. Από τις αρχές της δεκαετίας του '80, πολλές περιοχές της χώρας μας, όπως ξέρετε, βρίσκονται αντιμέτωπες με το φάσμα της αποβιομηχάνισης.

Το ελληνικό βιομηχανικό δυναμικό συρρικνώνεται συνεχώς υπό την πίεση διαφόρων παραγόντων όπως του αυξημένου διεθνούς ανταγωνισμού, τόσο από τους παραγωγούς των χωρών της Δυτικής Ευρώπης, όσο και από τους παραγωγούς των χωρών χαμηλού εργατικού κόστους, της κακής κρατικής οικονομικής πολιτικής και της κρίσης των ρυθμιστικών μηχανισμών όπως οικοδομή, δημόσια έργα και λοιπά που είχαν στηριξει την ανάπτυξη κατά το παρελθόν.

Ανεξάρτητα από τις αιτίες που προκάλεσαν την κρίση αυτή, όσο περνούν τα χρόνια, καθίσταται σαφές ότι σημαντικό ρόλο στην διερεύνηση της κρίσης διαδραμάτισε ο τεχνολογικά ελλειμματικός χαρακτήρας, την ελληνικής ανάπτυξης, κατά τις προηγούμενες δεκαετίες. Οι επιδόσεις της Ελλάδας στην παραγωγή εγχώριας γνώσης και τεχνολογίας ήταν ως τα μέσα της δεκαετίας του '80 από τις χαμηλότερες της Ευρώπης. Οι ανάγκες σ' εξοπλισμό και τεχνογνωσία καλυπτόταν σχεδόν εξ' ολοκλήρου με μεταφορά τεχνολογίας από το εξωτερικό στο πλαίσιο μιας κυρίαρχης αντίληψης, ότι για μία χώρα σαν την Ελλάδα η αξιοποίηση της τεχνολογικής προόδου των άλλων χωρών ήταν περισσότερο συμφέρουσα. Η ανάπτυξη δραστηριοτήτων παραγωγής εγχώριας τεχνολογίας και τεχνογνωσίας καθίσταται επιτακτική ανάγκη για την έξοδο από την κρίση που έχουμε.

Βέβαια όταν αναφερόμαστε στην αναγκαιότητα αναβάθμισης του τεχνολογικού επιπέδου της Ελλάδας και ανάπτυξης δραστηριοτήτων έρευνας και ανάπτυξης δεν εννοούμε παραγωγή τεχνολογιών αιχμής. Εννοούμε την αύξηση της ικανότητας αφομοίωσης νέων τεχνολογιών της, σε ικανοποιητικό βαθμό αξιοποίησής τους, την προσαρμογή τους στις ιδιαιτερότητες και ανάγκες των εγχωρίων επιχειρήσεων και στην ενδεχόμενη μικρή βελτίωσή τους. Ειδικά για την περίπτωση της Μαγνησίας, ο τεχνολογικός εκσυγχρονισμός των μονάδων φαίνεται να είναι κάτι περισσότερο από επιβεβλημένος όπως προκύπτει από τα πορίσματα της μελέτης σκοπιμότητας που έκανε το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο για το Τεχνολογικό Πάρκο Βόλου. Σύμφωνα με αυτήν την μελέτη, οι περισσότεροι κλάδοι θα πρέπει να προχωρήσουν στην ανάπτυξη δραστηριοτήτων μάρκετινγκ, εισαγωγή ποιοτικού ελέγχου, μεταφοράς τεχνογνωσίας, καθιέρωση της τυποποίησης, εισαγωγή ευέλικτων συστημάτων παραγωγής, ανάπτυξη δραστηριοτήτων σχεδιασμού προϊόντων, μείωση του κόστους παραγωγής και οργάνωση περισσότερο ορθολογική, προκειμένου να διατηρήσουν την ανταγωνιστικότητά τους.

Η στήριξη των τοπικών επιχειρήσεων με δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης και ο τεχνολογικός εκσυγχρονισμός τους αποτελούν κρίσιμης σημασίας παράγοντες για την επανάκαμψη της βιομηχανικής βάσης στην περιοχή. Ωστόσο, τέτοιου είδους διαδικασίες όσο απαραίτητες και εάν φαίνονται δεν μπορούν να αναληφθούν αυτόματα από τις τελευταίες επιχειρήσεις. Γι' αυτό, η απόφαση της Γενικής Γραμματείας της Περιφέρειας Θεσσαλίας να χρηματοδοτήσει το Πάρκο του Βόλου θεωρείται τόσο σημαντική. Στο πλαίσιο αυτό, ο ρόλος του Πανεπιστημίου προδιαγράφεται ιδιαίτερα σημαντικός όσον αφορά την αναβάθμιση του τεχνολογικού

επιπέδου των μονάδων της περιοχής. Το Πανεπιστήμιο, αποτελεί φορέα εισαγωγής νέων τεχνολογιών καθώς και φορέα αξιοποίησης, μετεξέλιξης και βελτίωσής τους. Συγκεντρώνει ακόμα ανθρώπινο δυναμικό όπως διδάσκοντες, ερευνητικό προσωπικό, φοιτητές με συσσωρευμένη εμπειρία στην χρήση και την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών. Με λίγα λόγια, το Πανεπιστήμιο για μία σειρά τεχνολογιών όπως Πληροφορική, συστήματα υπολογιστών, βιομηχανικοί αυτοματισμοί, περιβαλλοντικές τεχνολογίες και άλλα είναι σε θέση να λειτουργήσει σαν φορέας μεταφοράς τους από το εξωτερικό, προσαρμογής τους στα δεδομένα των τοπικών επιχειρήσεων και της δημόσιας διοίκησης και διάχυσή τους στο τοπικό παραγωγικό κύκλωμα.

Ενδεδεικτικά ήθελα να αναφέρω το Τμήμα των Μηχανικών Χωροταξίας, στο οποίο και ανήκων που έχει ήδη αναπτύξει μία αξιολογη τεχνογνωσία, πάνω σε απαιτούμενα όπως δίκτυα υπολογιστών, συστήματα σχεδιασμού με H/Y (CAD), πακέτα GIS και τηλεπισκόπησης, τα οποία είναι δυνατόν να ενδιαφέρουν ιδιαίτερα οριστές μονάδες της περιοχής. Μιλώ για μονάδες, π.χ. ένδυσης και υπόδησης, που επιθυμούν να αναπτύξουν δυνατότητες σχεδιασμού των προϊόντων τους, επιχειρήσεις εκδόσεων και εκτυπώσεων, ακόμα και τουριστικές επιχειρήσεις που θέλουν να προσφέρουν νέα προϊόντα, όπως χάρτες υψηλής ποιότητας, χαραγμένους με διάφορα πακέτα GIS κ.λπ. Η αξιοποίηση της συσσωρευμένης εμπειρίας του Πανεπιστημίου σε θέματα έρευνας και ανάπτυξης από τις τοπικές επιχειρήσεις μπορεί να πάρει διάφορες μορφές ανάλογα με το μέγεθος και τις ανάγκες των επιχειρήσεων.

Έτσι, το Πανεπιστήμιο είναι δυνατόν να λειτουργήσει σαν δεξαμενή ειδικευμένου επιστημονικού δυναμικού που θα καλύψει τις ανάγκες των επιχειρήσεων σε προσωπικό, σαν φορέας κοτάρτισης και εκπαίδευσης του τοπικού, εργατικού και επιστημονικού δυναμικού στις ανάγκες και τις απαιτήσεις των νέων τεχνολογιών. Σαν ειδικευμένος συνεργάτης των επιχειρήσεων σε θέματα επιλογής εγκατάστασης και λειτουργίας νέου προηγμένου εξοπλισμού. Σαν σύμβουλος για την αντιμετώπιση εξειδικευμένων προβλημάτων που σχετίζονται με την παραγωγή των τοπικών επιχειρήσεων και φυσικά σαν παραγωγός προσαρμοσμένης στις τοπικές ανάγκες τεχνολογίας. Παρά την νεαρή ηλικία του Πανεπιστημίου και τις ελλείψεις που υπάρχουν, ακόμα σε διδακτικό και βοηθητικό προσωπικό και εξοπλισμό, ήδη έχει αρχίσει να διαδραματίζει έναν σημαντικό ρόλο στην τοπική κοινωνία. Ήδη υπάρχουν και στήνονται αυτή τη στιγμή, μία σειρά εργαστηρίων, σε όλες τουλάχιστον τις Πολυτεχνικές Σχολές που έχουμε στο Πεδίο του Άρεως.

Τελευταία το Πανεπιστήμιό μας έχει συνδεθεί με διεθνή δίκτυα μέσω του δικτύου της ΑΡΙΑΔΝΗΣ. Παράλληλα, το Πανεπιστήμιο, μέσω του ρόλου του ως φορέα διάχυσης νέων τεχνολογιών προς τις τοπικές επιχειρήσεις είναι σε θέση να δημιουργήσει την κοινωνική υποδομή και τα δίκτυα συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων που θεωρούμε ότι είναι απαραίτητα για την επιτυχία θεσμών και πρωτοβουλιών τεχνολογικής αναβάθμισης παραγωγικών συστημάτων, όπως τα Τεχνολογικά Πάρκα. Θέλω να αναφερθώ στην συζήτηση που έγινε νωρίτερα από μία ερώτηση του κ. Δημάρχου ότι η ΑΓΕΤ δεν χρειάζεται να πάρει τεχνογνωσία από το Τεχνολογικό Πάρκο. Θα έλεγα ότι το Τεχνολογικό Πάρκο θα μπορούσε να είναι ο καταλύτης ώστε η ΑΓΕΤ να προσφέρει τεχνογνωσία σ' άλλες επιχειρήσεις ή να κάνει συνεργασίες μ' άλλες επιχειρήσεις, τοπικές ή και υπερτοπικές.

Η εμπειρία από άλλες χώρες έχει δείξει πως η επιτυχία προγραμμάτων τεχνολογικού εκσυγχρονισμού τοπικών παραγωγικών συστημάτων δεν εξαρτάται μόνο από τους πόρους που διατίθενται για τον σκοπό αυτό αλλά κυρίως το πώς αυτοί οι πόροι χρησιμοποιούνται. Και το αν αυτοί οι πόροι αγκαλιάζουν ολόκληρο το

παραγωγικό σύστημα της περιοχής. Για να επιτευχθούν τα παραπάνω πρέπει να αναπτυχθεί ένα σύστημα δικτύων συνεργαζόμενων επιχειρήσεων που θα επιταχίσει την διάχυση των τεχνολογιών και τον εκσυγχρονισμό των μονάδων της περιοχής. Είναι απογοητευτικά τα αποτελέσματα της έρευνας του Πολυτεχνείου όσον αφορά την συνεργασία των μεγάλων επιχειρήσεων του Νομού για την εκτέλεση ερευνητικών προγραμμάτων. Το Πανεπιστήμιο μπορεί να αποτελέσει το θεμέλιο λίθο για την ανάπτυξη δικτύων συνεργαζόμενων επιχειρήσεων. Έχοντας τον κεντρικό ρόλο του φορέα της τεχνολογικής ενίσχυσης των τοπικών επιχειρήσεων και διοίκησης είναι σε θέση να δημιουργήσει σε πρώτη φάση σχέσεις εμπιστοσύνης με τις επιχειρήσεις. Και σε δεύτερη φάση να τις φέρει σ' επαφή προτείνοντάς τους την οικοδόμηση δικτύων συνεργασίας.

Για όσους θεωρούν ότι η χώρα μας είναι μικρή και δεν μπορεί να υιοθετήσει πολλά Τεχνολογικά Πάρκα, κι αυτή η άποψη ακούγεται από τους υψηλά ιστάμενους σε αρμόδιους φορείς μέχρι την βάση, θα απαντούσα ρεξής. Ότι η αγορά για τέτοιες φύσεως υπηρεσίες έχει δυνατότητες να επεκταθεί πέρα από τα σύνορά μας. Όταν λέω σύνορα, δεν εννοώ σύνορα του νομού Μαγνησίας ή της Θεσσαλίας αλλά πέρα από τα ελληνικά σύνορα. Δεν πρέπει να αφήσουμε αναξιοποίητα τα συγκριτικά πλεονεκτήματα που διαθέτουμε λόγω της ένταξής μας αφενός στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την γεωγραφική θέση μας στην αναπτυσσόμενη περιοχή της Ανατολικής Ευρώπης και Μεσογείου. Πιο συγκεκριμένα, θεωρούμε σαν αξιόλογα πλεονεκτήματα την σχετική μας υπεροχή σε επίπεδο επιστημονικών και τεχνικών γνώσεων, στα επαγγελματικά προσόντα του εργατικού δυναμικού, στο δίκτυα υποδομών, που αν δεν έχουμε αυτήν την στιγμή χρειάζονται μέσω των ευρωπαϊκών χρηματοδοτήσεων, στο συγκριτικά υψηλό εισοδηματικό επίπεδο και την δυνατότητα που προσφέρει η ιστορική και γεωγραφική γειτνίαση της χώρας με χώρες της Ανατολικής Ευρώπης και της Μαύρης Θάλασσας όπου οι οικονομίες τους διέρχονται μία μεταβατική φάση προς την οικονομία της αγοράς. Η προσιτότητα και η πολιτική και θρησκευτική συγγένεια, αν θέλετε, που μας συνδέει καθώς και η ύπαρξη των ελληνικών μειονοτήτων στις χώρες αυτές προσφέρουν ευκαιρίες για έναν νέο ρόλο στην βιομηχανική και κοινωνική αναδιάρθρωση των χωρών αυτών.

Η ελληνική εμπειρία σαν εισαγωγέας τεχνολογία από τις πιο ανεπτυγμένες δυτικές χώρες και η γνώση των προβλημάτων είναι δυνατόν να αποβεί χρήσιμη στην προσαρμογή των νέων τεχνολογιών στις απαιτήσεις των χωρών αυτών. Για παράδειγμα, οι υπηρεσίες που μπορούμε να προσφέρουμε στις αναπτυσσόμενες χώρες των Βαλκανικών χωρών είναι κυρίως υπό μορφή οργάνωσης επιχειρήσεων, τεχνική υποστήριξη σε θέματα μάρκετινγκ, καθώς και μεταφορά νέων τεχνολογιών. Υπάρχουν ενδείξεις, ότι οι τοπικές επιχειρήσεις έχουν το ενδιαφέρον, την δυνατότητα και έχουν ήδη αρχίσει να κινούνται δυναμικά προς αυτή την κατεύθυνση, αλλά χρειάζονται μία τεχνική και οικονομική υποστήριξη, για να ξεπεράσουν τα προβλήματα της έλλειψης οργάνωσης, γραφειοκρατίας και του διεθνούς ανταγωνισμού. Η επέκταση συγκεκριμένα των θεσσαλικών επιχειρήσεων στα Βαλκάνια, όπως Βουλγαρία, Αλβανία και Ρουμανία, μέχρι στιγμής έχει περιοριστεί στην εξαγωγή τελικών προϊόντων και την ίδρυση νέων μονάδων στις χώρες αυτές. Ο κίνδυνος όμως είναι ότι οι χώρες αυτές θα ειδικευτούν σε δραστηριότητες παρόμοιες με αυτές που ειδικεύονται οι τοπικές επιχειρήσεις με αποτέλεσμα την άνοδο του ανταγωνισμού για τις τοπικές μονάδες της Ελλάδας είναι πάντα υπαρκτός. Ο προσανατολισμός των τοπικών επιχειρήσεων στην διάθεση, εγχώρια παραγόμενης τεχνολογίας και τεχνογνωσίας σε επιχειρήσεις των χωρών αυτών, μπορεί να συντελέσει στην εδραίωση της εξαγωγικής θέσης της τοπικής βιομηχανίας στα

Βαλκάνια. Για διευκόλυνση της διείσδυσης αυτής, χρειάζεται καλύτερος συντονισμός των κρατικών ενεργειών στήριξης των ιδιωτικών πρωτοβουλιών και ταχύτερη θέσπιση του νομοθετικού και επενδυτικού πλαισίου καθώς και απαραίτητων μηχανισμών εγγύησης των επιχειρήσεων. Η διεθνοποίηση της οικονομίας και η κατασκευή νέων υποδομών επιτρέπουν την δυνατότητα εφαρμογής ενός νέου προτύπου μελλοντικού καταμερισμού εργασίας όπου οι επιχειρήσεις χωροθετούνται σε περιοχές της Ελλάδας όπου προάγονται τεχνολογικά και αναπτύσσουν δραστηριότητες σε γειτονικές χώρες που ανοίγουν νέες αγορές. Οι Βαλκανικές χώρες, διαθέτουν συγκριτικά πλεονεκτήματα έναντι της χώρας μας στην παραγωγή προϊόντων προς εξαγωγή σε αγορές της Κεντρικής και Δυτικής Ευρώπης λόγω του χαμηλότερου κόστους παραγωγής και της σχετικής προσιτότητας προς τις χώρες αυτές. Η ανάπτυξη επομένως δικτύων συνεργασίας ανάμεσα στις ελληνικές επιχειρήσεις, ιδρύματα και φορείς έρευνας και επιχειρήσεις των χωρών αυτών μπορεί να είναι αισιβαία επωφελής.

Η σημερινή ημερίδα, συνοδεύει το τέλος μιας πρώτης φάσης σχεδιασμού και την αρχή μιας νέας φάσης υλοποίησης του Τεχνολογικού Πάρκου Βόλου. Το Πανεπιστήμιο, συγχρόνως αλλά ανεξάρτητα από το ΤΕΕ Μαγνησίας, άρχισε μια διερεύνηση για την δυνατότητα και την εφικτότητα δημιουργίας μιας Τεχνόπολης στη Θεσσαλία. Αυτό άρχισε σαν μία άσκηση σε χωροταξικό σχεδιασμό που επικεντρώθηκε από φοιτητές του τμήματος Χωροταξίας. Τον Δεκέμβριο του ίδιου έτους οργανώθηκε μία ημερίδα στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας όπου ακούστηκαν απόψεις πάνω σε μία αρκετά τολμηρή πρόταση του καθηγητή Τομαζίνη, Ελληνοαμερικάνου, για μία εθνικής κλίμακας νέα πόλη αφιερωμένη στην επιστήμη, την εκπαίδευση και την έρευνα. Μια τέτοια πόλη του μέλλοντος στόχευε να είναι αυτοδύναμη με διεθνή χαρακτήρα. Να βασίζεται στην ιδιαίτερη πρωτοβουλία, οπωσδήποτε με υποστήριξη του δημόσιου τομέα, όπου μεγάλες διεθνείς εταιρείες και Πανεπιστήμια θα μπορούσαν να ιδρύσουν και να λειτουργούν επιστημονικά κέντρα στην χώρα μας. Η πόλη αυτή θα έπρεπε να αξιοποιήσει τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της Ελλάδας που είναι ο πολιτισμός μας και το περιβάλλον. Πολύ σημαντικούς παράγοντες, για την προσέλκυση εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού αλλά και ξένων επενδύσεων. Ο σχεδιασμός της είχε προταθεί να περιλαμβάνει χώρους εργασίας, κατοικίας και αναψυχής σ' ένα περιβάλλον όμορφο κατά τα πρότυπα της γαλλικής επιτυχημένης τεχνόπολης της Sophia - Antipolis. Μετά από 1-2 χρόνια η μελέτη εφικτότητας του SPRINT, κατέληξε σαν επιλογή του τόπου εγκατάστασης του Τεχνολογικού Πάρκου Βόλου στην βιομηχανική περιοχή του Βόλου. Αυτή θεωρήθηκε η πλέον κατάλληλη θέση υπό τις παρούσες συνθήκες.

Η παρουσία των εγκαταστάσεων της EBETAM σ' αυτό το χώρο ήταν σαφώς ένας πόλος έλξης και παράγοντας υποστήριξης και σταθερότητας. Μελλοντικά όμως πιστεύουμε ότι χρειάζεται να υπάρχουν προοπτικές και δυνατότητες επέκτασης σε περιοχές που θα μπορούσαν να προσφέρουν υψηλής ποιότητας περιβάλλον ώστε, αφ' ενός να προσελκύσει εξωτερικούς επενδυτές, και αφ' ετέρου να επιτρέψουν την ανάπτυξη οικονομικών κλίμακες και συσπείρωσης και να οδηγήσουν στην διάχυση των θετικών επιπτώσεων στην περιφέρεια. Η Μαγνησία, είναι προικισμένη με ένα μοναδικό σε ποικιλία και ομορφιά φυσικό περιβάλλον ενώ συγχρόνως είναι πλούσια σε πολιτιστικές αξίες. Αυτό το συγκριτικό πλεονέκτημα πρέπει να αξιοποιηθεί όσο το δυνατόν περισσότερο.

Τελειώνοντας, ήθελα να τονίσω, ότι η μεταφορά τεχνολογίας και διάχυσης των θετικών επιπτώσεων από το Τεχνολογικό Πάρκο δεν θα γίνει αυτομάτως. Αυτό το ακούσαμε και προηγουμένως, αλλά θέλω να το επαναλάβω. Δεν αρκούν μόνον

κτιριακές υποδομές. Απαιτείται συγχρόνως εκσυγχρονισμός των τηλεπικοινωνιών, δημιουργία ενός διεθνούς αεροδρομίου αλλά κυρίως θεσμικές καινοτομίες. Πρέπει οι υπηρεσίες που θα παρέχει ο φορέας διαχείρισης να βρίσκουν τον αποδέκτη και να τον βοηθούν στην δημιουργία δικτύων χρηματοδότησης (venture capital) που είναι τόσο απαραίτητα στα πρώτα στάδια εκκίνησης μιας επιχείρησης. Με την κατασκευή των εκκολαπτηρίων, χρειάζεται η έναρξη ενός συνεχούς δυναμικού μάρκετινγκ αλλιώς τα εκκολαπτήρια αυτά θα μείνουν κενά. Το γεγονός είναι ότι η ίδρυση και η στελέχωση του Γραφείου Διασύνδεσης με την Βιομηχανία ήταν το πρώτο βήμα υλοποίησης του Τεχνολογικού Πάρκου Βόλου αποτελεί μία αρχή προς τη σωστή κατεύθυνση. Μέσα σ' αυτά τα πλαίσια, βλέπουμε και την πρωτοβουλία του κοινοτικού προγράμματος RITTS, που ανατέθηκε στην Νομαρχία Μαγνησίας και θα έχει σαν κύριο σκοπό την δημιουργία ενός δικτύου που θα συνδέει το Τεχνολογικό Πάρκο με τοπικές επιχειρήσεις και φορείς στα υπόλοιπα κέντρα της Θεσσαλίας. Θα σταματήσω εδώ και θα δώσω τον λόγο στον κ. Βλάχο, ως πιο αρμόδιο σε θέματα τεχνολογίας, για να σας πει τι κάνει το Τμήμα του και πως βλέπει τον ρόλο του Πανεπιστημίου στο Τεχνολογικό Πάρκο Βόλου.

N. ΒΛΑΧΟΣ

Δεν θα καταχραστώ το γεγονός ότι είμαι Πρόεδρος της συνεδριάσεως γι' αυτό θα είμαι πολύ σύντομος. Δεδομένου ότι έχουμε μισή ώρα για συζήτηση κι άλλη μία ώρα για παρεμβάσεις, εκεί πιστεύω ότι μπορούμε να αναπτυχθούμε ώστε να μην φύγουμε απ' το πρόγραμμα. Θα ήθελα όμως με εικόνες να σας μιλήσω για τον ρόλο του Πανεπιστημίου στην μεταφορά της τεχνογνωσίας ή της τεχνολογίας όπως έχουμε στον τίτλο της παρουσιάσής μας. Και ξεκινώντας, γι' αυτούς που δεν είναι ακαδημαϊκοί δάσκαλοι, ας δούμε τι είναι το Πανεπιστήμιο. Είναι πνευματικό Ίδρυμα, είναι ένας εκπαιδευτικός θεσμός που πρέπει να έχει μία διεθνή διάσταση. Άρα, ο τοπικισμός δεν μπορεί να περάσει μέσα στο Πανεπιστήμιο. Το Πανεπιστήμιο πρέπει να εκπαιδεύει, να ερευνά, να αναπτύσσει και να προσφέρει στο κοινωνικό σύνολο. Εάν ερευνά μόνον, γίνεται Ερευνητικό Κέντρο. Εάν εκπαιδεύει, γίνεται ένα κλασσικό ΚΕΚ ή ΙΕΚ. Επίσης, εάν προσφέρει μόνον στο κοινωνικό σύνολο, παύει να είναι ερευνητικό και εκπαιδευτικό Κέντρο. Γι' αυτό λοιπόν το Πανεπιστήμιο έχει αυτή την τριαδική φύση.

Υποχρέωσή μας, μια και ήρθαμε στην Θεσσαλία να κάνουμε το υπόλοιπο της καριέρας μας, είναι να εκπαιδεύσουμε επιστήμονες υψηλής στόθμης. Να προσπαθήσουμε να ερευνήσουμε, να αναπτύξουμε και να μεταφέρουμε τεχνογνωσία εκεί που πρέπει, στους τελικούς χρήστες, την βιομηχανία ή τους παραγωγικούς φορείς. Και προφανώς να παρέχουμε υπηρεσίες στο κοινωνικό σύνολο όπως η σημερινή προσπάθεια.

Τι άλλο κάνει το Πανεπιστήμιο; Αναπτύσσει την προσωπικότητα του φοιτητή, του απόφοιτου, καλλιεργώντας του τον ορθό λόγο και την κριτική σκέψη και στάση στα προβλήματα, στα γεγονότα της ζωής του. Το Πανεπιστήμιο διδάσκει, όρα μεταφέρει την γνώση, την τεχνογνωσία και αναπτύσσει δεξιότητες καλλιεργώντας ανθρώπους για το επάγγελμά τους. Το Πανεπιστήμιο ερευνά προσπαθώντας να παράγει νέα γνώση και νέα τεχνογνωσία. Άρα προσφέρει, αν θέλετε, στην ανάπτυξη της χώρας. Το Πανεπιστήμιο πρέπει να προσφέρει στο κοινωνικό σύνολο. Πώς; Συμμετέχοντας στην οικονομική, την κοινωνική και την πολιτιστική ανάπτυξη του τόπου μας. Και να τι λένε όλα τα κράτη της Ευρώπης, αυτό είναι κομμάτι από την Magna Carta των ευρωπαϊκών πανεπιστημίων. Το Πανεπιστήμιο, πρέπει να είναι αυτόνομο ίδρυμα. Το Πανεπιστημιακό άσυλο είναι ένα κατοχυρωμένο δικαίωμα των

σοιτητών και των καθηγητών και θα θέλαμε να παραμείνει αυτοδύναμο, αυτόνομο. Ένας χώρος; ελεύθερης διακίνησης της σκέψης. Στο Πανεπιστήμιο δεν πρέπει να διαχωριστεί η διδασκαλία από την έρευνα, πάνε μαζί. Γιατί η μάθηση πρέπει να σταβαδίζει με τις ανάγκες της κοινωνίας.

Μία άλλη θεμελιώδης αρχή είναι η αυτονομία, ότι πρέπει να υπάρχει ελευθερία της διδασκαλίας και της έρευνας. Το Πανεπιστήμιο επίσης, πρέπει να είναι ο θεματοφύλακας του Ευρωπαϊκού μας πολιτισμού. Για να γίνω πιο σύντομος, πιστεύω ότι τα πανεπιστήμιά μας, και εδώ έχουμε το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας που έχει ένα μέλλον μπροστά, θέλω να πιστεύω ότι θα είναι λαμπρό. Θα αγωνιστούμε να γίνει λαμπρό το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας. Θα πρέπει να δώσουμε έμφαση στην διασύνδεση της έρευνας με την παραγωγή. Η σχέση του Πανεπιστημίου, με την κοινωνία, πρέπει να είναι αμφίδρομη. Αν το Πανεπιστήμιο κλειστεί στον εαυτό του, έγινε ένα παλιό, μεσαιωνικού τύπου πανεπιστήμιο όπως το πρώτο πανεπιστήμιο της Ιταλίας, της Μπολόνια, όπου θα είναι για μία ελίτ. Αν πάλι η οικονομία της χώρας αγνοήσει το Πανεπιστήμιο, θα έρθουμε σ' ένα αδιέξοδο.

Γι' αυτό λοιπόν, πιστεύουμε ότι πρέπει να αναπτύξουμε μεταπτυχιακές σπουδές στην πατρίδα μας. Έχουν γίνει εξαγγελίες επανειλημμένα, δεν προχωράμε, όχι γιατί φταίει μόνο η πολιτεία αλλά και γιατί κι εμείς οι ακαδημαϊκοί δεν έχουμε προτάσεις. Μεταπτυχιακές σπουδές που να βοηθάνε τις ανάγκες της ελληνικής κοινωνίας και της οικονομίας μας. Να αναπτύξουμε βασική και εφαρμοσμένη έρευνα. Αυτό πρέπει να κάνει το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας και τα άλλα πανεπιστήμια. Να θεσμοθετηθούν όμως ευέλικτες διαδικασίες ώστε να μπορεί η βιομηχανία να έρθει στο Πανεπιστήμιο. Να μην έχουμε αυτές τις θεσμοθετημένες τούτη την στιγμή καταστάσεις όπου μία βιομηχανία φοβάται να πλησιάσει το Πανεπιστήμιο. Και τέλος, να προσπαθούμε να ενημερώνουμε ανά πάσα στιγμή, ποιες είναι οι δυνατότητές μας. Απόμα δεν μας ξέρουν στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, ότι έχουμε ερευνητικά προγράμματα και στο Τμήμα των Μηχανολόγων και της Χωροταξίας και της Γεωπονίας.

Για να σας μεταφέρω πάλι μερικές σκέψεις, ας δούμε ποια είναι η παγκόσμια συγκυρία. Λένε, θα επιβιώσουν μόνον εκείνες οι κοινωνίες, που έχουν την ικανότητα να απορροφούν νέες τεχνολογίες. Οι υπόλοιπες, μάλλον θα το χάσουν το τραίνο. Η Ευρωπαϊκή διάσταση τι λέει; Εσείς κύριοι, στα Πανεπιστήμια θα πρέπει να προετοιμαστείτε για μία δυναμική παρουσία στην ανάπτυξη τεχνολογιών. Αλλά θα πρέπει να λάβετε υπόψη σας, επίσης και τις ενεργειακές, κοινωνικές και οικονομικές συνιστώσες του περιβάλλοντος χώρου. Να προσφέρετε καλύτερη, πληρέστερη επαγγελματική κατάρτιση και να αναπτύξετε μία συνεργασία σε ερευνητικό και τεχνολογικό επίπεδο με τον παραγωγικό ιστό της χώρας.

Πάμε τώρα στην ελληνική πραγματικότητα. Εδώ είναι ο εκπρόσωπος της ΓΓΕΤ, ας με διορθώσει αν έχω λάθη, τα έχω πάρει από ένα κείμενο δικό τους. Λέει λοιπόν ότι η Ελλάδα υστερεί στην ικανότητα να απορροφήσει πόρους. Και το είδαμε και πέρσι και πρόπερσι κι όλα αυτά τα χρόνια που ξεκινήσανε τα ευρωπαϊκά προγράμματα. Έχουμε όμως, κατά την γνώμη μου, υψηλό επιστημονικό δυναμικό. Οι στατιστικές λένε ότι έχουμε περίπου 0,6% επιστήμονες - ερευνητές στην Ελλάδα στο σύνολο της ΕΟΚ. Εγώ πιστεύω ότι υπάρχει περίπου το ίδιο ποσοστό και στο εξωτερικό γιατί ευτυχώς έχουμε και την μεγάλη δεξαμενή της δύναμής μας που λέγεται ελληνισμός, να μην το ξεχνάμε! Παρόλα αυτά, οι δαπάνες για έρευνα είναι κάτω από το 0,5% του ΑΕΠ. Αν το συγκρίνουμε τώρα με την ΕΟΚ, γιατί πρέπει να κοιτάμε τι κάνουν κι οι άλλοι, ο μέσος όρος είναι 2,2%. Εμείς είμαστε στο 0,5%,

πιθανόν στο 0,6% σήμερα κύριε Δεσύπρη. Οι ΗΓΑ έχουν 2,6%, Γερμανία και Ιαπωνία σχεδόν πλησιάζουν το 3%.

Άρα, πρέπει να βάλουμε το χέρι στην τσέπη, να το πω έτσι. Για να μη στερήσω όμως χρόνο από την πρωτοβουλία του Τεχνολογικού Πάρκου του Βόλου, λίγα στατιστικά στοιχεία και θα τελειώσω. Η συμμετοχή του παραγωγικού τομέα στον οποίον ακούσαμε ορισμένα πράγματα προηγουμένως από τον κ. Σιώτη και τον κ. Δήμαρχο, είναι ότι ο παραγωγικός τομέας προσφέρει από εκείνο το 0,5% για έρευνα, μόνον το 0,12%, άρα προσφέρει κάπου 26%. Και ιδού η σύγκριση 1,5 έως 2%, ο έξω κόσμος από εμάς. Άρα συνεισφέρουν περίπου 10 με 15 φορές παραπάνω για έρευνα. Η έρευνα και η ανάπτυξη, που γίνεται με κεφάλαια ιδιωτικών επιχειρήσεων, του παραγωγικού προφανώς τομέα, απορροφά το 94,5% των κονδυλίων για έρευνα και ανάπτυξη και απορροφάται μέσα στις ίδιες τις επιχειρήσεις. Και δίνουν μόνον ένα 4,9% στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και ένα 0,6% στα Ερευνητικά Κέντρα. Δεν φαίνεται δηλαδή, ότι οι ιδιωτικές επιχειρήσεις πάνε να βρουν κάτι στα Ερευνητικά Κέντρα ή στα πανεπιστήμια. Εδώ φταίμε κι εμείς οι πανεπιστημιακοί ή φταίει ο Δημόκριτος ή τα άλλα Ερευνητικά Κέντρα, ότι δεν βγήκαμε έξω, να πούμε τι ξέρουμε να κάνουμε, να μας χρησιμοποιήσουν. Δύσκολο ερώτημα, πιθανόν μέχρι το απόγευμα να έχουμε μερικές απαντήσεις.

Οι Δημόσιες τώρα επιχειρήσεις, οι ΔΕΚΟ, απορροφούν 70% των ερευνητικών και αναπτυξιακών τους κονδυλίων με δικούς τους ανθρώπους και δίνουν λίγο υψηλότερα, 25% περίπου στα ΑΕΙ και περίπου 5,5% στα Ερευνητικά Κέντρα. Έχουμε επομένως ένα πρόβλημα ότι εν μπορούμε να πάρουμε χρήματα από τον παραγωγικό τομέα. Πρέπει να σας πω ότι ο ιδιωτικός τομέας προσφέρει στο γενικό σύνολο της έρευνας και ανάπτυξης στην χώρα 26%. Το υπόλοιπο 74% το προσφέρει η πολιτεία, ενώ στην Ιαπωνία γίνεται το αντίστροφο. Το 75% προσφέρει ο ιδιωτικός τομέας, οι μεγάλες βιομηχανίες, και περίπου 60% στις Ηνωμένες Πολιτείες και στην ΕΟΚ. Το θέτω σαν προβληματισμό, δεν ξέρω αν υπάρχουν απαντήσεις, αλλά μια και έχουμε μία και μισή ώρα συζήτηση, θεώρησα καλό να σας τα προβάλω εδώ. Η πρότασή μας είναι να γίνουν τα ελληνικά πανεπιστήμια πεδία σχεδιασμού και πρωτοτυπίας, για να βελτιώσουμε εκείνους τους άσχημους δείκτες. Να γίνουν κέντρα συνεργασίας της δημόσιας και ιδιωτικής πρωτοβουλίας. Να μην αποκοπούν μ' άλλα λόγια από την παραγωγική διαδικασία. Οι προϋποθέσεις προφανώς είναι, συνεχής προβληματισμός και δράση, σαν την σημερινή. Εγώ πιστεύω ότι κάπου θα καταλήξει αυτή η προσπάθεια.

Επίσης πιστεύω, και δεν θέλω να παρεξηγηθώ από μερικούς, ότι ο μέσος Έλληνας σκέφτεται με την νοοτροπία του αντιπροσώπου. Και όταν λέω αντιπρόσωπος εννοώ ή είναι έμπορος και αντιπροσωπεύει κάποιο εμπόρευμα απ έξω ή έχει κάνει το δοκτορά του όπως εγώ και κάποιοι άλλοι συνάδελφοι σ' αυτή την αίθουσα, έξω και φέρνει εκείνες τις ιδέες να τις μεταφυτεύσει σε μία κοινωνία που πιθανόν δεν θα ταιριάζει να μεταφυτευθούν. Πάντως λειτουργούμε αρκετά με την νοοτροπία του «αντιπροσώπου» και πιστεύω ότι πρέπει να την αποβάλλουμε. Έχουμε δυναμικό, έχουμε δυναμισμό οι Έλληνες. Πρέπει να δημιουργήσουμε, σε μία Ευρώπη η οποία έχει γίνει κι αυτή πλέον ανταγωνιστική. Τα υπόλοιπα είναι αυτονόητα. Δίνει λοιπόν η Γενική Γραμματεία μία ώθηση στα Πανεπιστήμια ιδρύοντας Γραφεία Διασύνδεσης με την Βιομηχανία. Αυτό έκανε μάλιστα και με την EBETAM, γιατί ενισχύει και τις κλαδικές. Το πρώτο παράδειγμα είναι ο κύριος Χρ. Ανδριότης, ο πρώτος υπεύθυνος Γραφείου Διασύνδεσης με την Βιομηχανία, τον οποίον προσέλαβε η EBETAM πρόσφατα.

Πιστεύουμε ότι προσφέρεται μία καταλυτική ευκαιρία για να κάνουμε αυτά τα ευλογημένα για τα οποία μιλάμε από το πρωί εδώ. Και να σας θυμίσω πάλι ποιοι είναι οι στόχοι μας. Εκείνο που θέλουμε να πετύχουμε, για να γίνουμε ανταγωνιστικοί, είναι να βελτιώσουμε την ποιότητα και την παραγωγικότητά μας. Τότε θα γίνουμε και ανταγωνιστικοί στην ελληνική παραγωγή, συγκρινόμενοι με την ευρωπαϊκή και την παγκόσμια παραγωγή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ηλίας Ξηρακιάς)

Ευχαριστούμε τους εκλεκτούς καθηγητές μας, τον κ. Βλάχο και τον κ. Λουκιάσα, για την παρουσίασή τους, τους ευχαριστούμε επίσης και δημόσια γι' αυτή τη «δυναμική» συμμετοχή τους στην πρωτοβουλία του τεχνικού Επιμελητηρίου και τη συνεργασία που αναπτύσσουμε με το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας. Θα καλέσω στο Βήμα τον Δρ. Αργύρη Τζαμτζή, ο οποίος θα παρουσιάσει την πρωτοβουλία για το Τεχνολογικό Πάρκο Βόλου.

ΔΡ. ΤΖΑΜΤΖΗΣ

Θα ήθελα ευθύς εξ αρχής να τονίσω ότι η παρουσία της EBETAM και η κατάθεση απόψεων στην ημερίδα αυτή, δεν έρχεται να γίνει με την ετικέτα του ειδήμονος σε θέματα Τεχνολογικού Πάρκου. Η παρουσία μέσα στην αίθουσα ανθρώπων που έχουν αναλώσει πολύ περισσότερο χρόνο από εμάς και διαθέτουν πολύ μεγαλύτερη εμπειρία σε θέματα οργάνωσης και λειτουργίας των Τεχνολογικών Πάρκων, μας απαλλάσσει της ευθύνης να τοποθετηθούμε εμείς σ' αυτό το σκέλος της ημερίδας που αναφέρεται στα προβλήματα και στις προοπτικές. Άλλωστε, η άποψή μας δεν θα είχε την εγκυρότητα των προλαλησάντων κι εκείνων οι οποίοι έπονται. Προσερχόμαστε όμως στην ημερίδα με πλήρη συναίσθηση ότι εάν θέλουμε να έχουμε ένα καινούριο Τεχνολογικό Πάρκο κι αν αυτό το Τεχνολογικό Πάρκο πρέπει να είναι επιτυχημένο, πρέπει να πείσουμε την Πολιτεία, τους φορείς και την βιομηχανία για την σοβαρότητα και το αξιόπιστο της προσπάθειάς μας. Γι' αυτό, ο δικός μου ο ρόλος θα είναι να σας καταστήσω κοινωνους των μέχρι σήμερα προσπαθειών μας. Να σας αναφέρω μερικούς από τους σχεδιασμούς μας και εάν αυτά τα οποία θα σας πω καταφέρουν να κεντρίσουν το ενδιαφέρον, τότε πιστεύω ότι αυτό που εμείς ονομάζουμε πρωτοβουλία για το Τεχνολογικό Πάρκο Βόλου, θα έχει κερδίσει πολλά από την συμμετοχή στην ημερίδα αυτή.

Όπως είπαν αρκετοί προηγούμενοι από εμένα, η ιδέα για την ίδρυση του Τεχνολογικού Πάρκου Βόλου πάει αρκετά χρόνια πίσω και εντάσσεται στο πλαίσιο του προβληματισμού που αναπτύχθηκε στους φορείς της πόλης λόγω της οικονομικής κρίσης. Όσοι όμως προβληματίστηκαν από τις πιθανές λύσεις και από τις διεξόδους από την οικονομική αυτή κρίση είχαν κατά νουν ότι η έρευνα δεν αποτελεί σήμερα μία καταναλωτική δραστηριότητα. Έρευνα είναι μία επενδυτική δραστηριότητα, η οποία συνδέεται άμεσα και με την τεχνολογική ανάπτυξη και με την βιομηχανική και οικονομική στρατηγική ενός τόπου. Και γνώριζαν επίσης, ότι τα Τεχνολογικά Πάρκα είναι ένας νέος οργανωτικός σχηματισμός που έρχεται να βοηθήσει την τόσο απαραίτητη για την ανάπτυξη σύνδεση της έρευνας με την παραγωγή. Και με αυτές ακριβώς τις σκέψεις το Τεχνικό Επιμελητήριο μαγνησίας το καλοκαίρι του '92 οργάνωσε μία ημερίδα όπου φαινόταν ότι θα μπορούσε κατ' αρχήν να υπάρξει και να αναπτυχθεί μία πρωτοβουλία για το Τεχνολογικό Πάρκο Βόλου. Γιατί υπάρχει ένα επιστημονικό δυναμικό, της EBETAM, του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και του ΤΕΙ της Λάρισας. Υπάρχει μία βιομηχανική παράδοση και πραγματικότητα στην περιοχή.

Οι ντόπιοι ξέρουν πάρα πολύ καλά ότι σ' ορισμένους τομείς όπως αυτός της μεταλλουργίας και της μεταλλοτεχνίας, απ' αιτόν εδώ τον τόπο έχουν ξεπηδήσει καταπληκτικές ιδέες και προϊόντα. Ότι υπάρχει μια αρκετά σημαντική ζήτηση υπηρεσιών έρευνας και ανάπτυξης. Γνωρίζουμε εμείς που ζούμε και φιλοξενούμαστε σ' αυτήν την περιοχή, ότι η περιοχή έχει ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, οικονομικά, πολιτιστικά και περιβαλλοντικά. Επίσης υπάρχει μία χωροταξική πραγματικότητα και μία χωροταξική διάσταση η οποία αφορά την κατανομή των άλλων 4 Τεχνολογικών Πάρκων στην χώρα. Βλέπετε ότι ένας πάρα πολύ μεγάλος χώρος στην κεντρική Ελλάδα δεν καλύπτεται από μία τέτοια δραστηριότητα και σκεφθήκαμε ότι καλύτερα ήταν και για πολλούς άλλους λόγους να δημιουργήσουμε ένα Τεχνολογικό Πάρκο στο κέντρο της Ελλάδας που πραγματικά θα αποτελέσει και τον κρίκο και την σύνδεση όλων αυτών των δραστηριοτήτων.

Η ημερίδα εκείνη, κατέληξε σε δύο συμπεράσματα. Το πρώτο ήταν ότι έπρεπε να αναληφθούν άμεσα όλες εκείνες οι ενέργειες και να δρομολογηθούν οι διαδικασίες για την ίδρυση του Τεχνολογικού Πάρκου Βόλου. Και το δεύτερο συμπέρασμα ήταν ότι θα έπρεπε η EBETAM, να αναλάβει την πρωτοβουλία και τον συντονισμό των σχετικών ενεργειών. Μερικούς μήνες μετά την ημερίδα του Τεχνικού Επιμελητηρίου, η Νομαρχία Μαγνησίας, συνδράμοντας την τοπική προσπάθεια, ελατθεί και χρηματοδοτεί την πρώτη μελέτη σκοπιμότητας σε τρεις καθηγητές του Εθνικού Μετσοβείου Πολυτεχνείου. Η EBETAM με την αντίληψη ότι χρειάζεται σε ένα τέτοιο εγχείρημα και η άποψη και η γνώση των πλέον ειδικών υποβάλλει πρόταση στην Κοινότητα για την μετάκληση ξένων εμπειρογνώμων και ενός ελληνικού εμπειρογνώμονα του Τεχνολογικού Πάρκου Θεσσαλονίκης, για να μας δώσουν τα φώτα σ' αυτό το οποίο την εποχή εκείνη σχεδιάζαμε. Παράλληλα την ίδια περίπου χρονική περίοδο υποβάλλεται επισήμως τόσο στην Περιφέρεια Θεσσαλίας όσο και στην Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας το αίτημα της περιοχής για την δημιουργία του 5^{ου} Τεχνολογικού Πάρκου της χώρας.

Τον Ιούνιο του '93, ολοκληρώνεται η μελέτη σκοπιμότητας που εκπόνησε η πρώτη ομάδα των καθηγητών ενώ ένα χρόνο μετά και αφού έλαβε υπόψη της τα αποτελέσματα της προηγούμενης μελέτης ολοκληρώνεται η μελέτη υλοποίησης για το Τεχνολογικό Πάρκο Βόλου η οποία συννετάγει από τους κοινοτικούς εμπειρογνώμονες. Μετά τη μελέτη αυτή και σύμφωνα με τα αποτελέσματά της, τα οποία θα αναλύσω στην συνέχεια, ιδρύεται το Γραφείο Διασύνδεσης με την Βιομηχανία. Παράλληλα εγκρίνεται από την Κοινότητα μία πρόταση της Νομαρχίας Μαγνησίας για την δημιουργία ενός δικτύου μεταφοράς τεχνολογίας στην περιοχή στο πρόγραμμα RITTS, στο οποίο αναφέρθηκαν οι προλαλήσαντες. Τον Ιανουάριο του 1995, καταφέρνουμε να πάρουμε την προφορική μεν αλλά δημόσια δέσμευση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας ότι θα χρηματοδοτήσει και θα ενιόξει το έργο αυτό στο πρόγραμμα ΠΕΠ Θεσσαλίας με προϋπολογισμό 400 εκατομμύρια δραχμές. Ο σχεδιασμός και τα βήματα που ακολουθήσαμε μετά βασίστηκαν στο συμπέρασμα της μελέτης την οποίαν έκαναν οι κοινοτικοί εμπειρογνώμονες.

Εάν κανένας θέλει να συνοψίσει αυτά τα συμπεράσματα, βλέπουμε ότι Το πρώτο είναι ότι στην περιοχή της Θεσσαλίας υπάρχει εκείνη η κρίσιμη μάζα ερευνητικών και παραγωγικών δραστηριοτήτων που μπορούν να στηρίξουν την λειτουργία ενός Τεχνολογικού Πάρκου. Το δεύτερο συμπέρασμα είναι ότι η ανάπτυξη του Πάρκου πρέπει να είναι σταδιακή και ο ρυθμός θα εξαρτηθεί απ' τη ζήτηση των υπηρεσιών. Ως έδρα του Πάρκου προτείνεται ο Βόλος και φορέας υλοποίησης προτάθηκε η EBETAM λόγω της εμπειρίας της και της ερευνητικής της δραστηριότητας καθώς και των σχέσεών της με την βιομηχανία. Ως χώρος ανάπτυξης

του Τεχνολογικού Πάρκου θα πρέπει να αποτελέσουν τουλάχιστον σε πρώτη φάση οι εγκαταστάσεις της EBETAM. Εάν θέλει κανένας να δει, πίσω από τα συμπεράσματα αυτά, δύο κεντρικά σημεία, αυτά είναι τα εξής: Πρώτον, ότι η πορεία και η στρατηγική μας λαμβάνει υπόψη το γεγονός ότι υπάρχουν 4 άλλα Τεχνολογικά Πάρκα στην Ελλάδα υπό ανάπτυξη. Η πολιτεία και εκείνοι οι οποίοι χρηματοδοτούν τα προγράμματα αυτά δεν έχουν δει τα αποτελέσματα της προσπάθειας και συνεπώς θα ήταν άστοχο και άσκοπο να κάνουμε ένα σχεδιασμό τέτοιο που θα προέβλεπε κάποια κύριο πρώτα, μεγάλες κατασκευές. Διότι είμαστε απόλυτα σίγουροι ότι εάν προσεγγίζουμε έτσι το θέμα δεν θα παίρναμε καμία χρηματοδότηση και η προσπάθεια θα σταματούσε εκεί. Το δεύτερο σημείο είναι ο κεντρικός ρόλος ο οποίος δίνεται στην EBETAM. Στο σημείο αυτό, θα ήθελα να τονίσω ότι δεν είναι τυχαία η επιλογή αυτή διότι, πάρα πολλές από τις λειτουργίες της EBETAM είναι λειτουργίες Τεχνολογικού Πάρκου. Στο μέταλλο μεν, αλλά σίγουρα λειτουργίες Τεχνολογικού Πάρκου.

Επειδή οι προηγούμενοι από εμένα ομιλητές έθιξαν το θέμα του μάρκετινγκ και επειδή μέσα στην αίθουσα υπάρχουν εκπρόσωποι της βιομηχανίας, θα ήθελα να μου επιτρέψετε για μερικά λεπτά, να κάνω ένα μικρό μάρκετινγκ, όχι για την EBETAM, αλλά για το Τεχνολογικό Πάρκο Βόλου. Να σας δείξω πως είναι δυνατόν να ωφεληθεί η βιομηχανία από κάποιες τουλάχιστον από τις δυνατότητες του Τεχνολογικού Πάρκου. Γνωρίζετε, ότι η EBETAM έχει μία πάρα πολύ μεγάλη σχέση με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Έχουμε μία σειρά ερευνητικών προγραμμάτων από τα οποία αφομοιώνουμε και μεταφέρουμε στην Ελλάδα τεχνολογία. Κι αυτή την τεχνολογία δεν την κρατάμε για τον εαυτό μας αλλά προσπαθούμε να βρούμε τρόπους να περάσουμε αυτήν την τεχνολογία στην ελληνική βιομηχανία. Μέσω των εργασιών μας αυτών, έχουμε αναπτύξει μία μεγάλη σειρά συνεργασιών με το εξωτερικό. Με σημαντικές βιομηχανίες, PHILLIPS, SIEMENS, ROLLS ROYCE, και λοιπά, με μεγάλα ερευνητικά κέντρα, όσο και με μεγάλες βιομηχανίες της Ελλάδας και Πανεπιστήμια. Καταλαβαίνετε λοιπόν ότι αυτές εδώ οι συνεργασίες είναι και εν δυνάμει συνεργασίες στο μέλλον. Προς όφελος εκείνων οι οποίοι θα ζητήσουν τις υπηρεσίες του Τεχνολογικού Πάρκου και της EBETAM και για να γίνω ακόμη πιο σαφής θα αναφέρω ένα πολύ χαρακτηριστικό παράδειγμα. Η EBETAM, συμμετάσχει σε μία σειρά ερευνητικών προγραμμάτων τα οποία αφορούν μία καινούρια τεχνολογία, την τεχνολογία των Laser και την εφαρμογή αυτής της νέας τεχνολογίας στα μέταλλα. Μαθαίνουμε απ' την συμμετοχή μας αυτή και εν συνεχεία πηγαίνουμε στην Περιφέρεια Θεσσαλίας, στο ΜΟΠ, και λέμε, κύριοι θέλουμε να μας χρηματοδοτήσετε μέσω του ΜΟΠ - ΑΚΕ την αγορά ενός βιομηχανικού συγκροτήματος Laser. Το αγοράζουμε κι αυτό είναι το μοναδικό βιομηχανικό εξελίξουμε όπου μπορούμε την έρευνα των Laser το οποίο υπάρχει στην Ελλάδα. Το χρησιμοποιούμε αφενός με γιό να κάνουμε παροχή υπηρεσιών προς την βιομηχανία, σε θέματα κοπής, διάτρησης, συγκόλλησης και επιφανειακών κατεργασιών. Σας δηλώνω δε ότι αν εδώ αντί για την EBETAM υπήρχε μία καινούρια επιχειρηματική δραστηριότητα, μία άλλη επιχείρηση, δεν θα είχαμε μία δημιουργία υπηρεσίας η οποία βγήκε μέσα από μία γνώση και μεταφορά τεχνολογίας;

Αυτό είναι το Τεχνολογικό Πάρκο και αυτό προσπαθούμε να κάνουμε. Η μελέτη σκοπιμότητας η οποία έγινε από τους κοινοτικούς εμπειρογνώμονες, μας υπέδειξε να συστήσουμε μία ολιγομελή συντονιστική επιτροπή προώθησης των θεμάτων του Τεχνολογικού Πάρκου μέχρις ότου συσταθεί ο επίσημος φορέας. Κατά σύσταση των εμπειρογνομώνων στην επιτροπή αυτή εντάξαμε την Νομαρχία

Μαγνησίας, το Σύνδεσμο Βιομηχανιών Θεσσαλίας και Κεντρικής Ελλάδας το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, το ΤΕΙ της Λάρισας και την EBETAM η οποία είναι και φορέας υλοποίησης του έργου. Θα ήθελα όμως, για να αποδώσω το δίκαιο και την πραγματικότητα, ότι σ' αυτό το οποίο εμείς αποκαλούμε πρωτοβουλία για το Τεχνολογικό Πάρκο Βόλου δεν μετέχουν μόνον οι ομορίες αυτοί. Μετέχουν πάρα πολλοί άλλοι φορείς οι οποίοι βρίσκονται κοντά μας αλλά το σχήμα αυτό το οποίο επιλέγει είναι για να είναι ευέλικτο και να μπορεί να παίρνει αποφάσεις.

Το ΤΕΕ/Μαγνησίας, επί παραδειγματι, είναι ένας οργανισμός ο οποίος πάρα πολύ μας έχει βοηθήσει μέχρι σήμερα. Το Τεχνολογικό Πάρκο Βόλου θα εγκατασταθεί στις υπάρχουσες εγκαταστάσεις της EBETAM. Οι εγκαταστάσεις της EBETAM αγοράστηκαν με χρήματα του 1^{ου} ΚΠΣ και είναι ένας χώρος στην πρώτη βιομηχανική περιοχή Βόλου εκτάσεως 32 στρεμμάτων. Επομένως, η ανάπτυξη του Τεχνολογικού Πάρκου θα κάνει χρήση ήδη υφιστάμενων κτιριακών εγκαταστάσεων ενώ συνάμα θα έχει να κερδίσει από την γειτνίαση, την συνάφεια που ελέγχθη σήμερα το πρωί, ενός ερευνητικού φορέα με εμπειρία στη μεταφορά της τεχνολογίας. Για να γίνω λίγο πιο σαφής θα σας δώσω μία κάτοψη των χώρων της EBETAM. Οι διαγραμματισμένες περιοχές είναι οι περιοχές ανάπτυξης του Τεχνολογικού Πάρκου Βόλου. Βλέπετε ότι υπάρχει ένα ανεξάρτητο κτίριο, ημιτελές, το οποίο θα φιλοξενήσει τα γραφεία του Τεχνολογικού Πάρκου καθώς επίσης και μία σειρά εταιρειών οι οποίες θα έχουν ανάγκη από χώρους γραφείου. Υπάρχει ένας δεύτερος χώρος που θα φιλοξενήσει καινούργιες εταιρείες οι οποίες θα θέλουν εργαστηριακούς χώρους για να αναπτυχθούν. Και υπάρχει αρκετός χώρος για εκείνες τις επιχειρήσεις οι οποίες θα θέλουν να εγκαταστήσουν πιλοτικές μονάδες ή να αναπτύξουν κάποια βιομηχανική δραστηριότητα. Η μετεξέλιξη αυτή στο Τεχνολογικό Πάρκο Βόλου θα γίνει σε τέσσερις φάσεις.

Στην πρώτη φάση, έχουμε τη λειτουργία του Γραφείου Διασύνδεσης με την Βιομηχανία το οποίο ήδη λειτουργεί. Έχουμε παροχή υπηρεσιών προς την βιομηχανία, το παράδειγμα που σας έδειξα προηγουμένως της EBETAM διευρυνόμενο και καλύπτει όλες τις περιοχές παραγωγικού ενδιαφέροντος. Είναι ένα πολύ χαρακτηριστικό παράδειγμα του τι μπορούμε να κάνουμε χωρίς ακόμη να έχουμε τα κτίρια που σημαίνει ότι θα αξιοποιήσουμε την υπάρχουσα υποδομή της περιοχής. Εν συνεχεία, μετά από 1,5 χρόνο στη δεύτερη φάση θα έχουμε την ολοκλήρωση των πρώτων κτιριακών εγκαταστάσεων και επομένως θα μπορούμε να λειτουργήσουν οι υπηρεσίες του εκκολαπτηρίου και των εργαστηρίων. Και 1,5 χρόνο ακόμη μετά, σε 3 χρόνια θα έχουμε και διαθέσιμους χώρους για κάποιες επιχειρήσεις που θα θέλουν βιομηχανικούς χώρους. Με μεγαλύτερη λεπτομέρεια και μεγαλύτερη ανάλυση αυτά τα οποία λέω σ' ό,τι αφορά τις κτιριακές κατασκευές, το πρώτο κτίριο Διοίκησης το οποίο είναι εκτάσεως 600 τ.μ. και το οποίο προβλέπεται να ολοκληρωθεί στην πρώτη φάση θα απαιτήσει περίπου 150 εκατομμύρια δραχμές. Το κτίριο των εργαστηρίων με 750 τ.μ. στην δεύτερη φάση καθώς επίσης και η διαμόρφωση των εξωτερικών χώρων και υποδομές δίνουν άθροισμα άλλα 150 εκατομμύρια ενώ για την διαμόρφωση του κτιρίου των παραγωγικών δραστηριοτήτων αλλά 100 εκατομμύρια δραχμές. Αυτό δίνει το συνολικό ποσό των 400 εκατομμυρίων το οποίο σας ανέφερα από την αρχή.

Θα ήθελα να μου δώσετε την ευκαιρία, πριν τελειώσω, να σας δώσω επίσης τις προτεραιότητες που εμείς έχουμε θέσει για το Γραφείο Διασύνδεσης με την Βιομηχανία το οποίο όπως σας είπα έχουμε ήδη ιδρύσει. Προβλέπουμε σε μία πρώτη φάση, τη δημιουργία μίας τράπεζας δεδομένων. Σκεφτόμαστε να συγκεντρώσουμε όλους τους εμπειρογνώμονες και όλο τον εξοπλισμό σε μία Τράπεζα δεδομένων στην

περιοχή ούτως ώστε κάθε φορά που τίθεται ένα σύνθετο πρόβλημα από πλευράς βιομηχανίας να ξέρουμε που θα πρέπει να καταφύγουμε και ποια σύνθεση ομάδας να πετύχουμε για να επιλύσουμε το πρόβλημα. Θέλουμε επίσης να αναπτύξουμε εκείνη την συνείδηση μέσα στα πανεπιστήμια, να πάρουμε δηλαδή από το χέρι τους ανθρώπους των πανεπιστημίων και να τους πούμε, ποιες καινούργιες ιδέες έχετε και πως αυτές, εδώ οι ιδέες μπορούν να μεταφραστούν σε μία νέα παραγωγική δραστηριότητα, σε ένα καινούργιο προϊόν.

Θέλουμε μια σημαντική συνεργασία με όλες τις οικονομικές, διοικητικές υπηρεσίες των Οργανισμών γιατί με την εισήγηση, κυρίως του κ. Μπακούρου, και με το τι συμβαίνει έξω θα έγινε αντιληπτό ποσο σύνθετες υπηρεσίες πρέπει να εξασφαλίσει το Τεχνολογικό Πάρκο για να παίξει τον ρόλο του. Και όσες περισσότερες από τις υπηρεσίες αυτές εξασφαλίσει τόσο πιο πετυχημένος θεσμός θα είναι. Βεβαίως χρειάζεται να γίνει κοινό κτήμα η έννοια του Τεχνολογικού Πάρκου και στα πλαίσια αυτά προβλέπουμε επίσης την οργάνωση ημερίδων. Να δώσουμε μία δημοσιότητα στο γεγονός αυτό. Εδώ κυρίες και κύριοι, τελειώνει το κομμάτι της παρουσίασής μου. Δεν ξέρω αν μ' αυτά τα οποία είπα ενίσχυσα την άποψη εκείνων, οι οποίοι έλεγαν ότι ο τοκετός έχει ήδη επέλθει και έχουμε ένα καινούργιο Τεχνολογικό Πάρκο ή ενισχύει την άποψη εκείνων οι οποίοι λένε ότι ακόμη διάγουμε την περίοδο της κύησης. Πιστεύω όμως να σας μετέφερα λίγη από την αγωνία μας για το πόσο προσεκτικά θέλουμε να είναι τα επόμενα βήματα. Και πριν κλείσω, θα θεωρούσα παράλειψη, εάν δεν ευχαριστούσα δημοσίως όλους τους φορείς οι οποίοι μας βοήθησαν πάρα πολύ στο να φτάσουμε στο σημείο αυτό που βρισκόμαστε σήμερα. Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ν. Βλάχος)

Ευχαριστούμε κύριες Τζαμτζή, για την πολύ ωραία και ποικιλόμορφη παρουσίαση. Παίρνω την ευκαιρία, σαν Πρόεδρος της EBETAM, να ευχαριστήσω το προσωπικό της. Αυτούς τους εργατές της τεχνολογίας που βοηθάνε την διοίκηση να παρουσιάζει το έργο της EBETAM. Έχουμε 20 λεπτά για ερωτήσεις.

ΚΑΤΣΙΑΒΑΛΟΣ (Εκπρόσωπος ΓΕΕ/Κ. Μακεδονίας)

Μία ερώτηση, που μάλλον αφορά όλους τους εισηγητές και μετά θα πω μερικά πράγματα, κάποιες απόψεις. Εγώ, όπως είπα, είμαι από την Διοικούσα Επιτροπή στο ΤΕΚ. Μακεδονίας και έτσι βρίσκομαι εδώ. Στην τοποθέτησή μου, θα ξοφίγει από τα πλαίσια του αντιπροσώπου, του Τμήματος Κεντρικής Μακεδονίας. Από όλες τις εισηγήσεις, φάνηκε, μπορεί να μην το κατάλαβα σωστά, ότι αιτία δημιουργίας των Τεχνολογικών Πάρκων ήταν ως ένα βαθμό η αύξηση της ανεργίας λόγω κρίσης. Πουθενά από κανέναν ομιλητή δεν ακούσαμε πόσες καινούργιες αναμενόμενες θέσεις εργασίας δημιουργούνται μ' όλες αυτές τις προτάσεις. Ναι μεν το οργανωτικό σκέλος ως προς την διασύνδεση της θεωρίας με την πράξη και λοιπά, αλλά τι θα έχουμε στην πράξη. Αυτή ήταν η μία ερώτηση και αν ήταν καλό κάποιος συνάδελφος που κάνανε εισηγήσεις να μπορούσαν να μας δώσουν κάποια εικόνα, σχετικά με αυτό.

Τώρα, αν μου επιτρέπετε, μία μικρή τοποθέτηση, ένα ερωτηματικό. Όντως αν πάρομε, φυσικά για την Ελλάδα, όπως είπε και ο συνάδελφος Ίων Σιώτης το θέμα των ερευνητικών Ιδρυμάτων, παρ' ότι υπήρχε ο Δημόκριτος στην ουσία δεν ήταν ερευνητικά ιδρύματα. Γιατί δεν είχαν αυτό το ρόλο και δεν παίζανε αυτό το ρόλο, της σύνδεσης της θεωρίας με την πρακτική εφαρμογή. Στις αναπτυγμένες βιομηχανικά χώρες, υπήρχαν και υπάρχουν αυτά τα Ερευνητικά Ιδρύματα. Πέραν αυτών των γενικών Ερευνητικών Ιδρυμάτων οπωσδήποτε οι μεγάλες επιχειρήσεις και εδώ στην

Ελλάδα έχουν και δικά τους ερευνητικά τμήματα. Μ' αυτή την έννοια, γίνεται ασηή η σύνδεση της θεωρίας με την πρακτική. Γι' αυτό, αν είναι δυνατόν, να πάρουμε μία πληρέστερη εικόνα πως προχώρησαν αυτά τα Τεχνολογικά Πάρκα στην Αμερική, λόγω χάριν. Γιατί ειπώθηκε για τις ΗΠΑ αλλά δεν έχουμε συγκεκριμένα παραδείγματα. Κατά την ταπεινή μου άποψη, γιατί έρχομαι πρώτη φορά σε επαφή με το θέμα, ενώ την ζωή των ερευνητικών ιδρυμάτων την έζησα από μέσα, φαίνεται ότι τώρα με την κρίση γενικότερα που υπάρχει παγκοσμίως σε όλους τους τομείς, δημιουργήθηκαν κάποια κενά τα οποία τα παραδοσιακά ερευνητικά ιδρύματα δεν μπόρεσαν να τα καλύψουν.

Και τώρα έρχονται τα Τεχνολογικά Πάρκα τα οποία εν μέρει κάνουν αυτήν την προσπάθεια σε καινούργιους τομείς που απαιτεί η κοινωνική, η οικονομική, η οποιαδήποτε ανάπτυξη να καλύψουν αυτό το χάσμα μεταξύ της θεωρίας και της πράξης. Φυσικά τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα, θα μου επιτρέψετε να διαφωνήσω, κάνουν φυσικά κάποια έρευνα αλλά δεν μπορούν να καλύψουν εξ ολοκλήρου αυτό το κενό, της εφαρμοσμένης έρευνας. Γιατί τα ΑΕΙ δεν παύει να είναι ιδρύματα τα οποία δίνουν την βασική μόρφωση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ν. Βλάχος)

Ευχαριστούμε πολύ. Ο κ. Κυριακίδης θέλει να απαντήσει. Θα κάνω μία διευκρίνιση, όταν μίλησα για εφαρμοσμένη έρευνα είπα ποιες έρευνες έχω στο μυαλό μου. Υπάρχει η βασική έρευνα, που κάνει κυρίως ο Δημόκριτος. Υπάρχει η εφαρμοσμένη έρευνα που κάνει ο Δημόκριτος, τα πανεπιστήμια και άλλοι. Και τα πανεπιστήμια κάνουν βασική έρευνα, άρα ο Δημόκριτος και το πανεπιστήμιο σταματάνε στα δύο πρώτα σκαλιά. Η βιομηχανική έρευνα ανήκει σε άλλους χώρους, σε άλλους φορείς. Ανήκει στο Τεχνολογικό Πάρκο, πιθανόν, ανήκει στην ΕΒΕΤΑΜ ή σε άλλες Κλαδικές που υπάρχουν στην χώρα μας. Ο κ. Κυριακίδης παρακαλώ.

Γ. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ

Θα ήθελα να ευχαριστήσω τον εκπρόσωπο του ΤΕΕ/Κ. Μακεδονίας για την πολύ εύστοχη ερώτηση. Νομίζω ότι και τα δύο θέματα που εθεσε ήταν καίρια και πρέπει να απαντηθούν ή τουλάχιστον να συζητηθούν στην ημερίδα μας. Θα ήθελα να μεταφέρω την δική μας εμπειρία σχετικά με το τι σημαίνει Τεχνολογικό Πάρκο τόσο μέσα στον ελληνικό χώρο όσο και στον ευρωπαϊκό χώρο από τις εμπειρίες που έχουμε αποκομίσει με την παρουσία μας και σε διεθνή συνέδρια και σε προσωπικές επισκέψεις. Η ψευδαίσθηση ότι τα Τεχνολογικά Πάρκα θα λύσουν το πρόβλημα της ανεργίας σ' οποιοδήποτε χώρο νομίζω ότι πρέπει να εκλείψει μια και καλή. Τα Τεχνολογικά Πάρκα δεν θα λύσουν το πρόβλημα της ανεργίας. Δεν έχουν φτιαχτεί γι' αυτό ούτε μπορούν να συμβάλλουν σε μεγάλο βαθμό σ' αυτό. Ίσως σε πολύ μικρό βαθμό, αλλά δεν χρηματοδοτεί είτε το Κράτος είτε η Τοπική Αυτοδιοίκηση είτε οι ιδιωτικοί φορείς σε καμία περίπτωση τους θεσμούς των Τεχνολογικών Πάρκων για να λύσουν το πρόβλημα της ανεργίας. Το ότι ξεκινάει αν θέλετε σαν αιτία, το ότι υπάρχει μία ύφεση βιομηχανική που σημαίνει και μία σχετική ανεργία αυτό είναι αν θέλετε το ερέθισμα αλλά δεν μπορεί να λυθεί με το να φτιάξει κανείς Τεχνολογικά Πάρκα. Παρόλο ότι το κόστος, όπως είπε και ο κ. Σιώτης ανά άτομο εργασίας είναι σχετικά μικρό, 4 εκατομμύρια μου φαίνεται υπολογίστε, εν τούτοις δεν νομίζω πως είναι η επένδυση αυτή η σωστή. Και δεν είναι σωστή γιατί έχουμε παρεξηγήσει την έννοια των Τεχνολογικών Πάρκων. Το Τεχνολογικό Πάρκο δεν είναι ούτε πανεπιστήμιο ούτε ερευνητικό κέντρο ούτε βιομηχανικό κέντρο ούτε τμήμα έρευνας και ανάπτυξης οποιοδήποτε φορέα από αυτούς. Τεχνολογικό Πάρκο, αν θέλετε, είναι

η προξενήτρα. Είναι ο συνδυετικός κρικος για να έρθουν δύο χώροι που παραδοσιακά σε όλες τις χώρες του κόσμου ήταν αποκομμένοι. Ήταν η βιομηχανία από τη μία μεριά και ήταν τα πανεπιστήμιο και τα ερευνητικά κέντρα από την άλλη. Ακόμα και η ίδια η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει επενδύσει τα τελευταία 10-15 χρόνια τεράστια κονδύλια πάνω σε ερευνητικά και εφαρμοσμένα προγράμματα και δεν το έχει κατορθώσει, παρότι έχει θεσμοθετήσει προγράμματα. Δεν ξέρω πως λέγονται, για να μεταφέρει αυτή την τεχνολογία από το εφαρμοσμένο πρωτότυπο προς τη μαζική γραμμική παραγωγή.

Είναι το πιο δύσκολο κομμάτι, η πιο δύσκολη δουλειά που μπορεί να κάνει κανείς. Και εκεί αν θέλετε είναι και η πρόκληση των Τεχνολογικών Πάρκων παντού. Τα Τεχνολογικά Πάρκα έχουν αυτήν την τεράστια πρόκληση, αυτό το τεράστιο έργο, να παίξουν αυτόν τον ρόλο του καταλύτη ανάμεσα στο τι παράγεται και παρέμενε μέχρι τώρα στα συρτάρια είτε των πανεπιστημίων είτε των ερευνητικών κέντρων είτε των ερευνητικών ιδρυμάτων και ήταν χρήσιμο για την βιομηχανία. Αν μου επιτρέψετε μισό λεπτό να κάνω άλλη μία παρένθεση. Το δικό μας Πάρκο στην Κρήτη ονομάστηκε στα αγγλικά «τρίτο» βήμα. Αλλά σημαίνει ότι είναι και το τρίτο βήμα στην ανάπτυξη. Πρώτα φτιάχτηκε στο πανεπιστήμιο βασική έρευνα, γνώση, αρκετή τεχνολογία. Μετά λίγο πιο εφαρμοσμένα, φτιάχτηκε το ερευνητικό κέντρο, το Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας. Ορισμένα πιο εφαρμοσμένα από αυτά βγήκανε λίγο πιο κοντά προς την παραγωγή. Αλλά για να φτάσουν αυτές οι ιδέες που έχουν χρήματα της πολιτείας ή της Ευρωπαϊκής Κοινότητας ή και των ιδιωτών στο σημείο που να είναι λίγο ώριμα, για να μπορέσει αυτή η ώριμη σκέψη να βγει σε μία γραμμική παραγωγή, χρειαζόταν άλλος ένας φορέας, άλλος ένας καταλύτης.

Το Τεχνολογικό Πάρκο θα παίξει τον ρόλο του καταλύτη. Θα φέρει αυτούς τους δύο κόσμους κοντά. Και για να είναι κανείς επιτυχημένος θα πρέπει να μπορεί να προσεγγίζει και να καταλάβει και τα πανεπιστήμια και τα ερευνητικά κέντρα τι κάνουν, πως το κάνουν και τι θέλουν και τι ονάγκες έχει η βιομηχανία. Γιατί πολλές φορές και χρονικά ακόμα, όχι μόνον θεματικά, οι δύο κόσμοι αυτοί είναι αποκομμένοι. Δηλαδή αυτό που κάνει σήμερα το πανεπιστήμιο μπορεί να είναι 20 χρόνια μπροστά απ' αυτά που έχει ανάγκη η αγορά σήμερα. Και να είναι άχρηστα για την αγορά. Θα πρέπει επομένως, να κατεβεί στο επίπεδο του τι θέλει η βιομηχανία σήμερα ή το τι θα θέλει στα επόμενα δύο χρόνια. Και δεν είναι εύκολο να σταθμίσει κανείς λίγο αυτούς τους δύο κόσμους. Ευχαριστώ.

Ι. ΣΙΩΤΗΣ

Εγώ θα μιλήσω πάλι μάλλον πολύ πεζά. Έχω έναν συνάδελφο ο οποίος μελετάει, είναι φυσικοχημικός και ασχολείται με την μεταφορά φορτίου και ενέργειας σε διάφορες χημικές ανώσεις υπό την επίρεια του ηλιακού φωτός. Αυτό λέγεται φωτοχημεία. Αν τον ρωτήσεις τι κάνει, θα σου πει βασική έρευνα. Εάν τον σπρώξεις πολύ και του πεις ότι υπάρχει και μία δυνατότητα χρηματοδότησης για εφαρμοσμένη έρευνα, μπορείς να τον πείσεις, ότι αυτό που κάνει είναι μία έρευνα για την χημική αιωθέτηση ηλιακής ενέργειας. Δηλαδή, το πέρασμα από την λεγόμενη βασική έρευνα στην λεγόμενη εφαρμοσμένη έρευνα δεν είναι καθόλου σαφές. Οι κατηγορίες αυτές, βασική έρευνα, εφαρμοσμένη έρευνα, βιομηχανική έρευνα και ούτω καθ' εξής είναι κατηγορίες για δικηγόρους και όχι για μάνατζερς της έρευνας. Είναι ένα συνεχές, όλη αυτή η ιστορία, είναι θέμα οπτικής γωνίας. Είναι θέμα αντίληψης, είναι πολιτισμικό τελικά το οαινόμενο. Μπορεί ο συναδελφος ο οποίος κάνει φωτοχημεία να θιγεί εάν του πεις ότι κάνει εφαρμοσμένη έρευνα. Διότι κάπως κατεβαίνει από το βάθος της βασικής έρευνας. Λοιπόν, αυτό είναι ένα πολύ κοινό φαινόμενο και πρέπει να είμαστε

προσεκτικοί όταν μιλάμε για βασική έρευνα, εφαρμοσμένη έρευνα και ούτε κάθε εξής. Να έρθω όμως στα σχόλια τα οποία έγιναν.

Πολύ φοβάμαι ότι στην συζήτηση αυτή και από τον κ. Τζαμτζή και από τον κ. Κυριακίδη μοιάζει να λείπει κάτι. Αυτό, που μεν περιγράφει ο κ. Κυριακίδης, είναι ένας μηχανισμός διαμεσολάβησης της τεχνολογίας. Τον έχω ορίσει ως εξής: Διαμεσολάβηση της τεχνολογίας είναι, πρώτον, να εκμαιεύσω από την βιομηχανία το πρόβλημά της το οποίον δεν το γνωρίζει διότι είναι πολύ απασχολημένη με τα προβλήματα παραγωγής. Να το εκμαιεύσω το πρόβλημά της, αν υπάρχει και συνήθως υπάρχει και να το μεταφέρω στο ερευνητικό κέντρο, για να προσπαθήσω να δώσω μία λύση. Μπορώ να μιλήσω με συγκεκριμένα παραδείγματα. Προβλήματα της κεραμοποιείας, τα οποία τα δοκιμάσαμε και είδαμε ότι χωρίς να ξέρουν οι άνθρωποι έκαναν κακό στον εαυτό τους, τους βοηθήσαμε. Δεύτερον, να ψάξει μέσα στο ερευνητικό κέντρο ή στο πανεπιστήμιο όπως κάνει κάθε μεγάλη εταιρεία είτε λέγεται BELL είτε λέγεται IBM είτε λέγεται RHONE - ROULENC, ποια από τα αποτελέσματα των εργαστηρίων επιδέχονται μία εμπορική αξιοποίηση. Να εντοπίσει αυτά που επιδέχονται εμπορική αξιοποίηση και να πάει να τα κατοχυρώσει και να τα προωθήσει. Τρίτον, να λειτουργήσει σαν γραφείο συνεικεσίων μεταξύ του ερευνητικού κέντρου και της βιομηχανίας και τέταρτον να διαχειριστεί προγραμματικά. Αυτός ο μηχανισμός λέγεται διαμεσολάβηση τεχνολογίας και δεν είναι το Τεχνολογικό Πάρκο.

Πάλι επιμένω σε αυτό το πράγμα δεν βλέπω τι σχέση έχει αυτό με το Τεχνολογικό Πάρκο. Αν μιλάμε για τις διεθνείς εμπειρίες, αυτό που περιγράψαμε τώρα το έκανε στο Cambridge όπου έζησα κάποιο γραφείο που λεγόταν γραφείο διαμεσολάβησης τεχνολογίας. Αλλά αν πάτε να δείτε τι γίνεται στο Cambridge, τι γίνεται στο Ουίλ στην Φιλανδία, τι γίνεται στο Montpellier, τι γίνεται οπουδήποτε αλλού, καμία σχέση δεν έχει με αυτά τα πράγματα. Έρχομαι στο παράδειγμα της EBETAM. Μιλήσατε για την μονάδα κοπής με Laser διαξειδίου του άνθρακος. Θαυμάσια πρωτοβουλία και σαφώς μπορεί να τονώσει, να δημιουργήσει ανοήματα στην μεταλλοκατασκευαστική βιομηχανία της περιφέρειάς σας. Τεχνολογικό Πάρκο, αν θέλετε, θα σήμαινε μία εταιρεία από 2-3 νέους ανθρώπους, που υπάρχουσες αυτής της εγκατάστασης, θα αναπτύξουν ένα καινούριο λογισμικό για τον έλεγχο της. Ή θα αναπτύξουν μία καινούργια διεργασία του μεταλλου, του δέρματος, του πλαστικού και τα λοιπά. Αυτή η μονάδα Laser εμπίπτει στους στόχους της EBETAM τελεία και παύλα, είναι πολύ καλή, πολύ σωστή, και πολύ ζωντανή μονάδα. Η EBETAM από όλες αυτές τις κλαδικές εταιρείες έχει ένα μεγάλο πλεονέκτημα. Ξεκίνησε σωστά και είμαι βέβαιος ότι συνεχίζει σωστά. Πολλά από τα πράγματα που συζητούνται εδώ πέρα, είναι δημιούργημα της πρώτης περιόδου λειτουργίας της EBETAM. Λοιπόν αυτό που θέλω να πω είναι ότι βλέπω μία σύγχυση να επικρατεί, όποτε συζητάμε. Ίσως είναι σωστό πράγμα να υπάρχει σύγχυση, ίσως μέσα απ' εκεί θα προκύψει και σ' αυτόν τον τόπο. Αλλά ας καταλάβουμε ότι Τεχνολογικό Πάρκο σημαίνει νέες επιχειρήσεις.

Όσον αφορά για το ερώτημα του κυρίου από την Κεντρική Μακεδονία, σας έδωσα τους αριθμούς. Είπα 4 εκατομμύρια ανά θέση εργασίας, 1,2 δις η επένδυση, 300 θέσεις εργασίας. Έξι απ' αυτές τις θέσεις εργασίας, είναι η εταιρεία Terra στο Τεχνολογικό Πάρκο Αττικής. Ερωτώ τον κ. Δογάνη ο οποίος είναι εδώ, εάν δεν υπήρχε το Τεχνολογικό Πάρκο Αττικής, θα ήταν άνεργος ή μήπως μη υπάρχοντος του Τεχνολογικού Πάρκου Αττικής, η εταιρεία Terra αντί να έχει 6 ανθρώπους θα είχε μόνον 3; Πώς μπορούμε επομένως να μετρήσουμε τις νέες θέσεις εργασίας; Είναι

πολύ δύσκολη αυτή η μέτρηση. Εγώ πιστεύω ότι από τις 6 θέσεις εργασίας της εταιρείας Τετα, ίσως σήμερα, 1,5 χρόνο μετά την έναρξη της λειτουργίας της, θα υπήρχαν μόνον έδωσε στην Εταιρεία της επέτρεψαν μία πιο γρήγορη ανάπτυξη. Επομένως, είναι συζητήσιμο τι θα πει νέες θέσεις εργασίας. Εν πάση περιπτώσει, μία τόσο μεγάλη μέγθους δώσαμε, συμφωνά και με τον κ. Κυριακίδη, δεν πρέπει να έχουμε αυταπάτες.

Όσον αφορά στο τι επιπτώσεις μπορεί να έχει μία οποιαδήποτε από αυτές τις πρωτοβουλίες στο πρόβλημα της ανεργίας στην Ελλάδα. Είναι πολλαπλασιαστικά τα φαινόμενα. Τα Τεχνολογικά Πάρκα και αυτές οι καινούργιες επιχειρήσεις θα παίξουν έναν ρόλο παραδείγματος. Να καταλήξω σ' ένα θέμα που το συζητάγα στο διάλειμμα και νομίζω έχει να κάνει με την περιφέρεια. Είμαι βέβαιος ότι σήμερα στην πιάτσα της Αθήνας υπάρχουν πολλοί νέοι ή και λιγότερο νέοι, από την περιοχή της Μαγνησίας, οι οποίοι θα ήθελαν να δουλέψουν παραγωγικά στην εξειδίκευσή τους, στον τόπο τους. Οι αποστάσεις έχουν μικρύνει πλέον στην Ελλάδα και με τις τηλεπικοινωνίες και με τους δρόμους και ίσως αυτόν τον στόχο θα έπρεπε ενεργά να τον καλλιεργήσει η Περιφέρεια. Δηλαδή αυτό το φαινόμενο του «επιαναπατρισμού», αν θέλετε, πλέον όχι των συνταξιούχων αλλά ανθρώπων που είναι ενεργοί μέσα στην οικονομία του τόπου, το βλέπω στις Κυκλάδες. Στις Κυκλάδες είναι πολύ πιο δύσκολα τα πράγματα λόγω της εποχιακής, τουριστικής και τα λοιπά απασχόλησης. Αλλά νομίζω για την μαγνησία είναι πραγματικά μία πολύ ενδιαφέρουσα προοπτική. Στον κ. Γκαμπιζή τέλος, 150 εκατομμύρια για ένα ημιτελές κτίριο διοίκησης 600 τετρ. Μέτρων, κ. Γκαμπιζή, πιστεύω ότι είναι υπερβολικό. Αυτό το ανάγει σε 250.000 το τετρ. Μέτρο για να το τελειώσετε, αν είναι κατά 50% τελειωμένο, είναι 500.000 το τετραγωνικό μέτρο. Μην ρίχνετε πολύ πολυτέλεια, δεν χρειάζεται, η επιχείρηση δεν την χρειάζεται, μάλιστα χαλάει την πιάτσα, αν θέλετε, αυτή η υπερβολική πολυτέλεια.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Δεν χαιρόμαστε μόνον κύριε Σιώτη, ότι είσαστε εδώ παρών και μας δίνετε αυτές τους προβληματισμούς από την εμπειρία σας αλλά επίσης χαιρόμαστε ότι το ζείτε. Αυτό είναι το βασικότερο απ' όλα. Θα μου επιτρέψετε να δώσω τον λόγο για λίγα λεπτά στον κ. Δογάνη που αντιπροσωπεύει μια από τις εταιρείες που είναι μέσα σ' ένα Πάρκο και πιθανόν θα μπορούσε να μας μεταφέρει μερικές από τις καλές, τις ευχάριστες, αλλά και τις δυσάρεστες εμπειρίες. Θα θέλαμε, κύριε Δογάνη, να ακούσουμε και τις δυσάρεστες γιατί είναι σημαντικό να μάθουμε.

ΔΟΓΑΝΗΣ

Κατ' αρχήν, ευχαριστώ του μου δίνετε αυτήν την ευκαιρία. Είμαστε ίσως από τους λίγους υποκείμενους στον θεσμό των Πάρκων. Θα σταθώ σε τρία πράγματα, το ένα είναι τι μας προσφέρει το Τεχνολογικό Πάρκο, το άλλο τι προσφέρουμε εμείς στο Τεχνολογικό Πάρκο και το τρίτο τι ζητάμε. Μέσα στους 18 μήνες που είμαστε στο Τεχνολογικό Πάρκο ακόμα ανακαλύπτουμε πράγματα. Χαρακτηριστικά ήρθε κάποιος από την τελευταία εταιρεία που ανέφερε ο κ. Σιώτης στην παρουσίασή του και μας ρώτησε, υπάρχει κανένας κατάλογος των υπηρεσιών του Τεχνολογικού Πάρκου; Αυτό μου φάνηκε λίγο αστείο γιατί 18 μήνες ακόμα ανακαλύπτουμε πως μπορούμε να διασυνδεθούμε με διάφορα ερευνητικά ινστιτούτα, με τους επιστήμονες στον Δημόκριτο, οι οποίοι μας βλέπουν σαν συναδέλφους τους που ερχόμαστε στην καθημερινή πράξη μαζί τους. Το ένα είναι, κάποιες κοινές προτάσεις που έχουμε σε προγραμματικά, άλλες επιτυχείς άλλες λιγότερο επιτυχείς σε άλλες ακόμα περιμένουμε.

Τον θεσμό που ανέφερε ο κ. Σιώτης, το οποίο βλέπουμε σε λειτουργία, χωρίς να υπάρχει τα γραφείο διαμεσολάβησης. Αρχίζεις και οσφρίζεσαι δίπλα σου τι γίνεται, βλέπεις με τι ασχολούνται οι άλλοι. Εγώ ασχολούμαι με ψηφιακή επεξεργασία. Μήπως ψάξω και εγώ για καλλιέργειες, που με ενδιαφέρει; Παρεπιπτόντως εμείς ασχολούμαστε με γεωγραφικά συστήματα πληροφοριών. Και κάνουμε μια πρόταση μαζί στο ΥΠΕΡ μ' αυτή έχουμε έναν καλό μεταπτυχιακό σπουδαστή, αρχίζει και προχωράει.

Υπάρχουν έργα τα οποία έχουν ένα μεγάλο κομμάτι, το οποίο είναι εφαρμοσμένο, πρακτικό. Δεν είναι χώρος το πανεπιστήμιο να γίνει αυτό, η συλλογή δεδομένων, ψηφιοποίηση. Υπάρχει όμως και σ' αυτό και μία ερευνητική διάσταση, εκεί μπορεί. Κατεβαίνουμε μαζί με τον Δημόκριτο όχι σε προγράμματα της Κοινότητας, σε καθημερινές πρακτικές ή δημοσίου, ή άλλων ιδιωτών. Κατεβαίνουμε σαν κοινοπραξία με τον Δημόκριτο να κάνουμε κάποιες δουλειές μαζί. Είναι πολύ βασικό η σύνδεση με τα δίκτυα. Έχουμε ξεκινήσει και αναπτύσσουμε τώρα κάποιο λογισμικό με κάποιο συνάδελφο ο οποίος είναι στην Ζυρίχη και που τώρα είναι συνεργάτης της Εταιρείας μας, ο οποίος δεν μπορεί να έρχεται κάθε μέρα εδώ. Αλλά παρόλο αυτά από την Ζυρίχη μπαίνει στον υπολογιστή μας στον Δημόκριτο κάνει κάποιες δουλειές εκεί πέρα. Εμείς κάνουμε κάποιες δουλειές στον δικό του υπολογιστή στη Ζυρίχη. Κάποια στιγμή θα το συνθέσουμε και θα βγάλουμε ένα τελικό προϊόν, ελπίζουμε.

Τι προσφέρουμε εμείς; Κατ' αρχήν το μίσθωμα. Χρωστάμε ένα μήνα τώρα, αλλά εντάξει. Εκτός από τα δίκτυα που μας δίνει ο Δημόκριτος, προσφέρουμε κι εμείς κάποια υπηρεσία στον Δημόκριτο. Όπως και να το κάνουμε, ο μέσος όρος ηλικίας του ερευνητή στον Δημόκριτο, θέλω να με διαψεύσει ο κύριος Σιώτης, αν κάνω λάθος, είναι γύρω στα 50-57 χρόνων. Εμείς είμαστε αρκετά νεότεροι, Δεν φαντάζομαι, επειδή στην Αθήνα υπάρχει και όλο αυτό το θέμα των αποστάσεων και του κυκλοφοριακού χάους, ένας ερευνητής του Δημόκριτου σε μία μοτοσυκλέτα επάνω το πρωί να ψάχνει για δουλειές και να τρέχει από εδώ και να έχει 3-4 ραντεβού. Για να τα προλάβει και τα 4 πρέπει να έχει μία μοτοσυκλέτα. Αυτό, το ότι μπορούμε κάπως καλύτερα να οσφριζόμαστε την αγορά και το τι θέλει. Γιατί όπως αναφέρεται στην αρχή δεν πεινάμε αλλά από αυτήν την εταιρεία ζούμε. Δεν έχουμε και κάποιον άλλο μισθό κάπου αλλού ή κάποια χρήματα οπότε να πούμε να ασχληθούμε και λίγο με την έρευνα. Προσφέρουμε κι εμείς δικές μας ιδέες οι οποίες έχουν προέλθει από την αγορά που είμαστε και πριν και δρούσαμε πριν ιδρύσουμε την εταιρεία μας και από ιδέες που συνεχίζουμε να έχουμε και να παράγουμε. Κάτι άλλο που μας προσφέρει το Τεχνολογικό Πάρκο και ξέχασα να το αναφέρω πριν το Τεχνολογικό Πάρκο μας προσέφερε κατ' αρχήν κάποια εικόνα. Να χρησιμοποιήσω μία γνωστή ρήση, ενός γνωστού πολιτικού. Εμάς, όταν ιδρυθήκαμε, δεν μας ήξερε ούτε ο θυρωρός μας και ούτε θα μας ήξερε ακόμα. Όταν όμως κατεβαίνει και λέει Τεχνολογικό Πάρκο Αττικής, με πολύ μεγάλα γράμματα Δημόκριτος αυτό το καταλαβαίνει κανείς. Πώς μπορεί να το χρησιμοποιήσει κανείς την εικόνα του Δημόκριτου η οποία είναι αυτήν την στιγμή αρκετά καλή προς τα έξω, να την χρησιμοποιήσει για να βοηθηθεί και αυτός. Ανάποδο, και εμείς βοηθάμε λίγο στην εικόνα του Τεχνολογικού Πάρκου.

Π.χ. ανέφερε ο κ. Λουκίσσας πριν για υψηλής απόδοσης χάρτες. Βγάλαμε μ' έναν εκδοτικό οίκο υψηλής ποιότητας χάρτες. Όσοι από τους παλαιότερους θυμούνται τους σχολικούς χάρτες που είχαμε όλοι μας εδώ πέρα, ήταν όλοι ίδιοι. Άμα ψάξουμε όλοι μας τα παλιά μας βιβλία, είναι ίδιοι. Φτιάξαμε μία καινούργια σειρά, χρησιμοποιώντας τα γεωγραφικά συστήματα πληροφοριών και στην έκδοση, στην

πρώτη σελίδα, αναφέρεται εκτός από το όνομα της εταιρείας και το Τεχνολογικό Πάρκο Αττικής. Αυτή η σειρά ελπίζω να κυκλοφορήσει σε 60-70.000 αντίτυπα τον χρόνο. Και κάπου τα παιδάκια θα μάθουν ότι υπάρχει κάποιο Τεχνολογικό Πάρκο Αττικής και κάποιος Δημόκριτος δίπλα, που βγάζει και χάρτες. Τώρα πάμε στο τι ζητάμε. Εκτός από το να επισκευαστεί το καλοριφέρ, θέλουμε κατ' αρχήν κάποια θεσμικά μέτρα και εδώ απευθυνόμαστε ΓΓΕΤ. Βγήκε ο καινούργιος αναπτυξιακός νόμος και ζητάει πάλι για να μπει κανείς κατ' αρχήν στα αναπτυξιακά προγράμματα πάνω - κάτω από 200-300 εκατομμύρια. Δεν μπορώ να ξεκινήσω εγώ μ' έναν ισολογισμό 30 εκατομμυρίων, 36 κλείσαμε τον πρώτο χρόνο, να ζητήσουμε 200 εκατ. Ζητάμε να γίνουν και κάποια μικρότερα προγράμματα και να μην ζητάνε και την εγγυοδοσία που ζητάνε. Να έχεις τρία χρόνια ισολογισμούς. Είμαστε μικρότερες εταιρείες και αυτήν την εγγυοδοσία την ζητάμε από τα Τεχνολογικά Πάρκα.

Ο κ. Σιώτης είναι προϊστάμενος του Πάρκου και καταλαβαίνει τι πάει να πει. Έχω μία σύμβαση με τον Λαμπράκη 10 εκατομμυρίων και μπορεί να μου δώσει κάποιες εγγυήσεις το Τεχνολογικό Πάρκο και να πάω στην Τράπεζα να πάρω ένα δάνειο που χρειάζομαι, 3 εκατομμυρίων, για να φέρω σε πέρας αυτήν την σύμβαση. Η Τράπεζα δεν καταλαβαίνει τη σύμβαση και λέει, που το ξέρω εγώ αν θα την κάνεις, αν μπορείς να την εκτελέσεις. Η Τράπεζα θα μου ζητήσει το σπίτι μου, ομόλογα, θα μου ζητήσει το αυτοκίνητό μου, να μου τα κρατήσει μέσα. Άμα τα είχα όλα αυτά δεν θα πήγαινα να ζητήσω και δάνειο. Επίσης ζητάμε από το Τεχνολογικό Πάρκο να κάνει κάποιο μάρκετινγκ του εαυτού μου. Όχι να κάνει το δικό μας μάρκετινγκ, εμείς είμαστε υπεύθυνοι. Να κάνει το δικό του μάρκετινγκ, η HELECO να έχει το Τεχνολογικό Πάρκο Αττικής, να έχει ένα δικό του περίπτερο, όπου μέσα σ' αυτό το περίπτερο, να συνεισφέρουν και οι εταιρείες του Πάρκου. Να μπορέσουμε να παρουσιάσουμε τις δραστηριότητές μας. Όσον και αν σας φαίνεται παράξενο, είμαστε στην καρδιά του Τηλεπικοινωνιακού δικτύου επάνω στον κόμβο της Αριάδνης, ζητάμε και σ' αυτό μία βελτίωση των επικοινωνιών.

Διαπιστώσαμε πόσο χρήσιμο είναι, πριν από 5 χρόνια, όταν πρωτοσυνδέσαμε το πρώτο μας PC με το PC στην προηγούμενη εταιρεία. Λέγαμε ποιο είναι το δεδομένο από τον έναν υπολογιστή στον άλλον. Τώρα αυτή την στιγμή το να έχουμε ένα δίκτυο ή να επικοινωνούμε μ' όλον τον κόσμο το θεωρούμε κάτι φυσικό. Ανοίγουμε το πρωί, ας πούμε, το πούμε, το πρώτο πράγμα που πατάμε, είναι να δούμε το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο. Τώρα ζητάμε όμως, οι επικοινωνίες αυτές κάπως να ποιοθούν, θέλουμε αύξηση ταχυτήτων. Κλείνω εδώ πέρα, γιατί θα μπορούσα να μιλάω όλη την ημέρα. Εύχομαι πραγματικά την ευόδωση και του Τεχνολογικού Πάρκου Εόλου, όπως και των άλλων Τεχνολογικών Πάρκων. Για μας, δεν τα βλέπουμε ανταγωνιστικά, αν αυτήν την στιγμή φτάσουμε στην Ελλάδα του 2000, και λείπει κάποια εταιρεία είμαστε του Τεχνολογικού Πάρκου τάδε και θεωρείται αυτό εγγύηση, αυτό θα είναι για μας μία πολύ μεγάλη επιτυχία. Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Να λοιπόν που μίλησε η πρακτική και η εμπειρία. Να πάρουμε μία ερώτηση - τοποθέτηση. Θα δώσω τον λόγο στις κυρίες διότι δεν μιλήσαμε μέχρι τώρα. Σας παρακαλώ

ΡΟΔΗ

Λέγομαι Ρόδη και εκπροσωπώ το ΕΜΠ. Η ερώτηση που θα ήθελα να κάνω είναι πιο πολύ επέκταση στα σχόλια του κ. Σιώτη και του κ. Κυριακίδη. Λοιπόν, ξέρουμε ότι σήμερα η Τεχνολογία που υπάρχει στην Ελλάδα είναι εισαγόμενη. Η

έρευνα που γίνεται είναι πάρα πολύ μικρή. Αυτό, επειδή είχα την ευκαιρία να επισκεφθώ Τεχνολογικά Πάρκα στο εξωτερικό. Το πρώτο πράγμα που παρουσίαζαν ήταν οι τομείς έρευνας που γινόταν σε κάθε Τεχνολογικό Πάρκο. Αυτό που δεν διευκρινίστηκε εδώ πέρα είναι στα Τεχνολογικά Πάρκα ποιοι θα είναι οι τομείς έρευνας; Και θέλω να ρωτήσω, αν θα υπάρχει κάποια συνεννόηση, αν μπορούμε να πούμε έτσι, ανάμεσα στα διάφορα Τεχνολογικά Πάρκα ώστε να μην συμβαίνει αυτό που γίνεται στην Πάτρα ή στην Κρήτη να γίνεται και στην Αττική. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Να απαντήσω στο τελευταίο που είπατε, τη συνεννόηση. Το γεγονός ότι έχουμε 4 Πάρκα εδώ, έχουμε το 5^ο πιθανόν του Λαυρίου, και έχουμε και την πρωτοβουλία του Τεχνολογικού Πάρκου του Βόλου, λέει κάτι. Ότι μάλλον δεν βλέπομαστε σαν ανταγωνιστές, ένας του άλλου. Απλώς, όλοι μαζί συσπειρώνομαστε για να δούμε πως μπορούμε να τα καταφέρουμε να υλοποιήσουμε κάτι, κάποια καλή δραστηριότητα. Με αρκετές θέσεις εργασίας. Όχι στο Πάρκο αλλά έξω από το Πάρκο. Αυτό είναι, νομίζω ένα καλό δείγμα το σημερινό. Πάντως, να δώσω τον λόγο σε όσους θέλουν να απαντήσουν στην κ. Ρόδη. Ο κ. Κυριακίδης, ο κ. Μπακούρας, ο κ. Σιώτης και ο κ. Λουκίσσας κατά σειρά.

ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ

Χαίρομαι για την ερώτηση που κάνατε, νομίζω ότι είναι καίρια. Έχω την προσωπική γνώμη ότι η ταυτότητα των Τεχνολογικών Πάρκων είναι πολύ διαφορετική από Πάρκο σε Πάρκο. Γιατί είναι συνάφεια και του ευρύτερου περιβάλλοντος που τονίστηκε και σήμερα το πρωί. Διότι πρέπει να είναι κάποιο ερευνητικό κέντρο κάποιο ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα. Επομένως, δεν θα αναπτυχθεί Βιοτεχνολογία σ' ένα Τεχνολογικό Πάρκο που δεν έχει τμήμα πανεπιστημίου ή ερευνητικού κέντρου που έχει βιοτεχνολογία. Δεν νομίζω ότι θα γίνει αυτό το πράγμα, αντίθετα θα αναπτυχθούν οι τομείς όπου είναι ισχυρό το ίδιο το Ίδρυμα. Και παίζοντας τον ρόλο που είπα ότι θα πρέπει να είναι ο καταλύτης για να περάσουν αυτές οι τεχνολογίες, είναι προφανές ότι αυτόν το ρόλο πρέπει να παίζουν και αυτές οι τεχνολογίες θα περάσουν. Τώρα ίσως θα έπρεπε να είχαμε περισσότερο χρόνο να παρουσιάσουμε όλο το φάσμα των δραστηριοτήτων. Εγώ στην δική μου εισήγηση το απόγευμα θα προσπαθήσω να το κάνω τελείως συνοπτικά. Φαίνεται εκεί ποιες δραστηριότητες και ποιους τομείς θα αναπτύξει ο καθένας, αυτό επομένως είναι εκ των ουκ άνευ.

Το δεύτερο που ρωτήσατε είναι κατά πόσον τα Τεχνολογικά Πάρκα δουλεύουν μεταξύ τους. Εκτός από αυτές τις ημερίδες, είμαστε ήδη στην ούση του να κάνουμε ένα σύνδεσμο Ελληνικών Πάρκων. Για να ενώσουμε λίγο τις φωνές μας παρόλο ότι φαίνεται να είναι λίγο εκ διαμέτρου αντίθετες. Είναι διαφορετική η σκοπιά, με την οποία βλέπουμε ορισμένα πράγματα. Αλλά αν μου επιτρέπετε χωρίς να καταχρασθώ τον χρόνο θα ήθελα να τοποθετηθώ λίγο στην δική σας εμπειρία. Εγώ νομίζω ότι ήταν η χαρακτηριστικότερη εμπειρία που έχω ακούσει μέχρι στιγμής από εταιρεία που ήδη υπάρχει μέσα στο Τεχνολογικό Πάρκο. Εμείς έχουμε κάνει σφυγμομετρήσεις με τις δικές μας εταιρείες και δεν σας κρύβω ότι δεν ήταν τόσο καλά τοποθετημένες. Δηλαδή περιγράψατε αυτήν την στιγμή, ακριβώς την ανάγκη και τον κρίκο που είπα προηγουμένως τον οποίο πρέπει να παίζουν τα Τεχνολογικά Πάρκα. Και τα Τεχνολογικά Πάρκα, θα διαφωνήσω ελαφρώς με τον κ. Σιώτη, δεν είναι μόνον οι θερμοκοιτίδες. Είναι ένα κομμάτι των Τεχνολογικών Πάρκων, κύρια

Σιώτη. Αν το Τεχνολογικό Πάρκο Αττικής θέλει να είναι μόνο θερμοκοιτίδα, είναι δική του υπόθεση. Τα Τεχνολογικά Πάρκα κανονικά θα έπρεπε να έχουν και τις υπηρεσίες που εσείς βρήκατε μέσα στον Δημόκριτο. Γιατί ουσιαστικά χρησιμοποιήσατε το Τεχνολογικό Πάρκο σαν το φορέα για να υλοποιήσετε ορισμένους σκοπούς. Και όταν δώσατε πίσω εναύσματα, πάλι το χρησιμοποιήσατε το Τεχνολογικό Πάρκο σαν φορέα, σαν τον ενδιάμεσο κρίκο.

Ήταν μία εταιρεία η οποία ξεκίνησε για πρώτη φορά. Ήθελε εγγυητικές επιστολές όπως είπατε εσείς. Πήγε στην Τράπεζα ο άνθρωπος, είχε μία εταιρεία ΟΕ, 800.000 δρχ., κεφάλαιο, και ήθελε εγγυητικές επιστολές που ήταν 8.000.000. Το Τεχνολογικό Πάρκο εγγυήθηκε προς την Τράπεζα και πήρε αυτός τις εγγυητικές επιστολές και ξεκίνησε η επιχείρηση. Λοιπόν αυτός είναι ο ρόλος του καταλύτη, κύριε Σιώτη. Όταν λέμε καταλύτης, εννοούμε όχι διαφημιστικό γραφείο που θα πουλάει αέρα. Μιλάμε για υπηρεσίες χειροπιαστές και το απόγευμα, στην δική μου την παρουσίαση, θα δείτε ακριβώς ποιες είναι αυτές οι υπηρεσίες και ποιες είναι οι μηχανισμοί που εμείς πιστεύουμε ότι θα πρέπει να υλοποιηθούν.

ΜΠΑΚΟΥΡΟΣ

Θα ήθελα κι εγώ να απαντήσω στην κυρία Ρόδη με αφορμή την παρατήρησή της. Να πω ότι δείχθηκε μέσα σ' αυτήν την αίθουσα ότι όλοι μας όσοι έχουμε επισκεφθεί Τεχνολογικά Πάρκα, έχουμε δει το ίδιο Τεχνολογικό Πάρκο αλλά ίσως έχουμε καταλάβει τα ίδια πράγματα λίγο διαφορετικά. Επειδή η κυρία έρχεται μέσα από έναν εκπαιδευτικό ερευνητικό οργανισμό έδωσε παραπάνω σημασία στα ερευνητικά κομμάτια των Τεχνολογικών Πάρκων. Επειδή για τον Δημόκριτο ήταν δεδομένο το ερευνητικό κομμάτι του Τεχνολογικού Πάρκου, ο κ. Σιώτης ίσως έδωσε μεγαλύτερη σημασία στο Cambridge, στο Montpellier και στην Sophia-Antipolis που τοχάνει να τα έχω επισκεφθεί. Επειδή εγώ και ο κ. Κυριακίδης δεν είχαμε ούτε το ένα ούτε το άλλο, είτε στην Κρήτη είτε στην Θεσσαλονίκη, προσέξαμε ότι τα Τεχνολογικά Πάρκα σε αυτές τις πόλεις είχαν και από τα δύο πράγματα τελικά μέσα. Κάπου μεταξύ όλων αυτών που λέω βρίσκεται και η αλήθεια πιστεύω. Θα ήθελα κι εγώ πάρα πολύ, να ευχαριστήσω τους ανθρώπους από την εταιρεία που είναι εγκατεστημένη μέσα στο Τεχνολογικό Πάρκο Αττικής. Θα ήθελα, αν είναι δυνατόν, να βιντεοσκοπήσετε κύριε Σιώτη ακριβώς αυτήν την παρέμβαση που έκανε ο κ. Δογάνης. Γιατί νομίζω ότι όταν μας ρωτάει κάποιος τι είναι ένα Τεχνολογικό Πάρκο δεν υπάρχει καλύτερη παρουσίαση από το να του πούμε το τι κάνει μία εταιρεία μέσα σε ένα Τεχνολογικό Πάρκο.

ΛΟΥΚΙΣΣΑΣ

Ήθελα να απαντήσω στον κύριο από την Κεντρική Μακεδονία κυρίως για το θέμα της απασχόλησης. Η εμπειρία ως τώρα δείχνει ότι τα Τεχνολογικά Πάρκα δεν δημιουργούν πολλές καινούργιες θέσεις. Θα έλεγα βραχυχρόνια, πιθανώς να μειώνουν και θέσεις. Και τι εννοώ με αυτό. Το spin off, που είναι μία από τις βασικές δραστηριότητες σε ένα Τεχνολογικό Πάρκο. Απλώς μεταφέρεται κάποιος από μία επιχείρηση και ανοίγει μία δικιά του επειδή έχει μία καινούρια ιδέα. Λοιπόν, δεν δημιουργείται καινούρια θέση, δημιουργούνται όμως νέες ιδέες.

Για να εκσυγχρονιστεί μία εταιρεία, πιθανώς να πρέπει να μειώσει το εργατικό της δυναμικό και να το αντικαταστήσει πιθανώς και με ρομπότ. Εάν δεν γίνει αυτό, υπάρχει ο κίνδυνος να κλείσει τελείως αυτή η εταιρεία. Λοιπόν, βραχυπρόθεσμα μεν μειώνονται οι θέσεις αλλά μακροπρόθεσμα δεν θα χάσουμε αυτές τις εταιρείες οπότε από αυτήν την άποψη είναι κέρδος. Αυτές οι εταιρείες θα κλείνανε διαφορετικά.

Θ. ΠΙΣΣΙΑΣ

Αυτή η ιστορία της διαφωνίας μεταξύ των διαφόρων πάρκων μου θυμίζει την 1^η ημερίδα που είχε γίνει εδώ κύριες Πρόεδρε του Τεχνικού Επιμελητηρίου. Όμως πρέπει να κρατήσουμε κάτι. Ότι προφανώς χωρίς κάποια κρίσιμη μάζα τεχνολογίας, γνώσης δεν μπορούμε να μιλάμε για Τεχνολογικό Πάρκο. Από την μία μεριά, δεν είναι το Τεχνολογικό Πάρκο, απλά και μόνον η προξενήτρα. Δεν παίζει μόνο αυτό τον ρόλο. Από την άλλη όμως πρέπει πέρα από τις καινούριες επιχειρήσεις να δει ποιος μπορεί να παρέχει υπηρεσίες. Να εκσυγχρονίσει, να χρησιμοποιήσουν τις υπηρεσίες του οι υπάρχουσες επιχειρήσεις, για να μπορέσουν να εκσυγχρονιστούν. Π.χ. πιστοποιητικά ποιότητας, ένα βασικό ζήτημα για την μικρή βιομηχανία και βιοτεχνία του Βόλο. Με τους μάστορες, αυτούς τους πρωτομάστορες, με την προσεκτική τους δουλειά. Βέβαια, δεν έχουν δυνατότητες να βγουν προς τα έξω γιατί δεν έχουν πιστοποίηση. Είναι υπογραμμίζω κάποια πράγματα που δεν μπορούμε να τα βλέπουμε μονοδιάστατα. Γι' αυτό ποια θα είναι η μορφή του, δεν μπορεί να καθοριστεί από την αρχή. Θα το δείξει η πράξη, θα το δείξει η ζήτηση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Λοιπόν να κλείσουμε εδώ αυτήν την πρωινή συνεδρίαση. Σας ευχαριστούμε για την υπομονή σας. Πηγαίνουμε όλοι στο ενυδρείο για την Δεξίωση του κ. Δημάρχου. Θα επιστρέψουμε 3.30 η ώρα, για να ακούσουμε τις άλλες 4 εισηγήσεις. Ευχαριστώ πολύ.

ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ
ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Φ. Λουκίσσας, Ξαν. Σπηλιώτης, Θ. Πίσσιας

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Λουκίσσας)

Το όριο που είχαμε βάλει σαν λήξη της συζήτησης είναι 6.30 μ.μ. Θ' αρχίσουμε αμέσως με εισηγήσεις και θ' οφήσουμε τη συζήτηση να γίνει στο τέλος. Ο πρώτος ομιλητής είναι ο κ. Κουστούκος. Είναι Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου και Διευθύνων Σύμβουλος του Επιστημονικού Πάρκου Πατρών (ΕΠΠ). Θα μας μιλήσει για την παρούσα κατάσταση και τις προοπτικές στην Πάτρα.

Π. ΚΟΥΤΣΟΥΚΟΣ

Ευχαριστώ πολύ κύριε Πρόεδρε. Κυρίες και κύριοι, εν πρώτοις θέλω να ευχαριστήσω την οργανωτική Επιτροπή, για την ευκαιρία που μας δίνεται, να βρεθούμε σ' αυτήν τη χρήσιμη για όλους μας ημερίδα, αφενός μεν για να κοιταχθούμε τις δικές μας εμπειρίες, οι οποίες μπορεί να είναι χρήσιμες και για πολλούς άλλους, αφετέρου δε για να ακούσουμε και τις εμπειρίες των άλλων. Κάθε ευκαιρία συναντήσεως είναι μία επικοινωνιακή ευκαιρία για όλους μας.

Βέβαια, καταλαβαίνω ότι είναι αρκετά δύσκολο να μιλάει κανένας πρώτος, μετά από ένα τόσο ωραίο γεύμα, για το οποίο θα πρέπει ιδιαίτερα νομίζω να ευχαριστήσουμε την Οργανωτική Επιτροπή και τον κ. Δήμαρχο Βόλου. Θα προσπαθήσω λοιπόν να σας παρουσιάσω την εμπειρία που έχουμε από το Επιστημονικό Πάρκο των Πατρών. Στην παρουσίασή μου, το σχήμα που θ' ακολουθήσω, θα αναφερθεί εν πρώτοις στην ιστορία, διότι η ιστορία έχει πολλά χρήσιμα ίσως στοιχεία, να μας δώσει, ιδιαίτερα για ένα καινούριο Πάρκο, το οποίο δημιουργείται, όπως είναι το Πάρκο του Βόλου. Θάθελα να μιλήσω για τον σκοπό και την αποστολή του, το χαρακτήρα του και την ταυτότητά του, τις δραστηριότητες, τις οποίες έχουμε, για τις οποίες θάθελα να παρατηρήσω ότι τα πράγματα δεν είναι έτσι όπως μας τα ανέλυσε ο κύριος Σιώτης προηγουμένως. Το Επιστημονικό Πάρκο των Πατρών δεν είναι μία δραστηριότητα, είναι ένα σύνολο δραστηριοτήτων καθηγητών του Πανεπιστημίου.

Θα επιδιώξω με την παρουσίασή μου να μορφώσετε αντίληψη για το Πάρκο των Πατρών για τις τρέχουσες συναρργασίες που υπάρχουν, για τις υπηρεσίες που προσφέρει, για την διεθνή δικτύωση του Επιστημονικού Πάρκου, αλλά και για την συμμετοχή του σε προγράμματα και για την εν γένει δραστηριοποίηση του Πάρκου στον Αχαϊκό χώρο. Θα καταλήξω τέλος με τις προοπτικές, δηλαδή στο που πάμε τώρα, αλλά και με ποιο όχημα θα πάμε εκεί που σκοπεύουμε να προχωρήσουμε. Ας αρχίσουμε λοιπόν με την ιστορία. Το 1988 αρχίζει να μορφοποιείται η ιδέα των Τεχνολογικών Πάρκων στην Ελλάδα. Η Πάτρα είχε το προνόμιο ίσως, να προωθήσει πρώτη την ιδέα της αυτόνομης Εταιρείας. Το Επιστημονικό Πάρκο των Πατρών είναι μια αυτόνομη Εταιρεία, λειτουργεί υπό τη μορφή της Ανωνύμου Εταιρείας.

Το 1989 δόθηκε μία επιχορήγηση, 100 εκατομμυρίων δρχ. από την Γενική Γραμματεία Έρευνας - Τεχνολογίας στο Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας και πιο συγκεκριμένα στο ΕΧΗΜΥΘ που είναι το Ινστιτούτο του ΠΤΕ στην Πάτρα με σκοπό τη δημιουργία του τεχνολογικού πάρκου της Πάτρας. Αγοράστηκαν τότε τα οικοπέδα,

στ' οποία πρόκειται να εγκατασταθεί το κτίριο του Πάρκου και προκηρύχθηκε μελέτη, διαγωνισμός για την μελέτη στρατηγικής ανάπτυξης του Πάρκου. Η Εταιρεία, Τεχνολογικό Πάρκο Πατρών Α.Ε., η οποία δημιουργήθηκε τότε, είχε δύο μετόχους: Το 80% των μετοχών το είχε το ΙΤΕ - Πάτρας (ΕΧΕΜΥΞ) ενώ το 20% ανήκε στην Εταιρεία Ανάπτυξης Δυτικής Ελλάδος (ΕΤΑΔΕ). Το συνολικό τότε μετοχικό κεφάλαιο ήταν 20 εκατομμύρια δραχμές. Λίγο αργότερα, έναν χρόνο μετά, η ΕΤΑΔΕ κήρυξε πτώχευση και οι μετοχές της αγοράστηκαν πάλι από το ΙΤΕ - Πάτρας (ΕΧΕΜΥΘ) το οποίο πλέον, αποτελεί και το μόνο μέτοχο, ο οποίος έχει και το 100% των μετοχών. Το 1991 παραδίδεται η μελέτη στρατηγικού σχεδιασμού του Τεχνολογικού Πάρκου, από την Εταιρεία ΚΑΝΤΟΡ τον ίδιο χρόνο με συμβούλο την Τεχνική Υπηρεσία του Πανεπιστημίου Πατρών και προκηρύσσεται μία μελέτη για το κτίριο του Τεχνολογικού Πάρκου, σύμφωνα με τις διατάξεις των δημοσίων έργων. Το 1991, πάλι τον ίδιο χρόνο, το Τεχνολογικό Πάρκο προχωράει στην υλοποίηση του κτιριακού του προγράμματος και αρχίζουν οι συναλλαγές με τις διάφορες υπηρεσίες, μία αναπόφευκτη γραφειοκρατία. Εδώ, είχαμε μία αρνητική εμπειρία, την οποία και πρέπει να καταθέσουμε. Η αρνητική εμπειρία ήταν ότι ξεσηκώθηκε μία αντίδραση, από τις γειτονικές Κοινότητες, την Εταιρεία Προστασίας Τοπίου και Περιβάλλοντος κ.λ.π. Οι φορείς αυτοί άρχισαν να δημιουργούν καθυστερήσεις στις διάφορες φάσεις εκτέλεσης της μελέτης. Το Τεχνολογικό Πάρκο, έκανε μία εκστρατεία ενημέρωσης, έγιναν συγκεντρώσεις, δόθηκε ευρύτατη δημοσιότητα οργανώθηκαν επισκέψεις των ανησυχούντων φορέων σε Ευρωπαϊκά Τεχνολογικά Πάρκα και γενικό κατεβλήθηκε κάθε δυνατή προσπάθεια για αντικειμενική ενημέρωση. Δυστυχώς όμως υπήρξε μία οργανωμένη αντίδραση, χωρίς ερείσματα. Το 1992, το Τεχνολογικό Πάρκο, παρά το γεγονός ότι το ΥΠΕΧΩΔΕ το χαρακτηρίζει σαν έργο κοινής ωφελείας, υποβάλλει πλήρη περιβαλλοντική μελέτη και μάλιστα, για να διασκεδάσει και τις αντισυγχίες των Κοινοτήτων, οι οποίες προεβάλλοντο με πολύ έντονο τρόπο, μετονομάζεται από Τεχνολογικό Πάρκο σε Επιστημονικό Πάρκο.

Αυτό οφείλεται στην ασάφεια της ελληνικής νομοθεσίας, η οποία επέτρεψε να δημιουργηθεί η σύγχυση, ότι Τεχνολογικό Πάρκο σημαίνει και παραγωγή. Ενώ, στην περίπτωση του Επιστημονικού Πάρκου Πατρών, δεν υπήρχε αυτή η πρόθεση δηλαδή του να υπάρχει παραγωγή. Γι' αυτό λοιπόν, για να κάνουμε ακόμα σαφέστερη την πρόθεση αυτή του πάρκου, μετονομάζεται σε Επιστημονικό Πάρκο Πατρών και τροποποιείται το καταστατικό του, έτσι ώστε να αποκλεισθεί σαφώς κάθε παραγωγική δραστηριότητα. Δεν είχαμε σκοπό δηλαδή να φτιάξουμε μία βιομηχανική μονάδα. Καθιερώθηκε μάλιστα και Επιτροπή περιβαλλοντικού ελέγχου, η οποία είχε ως μέλη της αντιπροσώπους φορέων της περιοχής, 8 μέλη δηλαδή ήταν από φορείς της περιοχής, από τις Κοινότητες κυρίως και ένα μέλος του Επιστημονικού Πάρκου. Η Επιτροπή αυτή έχει αποφασιστικό λόγο για όλες τις δραστηριότητες του Επιστημονικού Πάρκου. Παρ' όλα αυτά, μπορούμε να πούμε ότι ακόμα και τότε δεν κάμφθηκαν οι αντιδράσεις. Ωστόσο το έργο προχώρησε. Παραδόθηκε η μελέτη κατασκευής του κτιρίου, και στο τέλος του ίδιου έτους και με μεγάλη καθυστέρηση, εκδόθηκε η οικοδομική άδεια. Τον ίδιο χρόνο αποφασίστηκε από τον τότε Γ. Γραμ. της ΓΠΕΤ να ανασταλεί η κατασκευή του κτιρίου, λόγω του ότι υπήρχαν σημαντικές καθυστερήσεις. Το 1993, πάλι το Πάρκο, κάλεσε εκπροσώπους των Κοινοτήτων της περιοχής, να οργανώσουν μία κοινή επίσκεψη σε Τεχνολογικά Πάρκα της Ευρώπης, ούτως ώστε αυτοί οι άνθρωποι οι οποίοι αντιδρούσαν, να πάνε μαζί, να δουν από πρώτο χέρι κοντά, τι είναι Τεχνολογικό Πάρκο. Και πράγματι πιστεύουμε, ότι αυτή η προσπάθεια που έγινε, ήταν αξιόλογη και απέδωσε. Οι αντιρρήσεις τουλάχιστον της άμεσα ενδιαφερόμενης Κοινότητας Πλατανίου, όπου εγκαθίσταται το Πάρκο,

εκάμφθησαν μετά την επίσκεψη αυτή. Δυστυχώς όμως, τότε κρίθηκε ότι δεν ήταν δυνατή η έγκαιρη απορρόφηση κονδυλίων.

Το 1994 πάρθηκε η απόφαση από την Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας, στα πλαίσια του δευτέρου κοινοτικού πλαισίου στηρίξεως, να ενισχυθεί η ανέγερση του κτιρίου του Επιστημονικού Πάρκου. Και εδώ θ' αναφερθώ στην ιδιαιτερότητα λίγο του Επιστημονικού Πάρκου Πατρών, την οποίαν αξίζει ίσως να προσέξετε. Είπαμε ότι λειτουργεί περίπου 5 χρόνια, ήταν η πρώτη εμπειρία. Από εκεί ξεκίνησε η προσπάθεια δημιουργίας των Τεχνολογικών Πάρκων στην Ελλάδα. Όλα αυτά τα χρόνια, δεν έχουμε κτιριακές εγκαταστάσεις. Στην συνέχεια όμως θα σας παρουσιάσω το πώς ένα Πάρκο που δεν έχει κτίρια, μπορεί να παρουσιάσει ένα αξιόλογο σύνολο δραστηριοτήτων. Όλα αυτά τα χρόνια, ρίξαμε το βάρος μας στην ανάπτυξη, στην οργάνωση του Επιστημονικού Πάρκου, που είναι απόλυτα απαραίτητο για την λειτουργία του. Η υποδομή του ΕΠΠ: Κατά πρώτον συνίσταται στην μελέτη εφικτότητας και στρατηγικής ανάπτυξης, η οποία έγινε το '90, '91 και η οποία ακολουθείται με αρκετή πιστότητα.

Δημιουργήθηκε στη συνέχεια η ομάδα διοικήσεως, ένα δίκτυο υπηρεσιών και στη συνέχεια αναπτύχθηκε τεχνολογική υποδομή η οποία βέβαια συνεχίζεται και θα ολοκληρωθεί στο καινούριο μας κτίριο. Οργανώθηκε η συμμετοχή μας σε δίκτυα μεταφοράς τεχνολογίας, η οποία είναι αξιόλογη και η οποία έχει ξεκινήσει από το 1992 και συνεχίζεται, οι διεθνείς συνεργασίες, η ανάπτυξη και υλοποίηση μεγάλων έργων έρευνας και ανάπτυξης, έναν κατάλογο των οποίων θα σας δείξω λίγο αργότερα, τα οποία όμως στοχεύουν σε έργα τα οποία αφορούν είτε στις Εταιρείες του Πάρκου, είτε στα άμεσα ενδιαφέροντα του Πάρκου. Το ΕΠΠ δηλαδή, δεν θέλει με κανένα τρόπο να είναι ένας φορέας εκτελέσεως προγραμμάτων. Συμμετέχει μόνον σε προγράμματα, τα οποία βοηθούν τις εταιρείες του. Η προβολή και οι εκδόσεις συμπεριλαμβάνονται στην δημιουργία της υποδομής και το Επιστημονικό Πάρκο εκδίδει και ένα ενημερωτικό δελτίο, το οποίο όσοι πήρατε τους φακέλους μας θα το δείτε μέσα.

Ως προς την προσέλκυση και ανάπτυξη των επιχειρήσεων, γίνεται επαφή με τις επιχειρήσεις, δημιουργείται ο πρώτος πυρήνας των συνδεδεμένων εταιρειών, γίνεται μία προσπάθεια αναπτύξεως spin off εταιρειών, καθώς και η προσέλκυση νέων συνδεδεμένων εταιρειών. Ως προς τις αναπτυξιακές δραστηριότητες, οι οποίες έχουν ένα γενικότερο ενδιαφέρον για την περιοχή, θα αναφέρω την συμμετοχή μας στο Κέντρο Στήριξης Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων, μία κοινή προσπάθεια με το Επιμελητήριο της Αχαΐας η συμμετοχή μας στην Αναπτυξιακή Αχαΐας, η συμμετοχή μας σε υπό ίδρυση Κέντρο Πιστοποίησης και Ποιοτικού Ελέγχου (είναι ένα κέντρο, στο οποίο προσπαθούμε να δημιουργήσουμε από κοινού με το Επιμελητήριο της Αχαΐας), καθώς και η διοργάνωση διεθνών συνεδρίων, που αναφέρονται στους στόχους του Επιστημονικού Πάρκου. Αν θέλουμε να συνοψίσουμε τους στόχους που έχει βάλει το Πάρκο, είναι πρώτα να υποβοηθήσει την ανάπτυξη των νέων επιχειρήσεων, οι οποίες είναι βασισμένες σε τεχνολογικά προϊόντα, που αναπτύχθηκαν ή αναπτύσσονται σε Ελληνικά Πανεπιστήμια. Όταν μιλάμε για Ελληνικά Πανεπιστήμια κατά κύριο λόγο αναφερόμαστε στο Πανεπιστήμιο Πατρών και τα Ερευνητικά Κέντρα, τα οποία επίσης υπάρχουν στην Πάτρα και αυτά είναι το ΠΕ - Πάτρας (ΕΧΗΜΥΘ) και το Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών (ΙΤΥ). Ένας άλλος στόχος του ΕΠΠ είναι να προσφέρει υπηρεσίες μεταφοράς, αφομοίωσης και εφαρμογής της τεχνολογίας στις ελληνικές επιχειρήσεις. Να προσελκύσει επιχειρήσεις υψηλής τεχνολογίας από τον ελληνικό και διεθνή χώρο, να εφφραστήσουν δραστηριότητες έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης στους χώρους

του, να λειτουργήσει σαν ένας κρίκος συνδέσεων των Ελληνικών Πανεπιστημίων με την βιομηχανία, καθώς και των ελληνικών επιχειρήσεων, με αντίστοιχες επιχειρήσεις της Ευρώπης. Ακόμα, στοχεύει στο Πάρκο, στο να δημιουργήσει συνέργειες, στο Ερευνητικό και αναπτυξιακό χώρο και να προσφέρει Υπηρεσίες υψηλής ποιότητας, κρατώντας ταυτόχρονα το κόστος χαμηλό στις επιχειρήσεις που είναι συνδεδεμένες μ' αυτό.

Τέλος στοχεύει στο να συμβάλλει στην ανάπτυξη της Δυτικής Ελλάδος και κυρίως της Αχαΐας στην οποία και είναι εγκατεστημένο. Όπως είπαμε λοιπόν, αν θέλει κανένας να δώσει λίγο τα χαρακτηριστικά του Επιστημονικού Πάρκου Πατρών, ουσιαστικά είναι ο καταλύτης εκείνος ο οποίος συνδέει τις ερευνητικές δραστηριότητες οι οποίες αναπτύσσονται μέσα στο Πανεπιστήμιο Πατρών, μέσα στα δύο ερευνητικά Ινστιτούτα που έχει, καθώς και τις τεχνολογίες αιχμής και του παρόντος, αλλά και του μέλλοντος, και αυτούς να τους συνοψίσει, να τους συνδυάσει σε κάποιες τεχνολογικές περιοχές ενδιαφέροντος, οι οποίες αναφέρονται στην Πληροφορική, στα Ηλεκτρονικά, τις τηλεπικοινωνίες, εφαρμοσμένες επιστήμες, παραγωγή, περιβάλλον και υλικά. Πιο συγκεκριμένα, μπορείτε να δείτε σε έναν πίνακα, ο οποίος ήταν αποτέλεσμα μια μελέτης μέσα στο Πανεπιστήμιο, το τι περιλαμβάνεται σε κάθε έναν απ' αυτούς τους τομείς δραστηριότητας. Η ανάπτυξη εξειδικευμένου λογισμικού, δίκτυα επικοινωνίας, ανάλυσης και επεξεργασίας, εμπειρογνώμονες, τεχνητή νοημοσύνη, ηλεκτρονικά, φωτοβολταϊκά, οπτικά ολοκληρωμένα οπτικά δίκτυα, στις τηλεπικοινωνίες, υλικά (πολυμερή και σύνθετα υλικά) κ.ο.κ. Για κάθε μία περιοχή, υπάρχουν τομείς οι οποίοι έχουν εντοπιστεί, στους οποίους υπάρχει δυνατότητα δραστηριοποίησης, δυνατότητα κατάλυσης, αν θέλετε, της γνώσης που παράγεται στο Ινστιτούτο και στο πανεπιστήμιο, προς τον βιομηχανικό χώρο. Δραστηριότητες του Πάρκου ΕΠΠ. Όπως είπαμε, εν πρώτοις, μία από τις δραστηριότητές του είναι, να αναπτύξει νέες επιχειρήσεις. Ως προς τις νέες επιχειρήσεις, τις οποίες έχει βοηθήσει το Επιστημονικό Πάρκο Πατρών να αναπτυχθούν, θα αναφέρουμε την PRIDE, που είναι μία Εταιρεία λογισμικού, η PETITE MIMETICS που είναι μία εταιρεία βιοτεχνολογίας, και τα Χημικό και Βιοφαρμακευτικά Εργαστήρια Πατρών Α.Ε.Σ. Αυτές είναι τρεις επιχειρήσεις, οι οποίες λειτουργούν, στο ΕΠΠ και αναπτύσσονται. Οι δύο πρώτες είναι καινούριες Εταιρείες που αναπτύσσονται και η Τρίτη εταιρεία ετίσης, όπως λέει και το όνομά της, είναι χημική και φαρμακευτική εταιρεία και παράγει εξειδικευμένα προϊόντα υψηλής προστιθέμενης αξίας.

Ο δεύτερος στόχος είναι να προσελκύσει επιχειρήσεις, όπως η SIEMENS, NIXDORF, NORMA, ADELCO, κ.λ.π. που είναι καθιερωμένες στην αγορά (στην ελληνική τουλάχιστον) και που συνεργάζονται στο Πάρκο. Οι Υπηρεσίες, οι οποίες παρέχουμε στις συνεργαζόμενες επιχειρήσεις, είναι υπηρεσίες διοικητικές, επιχειρηματικές, υπηρεσίες μάρκετινγκ, τεχνολογικές, ακόμα και εκπαιδευτικές, εάν χρειαστεί, σε ορισμένες εξειδικευμένες περιπτώσεις. Επίσης, δραστηριοποιούμεθα στην μεταφορά τεχνολογίας, τόσο με τις διεθνείς συνεργασίες που έχουμε αναπτύξει όσο και με την συμμετοχή μας σε δίκτυα μεταφοράς τεχνολογίας. Συμβάλλουμε στην αξιοποίηση των κοινοτικών πρωτοβουλιών, με την συμμετοχή μας σε προγράμματα, τα οποία έχουν σαν πρώτο στόχο την εξυπηρέτηση των εταιρειών που συνεργάζονται με το Πάρκο, καθώς και σε προγράμματα τα οποία συμβάλλουν στην ανάπτυξη της υποδομής του Επιστημονικού Πάρκου. Μία ακόμη υπηρεσία είναι και η ενημέρωση όλων των εταιρειών μας, πράγμα το οποίο επιτυγχάνεται, τόσο με το Ενημερωτικό μας Δελτίο, όσο και με μία ταχεία έκδοση την οποία έχουμε Ένα FAX, το οποίον

συμμετέχουμε στο TECHNOLOGY RESPOND NETWORK (TRN), το οποίο είναι ένα Ευρωπαϊκό δίκτυο με 200 μέλη τα οποία είναι Οργανισμοί και Επιχειρήσεις.

Το δίκτυο αυτό ενεργοποιείται στον τομέα μεταφοράς τεχνολογίας, μέσα από έναν κατάλογο ο οποίος συντάσσεται και δίνει την προσφορά και την ζήτηση τεχνολογικών προϊόντων και υπηρεσιών, σε όλες τις ευρωπαϊκές χώρες. Η συμμετοχή μας σ' αυτά τα δίκτυα, είναι ένα ιδιαίτερα σημαντικό στοιχείο, από το οποίο επωφελούνται ιδιαίτέρως, οι επιχειρήσεις που συμμετέχουν. Θα δώσω και έναν ενδεικτικό κατάλογο. Αυτή την στιγμή στο Επιστημονικό Πάρκο έχουμε περίπου 2 εταιρείες, όπως λ.χ. οι υδατοκαλλιέργειες Δυτικής Ελλάδος, στις οποίες έχει προσφερθεί σημαντική τεχνολογία, η οποία έχει υιοθετηθεί και έχει αλλάξει ορισμένες μεθόδους ιχθυοκαλλιέργειας. Οι νέοι μέθοδοι αποδίδουν ουσιαστικά, πράγμα το οποίον τους κάνει και είναι μία από τις 6α έλεγα θερμές εταιρείες του Πάρκου. Ανάλογο παράδειγμα αποτελεί και η εταιρεία Χημικά και Βιοφαρμακευτικά Εργαστήρια Πατρών. Υπηρεσίες που προσφέρει στις εταιρείες του το ΕΠΠ. Πρώτο απ' όλα, είναι διοικητικές ή κοινωνικές υπηρεσίες κι αυτές συνίστανται στην γραμματειακή υποστήριξη, τηλεπικοινωνίες, παροχή πληροφοριών, δεν αναφέρωμαι εν εκτάσει σ' αυτά, διότι ελέγχθη από προηγούμενους ομιλητές η σημασία τους, κοινόχρηστοι χώροι, οι οποίοι προς το παρόν βέβαια δεν υπήρχαν, παρά μόνον σε πολύ περιορισμένο βαθμό, αλλά ήδη πολύ σύντομα θα υπάρχουν στο καινούριο κτίριο, (αλλά και στο κτίριο του ΙΤΕ - Πάτρας στο οποίο μετεγκαθιστάμεθα αργότερα σύντομα). Στον καινούριο μας χώρο, θα υπάρχουν και κοινόχρηστοι χώροι, όπως είναι αίθουσες συνεδρίων, αθλητικές εγκαταστάσεις, χώροι αναψυχής, εστιατόριο, θα υπάρχει ασφάλεια, έλεγχος πρόσβασης, φρούρησης χώρων του Πάρκου και αυτό κάθε εξής. Οι άλλες υπηρεσίες είναι επιχειρηματικές και οικονομικές, δηλαδή παρέχεται βοήθεια για το σχεδιασμό των επιχειρήσεων, συμβουλές προς επενδυτές, χρηματοδότηση, υπηρεσίες λογιστηρίου, Σύμβουλοι Επιχειρήσεων, νομικοί Σύμβουλοι.

Ακόμη παρέχονται υπηρεσίες μάρκετινγκ, όπως σχεδιασμός μάρκετινγκ, ανάλυση αγοράς, αξιολόγηση πιθανών πελατών, κοστολόγηση, εξυπηρέτηση πελατών κτλ. Οι τεχνολογικές Υπηρεσίες, που παρέχουμε συνίστανται στην τεχνολογική υποστήριξη, πρόσβαση σε υπολογιστές, εργαστήρια, εξειδικευμένες Τρόπεζες δεδομένων, απόκτηση και δικαίωμα χρήσης τεχνολογίας, συμβουλές για δίπλωμα ευρεσιτεχνίας και πνευματική ιδιοκτησία. Τέλος παρέχουμε και εκπαιδευτικές υπηρεσίες, οι οποίες πάλι είναι περιορισμένες και κατά περίπτωση εξυπηρετούν ειδικές ανάγκες των εταιρειών, ενώ συνίστανται σε εκπαιδευτικά σεμινάρια και στην εκπαίδευση επιχειρηματιών και στελεχών. Μερικά παραδείγματα, συγκεκριμένων υπηρεσιών που έχουμε προσφέρει ήδη στις εταιρείες μας: Την εταιρεία, Χημικά και Βιοφαρμακευτικά Εργαστήρια Πατρών, την έχουμε βοηθήσει στην εξασφάλιση δανειοδότησης για αγορά εξοπλισμού, έχουμε υποστηρίξει τις εξαγωγικές της δραστηριότητες, έχουμε χρηματοδοτήσει μερικά τη συμμετοχή της σε διεθνή συνέδρια, πράγμα το οποίο θα συνέβαλε και στην προώθηση των προϊόντων τους. Την KNOWLEGE, που είναι μία Εταιρεία πληροφορικής, την έχουμε βοηθήσει στην προώθηση μέσω σχετικών δικτύων, από αυτά στα οποία αναφέρθηκα προηγουμένως (ΤΠ, και TRN). Χρηματοδοτήσαμε την συμμετοχή της PEPTIDE MIMETICS Ltd σε διεθνή έκθεση, βοηθήσαμε στην οργάνωση της Εταιρείας, προωθήσαμε τις ερευνητικές δυνατότητες της μέσα από διάφορα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα. Η Εταιρεία EXPERNENT που είναι πάλι μία Εταιρεία Πληροφορικής, αυτή είναι η μόνη εταιρεία, η οποία προς το παρόν είναι εγκατεστημένη μέσα στους

χώρους του Επιστημονικού Πάρκου. Στην εταιρεία αυτή έχουμε ενοικιάσει χώρους, ώστε να εγκαταστήσουν ένα υποκατάστημα στην Πάτρα. Η SYSTEMA, εταιρεία Πληροφορικής κι αυτή, έχει υποστηριχθεί ανάλογα. Στις υδατοκαλλιέργειες Δυτικής Ελλάδος, (στις οποίες αναφέρθηκα και προηγουμένως), έχουμε ενεργήσει καταλυτικά στο να συνεργαστούν με το Πανεπιστήμιο.

Η συνεργασία αυτή τους έχει αποφέρει αρκετά κέρδη γιατί έχουν βελτιώσει την παραγωγή τους, ενώ όλες οι εταιρείες που ανήκουν στο Πάρκο, συμμετέχουν ήδη στον κατάλογο των διαπιστευμένων μελετητών του Κέντρου Στήριξης Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων της Δυτικής Ελλάδος. Όλες δε οι επιχειρήσεις μας, έχουν μία προτεραιότητα συμμετοχής στην υλοποίηση προγραμμάτων, τα οποία γίνονται με την πρωτοβουλία του ΕΠΠ. Όπως ανέφερα προηγουμένως, το Επιστημονικό Πάρκο έχει συμμετάσχει σε πολλά προγράμματα όπως στο ΕΠΕΤ και στο STRIDE, σε προγράμματα Τηλεματικής κ.α. Όπως αναφέρθηκα και προηγουμένως, η συμμετοχή μας στα προγράμματα πάντοτε έχει σαν στόχο, είτε την ανάπτυξη καινούριων επιχειρήσεων, με βάση την τεχνολογία που αναπτύσσεται μέσα στο Πανεπιστήμιο και στα Ινστιτούτα, είτε όπως τα προγράμματα της Τηλεματικής, που αναφέρονται στην υποδομή και στην οργάνωση του ίδιου του Επιστημονικού Πάρκου των Πατρών. Όσον αφορά στην σύνδεση του Πανεπιστημίου - Βιομηχανίας, το οποίο λειτουργεί στο Πανεπιστήμιο, αλλά υλοποιείται με την συνεργασία, εκτός από το Πανεπιστήμιο, του Επιμελητηρίου Αχαΐας, του Συνδέσμου Ελληνικών Βιομηχανιών Δυτικής Ελλάδος, της Ομοσπονδίας Εμπορικών Επαγγελματιών και Βιομηχανιών Δυτικής Ελλάδος, της Ομοσπονδίας Εμπορικών Επαγγελματιών και Βιοτεχνικών Συλλόγων Νομού Αχαΐας. Στην ίδρυση του Γραφείου αυτού παίζουμε έναν πρωταγωνιστικό ρόλο. Έχουμε εκπονήσει μία σχετική μελέτη, σε συνεργασία με το Κέντρο Στήριξης Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων Δυτικής Ελλάδος, η οποία ενδιαφέρεται για το Γραφείο αυτό, έχουμε δημιουργήσει μία βάση δεδομένων και έχουμε καταλόγους με τις ερευνητικές δυνατότητες, τον εξοπλισμό, τις τιμές υπηρεσιών διαφόρων εργαστηριακών μονάδων, οι οποίες ανήκουν στο ΙΤΕ Πάτρας, (ΕΧΗΜΥΘ), το ΙΤΥ και το Πανεπιστήμιο. Έχουμε διοργανώσει, τέλος, στα ίδια πλαίσια, ημερίδες στην Πάτρα, με θέματα, τα οποία περυσιάζουν ενδιαφέρον, τόσο για τους ερευνητές, όσο και για την βιομηχανία. Τέτοια θέματα είναι ο ποιοτικός έλεγχος, το μάρκετινγκ προϊόντων υψηλής τεχνολογίας, η ερευνητική συνεργασία με τις εταιρείες κτλ. Όλη αυτή η προσπάθεια και η δραστηριότητα του ΕΠΠ την οποίαν ασάνεπτυξα, βασίζεται στην οργάνωσή του. Το ανώτερο διοικητικό όργανο είναι το Διοικητικό Συμβούλιο, ο Πρόεδρος και ο Γενικός Διευθυντής, ο οποίος συντονίζει τις ενέργειες του προσωπικού, το οποίο περιλαμβάνει μία διοικητική διευθύντρια και υπάρχουν τρεις υπεύθυνοι ανάπτυξης.

Ο ένας είναι για πληροφορική τηλεπικοινωνία, ο άλλος είναι για βιομηχανία - περιβάλλον και ενέργεια και ο τρίτος για βιοτεχνολογία και φαρμακευτικά υλικά. Ο υπεύθυνος της Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών είναι επίσης υπεύθυνος για την λειτουργία των συστημάτων αναπτύξεως και εφαρμογών ηλεκτρονικών υπολογιστών, ενώ υπάρχουν σε μερική απασχόληση, ένας νομικός Σύμβουλος και ένας λογιστής. Θα τελειώσω με τις ανάγκες τις οποίες έχουμε σε κτιριακή υποδομή. Όπως σας έδειξα, έχουμε μία πάρα πολύ καλή οργανωτική δομή, αλλά δεν έχουμε τους κτιριακούς μας χώρους, οι οποίοι θα είναι το όχημα, που θα μας επιτρέψει να προχωρήσουμε. Οι ανάγκες πάντως, είναι πολύ συγκεκριμένες, οι οποίες υπάρχουν, για την διοίκηση και για το υπολογιστικό κέντρο του Πάρκου. Υπολογίζουμε ότι χρειαζόμαστε 3200 τετραγωνικά μέτρα, ενώ άλλα 500 τετρ. Μέτρα χρειάζονται για κοινόχρηστους χώρους, ενώ υπάρχει ένας αρκετά μεγάλος κατάλογος εταιρειών, οι

οποίες γραπτώς έχουν εκδηλώσει ενδιαφέρον και δέσμευση να καταλάβουν συγκεκριμένο χώρο εάν είχαμε σήμερα κτίριο του Επιστημονικού Πάρκου, το οποίο ανέρχεται περίπου στα 2.200 τετραγωνικά μέτρα. Δηλαδή, συνολικά, χρειαζόμαστε έναν χώρο, περίπου 3.500 τετρ. Μέτρα, το οποίο ελπίζουμε να υλοποιήσουμε με την τρέχουσα χρηματοδότηση. Ευχαριστώ για την προσοχή σας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Φ. Λουκίσσας)

Σας ευχαριστώ πολύ. Πριν συνεχίσουμε, θα ήθελα να σας συστήσω το νέο Προεδρείο. Με συγχωρείτε το παρέλειψα στην αρχή. Αριστερά μου είναι ο κ. Σπηλιώτης, καθηγητής Τεχνολογίας Υλικών στο ΤΕΙ Λάρισας και δεξιά μου ο κ. Πίσσιος ο οποίος είναι εκπρόσωπος του ΤΕΕ, και Πρόεδρος του Λιμενικού Ταμείου Μαγνησίας. Ο επόμενος ομιλητής είναι ο κ. Κυριακίδης, ο οποίος είναι Αναπρόεδρος της Εταιρείας Διαχείρισης του Επιστημονικού και Τεχνολογικού Πάρκου Κρήτης.

ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ

Κυρίες και κύριοι. Ευχαριστώ την οργανωτική Επιτροπή που είχε την καλοσύνη να με καλέσει, να συμβάλλω κι εγώ με την σειρά μου στις εργασίες της ημερίδας που οργανώνεται εδώ στον νομό Μαγνησίας και στην πόλη του Βόλου, σχετικά με τις προϋποθέσεις δημιουργίας του Τεχνολογικού Πάρκου Βόλου και χαίρομαι ότι το ονομάζετε πρωτοβουλία. Είστε δηλαδή αρκετά επιφυλακτικοί στο πως ονομάζετε όλη αυτή τη δραστηριότητα, πριν κατασταλάξετε τελικά στο τι μορφή πρέπει να πάρει το Τεχνολογικό Πάρκο και νομίζω ότι είναι πολύ σημαντικό και δείχνει την ευαισθησία των ανθρώπων, που έχουν ανακατευτεί μ' αυτή τη προσπάθεια.

Επιτρέψτε μου να παρεκκλίνω λίγο αν θέλετε, από την ροή του προγράμματος σήμερα, απ' ότι είδα οι περισσότερες παρουσιάσεις είχαν να κάνουν με την εταιρεία αυτή τη στιγμή στην Ελλάδα. Η δική μου αν θέλετε η ευαισθησία με παρεκκίνησε να προχωρήσω λίγο περισσότερο και το θέμα της ομιλίας μου είναι οι μηχανισμοί προώθησης επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, σε αντίθεση, με μία παράθεση ή κατάθεση εμπειριών, που ήδη έχουμε αυτή τη στιγμή. Αλλά επειδή είδα ότι οι εμπειρίες είναι αρκετά χρήσιμες, θα προσπαθήσω στον λίγο χρόνο που έχω στην διάθεσή μου, να συμπύξω αν θέλετε και τα δύο πράγματα και θα προσπαθήσω να έχω δύο κομμάτια, δύο σκέλη της ομιλίας μου. Η πρώτη έχει να κάνει με το θέμα που ήδη υπάρχει, έχει ήδη ανακοινωθεί στο πρόγραμμα, το δεύτερο θα είναι, μια γρήγορη ανασκόπηση της πορείας του Τεχνολογικού Πάρκου Κρήτης, όπως εμείς το έχουμε ζήσει από κοντά.

Εγώ θα ήθελα σήμερα, να δώσω μία άλλη διάσταση και μία ευαισθησία σχετικά με το τι κάνει κανείς, όταν έχει να αντιμετωπίσει το πολύ προκλητικό, αν θέλετε θέμα, του πως βοηθάει κανείς μία καινούρια επιχείρηση, όταν θέλει να προχωρήσει, επιχειρηματικά. Έχω κατατάξει τις επιχειρήσεις σε δύο κλάδους. Ο ένας, έχει να κάνει μ' επιχειρήσεις, που είναι ήδη έτοιμες. Είναι γνωστές εταιρείες, μικρές, μεσαίες, μικρομεσαίες, πέστε τις όπως θέλετε, αλλά το τελευταίο πράγμα που περιμένουν από το Τεχνολογικό Πάρκο είναι να τις βοηθήσει επιχειρηματικά να προχωρήσουν. Και θα σας δείξω αργότερα σε μια σφαιρομέτρηση που έχουμε κάνει με τις εταιρείες τις δικές μας, του Πάρκου, τι περιμένουν οι εταιρείες, οι γνωστές, οι εγκατεστημένες εταιρείες, που έχουν ισολογισμούς, και δουλεύουν 5,10 χρόνια, τι περιμένουν από τα Τεχνολογικά Πάρκα. Η ευαισθησία η δική μου δεν έχει να κάνει

τόσο πολύ μ' αυτές τις εταιρείες και είναι το ένα το κομμάτι, το οποίο το καλύπτουμε ούτως ή άλλως σαν Τεχνολογικό Πάρκο, αλλά έχει να κάνει μ' αυτό που έλεγε ο κ. Σιάτσης, τι κάνεις με τις καινούριες εταιρείες, τι κάνεις με τις καινούριες περσοβουλίες με τα spin offs που βγαίνουν μέσα από το Πανεπιστήμιο, το ερευνητικό Κέντρο. Κι εκεί, θα ήθελα να σας πω το εξής. Αυτό που βλέπουμε στη διαφάνεια, είναι τα βήματα για να προωθηθεί κανείς, να προωθήσει κανείς, αν θέλετε, την ανάπτυξη μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

Πρώτα πρώτα, ξεκινάμε από μία αναγκαιότητα. Πρώτα, δηλαδή, ποια είναι η αναγκαιότητα, γιατί μία εταιρεία στήνεται. Όλοι μας ξέρουμε, ότι μια εταιρεία στήνεται γιατί υπάρχει ανταγωνισμός, δηλαδή υπάρχει μία πρόκληση από την αγορά, είτε υπάρχει μία πρόκληση για συνεργασία στην αγορά. Επομένως, το πρώτο πράγμα που βλέπει, είναι την αναγκαιότητα, η οποία είναι και η μητέρα της δημιουργίας. Αν δεν υπάρχει ανάγκη, δεν δημιουργείς κάτι, δεν το κάνεις χωρίς λόγο. Το δεύτερο βήμα είναι τα κίνητρα και ποια είναι τα κίνητρα. Για μία εταιρεία; Είναι η καινοτομία, δηλαδή μία εταιρεία βγαίνει στον επιχειρηματικό κόσμο, γιατί πιστεύει ότι έχει κάτι καινούριο να προσφέρει. Βγαίνει στον επιχειρηματικό κόσμο, γιατί βλέπει ότι επενδύοντας θα έχει ορισμένα κέρδη. Επομένως, η δυνατότητα να επενδύσει ορισμένα λεφτά, είτε επειδή τα έχει, είτε επειδή μπορεί να τα βρει, είναι επίσης ένα κίνητρο, για να ξεκινήσει. Είναι το θέμα της προβολής. Μία εταιρεία κάνει μία καινούρια δραστηριότητα γιατί την ενδιαφέρει να προχωρήσει σε καινούριο image. Αλλάζει αν θέλετε, η προβολή, το προφίλ της Εταιρείας και φτιάχνει κάτι καινούριο. Μπορεί π.χ. να ήταν, φυγοπόνια και τώρα να γίνεται πιο ευαίσθητη, προς το περιβάλλον, αλλάζει δηλαδή δραστηριότητα. Βγαίνει στην αγορά, επειδή υπάρχουν επιδοτήσεις εκείνο το χρονικό διάστημα, για εκείνη την γεωγραφική περιοχή και πάει σε μία χώρα ή σ' ένα τόπο, επειδή υπάρχουν ειδικά κίνητρα από πλευράς πολιτείας, για να ξεκινήσει μια καινούρια δραστηριότητα. Ίσως ακόμη υπάρχουν φορολογικά κίνητρα, για να προχωρήσει. Κι ίσως υπάρχει και ένα κομμάτι της αγοράς, ένα μερίδιο αγοράς, το οποίο δεν το έχει κυριάζει κανείς άλλος και θέλει να μπει μέσα σ' αυτό το κομμάτι της αγοράς. Όλα αυτά είναι τα κίνητρα που ωθούν μία εταιρεία, για να προχωρήσει. Ποιοι είναι οι μηχανισμοί; Οι μηχανισμοί είναι δύο ειδών. Είναι η βελτίωση της ποιότητας των φυσικών πόρων, αυτά τα resources που λέμε στα αγγλικά, (ίσως η έννοια φυσικός πόρος δεν είναι ο καλύτερος όρος μετάφρασης) κι έχουν να κάνουν τόσο με την τεχνογνωσία που έχει ή με την τεχνολογία που διαθέτει, ή και με το δίκτυο. Τώρα βλέπουμε εταιρείες, οι οποίες μπαίνουν στην αγορά, μόνο και μόνο επειδή εκμεταλλεύονται δίκτυο Πληροφορικής. Ακόμα, αυτό συνδυάζεται με ομαδοποίηση και συντονισμό φυσικών πόρων, που δεν σημαίνει τίποτε άλλο, παρά μία εφευρετικότητα, ώστε να μπορέσει κανείς να είναι λίγο πιο ανταγωνιστικός, μία δυνατότητα να έχει ένα πιο δυναμικό μάρκετινγκ, πιστεύει δηλαδή ότι το μάρκετινγκ που διαθέτει ο ίδιος είναι πιο δυναμικό, και μια δυνατότητα να έχει αυτό που λέμε, total quality, να έχει δηλαδή μία ολική ποιότητα.

Όταν αυτά τα πράγματα τα έχει, μπορεί να προχωράει στο επόμενο βήμα. Αν υπάρχουν τα τρία αυτά βήματα, η αναγκαιότητα, η ικανοποίηση από τα κίνητρα και η ανάπτυξη μηχανισμών ανάπτυξης, το αποτέλεσμα θα είναι η αύξηση της παραγωγικότητας. Επομένως, η αύξηση της παραγωγικότητας, που είναι το ζητούμενο, είναι αποτέλεσμα μίας σειράς διαδικασιών, τις οποίες θα πρέπει κανείς να τις έχει καταλάβει στην πραγματικότητα πως λειτουργούν, για να μπορέσει να έχει αποτελέσματα, όπως η απασχόληση, όπως είτε κάποιος κύριος σήμερα το πρωί, τι γίνεται με την απασχόληση, με την αύξηση της απασχόλησης; Αυτό βγαίνει από την

αύξηση της παραγωγικότητας. Τι γίνεται με το περιβάλλον; Τι γίνεται με τις Υπηρεσίες; Και τι γίνεται αν θέλετε και με τους μισθούς που προσφέρει κάποια περιοχή. Όλα αυτά είναι αποτελέσματα. Θεωρητικά επομένως, αν θέλει κανείς να βοηθήσει όλους αυτούς τους μηχανισμούς, θα πρέπει να στήσει ένα πλαίσιο δράσεων, το οποίο το έχω βάλει εδώ, σαν κύκλου, ομόκεντρους.

Στο κέντρο όλων αυτών των δράσεων, είναι η τεχνογνωσία και ο χώρος που προσφέρει κανείς, σ' αυτή την περίπτωση τα Τεχνολογικά Πάρκα. Τα Τεχνολογικά Πάρκα επομένως, δεν είναι τίποτε άλλο, παρά το κέντρο σε μια σφαίρα δραστηριοτήτων, η οποία ξεκινάει κεντρικά από το Τεχνολογικό Πάρκο, και γύρω απ' αυτό αναπτύσσονται αυτό που λέμε υπηρεσίες, οι οποίες είναι ακαδημαϊκές, τεχνολογικές, επιχειρηματικές, οικονομικές, δίκτυα και υποδομές. Και μόνο όταν αυτά συντρέχουν σ' ένα καλό επίπεδο, τότε προσελκύει κανείς μια επιχείρηση, τότε την παίρνει κοντά του, μέσα στο Τεχνολογικό Πάρκο. Γύρω - γύρω σε μεγαλύτερο κύκλο, απ' αυτή τη δραστηριότητα, σαν συνεργεία, θα πρέπει να υπάρχουν αυτό που είπαμε, απαραίτητες προϋποθέσεις, ΑΕΙ, ΤΕΙ, Ερευνητικά Κέντρα, Επιμελητήρια, Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης και αναπτυξιακές πρωτοβουλίες. Τότε κλείνει πλέον, αυτό που λέμε, ο διπλός, ο τριπλός κύκλος των δραστηριοτήτων, που έχει σαν αποτέλεσμα, να παράγουμε νέα προϊόντα και νέες υπηρεσίες, και να οδηγηθούμε σε μία ανάπτυξη.

Εγώ επομένως, θα ήθελα να σας προτείνω το εξής: Όταν έχει κανείς να δραστηριοποιηθεί, σε θέματα που έχουν να κάνουν με αυτό που ονομάζω βήματα προώθησης καινοτομικών πρωτοβουλιών, θα πρέπει να έχει υπόψη του το εξής, στην διαφάνεια αυτή. Αν αυτός είναι ο άξονας του κόστους, και αυτός είναι ο άξονας του χρόνου, ξεκινάει κανείς από ένα σημείο του άξονα, που δεν είναι τίποτε άλλο, παρά η διαμόρφωση της ιδέας, η σύλληψη της ιδέας, κάπου, σε κάποια στιγμή του χρόνου υπάρχει κάποια ιδέα. Τα πάντα ξεκινάνε από την σύλληψη της ιδέας. Αυτό οδηγεί, σχεδόν χωρίς κόστος, αλλά συνήθως είναι είτε μέσα σ' ένα Πανεπιστήμιο και δεν φαίνεται, είτε μέσα από ένα επιδοτούμενο πρόγραμμα, ή μέσα από αναπτυξιακό πρόγραμμα, εν τούτοις κάπου είναι συγκαλυμμένο και επιχειρηματικά δεν εμφανίζεται. Το κόστος είναι, όταν φτάσουμε στο σημείο της αξιολόγησης, οπότε, όπως θα σας αναλύσω αργότερα, η ιδέα αυτή είναι έτοιμη, είτε να βγει έξω προς την παραγωγή, είτε να πεθάνει.

Όταν αξιολογηθεί και είναι έτοιμη να βγει επιχειρηματικά προς τα έξω, τότε η πορεία που συνήθως ακολουθεί, είναι μια καμπύλη αυτής της μορφής. Αυτό τι σημαίνει; Ότι έχει μια αρνητική τιμή κόστους, για ένα σχετικά μικρό ή μεγάλο χρονικό διάστημα, δεν έχω βάλει εδώ μονάδες, αυτό μπορεί να είναι και δύο και τρία χρόνια, ή μπορεί να έχει ένα πολύ μεγαλύτερο αρνητικό κόστος όσον αφορά την χρηματοδότηση και περιμένει κανείς ότι κάποτε θα ισοσκελιστεί και θα αρχίσει να έχει μία θετική, μια δηλαδή κερδοφόρα πορεία. Τα Τεχνολογικά Πάρκα, κολούνται να καλύψουν αυτό τον κύκλο των δραστηριοτήτων, ελαχιστοποιώντας το χρόνο κι αυτό το αρνητικό κόστος. Εδώ είναι όλη η πορεία, όλη η ουσία των Τεχνολογικών Πάρκων. Θα πρέπει αυτό το σημείο να το ελαχιστοποιήσουν και προς τα αριστερά και προς τα πάνω. Και τι μπορεί να κάνει κανείς; Ας τα δούμε αναλυτικά, μία μία αυτές τις δραστηριότητες.

Στα πρώτα βήματα, ξεκινάει κανείς με την διαμόρφωση της ιδέας. Περιγράφει; Είναι σωστό; Όλα τα κριτήρια αξιολόγησης συντρέχουν; Καλώς. Πάμε στο επόμενο βήμα. Δεν συντρέχουν; Απορρίπτεται, η ιδέα πεθαίνει, χωρίς να στοιχίσει σχεδόν τίποτε, έχει απορριφθεί, έχει τελειώσει. Στο μέτρο όμως, που αυτή η ιδέα έχει προχωρήσει, τότε προχωράμε προς το πρώτο βήμα μετά την αξιολόγηση, που λέγεται

κατοχύρωση της ιδέας, ή αυτό που λέμε στα Αγγλικά, Intellectual Property Right (IPR), μ' ένα έγγραφο. Ο άνθρωπος που την έχει την ιδέα, αισθάνεται ότι είναι κάποιος, ότι έχει κάτι, κάπου γραμμένο. Επομένως υπάρχει κάποια κατοχύρωση της ιδέας και μετά αυτή η κατοχύρωση της ιδέας, μπορεί να προχωρήσει ή ακόμα και σ' αυτό το επίπεδο να απορριφθεί, να ξαναπάμε δηλαδή στο επίπεδο της απόρριψης. Συνήθως, αφού έχουμε περάσει απ' αυτό το μηχανισμό, προχωρούμε προς την εμπορευματοποίηση, δηλαδή η ιδέα αρχίζει πλέον και γίνεται λίγο πιο ενδιαφέρουσα εμπορικά. Τι σημαίνει αυτό; Αυτό σημαίνει ότι τότε, σ' αυτό το επίπεδο, ψάχνουμε είτε να την πουλήσουμε την ιδέα σε κάποιον άλλον, είτε ψάχνουμε να βρούμε κάποιον που να βάλει επίσης λεφτά μαζί μας, και να υλοποιήσει αυτό, που εμείς έχουμε σαν ιδέα. Ή δημιουργούμε μία νέα επιχειρηματική δραστηριότητα από μόνοι μας (έχουμε και τα κεφάλαια, έχουμε και την τεχνογνωσία, έχουμε και την επιχειρηματικότητα) και ξεκινάμε μία εταιρεία, ή συνεργαζόμαστε με άλλους. Τα προβλήματα αρχίζουν από το σημείο αυτό και μετά.

Όταν έχουμε περάσει το επίπεδο, του να αποφασίσουμε πλέον ότι αυτή η ιδέα είναι ήδη εμπορεύσιμη, τότε ο επιχειρηματίας, ο οποίος μπορεί να είναι κάποιος ερευνητής ή κάποιος ιδιώτης, ο οποίος έχει κάποια καινοτόμα ιδέα και θέλει να την προχωρήσει, αισθάνεται τελείως χαμένος μέσα σ' έναν επιχειρηματικό κόσμο, για τον οποίον πολλές φορές δεν ξέρει τίποτα. Το μόνο που ξέρει είναι ότι έχει μία ιδέα, η οποία είναι εμπορεύσιμη, την έχει κατοχυρώσει και είναι έτοιμη να βγει προς τα έξω και πιθανότατα υπάρχουν και 2-3 κεφάλαια, τα οποία μπορεί να τον βοηθήσουν. Αλλά, στο επίπεδο των κεφαλαίων, ποιος τον βοηθάει; Είπα προηγουμένως, στην πρώινή συνεδρίαση, ότι στο Τεχνολογικό Πάρκο Κρήτης, έχουμε βοηθήσει ανθρώπους, οι οποίοι θέλανε απλώς μία εγγυητική επιστολή από μία Τράπεζα. Μπορεί επομένως, το Τεχνολογικό Πάρκο να παίξει τον ρόλο του εγγυητή. Μπορεί να κάνει αυτό που κάνουν στο Τεχνολογικό Πάρκο του Zernike στην Ολλανδία. Έρχεται το Τεχνολογικό Πάρκο και λέει, κύριε Κυριακίδη, έχετε αυτήν την ιδέα πολύ ωραία. Εσείς είστε καθηγητής όμως, δεν έχετε ιδέα από επιχειρηματικό σχέδιο, ξέρω πως θα σας κάνω το μάρκετινγκ, ξέρω πως θα σας κάνω την πώληση, λοιπόν θα μούμε μέσα μαζί. Και μπαίνει το τεχνολογικό Πάρκο, συντάειρος στην ιδέα σας, αν θέλετε. Επαιτούχος της ιδέας αυτής ή της Εταιρείας αυτής και βοηθάει αυτή την εταιρεία για 3, 4, 5 χρόνια μέχρι να μπορέσει να ξεπηδήσει. Δηλαδή, έχει βάλει ορισμένα λεφτά και βεβαιώνεται ότι τα λεφτά αυτά έχουν χρησιμοποιηθεί για τον σκοπό που πρέπει να χρησιμοποιηθούν και όχι για να αγοράσει BMW, ο άνθρωπος που είχε την ιδέα. Επομένως, αυτό που μας ενδιαφέρει, είναι να αξιολογήσουμε και την επιχείρηση, σαν επιχείρηση, αλλά και την επιχειρηματικότητα του ατόμου που θα το τρέξει; Δεν μας ενδιαφέρει δηλαδή μόνον η επιχείρηση, σαν σχέδιο να στέκει, σαν βιωσιμότητα να είναι σωστό, να έχει γίνει μία ανάλυση των Swot, δηλαδή των ισχυρών σημείων και των ασθενών σημείων, τόσο της επιχείρησης, όσο και του περιβάλλοντος, να έχει γίνει ένα σχέδιο παραγωγικότητας, να έχει γίνει μία τεχνολογική και τεχνική μελέτη, αλλά μας ενδιαφέρει να αξιολογήσουμε και τον ίδιο τον επιχειρηματία, ή αυτόν που θέλει να παίξει τον ρόλο του επιχειρηματία, κατά πόσον έχει την προσωπικότητα, έχει τις διοικητικές ικανότητες έχει την αυτογνωσία, έχει την αυτόνομη ή ομαδική νοοτροπία για να δουλέψει και λοιπά. Όλα αυτά είναι δουλειές που τα κάνει και πρέπει να τα κάνει ένα Τεχνολογικό Πάρκο. Για να μπορέσει να πει ότι έχει μία ενεργή συμμετοχή σ' αυτό που έλεγα το πρώι και έχει παρεξηγηθεί λιγάκι, είναι ο κρίκος, είναι ο καταλύτης, ανέμεσα στην ιδέα και στο προϊόν που θα βγει. Αλίμονο αν δεν το κάνει. Τι μας ενδιαφέρει επομένως; Μας ενδιαφέρει αυτό που εμφανίζεται

εδώ, σαν μεγάλο αρνητικό κόστος, στην καμπύλη (cashflow) ρευστότητας, να μπορέσουμε να το συμπίεσουμε. Γιατί αν δεν το συμπίεσουμε, μία εταιρεία μπορεί να έχει μία αρνητική πορεία, να ξοδέψει όλο το κεφάλαιό της, να ξοδέψει οτιδήποτε λεφτά έχει δανειστεί και τελικά να αποτύχει. Αυτήν την πορεία δεν την θέλουμε. Αυτήν την πορεία, θέλουμε να την αποφύγουμε. Εμείς θέλουμε, οι εταιρείες να έχουν μία διαφορετική ανάπτυξη. Σε μικρό χρονικό διάστημα, να μπορούν να είναι κερδοφόρες και να έχουν μία θετική αναπτυξιακή πορεία, αυτό είναι και το ζητούμενο.

Επομένως τι πρέπει να κάνουμε; Πρέπει από πλευράς χρηματουχίας ή οικονομικής υποστήριξης, να βρεθούν κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου και εκεί τα Τεχνολογικά Πάρκα μπορούν τα ίδια να παίξουν ένα αναπτυξιακό ρόλο, όπως είχε ο κ. Σιώτης το προεί. Στην Ελλάδα τα Πάρκα μπορούν να παίξουν αυτό το ρόλο και πρέπει να τον παίξουν. Γιατί είναι και ο κοινωνικός, αλλά είναι και ο επιχειρηματικός τους ρόλος. Δηλαδή, μπορεί να βγάλουν και λεφτά απ' αυτή τη δουλειά και μπορούν, επειδή καταλαβαίνουν λίγο περισσότερο την επιχειρηματικότητα των ιδεών, είναι αν θέλετε άτομα, τα οποία, πατάνε και στο Πανεπιστήμιο και στον Ερευνητικό χώρο, πατάνε και στην επιχειρηματική κοινότητα και μπορούν επομένως, πολύ πιο άνετα να αξιολογήσουν μία ιδέα ή μία εταιρεία, κατά πόσον είναι βιώσιμη ή όχι. Επομένως, να βρεθούν τα ισχυρά και ασθενή σημεία ώστε να μπορέσει να προχωρήσει, και γρήγορα να γίνει μία χρηματοδότηση ανάπτυξης, ούτως ώστε να βρεθούμε σ' αυτή την ανοδική πορεία, κατά πόσον είναι βιώσιμη ή όχι. Δύο ακόμα αν θέλετε, μηχανισμούς εφαρμόζουμε, για να μπορέσουμε να βελτιώσουμε αυτό το σχήμα. Το σχήμα δηλαδή του να ελαχιστοποιήσουμε την πορεία της ζημίας. Είναι ο μηχανισμός ο οποίος βοηθάει, με την προσφορά ενός ευέλικτου χώρου και την προσφορά μιας εύχρηστης υποδομής. Και εδώ πάλι τα Τεχνολογικά Πάρκα παίζουν σημαντικό ρόλο. Γιατί, όπως έδειξε και η εμπειρία μιας εταιρείας από το Τεχνολογικό Πάρκο Αττικής, ορισμένες φορές, ο χώρος αυτός καθαυτός είναι ένα από τα βασικά κριτήρια που προσελκύει τις εταιρείες μέσα στο Πάρκο, για να έχουν κάποιο image. Για να έχουν δηλαδή κάποιο προφίλ, να είναι κάποιοι. Κάπου, σε κάποιο βιογραφικό ή σε κάποια επιχειρηματική κάρτα, σ' ένα μπίζνες κάρτ, γράφεται το όνομά τους. Δεύτερο, η εύχρηστη υποδομή. Δηλαδή, έχει σήμερα 12 τετραγωνικά, αλλά αν θέλεις άλλα 12, τα έχεις εύκολα. Ενώ, αν πας έξω και νοικιάσεις κάποιο χώρο, δεν ξέρω αν δίπλα μπορείς να βρεις έναν άλλο χώρο, να αυξήσεις το χώρο σου εύκολα. Επομένως, το Πάρκο θα πρέπει να προσφέρει και ευέλικτο χώρο και ευέλικτη υποδομή. Τώρα, όσον αφορά ορισμένες άλλες μορφές υποστήριξης, που επίσης είναι δουλειά του Πάρκου. Για να μπορέσουμε να συμπίεσουμε αυτή την καμπύλη προς τα εδω, μπορούμε να το πετύχουμε, χρησιμοποιώντας αυτό που λέμε μηχανισμούς διαχειριστικής υποστήριξης. Δηλαδή, να προσφέρουμε μία βασική εκπαίδευση. Είναι αυτό που έλεγε και ο κ. Κουτσούκος. Να συμβάλλουμε και από το Πανεπιστήμιο και από το Τεχνολογικό Πάρκο Θεσσαλονίκης, με προγράμματα εκπαίδευσης, επιμόρφωσης, μπορεί κανείς να βελτιώσει την επιχειρηματικότητα του προσωπικού που δουλεύει μέσα σ' αυτές τις επιχειρήσεις, ούτως ώστε αυτοί από μόνοι τους να πάρουν τις πρωτοβουλίες εκείνες πως θα τους βγάλουν έξω από το τέλμα. Ειδικευμένη εκπαίδευση, μεταφορά τεχνογνωσίας. Όλα αυτά είναι μηχανισμοί, οι οποίοι βοηθούν να ελαχιστοποιηθεί η περίοδος κόστους, η περίοδος ζημίας.

Ένας άλλος επίσης σημαντικός παράγων, που βοηθάει τις εταιρείες, είναι οι ενέργειες προβολής. Μία εταιρεία των 3, 4, 5 ατόμων, τι δυνατότητες προβολής έχει; Ελάχιστες. Και σ' αυτό το τομέα το Πάρκο, ή ο υπεύθυνος του Τεχνολογικού Πάρκου, ο οποίος πάει και επισκέπτεται 5, 5 Πάρκα κάθε χρόνο προβάλλει -

διαφημίζει αυτές τις εταιρείες, αναλαμβάνοντας από μόνος του να κάνει διαφήμιση για τις εταιρείες. Γιατί; Γιατί το θεωρεί κομμάτι του εαυτού του, γιατί το θεωρεί ότι είναι υποχρέωσή του και πρέπει να είναι υποχρέωσή του. Επομένως, συμβάλλει με ενέργειες προβολής, είτε βοηθώντας αυτές τις εταιρείες, να κάνουν κοινοπραξίες με άλλες εταιρείες. Μπορεί να σας φαίνεται παράξενο, αλλά στην Κρήτη εμείς προτείναμε την INTRAKOM να κάνει συνεργασία με μία εταιρεία στην Αγγλία σ' ένα πρόγραμμα INFORMATION TECHNOLOGY. Δεν είχε η INTRAKOM την πρωτοβουλία. Εμείς πήγαμε σαν Πάρκο και τους είπαμε. Υπάρχει αυτό, θέλετε να συμμετέχετε και δεχτήκαμε. Παρά του ότι είναι μεγάλη εταιρεία, πολλές φορές μπορεί να μην βλέπει τις ευκαιρίες που υπάρχουν, για κοινοπραξίες, για συνεργασίες και για εξείρεση συνεργατών, για ένα συγκεκριμένο αντικείμενο. Και αν θέλετε, αυτό που πραγματικά μας ενδιαφέρει, είναι, το να μπορέσουμε να είμαστε κοντά στο τι ακριβώς θέλουν οι εταιρείες.

Αυτά δεν είναι πράγματα που τα βγάλαμε από το μυαλό μας. Είναι αποτέλεσμα μιας σφυγμομέτρησης. Και η σφυγμομέτρηση στην Κρήτη, των Εταιρειών όπως αυτές την είδαν έδειξε το εξής. Ο πιο σημαντικός λόγος για τον οποίο βρίσκονται στο Πάρκο είναι οι υπηρεσίες οι οποίες τους προσφέρονται και η μείωση των γενικών εξόδων του (over heads). Δεν χρειάζεται να υπάρχει μία γραμματέας, ανά μικρή εταιρεία. Υπάρχει μία κεντρική υπηρεσία, η οποία μπορεί να βοηθήσει και σε δίκτυα και σε φωτοτυπικά, και σε γραμματειακή υποστήριξη και σε οτιδήποτε. Επομένως, το να έχεις μειωμένο κόστος είναι σημαντικό. Είναι το σημαντικότερο, αν θέλετε, η σημαντικότερη αιτία για τις μικρές εταιρείες, οι οποίες έρχονται στα Τεχνολογικά Πάρκα. Στο δεύτερο επίπεδο αξιολόγησης, είναι η στενότερη συνεργασία με Πανεπιστήμια και ερευνητικά Κέντρα. Αυτό τους δίνει, αν θέλετε, και την δυνατότητα να μιλάνε με κάποιον καθηγητή, γεγονός που ήταν δύσκολο μέχρι τότε, αλλά και να μιλάνε με φοιτητές και ερευνητές. Τους ενδιαφέρει να μπορούν να βρίσκουν και προσωπικό μέσα από το Πανεπιστήμιο, να βρίσκουν κοινούριους φοιτητές, οι οποίοι ψάχνουν στην αγορά να βρουν δουλειά, να βρουν δεξαοδή προγραμματιστές, να βρουν ειδικούς. Γι' αυτούς είναι πολύ σημαντικό. Επομένως έχουν στενότερη συνεργασία και αμεσότερη πρόσβαση σε προγράμματα. Πολύ πιο εύκολα, όταν είναι δίπλα, μία εταιρεία, λέει στην άλλη εταιρεία: μπαίνουμε μαζί σε ένα τέτοιο πρόγραμμα. Γι' αυτούς είναι σημαντικό. Σε τρίτο επίπεδο, είναι το θέμα της προβολής, το image ή το προφίλ της Εταιρείας προς τα έξω. Με το να είναι μέσα στο Τεχνολογικό Πάρκο, κάποια εταιρεία, αποκτά μια ξεχωριστή οντότητα κι αυτό είναι πολύ σημαντικός παράγοντας για μία Εταιρεία. Το Πάρκο, πρέπει επομένως, να τους δίνει μία σφραγίδα αξιοπιστίας, τόσο γι' αυτές οι οποίες υποβάλλουν ένα πρόγραμμα και επικαλούνται το γεγονός ότι είναι μέλη του Τεχνολογικού Πάρκου Αττικής ή Τεχνολογικού Πάρκου Κρήτης. Είναι πολύ σημαντικό. Πρόσβαση επομένως και σε εργαστήρια και σε προσωπικό. Και στο τρίτο επίπεδο, είναι διάφορες άλλες υπηρεσίες, εκ των οποίων ίσως η πιο σημαντική είναι η Υπηρεσία δικτύων.

Οι περισσότερες Εταιρείες που έχουν έρθει στην Κρήτη έρχονται για τα δίκτυα, ξέρουν ότι η Κρήτη είναι ο κόμβος του Intelnet για όλη την Ελλάδα μέσω του FORTHNET επομένως ξέρουν ότι ερχόμενοι στην Κρήτη είναι πάνω στον κόμβο, δεν χρειάζονται ούτε modem ούτε τίποτε. Είναι μέσα σ' ένα κόμβο, ο οποίος έχει ένα τοπικό σύστημα, το οποίο έχει 155 MBs LAN αυτή τη στιγμή, και βγαίνει Αθήνα Θεσσαλονίκη με 2 MBs ενώ στο Παρίσι βγαίνει με 128 KBs αυτή την στιγμή.

Κλείνοντας επομένως, δεν ξέρω πόσο χρόνο έχω ακόμα, θα ήθελα να πω το εξής: Επειδή η περισσότερη κουβέντα έγινε για θερμοκοιτίδες, εμείς τις περισσότερες εταιρείες τις βλέπουμε σαν θερμοκοιτίδες, πραγματικά σαν θερμοκοιτίδες, σαν τ' αυγά τα οποία επωάστηκαν και σε κάποια στιγμή της πορείας τους θα βγάλουν το κεφάλι και θα δουν τον εξωτερικό κόσμο. Θα ψάξουν να δουν τι είναι αυτός ο εξωτερικός κόσμος, θα αφουγκραστούν, αν θέλετε, τις ευκαιρίες που υπάρχουν, τις δυνατότητες που τους δίνονται για να αναπτυχθούν και το τελευταίο πράγμα που θέλουμε, είναι να γυρίσουν πίσω στα αυτά τους. Θέλουμε να σπάσει το αυγό και να βγει προς τα έξω. Τελείως συμβολικά επομένως, αυτό δεν είναι το αποτέλεσμα, στο οποίο θέλουμε να καταλήγουν οι εταιρείες που έρχονται μέσα στα Τεχνολογικά Πάρκα. Το Επιστημονικό και Τεχνολογικό Πάρκο Κρήτης, έχει μία ιστορία η οποία ξεκίνησε από το '89 ενώ υπάρχει σαν εταιρεία διαχείρισης, μόλις παραπάνω από ένα χρόνο. Έχουμε εγκατασταθεί στα κτίρια που θα σας δείξω αργότερα, μόλις πριν από έξι μήνες, και ήδη ο κύκλος δραστηριότητάς μας είναι αρκετά μεγάλος. Στο χώρο λειτουργίας μας υπάρχει το μεγάλο κτίριο του Ερευνητικού Κέντρου Κρήτης, του Ιδρύματος Τεχνολογίας - Έρευνας, και ένα μικρό κτίριο, γύρω στα 4.500 τ.μ., που έχει δοθεί για το Τεχνολογικό Πάρκο Κρήτης, και αυτό το κτίριο στεγάζει τις εταιρείες που υπάρχουν αυτή τη στιγμή στην Κρήτη. Η πορεία, όπως σας είπα, ξεκίνησε από το '89, και ξεκίνησε σε δύο φάσεις. Η πρώτη φάση, '89 - '93, είχε να κάνει με την αξιοποίηση του δυναμικού του Ιδρύματος Τεχνολογίας - Έρευνας, ως και την ενημέρωση και την δραστηριοποίηση του τοπικού στοιχείου. Εδώ δώσαμε πάρα πολύ μεγάλη σημασία, στο να ευαισθητοποιήσουμε και τα Επιμελητήρια και την τοπική κοινωνία και την περιφέρεια και λοιπά, πιστεύοντας με δεδομένη αυτή την υποστήριξη μπορούμε να προχωρήσουμε, και να προωθήσουμε την ιδέα του Επιστημονικού και Τεχνολογικού Πάρκου Κρήτης. Με μία άτυπη Επιτροπή που συνίστατο από μερικούς συναδέλφους, κάναμε την οργάνωση των προσφερομένων υπηρεσιών, την προβολή σε εθνικό και σε διεθνές επίπεδο. Προωθήσαμε συνεργασίες με άλλα Τεχνολογικά Πάρκα και εντός και εκτός Ελλάδας. Συμμετείχαμε σε διεθνή συνέδρια και συναντήσεις, για να πάρουμε εμπειρίες, και κάναμε επαφές με πρωτογενείς, με παραγωγικές μονάδες για να δούμε τι θέλουν οι εταιρείες από ένα Τεχνολογικό Πάρκο, σε μία περιοχή που δεν έχει ιστορία, από πλευράς βιομηχανίας. Εμείς, π.χ. σε σχέση με τον Βόλο, είμαστε σε πολύ πιο μειονεκτική θέση. Είχαμε να αντιμετωπίσουμε ένα πολύ πιο δύσκολο περιβάλλον, γιατί το Ηράκλειο δεν έχει μεγάλη ιστορία σε βιομηχανία ή σε επιχειρηματικές δραστηριότητες, που έχουν να κάνουν με τεχνολογία. Επομένως, οτιδήποτε μπορούσαμε εμείς να προσελκύσουμε μέχρι τώρα, έγινε μόνον επειδή υπήρχε ένα ερευνητικό Κέντρο και υπήρχε, αν θέλετε και μία άλλη διάσταση, την οποίαν θα σας αναπτύξω αργότερα, η διάσταση το resort, του τουρισμού. Όπως ειπώθηκε και σήμερα το πρωί, κάθε Πάρκο έχει την δική του μορφή, έχει την δική του φιλοσοφία. Εμείς, δεν θα μπορούσαμε να επιβιώσουμε νομίζω, αν δεν του δώσουμε και την διάσταση του resort δηλαδή του παραθεριστικού Τεχνολογικού Πάρκου σε τουριστική - παραθεριστική περιοχή. Μέσα από ένα πρόγραμμα SPRIT της ΕΟΚ, ολοκληρώσαμε και τις κτιριακές εγκαταστάσεις και κάναμε και την πρώτη μελέτη. Αυτό ήταν στην πρώτη φάση, την δοκιμαστική φάση ανάπτυξης, η οποία ακολουθήθηκε από την δεύτερη φάση. Αυτή ξεκίνησε τον Ιανουάριο του 1994, και είχε να κάνει με την οργάνωση της Εταιρείας διαχείρισης και ανάπτυξης, πρέπει να είναι μία Α.Ε., της οποίας όμως την πλειοψηφία των μετόχων δεν θα πρέπει να την έχουν οι κρατικοί φορείς, αλλά οι ιδιωτικοί φορείς. Θέλαμε την ιδιωτική πρωτοβουλία να έρθει μέσα στο Πάρκο και να δώσουν οι επιχειρηματίες τον επιχειρηματικό τους αν θέλετε τόνο και την επιχειρηματική τους διάταξη μέσα στο

Τεχνολογικό Πάρκο Κρήτης, με αποτέλεσμα, το ΙΤΕ αυτήν την στιγμή να έχει μόνον 35% του μετοχικού κεφαλαίου από τα 40 εκατομμύρια αρχικό κεφάλαιο.

Αξιοποιήσαμε το ενδιαφέρον που υπήρχε, και επίσης φτιάξαμε και ένα επιχειρηματικό σχέδιο δράσης, κάτω από έναν γνώμονα που έλεγε ότι ήταν μία ευκαιρία που δεν έπρεπε να χαθεί, αυτό ήταν το σλόγκαν που χρησιμοποιούσαμε τότε. Πιστεύω, ότι λίγο πολύ κι εσείς το ίδιο σλόγκαν χρησιμοποιείτε, και νομίζω ότι είναι σημαντικό να έχει κανείς στόχους. Και λέω στόχους, γιατί δεν νοείται να υπάρχει η οποιαδήποτε επιχειρηματική δραστηριότητα, χωρίς να έχει ένα στρατηγικό σχέδιο, χωρίς να έχει έναν στόχο και χωρίς να έχει ορισμένες προοπτικές. Επομένως, εμείς αναπτύξαμε ένα στρατηγικό σχέδιο και αν μου επιτρέπετε, θα σας δώσω τους άξονες, τους γενικούς άξονες αυτού του σχεδίου, οι οποίοι έλεγαν το εξής. Η στρατηγική μας έπρεπε να είχε τρία σημεία, τρία κέντρα βάρους. Το ένα την ανάλυση στρατηγικής, η οποία είχε να κάνει με την ανάλυση του περιβάλλοντος, του εξωτερικού, τις προσδοκίες και τα διαθέσιμα, τις διαθέσιμες δυνατότητες που είχαμε. Τις στρατηγικές επιλογές που έπρεπε να κάνουμε για να προχωρήσουμε, ποιες δηλαδή θα πρέπει να ήταν οι επιλογές μας, ποιος είναι ο προσδιορισμός των προτεραιοτήτων και ποια η εκτίμηση αυτών των προτεραιοτήτων, κατά πόσον από αυτές που διαλέγαμε ήταν βιώσιμες και πόσο σύντομα ήταν βιώσιμες, και τέλος τους μηχανισμούς αντίδρασης. Πόσο ουτοπικό ή πόσο ρεαλιστικό ήταν το σχέδιο, θα φανεί αυτό την πορεία υλοποίησης των στρατηγικών, που έχει να κάνει με τον σχεδιασμό της οργάνωσης, τον έλεγχο των επιλογών και τον προγραμματισμό και τον καταμερισμό αρμοδιοτήτων. Και φυσικά, ξεκινάει κανείς, με το να βάλει ορισμένους στόχους, ξεκινώντας με την αποστολή, τι είναι Τεχνολογικό Πάρκο, τι περιμένει κανείς από το Τεχνολογικό Πάρκο Κρήτης. Για μας η αποστολή έλεγε εδραίωση αποτελεσματικών μηχανισμών διάχυσης τεχνολογίας. Διάχυση τεχνολογίας είναι αυτό που θέλουμε εμείς, αυτόν τον κρίκο θέλουμε εμείς να αναπτύξουμε και να δυναμώσουμε, αυτόν τον δίαυλο θέλουμε να έχουμε ανοιχτό, διάχυση τεχνολογίας. Επίσης, θέλουμε να κάνουμε σύνδεση παραγωγικών και ακαδημαϊκών δραστηριοτήτων, αυτό που παραδοσιακά ήταν νεκρό, ήταν ανενεργό. Αυτή ήταν σαν αποστολή μας, και φυσικά να συμβάλλουμε στην ανάπτυξη της περιφέρειας, η οποία και μας φιλοξενεί. Αυτά σαν στρατηγικές αποστολές για το Τεχνολογικό Πάρκο. Ο σκοπός μας; Η δημιουργία ενός πρότυπου Ευρωπαϊκού επιστημονικού και Τεχνολογικού Πάρκου στην Κρήτη. Η δημιουργία ενός πρότυπου διεθνούς κέντρου μάθησης και επιμόρφωσης και ειδίκευσης, και η διεθνής προβολή μας, δηλαδή την διεθνή διάσταση του πάρκου, η οποία, όσο και αν φαίνεται φιλόδοξη, δεν ήταν καθόλου ευκαταφρόνητη. Ο στόχος επομένως ήταν, να εστιάσουμε σε επιλεγμένους τομείς της Τεχνολογίας, που είχε ήδη διαθέσιμο το περιβάλλον, όπως Πληροφορική, Βιοτεχνολογία, Laser, Μικροηλεκτρονική. Να προσελκύσουμε υψηλού επιπέδου εταιρείες. Είχαμε έναν στόχο για 10, έχουμε ήδη φτάσει στις 20 αυτή την στιγμή. Στρατηγική μας είναι να εξασφαλίσουμε την τοπική υποστήριξη, να δημιουργήσουμε ένα ευχάριστο περιβάλλον και να γίνουμε αποδεκτοί από τους παράγοντες και φορείς, οι οποίοι βοηθούν, επηρεάζουν τα Τεχνολογικά Πάρκα. Θα κλείσω επομένως, με το να σας δείξω μία σειρά από διαφάνειες, από Τεχνολογικό Πάρκο σήμερα. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Σας ευχαριστούμε πάρα πολύ. Καταλαβαίνετε τη δύσκολη θέση που βρίσκομαι να τηρώ τόσο αυστηρά το πρόγραμμα. Σίγουρα θα μπορούσα να σας δώσω μία ώρα, γιατί ήταν πάρα πολύ ενδιαφέρουσα η παρουσίασή σας όπως και όλων των άλλων παρουσιαστών, αλλά δυστυχώς έχουμε καθυστερήσει. Με πληροφορούν ότι

υπάρχει καφές έξω, για όσους δεν είχατε προλάβει να πάρετε στο εστιατοριο, αλλά δεν θα κάνουμε ειδικό διάλειμμα, γιατί έχουμε καθυστερήσει. Συνεχίζω με τον επόμενο ομιλητή, που είναι ο κ. Παναγόπουλος. Ο κ. Παναγόπουλος είναι καθηγητής και πρώην αντιπρύτανης στο Εθνικό Μετσόβειο Πολυτεχνείο και θα μας μιλήσει για το Τεχνολογικό Πάρκο του Λαυρίου.

Κ. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ

Ευχαριστώ κύριε Πρόεδρε. Κι εγώ με την σειρά μου, συγγαίρω την πρωτοβουλία αυτή, πιστεύοντας ότι μπορεί να πάρει μία σταθερή μορφή και να βρισκόμαστε σε τακτικές συναντήσεις συζητήσεων, για τα προβλήματα των Τεχνολογικών Πάρκων. Η δική μου ομιλία, ή μάλλον η παρουσίαση του Πολυτεχνείου, περιλαμβάνει δύο μέρη. Εγώ θα αναφερθώ στην ανάπτυξη του Πάρκου και μετά η κ. Κοσμάκη, καθηγήτρια του τμήμα Πολεοδομίας στο τμήμα Αρχιτεκτόνων, θα δώσει έμφαση στο κτιριολογικό πρόβλημα του χώρου του Λαυρίου.

Ελέχθη προηγουμένως, ότι το κάθε Πάρκο έχει την δική του φιλοσοφία, έχει και την δική του ιστορία και πιστεύω ότι το Πολυτεχνείο είναι αρκετά ιδιαίτερη η ιστορία. Συντονίζεται, αν θέλετε, με πολλά πράγματα που γίνονται στο Πολυτεχνείο, σχετικά πανομοιότυπα, σαν το Ίδρυμα αυτό να το δυναστεύει η ιστορία του. Δεν ξέρω αν γνωρίζετε, ότι ξεκίνησε, το 1837 σαν ένα σχολείο, κυριακάτικο σχολείο, για εργάτες. Οι εργάτες των οικοδομών πηγαίνανε εκεί την Κυριακή που δεν δουλεύανε και μαθαίνανε να κρατάνε το νήμα της στάθμης, να κάνουν ορθή γωνία. Σιγά - σιγά πηγαίνανε αυτοί τα εφαρμόζανε, η δουλειά απαιτούσε περισσότερες γνώσεις, ενώ καθηγητές ήταν αξιωματικοί του Γαλλικού και του Αυστριακού στρατού. Αυτή η σχέση εργοταξίου και σχολείου, σιγά-σιγά βοηθούσε το ένα το άλλο και περί το 1910 πλέον πήρε την μορφή Ανώτατης Σχολής και μετά από λίγα χρόνια έγινε το πρώτο Τεχνολογικό Ίδρυμα της χώρας, με την γνωστή ιστορία που ξέρετε. Λοιπόν, αυτό το πρώτο βήμα του Ίδρυματος, φαίνεται σ' όλες του τις λειτουργίες, αποτυπώνεται και σήμερα ακόμα.

Το Ίδρυμα αυτό, παρόλο που είναι πολύ ικανό Πανεπιστήμιο, πολύ σύγχρονο Πανεπιστήμιο, στην πραγματικότητα είναι προσκολλημένο στα επαγγέλματα. Αυτό που ενδιαφέρει, είναι οι άνθρωποι που βγαίνουν από εκεί, να μπορούν να κάνουν καλά τη δουλειά τους. Αυτή τη δουλειά που η κοινωνία είναι έτοιμη να πληρώσει, μόλις βγουν έξω. Το 1979, η Γαλλική Εταιρεία Μεταλλείων Λαυρίου, δήλωσε στη κυβέρνηση και στον τότε Υπουργό Βιομηχανίας τον κ. Έμπερτ, ότι δεν επιθυμεί άλλο να έχει τις εγκαταστάσεις, ότι η εργασία της εταιρείας στο χώρο αυτό είναι ασύμφορη και ότι θέλει να φύγει και θέλει να εκποιήσει την περιουσία της μαζί με κάποιες αποζημιώσεις. Τότε, όπως καταλαβαίνετε, σε κάθε τέτοια περίπτωση στην Ελλάδα, υπάρχει ο συνδικαλιστικός παράγων, που αρχίζει να παίζει πρωταγωνιστικό ρόλο. Αντέδρασαν οι εργαζόμενοι και όλοι οι φορείς οι συνδικαλιστικοί της πόλεως του Λαυρίου, αλλά και τα ευρύτερα συνδικαλιστικά όργανα. Έτσι, η εταιρεία άρχισε να μισοδουλεύει και μάλλον να έχει διακόψει το μεταλλείο και να δουλεύει κάποιες από τις εγκαταστάσεις της. Θέλω να σας πω ότι οι εγκαταστάσεις αυτές είναι ένα πολύπλοκο συγκρότημα, δεν είναι μία μεταλλουργία απλώς, υπάρχει ένα από τα μοναδικά ελασματουργεία, που υπάρχουν στα Βαλκάνια και συνεργείο καταπληκτικό, πολλά πράγματα. Λοιπόν αυτά μισοδουλεύανε. Οπότε όταν ανέβηκε το ΠΑΣΟΚ, η εταιρεία διέκοψε τελείως τις εργασίες της, άρχισε να δημιουργείται ένα έντονο πρόβλημα και το 1983-84 αποφασίστηκε να μισθωθούν οι εγκαταστάσεις της εταιρείας αυτής, από την ελληνική κυβέρνηση και να ιδρυθεί μία κρατική εταιρεία, με

το όνομα ΕΜΜΕΛ, η οποία να συνεχίσει να λειτουργεί πλέον σαν ένα είδος Δημοσίας Επιχείρησης. Αυτό έγινε και το 1989, η εταιρεία αυτή χρωστούσε περί τα 15 δισεκατομμύρια.

Αντιλαμβάνεσθε για μία μεγάλη αποτυχία, η οποία θα έλεγε κανείς, ότι οφείλεται, όπως έδειξαν οι μελέτες που έγιναν από πολλούς φορείς, σε πάρα πολλά αφηρητικά σφάλματα, αλλά και ήταν ένα πράγμα που αντικειμενικά δεν μπορούσε να γίνει. Εάν πάτε στο Λαύριο και δείτε τον χώρο αυτό, το εργοστάσιο πλέον έχει ήδη ενσωματωθεί με την πόλη. Γίνεται παραγωγή του μολύβδου, υπάρχουν όξινα διαλύματα από τα μεταλλεία, βαρέα μέταλλα, υπάρχει μία τοξικότητα, θα έλεγε κανείς απίστευτη. Μάλιστα έγινε και το εξής παράδοξο. Ενώ θα έπρεπε να κινητοποιηθεί η πόλη, για να διακοπεί η λειτουργία και να αρχίσουν περιβαλλοντικές διορθωτικές λειτουργίες, να γίνεται το ανάποδο. Εν πάσει περιπτώσει, το '89 η εταιρεία έκλεισε, με σκοπό, ο χώρος αυτός, που ήταν γαλλικής ιδιοκτησίας τη διακινήσή του από το ελληνικό δημόσιο. Πέντε φορές είχε φθάσει το θέμα μέχρι τον Άρειο Πάγο, χωρίς όμως αποτέλεσμα. Να μπορέσει να αγοραστεί αυτός ο χώρος από το ελληνικό δημόσιο και να γίνει κάτι εκεί πέρα, αυτό το κάτι προσδιορίζεται από μία άλλη ιστορία, που ξεκίνησε κάλι από το 1979, όταν η γαλλική εταιρεία είπε θα κλείσει. Τότε ήταν στο Πολυτεχνείο στο τμήμα το δικό μας, ο καθηγητής με τον οποίον εγώ εργαζόμουν, ο κ. Γιάννης Οικονομιόπουλος. Σκεφθήκαμε μαζί μήπως ήταν δυνατόν, όλο αυτόν τον χώρο να τον πάρει το τμήμα μας, να το έχουμε σαν ένα είδος μεγάλου εργαστηρίου, γιατί εκεί πέρα γινόντουσαν όλες οι εργασίες, όλα τα μαθήματα που εμείς διδάσκαμε, όλες οι έρευνες που εμείς κάναμε, και ακόμα ένα μεγάλο μέρος από τους μηχανολόγους και τους ηλεκτρολόγους. Η προσπάθεια αυτή αιτέυχε, δότι γραφειοκρατικά το πρόβλημα ήταν αδύνατον να λυθεί. Δεν μπορούσε να παραχωρηθεί στο Πολυτεχνείο, ούτε μπορούσε το δημόσιο να εμπιστευτεί στο Πολυτεχνείο μία τέτοια ιστορία. Αλλά η ιδέα υπήρχε και υπήρχαν και διάφοροι πολιτικοί, ανάμεσα στους οποίους, ο κ. Πεπονής και ο κ. Γιάνναρος, που ασπάστηκαν την ιδέα και την εποχή που ήταν αυτοί Υπουργοί Βιομηχανίας, άρχισαν να μιλάνε για την ιδέα, ώστε ο χώρος αυτός να αγοραστεί και να παραχωρηθεί στο Πολυτεχνείο, είτε για μουσείο Τεχνολογίας, υπάρχουν εκπληκτικά πράγματα εκεί, είτε για Ερευνητικό Κέντρο, και για εργαστήρια, αλλά εργαστήρια προωθημένα προς την πλευρά της εφαρμογής. Μιλάμε δηλαδή πιο πολύ για πειραματικές μονάδες, πιλοτικές μονάδες, παρά για εργαστήρια με την έννοια του κλασσικού Πανεπιστημιακού εργαστηρίου. Αυτή είναι η πρώτη ιστορία. Το πως κινητοποιήθηκαν άνθρωποι και εργάστηκαν για την λειτουργία αυτή, είναι λίγο δραματικό. Σε επισκέψεις συναδέλφων και από το Πανεπιστήμιο οι οποίοι εκλήθησαν εκεί να δώσουν συμβουλές στην παραπαίουσα Εταιρεία του Δημοσίου, διαπιστώθηκε ότι συντελείτο μια τρομακτική λεηλασία. Υπήρχαν δηλαδή οι εργάτες, οι οποίοι έμπαιναν μέσα και σε μηχανήματα, τα οποία είχαν κατασκευαστεί το 1880, με το οξυγόνο έκοβαν τον μπρουντζό, τον βάζανε στο πόρτ μπαγκάζ και τον πουλάγανε. Έβλεπε κανείς πράγματα τα οποία ήταν ανατριχιαστικά, και η διοίκηση ήταν ανίκανη να επιβάλλει την τάξη. Αρκεί να σας πω ότι λεηλατήθηκε το Χημείο, ένα εκπληκτικό χημείο, δεν ξέρω όσοι έχετε υπόψη σας από χημείο, υπάρχουν οι περίφημες κάψες πλατίνης, όπου μπορείς να κάνεις αντιδράσεις αρκετά δύσκολες. Αυτό το πράγμα, κάθε μία κάψα, κοστίζει περίπου 700.000. Έμπαινε κάποιος κύριος μέσα, άνοιγε το συρτάρι, έπαιρνε μία, την έβαζε στην τσέπη του και έφευγε. Εν πάσει περιπτώσει, ετέθη το θέμα και σε εθνική βάση. Οτι αυτός ο χώρος, αν τον δει κανείς ιστορικά, είναι η μισή ιστορία της βιομηχανίας μας, αν βάλετε και την αρχαιότητα. Και ο τότε πρωθυπουργός ο κ. Μηστιάκης, έδωσε, ύστερα από μία πρόταση, που διατυπώσαμε από το

Πολυτεχνείο, την εντολή, να αγοραστεί έναντι 500 εκατομμυρίων, από την γαλλική Εταιρεία. Αγοράστηκε από την Κτηματική Εταιρεία του Δημοσίου, παραχωρήθηκε στο Υπουργείο Πολιτισμού, επειδή το Υπουργείο Πολιτισμού είχε δώσει τα χρήματα και από το Υπουργείο Πολιτισμού παραχωρήθηκε στο Πολυτεχνείο, για να κάνει το Πολυτεχνείο δύο πράγματα: το ένα είναι μουσείο Τεχνολογίας και το άλλο είναι Πάρκο Τεχνολογίας.

Όπως αντιλαμβάνεστε εδώ πέρα, το Πάρκο δεν είναι ελεύθερο πράγμα. Κατ' αρχήν υπάρχει ένας συγκεκριμένος χώρος. Μιλάμε για 500 στρέμματα που είναι η μονάδα και άλλα 500, όχι ενιαία, εγκατεσπαρμένα στη γύρω περιοχή, με κομμάτια της τάξεως των 30 στρεμμάτων, 20 στρεμμάτων. Η γαλλική Εταιρεία, επειδή έκανε διάφορες εγκαταστάσεις και διάφορα ανοίγματα μεταλλευτικά, αγόρασε και τον χώρο και έτσι λοιπόν υπάρχουν κομμάτια τέτοια. Μιλάμε συνολικά, για μία έκταση 1000 στρεμμάτων, από τα οποία υπάρχουν 40.000 τετραγωνικά μέτρα καλυμμένος χώρος. Το 1992, παραχωρήθηκε στο Πολυτεχνείο και από τότε άρχισε μια τελείως ερασιτεχνική αντιμετώπιση του θέματος. Δεν θα σας πω όλες τις λεπτομέρειες, είναι συναρπαστικές οι λεπτομέρειες αυτές. Οι συζητήσεις στη Σύγκλητο ήταν πραγματικά κάτι εξαιρετικά ενδιαφέρον. Το Πάρκο σαν ιδέα και ο χώρος του, επέβαλλε ορισμένες σκέψεις. Δεν είχαν την ελευθερία, να κάτσουν κάποιοι άνθρωποι που ξέρουν, που έχουν ασχοληθεί, που έχουν ταξιδέψει, ξέρουν την εμπειρία των άλλων Πάρκων και να κάτσουν να κάνουν ένα σχέδιο για το Πάρκο, το οποίον να ακολουθηθεί μέσα από κάποια λογική. Υπήρχε αυτό που σας έλεγα προηγουμένως, ο χώρος ο οποίος αποτελείται, θα έλεγε κανείς, από 10 αυτόνομα εργοστάσια. Έπαιρνε ένα προϊόν το ένα εργοστάσιο και κατέληγε σ' ένα άλλο. Το ίδιο το έπαιρνε ένα άλλο και τα λοιπά. Μεγάλη ποικιλία. Ένα είναι αυτό. Ότι δεν μιλάμε για ένα εργοστάσιο, αλλά μιλάμε για ένα συγκρότημα, που κυριαρχούσε η λειτουργία της μεταλλουργίας. Το άλλο στοιχείο είναι, ότι αυτό το εργοστάσιο άρχισε να φτιαχτεί από το 1865, από τους Γάλλους μιας θυγατρικής μεγάλης εταιρείας, της Renery, η οποία, είχε παράδοση, στην πρωτοπορία της τεχνολογίας. Οποιαδήποτε νέα τεχνολογία εμφανιζόταν, οποιοδήποτε νέο μηχάνημα έβγαινε στην αγορά, ερχόταν στο Λαύριο. Έχουμε δηλαδή έναν χώρο που από το 1865, στον συγκεκριμένο τομέα, ήταν από τα μετωπικά, αν θέλετε, από τα εργοστάσια, τα οποία είχαν το μέτωπό τους στην πρόοδο της τεχνολογίας. Έχουμε λοιπόν έναν χώρο που εκτείνεται και στον χώρο και στον χρόνο. Μία περιοχή, η οποία επιβάλλεται.

Εάν περπατήσετε εκεί μέσα, θα δείτε: Προσομοιώσεις λειτουργιών επιτυχίας, αποτυχίας, ιδέες, ακρωτηριασμό μηχανημάτων. Αντιλαμβάνεσθε πολλές φορές, όταν ερχόταν ένα καινούριο μηχάνημα, ο Έλληνας εργοδηγός, ο Έλληνας μηχανικός, δεν το αντιλαμβανόταν. Το φοβόταν. Έπρεπε λοιπόν να πετύχει δύο πράγματα, να το φέρει στον λογαριασμό του, να το κουμαντάρει δηλαδή, ώστε σ' όλους να εμφανιστεί ότι ελέγχει την δουλειά και αξίως έχει την θέση του εργοδηγού και από την άλλη μεριά, δηλαδή να το φέρει στα μέτρα του, αλλά να αποδίδει όσο περίμεναν οι άλλοι. Υπήρξαν εμπνεύσεις εκπληκτικές, πώς δούλεψαν οι Έλληνες εκεί. Αυτό είναι μία ιστορία, και θα 'λεγα να επισκεφθείτε το Λαύριο και μόνον γι' αυτόν τον λόγο. Τα μεγάλα προβλήματα που είχαμε στο Πολυτεχνείο, ήταν δύο. Για ποιον λόγο το Πολυτεχνείο, να ασχοληθεί με την εμπορική έρευνα. Για ποιον λόγο το Πολυτεχνείο να πει στον επιχειρηματικό χώρο. Αφού υπάρχουν Ερευνητικά κέντρα. Να προωθηθεί η Τεχνολογία; Μπορεί να το κάνουν και άλλοι. Γιατί να το κάνει ένα Πανεπιστήμιο αυτό; Σίγουρα, αποτελεί μία πυκνότητα γνώσης, είναι πολλά πράγματα, αλλά και άλλα Πανεπιστήμια μπορούν να το κάνουν. Ποιος είναι ο ιδιαίτερος λόγος να κάνουμε εταιρεία, που να έχει το Πάρκο; Εργαστήρια έχουμε, συνεργασίες κάνουμε,

η έρευνα στο Πανεπιστήμιο, αν πάρειτε ανολογικά, είναι πάρα πολύ μεγάλη, πάνω από τις δυνατότητες. Δουλεύουν στο Πολυτεχνείο 1200 άνθρωποι που δεν είναι ούτε καθηγητές, ούτε μεταπτυχιακοί, είναι υπάλληλοι. Αυτά που λέμε, θέσεις, νέες θέσεις εργασίας, είναι 1200 νέες θέσεις εργασίας. Λοιπόν, 5 δισεκατομμύρια έσοδα τον χρόνο, 1.300 εκ. καθαρά κέρδη τον χρόνο. Λοιπόν, για ποιόν λόγο αυτή η περιπέτεια; Και μάλιστα, γιατί, με τον κίνδυνο να χάσουμε αυτό που ένα Πανεπιστήμιο έχει : παράγει γνώση, παράγει ιδεολογία, παράγει ήθος, δεν υπάρχει λόγος να παράγει και χρήματα, σαν πρώτο στόχο. Το πρόβλημα αυτό, συζητήθηκε στην Σύγκλητο, τουλάχιστον σε 10 συνεδριάσεις, για να εγκριθεί ή να αποφασιστεί, εν πάσει περιπτώσει ένα καταστατικό, για την ίδρυση μιας Ανώνυμης Εταιρείας, σαν και αυτές που τα Πανεπιστήμια μπορούν να ιδρύσουν. Το επιχείρημα, το οποίο επικράτησε, δεν ξέρω αν είναι τελείως ρομαντικό, αλλά ήταν το εξής. Θα το πω πολύ συνοπτικά. Η Τεχνολογία, όπως αναπτύσσεται, παράγει νέες συμπεριφορές. Από την άλλη μεριά, ισχύει και το ανάποδο. Ορισμένες τεχνολογίες, πρέπει να αναπτυχθούν, γιατί είναι επιθυμητές ορισμένες άλλες συμπεριφορές. Δηλαδή, θέλω να πω, ότι παρεμβαίνουμε δυναμικά, όχι για να παράγουμε χρήματα, για να παράγουμε αυτό που λέμε ιδεολογία, αν θέλετε. Τι ρόλο μπορεί να παίξει το χρήμα; Το χρήμα θεωρείται σαν δείκτης καλής λειτουργίας. Αν δηλαδή έχετε ένα εργοστάσιο το οποίο βγάζει τα λεφτά του και κάποιο κέρδος, τότε σημαίνει ότι δουλεύει καλά. Δεν είναι όμως ο πρώτος στόχος, είναι το μέσον κάποιου άλλου πράγματος. Αυτό επικράτησε τελικά στη Σύγκλητο. Αυτό είναι το πρώτο πρόβλημα. Το δεύτερο πρόβλημα, σαν το έθιξα προηγουμένως. Πάτε να κάνετε Πάρκο σε έναν χώρο που είναι δομημένος και επιβελλεται. Και θα δείτε εκεί πέρα, ότι προηγούνται αυτό που ονομάζουμε μοντέλα ή προσομοιώσεις, από τους τρόπους σκέψης. Ενώ στο Πολυτεχνείο διδάσκονται και καλλιεργούνται διάφοροι τρόποι σκέψης, επαγωγικός, πειραματικός, αναλυτικός, Εκεί πέρα μιλάμε για μοντέλα, για μονάδες, για συγκροτήματα, τα οποία τα βλέπετε και στις πραγματικές τους διαστάσεις, δηλαδή στην ιστορία τους και βλέπετε πως τα μοντέλα γεννιούνται και πως πεθαίνουν και δεν υπάρχει τίποτε, τον σχετικό τους ρόλο.

Βλέπετε δηλαδή, ότι αυτό δεν έχει μία μονιμότητα. Είναι συνδεδεμένο με κάποιες πραγματικότητες της στιγμής. Είναι σαν να λέμε, ότι όλη αυτή η ιστορία, αποδεικνύει, ότι ένα σύστημα δεν μπορεί να χωρέσει στο υποσύστημά του. Αν θεωρήσετε δηλαδή την πραγματικότητα και την βιομηχανία να αναπτύσσεται, δεν μπορείτε να της επιβάλλετε ποτέ μία δομή, σαν κι αυτές που ακούσαμε, για πολύ μεγάλο διάστημα. Θα υπάρξουν πράγματα, που θα είναι εκτός του συστήματος και θα επιβάλλουν αναστατώσεις, αλλαγές, ανατροπές. Αυτό το βλέπετε ορατά, είναι μέσα εκεί, βλέπετε δηλαδή την σχετικότητα των λύσεων που έχετε δώσει, την σχετικότητα των επιτυχιών. Αυτά ήταν τα δύο μεγάλα προβλήματα. Θα διακόψω εδώ την ομιλία μου και θα δώσουμε τον λόγο στην κα Κοσμάκη, να μας πει το κτιριολογικό πρόβλημα και βεβαίως και ενώ κύριοι συνάδελφοι, είμαι στην διάθεσή σας για ερωτήσεις.

ΚΟΣΜΑΚΗ

Θα μιλήσω πάρα πολύ σύντομα και θα αφήσω την κα Ρόδη, η οποία είναι ερευνητρια στο τμήμα Αρχιτεκτόνων να σας δείξει ορισμένα πράγματα από την ερευνητική της εργασία. Από την εμπειρία, της μέχρι τώρα λειτουργίας, των πρώτων τεχνολογικών Πάρκων στην Ελλάδα, μπορεί κανείς να αποτιμήσει τα προβλήματα, τις δυσκολίες αλλά και τις δυνατότητες για την σύνδεση και την οργάνωση των δραστηριοτήτων Έρευνας - Παραγωγής - Εκπαίδευσης στον Ελληνικό χώρο. Γιατί αν

και τα τεχνολογικά πάρκα ευρίσκονται ακόμη στο στάδιο της εκκίνησης έχουν αρχίσει να διαμορφώνουν ένα χαρακτήρα αναφορικά με το περιεχόμενο και το είδος των δραστηριοτήτων που περιλαμβάνουν. Σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση αυτή φαίνεται να παίζουν τα χαρακτηριστικά του ευρύτερου χώρου και του τόπου εγκατάστασης του κάθε τεχνολογικού πάρκου. Η απόσταση από υφιστάμενα κέντρα, η γειτνίαση με περιοχές βιομηχανίας και αναψυχής, η σύνδεση με τα υφιστάμενα δίκτυα μεταφορών, η φυσιογνωμία ή η εμβέλεια του πανεπιστημιακού ή ερευνητικού ιδρύματος με το οποίο συνδέονται, τα προβλήματα και το είδος της απασχόλησης του τοπικού πληθυσμού είναι παράμετροι που επηρεάζουν την αρχική φυσιογνωμία αλλά και την εξέλιξή του. Όταν το τεχνολογικό πάρκο συνδέεται με μεγάλα μητροπολιτικά συγκροτήματα, όπως στην περίπτωση του Τεχνολογικού Πάρκου Λαυρίου, οι παράμετροι είναι περισσότερες και συνθετότερες. Η ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής ως περιοχής αναψυχής, αλλά και η αποβιομηχάνιση και η ανεργία στην ίδια την πόλη του Λαυρίου είναι χαρακτηριστικά που συνηγορούν μεν - από διαφορετική σκοπιά - για την αναγκαιότητά του καθιστούν όμως περισσότερο πολύπλοκο το θέμα, του χαρακτήρα και του περιεχομένου του, θέμα που όπως φαίνεται εξακολουθεί να είναι ασαφές ακόμη και σε Τεχνολογικά Πάρκα που έχουν ήδη αρχίσει να λειτουργούν. Στο Τεχνολογικό Πάρκο του Ε.Μ.Π. τα χαρακτηριστικά του τόπου κυριαρχούν στον ίδιο το χώρο του οικοπέδου. Ο χώρος έχει ήδη μια ταυτότητα, ταυτότητα που διαμορφώθηκε μέσα στο χρόνο. Περιλαμβάνει σημαντικά μνημεία βιομηχανικής αρχαιολογίας του 19^{ου} αιώνα - από τα σημαντικότερα στην Ευρώπη - που, μέχρι και την προηγούμενη δεκαετία, ήταν μαζί με τις νεώτερες επεκτάσεις, χώρος εργασίας για ένα σημαντικό τμήμα του πληθυσμού της πόλης του Λαυρίου.

Το Τεχνολογικό πάρκο αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις την ευρύτερη περιοχή. Παράλληλα όμως η ιστορία του τόπου και η ποιότητα του κτιριακού του δυναμικού αναμένεται να λειτουργήσουν θετικά ως προς το χαρακτήρα και το περιεχόμενο των δραστηριοτήτων του. Ο χώρος δηλ. μπορεί να αποτελέσει πόλο έλξης π.χ. για επιχειρήσεις που ασχολούνται με την έρευνα και την οργάνωση παραγωγής προϊόντων μετάλλου, ή με τεχνολογίες αντιρύπανσης, ή με τεχνολογίες και υλικά συντήρησης νεώτερων μνημείων και συνόλων. Μια άλλη δυνατότητα του χώρου, λόγω του μεγέθους των ιστορικών εγκαταστάσεων είναι η δυνατότητα να περιλαμβάνει κι άλλες δραστηριότητες συναφείς με το χαρακτήρα του, όπως εκπαιδευτικές ή πολιτιστικές. Ένα τμήμα των εγκαταστάσεων ήδη προορίζεται από το ΥΠΠΟ για Τεχνολογικό Μουσείο. Ήδη το Υπουργείο έχει προσδιορίσει το χώρο ανάπτυξης του Μουσείου δίνοντας έτσι στο Τεχνολογικό Πάρκο τη δυνατότητα να το επισκέπτεται ένα ευρύτερο κοινό αλλά και να εμπεριέχει ορισμένες δραστηριότητες πολιτιστικές για την πόλη του Λαυρίου. Εκτός από το Μουσείο Τεχνολογίας, το Πάρκο θα μπορούσε να περιλάβει Συνεδριακό Κέντρο, ή ακόμη και κατοικία. Το θέμα των χρήσεων αυτή τη στιγμή του χώρου, απασχολεί το Τμήμα Αρχιτεκτόνων και έχει ήδη διατυπώσει ένα πρόγραμμα, το οποίο αφενός μεν, το ένα του σκέλος είναι η λεπτομερής αποτύπωση των εγκαταστάσεων, γιατί δεν υπάρχει αυτή η αποτύπωση παρά μόνο ορισμένα σχέδια παλιά της εταιρείας και από την άλλη πλευρά, η αποτίμηση των δυνατοτήτων του χώρου. Αποτίμηση τέτοια, η οποία αφενός μεν να εκτιμά το είδος του κτιρίου, το μέγεθος του κτιρίου, τι εμβαδόν μπορεί να έχει και αν μπορεί να πάρει διάφορα επίπεδα, αλλά και σε συνάρτηση με το τι δραστηριότητες υπάρχουν αυτήν την στιγμή στα Τεχνολογικά Πάρκα, και ίσως εκτιμώντας και την φυσιογνωμία ορισμένων επιχειρήσεων, που μπορεί να έχουν σχέση με βιομηχανική αρχαιολογία, με προϊόντα μετάλλου, δηλαδή επιχειρήσεις, που εκτός από τους τομείς

έρευνας, που ενδιαφέρουν το Μετσόβειο Πολυτεχνείο, να συσχετίζονται και με την ουσιογνωμία του χώρου.

Το τρίτο επίσης θέμα, που απασχολεί το πρόγραμμα του τμήματος Αρχιτεκτόνων, είναι το θέμα της κατά φάσης ενεργοποίησης του τεχνολογικού Πάρκου, το οποίο βέβαια είναι και άμεσο, γιατί πρέπει να απορροφηθούν και υφιστάμενα γρήματα, μέσα σε χρονικό διάστημα 1,5 ερευνητικά προγράμματα, καθώς και εργασίες, που έχουν γίνει στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων και στον τομέα Πολεοδομίας, Χωροταξίας, ιδιαίτερα, ένα δείγμα αυτής της δουλειάς, θα σας το παρουσιάσει η κα Ρόδη, η οποία είναι ερευνήτρια στο τμήμα μας.

ΡΟΔΗ

Ζητώ συγνώμη για την καθυστέρηση. Η μελέτη, η οποία εκπονήθηκε στα πλαίσια του τομέα Χωροταξίας - Πολεοδομίας του Τμήματος Αρχιτεκτόνων Μηχανικών Ε.Μ.Π., αφορά τη μετατροπή της πρώην Γαλλικής μεταλλευτικής εταιρείας Λαυρίου σε τεχνολογικό πάρκο. Το Λαύριο είναι μια μικρή παράκτια πόλη, σε απόσταση 50 χλμ. Νοτιοδυτικά της Αθήνας και η Γαλλική εταιρεία βρίσκεται στο Βόρειο άκρο αυτής. Ο χώρος ευτός αγοράστηκε από το Υπουργείο Πολιτισμού και το κολοκαίρι του '92 παραχωρήθηκε στο ίδρυμα του Ε.Μ.Π. Η έκτασή του είναι 248.000 τ.μ. ενώ το σύνολο του εμβαδού κάλυψης των κτιριακών εγκαταστάσεων ανέρχεται σε 25.374 τ.μ., κατά την πλειοψηφία τους κατασκευάστηκαν το 19^ο αιώνα και έχουν κριθεί όλα διατηρητέα. Διακρίνονται τρία κτιριακά συγκροτήματα τα οποία εντάσσονται στην εκάστοτε μορφολογία του εδάφους. Θετικά στοιχεία για την περιοχή θεωρούνται ο εθνικός δρυμός Σουνίου, η γειτνίαση με την παράκτια ζώνη Λαυρίου - Σουνίου Λαγονησιού - Βουλιαγμένης, τα αρχαία μνημεία καθώς και η εξοικίωση του τοπικού πληθυσμού με τη βιομηχανία. Για το δίκτυο συγκοινωνιών αν και αυτή τη στιγμή είναι ανεπαρκές, υπάρχουν προγράμματα μελλοντικής βελτίωσης.

Ανάμεσα σ' αυτά είναι το διεθνές αεροδρόμιο των Σπάτων, που θα απέχει από το Τ.Π. 20 χλμ., και η προγραμματισμένη λεωφόρος Σταυρού - Ελευσίνας η οποία πιστεύεται ότι θα μειώσει κατά το ήμισυ τη χρονοαπόσταση Αθηνών Λαυρίου. Τέλος, η παρουσία του λιμανιού σε συνδυασμό με τα προγραμματισθέντα γι' αυτό έργα θα συμβάλλει στην ανάπτυξη της περιοχής και στην καλύτερη κοινωνιακή σύνδεσή της. Σκοπός της μελέτης ήταν ο σχεδιασμός ενός χώρου έρευνας και παραγωγής προσαρμοσμένου στην ιστορική σημασία των κτιρίων και στις ιδιαιτερότητές της σε παλαιή πόλη του Λαυρίου και όχι μια ακόμη εφαρμογή ενός τυπικού παραδείγματος τεχνολογικού πάρκου.

Οι χωρικές επεμβάσεις και οι κτιριακές επεκτάσεις (οι τελευταίες συνολικά καλύπτουν 3 στρέμματα) πραγματοποιήθηκαν με γνώμονα την ανάδειξη και προβολή του παλαιού και τη διακριτική ένταξη στο υπάρχον φυσικό και τεχνητό περιβάλλον. Η διπλωματική εργασία αποτελείται από τέσσερις ενότητες. Στην πρώτη γίνεται μια ιστορική αναδρομή της πόλης του Λαυρίου και μεταλλευτική δραστηριότητα. Στη δεύτερη γίνεται έρευνα ανάλυση και κατηγοριοποίηση των τεχνολογικών πάρκων με βάση επιτόπια έρευνα στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Στην Τρίτη, παρουσιάζεται μια λεπτομερής πολεοδομική ανάλυση του Λαυρίου και του χώρου μελέτης ενώ στην τέταρτη και τελευταία, αναλύεται η τελική πρόταση. Η ιστορική και πολιτιστική σημασία του χώρου της Γαλλικής Εταιρείας αλλά και του Λαυρίου συνετέλεσε στην υιοθέτηση του τεχνολογικού πάρκου του Ε.Μ.Π. και οδήγησε την ένταξη επιπλέον χρήσεων, κυρίως πολιτιστικών, που δε συναντιούνται σε συμβατικές μορφές τεχνολογικών πάρκων. Έτσι για την κοινοποίηση των λειτουργικών αναγκών υφιστάμενα προγραμματικά ο εξής χώροι: Μουσείο βιομηχανικής αρχαιολογίας,

εκκολαπτήριο (χώρος έρευνας), χώροι εγκατάστασης ώριμων επιχειρήσεων, χώροι γραφείων, βιβλιοθήκη, χώροι σεμιναρίων και συνεδρίων, χώροι έκθεσης και πώλησης προϊόντων τεχνολογικού πάρκου, κατοικίες εργαζομένων, Ξενώνες, ημιπαιθριο θέατρο, χώροι αναψυχής, αθλητικές εγκαταστάσεις. Η κάλυψη των παραπάνω χρήσεων η οποία προέκυψε από την ανάλυση των αναγκών και της κατανομής σε εμβαδό των διάφορων λειτουργιών ανάλογων τεχνολογικών πάρκων του εξωτερικού είναι η εξής:

3661 τ.μ. Χώροι για ώριμες επιχειρήσεις

3363 τ.μ. Εκκολαπτήριο

8750 τ.μ. Συνεδριακοί Χώροι

1930 τ.μ. Γραφεία & χώροι διοίκησης

2242 τ.μ. Εμπόριο

376 τ.μ. Καφετέρια - εστιατόριο

1019 τ.μ. Μουσειακό συγκρότημα

3828 τ.μ. Βιβλιοθήκη

1243 τ.μ. Ξενώνες

1025 τ.μ. Κατοικίες

Η οργάνωση αναπτύχθηκε με βάση τις παρακάτω πέντε αρχές:

α. Στα τρία συγκροτήματα που συγκροτούν το χώρο φιλοξενούνται τρεις διαφορετικοί κύκλοι δραστηριοτήτων που συνθέτουν μέσω μιας κεντρικής ιδέας ένα ενιαίο κτιριολογικό σύνολο. Η επιλογή της τοποθέτησης των συγκεκριμένων λειτουργιών στ' αντίστοιχα κτίρια στηρίχθηκε μορφολογικά στην ιδέα των ανάλογων σταδίων της ελεύθερης πτώσης μιας μπάλας (πρώση-κρούση-αναπήδηση). Έτσι στο πρώτο συγκρότημα τοποθετείται το μουσείο (ακμή στο παρελθόν) στο δεύτερο η εκπαίδευση και η έρευνα (αιτία αλλαγής κατεύθυνσης) και στο τρίτο οι νέες επιχειρήσεις (ανάκαμψη). Προβλέπονται ευέλικτοι χώροι όπου δίνουν τη δυνατότητα προσαρμογής σε διάφορες ανάγκες.

β. Η βασική πορεία του επισκέπτη ταυτίζεται με τον άξονα της διαδικασίας παραγωγής του μεταλλεύματος. Η δε κυκλοφορία των οχημάτων μέσα στις οικοπέδο εφάπτεται του κτιριακού συνόλου με στόχο να διατηρηθεί ανέπαφο και απρόσβλητο το ύψος του τελευταίου. Η προσέγγιση των κτιρίων γίνεται μέσω ενός ελαστικοφόρου σιδηρόδρομου (αναφορά στο αρχικά ιπποκίνητο και αργότερα ατμοκίνητο δίκτυο σιδηρόδρομου που διαρθρωνόταν στο χώρο).

γ. Η ισχυρή συνοχή του κτισμένου - ημιπαιθριου - υπαίθριου χώρου με σκοπό να δημιουργούνται ασυνέχειες στην κίνηση των πεζών και αμήχανοι χώροι. Για το λόγο αυτό σχεδιάζονται πάνω στο βασικό άξονα κίνησης δύο ζωτικής σημασίας για την λειτουργία του πάρκου κοινόχρηστοι χώροι που συνδέουν ανά δύο τα τρία συγκροτήματα. Ο συνδυασμός και συντονισμός των κινήσεων και χώρων σπάσης αποσκοπεί στη δημιουργία ενός πόλου έλξης που θα συμβάλλει στη όραση και επικοινωνία τόσο των ειδικά ενδιαφερόμενων όσο και των περαστικών κατοικιών.

δ. Η σύνδεση αλλά και η διαφοροποίηση του τεχνολογικού πάρκου με τη συνοικία Κυπριανού, στην οποία βρίσκονταν οι κατοικίες των εργατών και τεχνιτών. Η σύνδεση πραγματοποιείται με την θέση που καταλαμβάνει η κατοικία μέσα στο χώρο μελέτης που συμπληρώνει το σχήμα του Κυπριανού όπως αρχικά είχε προγραμματισθεί και δεν ολοκληρώθηκε. Η διαφοροποίηση γίνεται μέσω τεχνητής λίμνης που αποτελεί αναφορά στη στενή σύνδεση της εταιρείας με το λιμάνι του Λαυρίου.

ε. Η πολιτιστική και ποιοτική συσχέτιση του χώρου μελέτης με το Λαύριο και τη Λαυρεωτική. Γι αυτό το σκοπό προτείνονται τρεις πορείες. Στην πρώτη συνδέεται το κέντρο της πόλης μέσω ελαστικοφόρου σιδηρόδρομου με το τεχνολογικό πάρκο και ειδικότερα με το μουσείο βιομηχανικής αρχαιολογίας, στη δεύτερη ενώνεται ο χώρος μελέτης με τις σημαντικότερες βιομηχανίες μέσα στο Λαύριο, και στην τρίτη ενώνονται όλοι οι χώροι μεταλλευτικού και αρχαιολογικού ενδιαφέροντος στη Λαυρεωτική.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Σας ευχαριστώ πολύ. Έχουμε ουσιαστικά τελειώσει το χρόνο παρουσιάσεων. Ο κ. Σιγανός είναι ο τελευταίος ομιλητής, δεν ήθελα να διακόψω τους καλεσμένους μας κ. Σιγανέ, αλλά μπορώ να παρακαλέσω εσάς αν είναι δυνατόν να συντομεύσετε την παρουσίασή σας. Ο κ. Σιγανός είναι μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Συνδέσμου Βιομηχανιών Θεσσαλίας και Κεντρικής Ελλάδας, και είναι διευθυντής της ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ.

ΣΙΓΑΝΟΣ

Όσο μπορώ πιο σύντομος θα είμαι. Πάντως ένα που έμεινε στην σκέψη μου από την όλη παρακολούθηση των ομιλιών, και ελπίζω να έμεινε και σε σας, είναι το τι μπορεί να τραβήξει κανείς, εάν η δραστηριότητά του εκληφθεί ότι έχει σχέση με την παραγωγική δραστηριότητα. Η βιομηχανία της περιοχής του Συνδέσμου, που εκτείνεται στην Θεσσαλία και την κεντρική Ελλάδα, χαρακτηρίζεται από βιομηχανικές μονάδες ποικίλου μεγέθους, από μικρές βιοτεχνίες, ως μεγάλες και για τα Διεθνή στάνταρ, τις μονάδες, όπως είναι παράδειγμα, η ΑΓΕΤ τα ΤΣΙΜΕΝΤΑ, ΟΛΥΜΠΟΣ, η ΛΑΡΚΟ, το Αλουμνιο και λοιπά. Όσον αφορά την παραγωγική τους έσοδη, είναι εν γένει μονάδες που στηρίζονται είτε στην αξιοποίηση κάποιου εγχώριου παραγωγικού πλεονεκτήματος, είτε είναι εντάσεως εργασίας. Οι μονάδες τεχνολογικής αιχμής είναι λίγες.

Το νέα δεδομένα, τόσο στον ευρωπαϊκό, όσο και στον παγκόσμιο χώρο, και ο αναπόφευκτος ανταγωνισμός από χώρες, με πολύ φτηνότερο εργατικό δυναμικό, επιβάλλουν στην στροφή της ελληνικής βιομηχανίας, σε τομείς, όπου η τεχνολογική γνώση αποτελεί βασικό συγκριτικό πλεονέκτημα. Έτσι φαίνεται, ότι τόσο η συγκυρία της ίδρυσης του Τεχνολογικού Πάρκου, όσο και η περιοχή που αυτό ιδρύεται, είναι καλύτερη. Από το Τεχνολογικό Πάρκο, περιμένουμε να βοηθήσει στην Τεχνολογική αναβάθμιση των βιομηχανιών της Θεσσαλίας και της Κεντρικής Ελλάδος και επίσης να αποτελέσει εκκολαπτήριο, για την ίδρυση νέων επιχειρήσεων, προσανατολισμένων προς την τεχνολογία. Ταυτόχρονα, ελπίζουμε ότι η ίδρυση του Τεχνολογικού Πάρκου, θα αποβεί καταλυτική για την ανάπτυξη του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και ιδιαίτερα των Τεχνολογικών Σχολών. Ο ρυθμός ανάπτυξης του πανεπιστημίου, είναι μικρότερος απ' ότι πιστεύουμε ότι έπρεπε να είναι και ελπίζω να είναι κατανοητό απ' όλους, ότι Τεχνολογικό Πάρκο χωρίς ένα εύρωστο Πανεπιστήμιο δίπλα του, δεν στέκεται, παρόλη την βοήθεια που σίγουρα θα έχει το Τεχνολογικό Πάρκο από την ΕΒΕΤΑΜ. Επίσης, ελπίζουμε το Τεχνολογικό Πάρκο, να βοηθήσει το Πανεπιστήμιο να στραφεί εξ αρχής στην εφαρμοσμένη έρευνα, και να συνδεθεί με την βιομηχανία. Αυτό το θεωρώ βασικό.

Η οικονομική ανάπτυξη στις μέρες μας, περνά από την γνώση. Αν δείτε τον παγκόσμιο χάρτη της ανάπτυξης, ανεπτυγμένες χώρες είναι αυτές που παράγουν γνώση, ή έστω ξέρουν να την χρησιμοποιούν, που κι αυτό είναι μία μορφή γνώσης. Στη χώρα μας, ελάχιστο μέρος του παραγόμενου πλούτου, διατίθεται για έρευνα και

ανάπτυξη. Έτσι όμως καταδικάζουμε την οικονομία μας σε μαρασμό. Πιστεύω ότι η εικόνα αυτή πρέπει σύντομα να αναστραφεί και το Τεχνολογικό Πάρκο, μαζί με το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, θα βοηθήσουν στην βελτίωση του επιπέδου της εφαρμοσμένης έρευνας, τη χώρα μας. Επίσης, κάτι άλλο στο οποίο το Τεχνολογικό Πάρκο πρέπει να βοηθήσει, είναι η διαπλοκή των παραγωγικών δραστηριοτήτων της περιοχής μας, εννοώ ότι υπάρχουν παραγωγικές μονάδες, που μπορούν ή θα μπορούσαν να παράγουν προϊόντα, που τα χρειάζονται άλλες μονάδες της χώρας μας. Δεν παράγονται τώρα τα προϊόντα αυτά, είτε γιατί η μία βιομηχανία δεν γνωρίζει τις δυνατότητες της άλλης, είτε γιατί χρειάζεται κάποια τεχνολογική βοήθεια. Το Τεχνολογικό Πάρκο φαίνεται ότι μπορεί να καλύψει το κενό αυτό.

Στοχεύουμε λοιπόν σ' ένα Τεχνολογικό Πάρκο, που θα βοηθήσει στην αναβάθμιση του παραγωγικού δυναμικού της περιοχής και θα έχει μακροπρόθεσμες ευεργετικές επιδράσεις. Η ύπαρξη στην περιοχή μας, αρκετών μεγάλου μεγέθους βιομηχανιών, δημιουργεί προϋποθέσεις ενός καλού ξεκινήματος. Γιατί οι μονάδες αυτές, είναι κατά κανόνα έτοιμες, να δεχθούν τα προϊόντα της βιομηχανικής έρευνας, ή να δημιουργήσουν προϋποθέσεις για τεχνολογική έρευνα. Όμως αυτό δημιουργεί και μία υποχρέωση. Οι μονάδες αυτές, έχουν συνήθως υψηλές απαιτήσεις, και πρέπει εφόσον ξεκινήσουν συνεργασίες, να ξεκινήσουν σωστά. Με μία λέξη, το Τεχνολογικό Πάρκο, πρέπει να ξεκινήσει σωστά, επανδρωμένο, με ανθρώπους υψηλού επιπέδου, και επιχειρήσεις που να παρέχουν υπηρεσίες ποιότητας. Σαν Σύνδεσμος λοιπόν, προσδοκούμε πολλά από το Τεχνολογικό Πάρκο, το στηρίζουμε, μετέχουμε ήδη ενεργά σ' αυτό και θέλουμε να το βοηθήσουμε να ανδρωθεί. Θέτουμε στην διάθεση του τεχνολογικού Πάρκου, την υποδομή του Συνδέσμου, όπως:

1. Το υλικό ενημέρωσης και συμβουλευτικών Υπηρεσιών, που υπάρχει στον Σύνδεσμο. Π.χ. νόμοι, Υπουργικές Αποφάσεις, διατάξεις, αποφάσεις Επιτροπών Νομισματικών και Πιστωτικών θεμάτων και κάθε επίσημο έγγραφο που προέρχεται από την λειτουργία των οργάνων της δημόσιας διοίκησης. Επίσης, το υλικό που υπάρχει στον Σύνδεσμο, για την ενημέρωση της επιχειρηματικής κοινότητας. Το σχετικό με την Κοινότητα, δηλαδή τα επίσημα κοινοτικά έγγραφα, και τα διορθωτικά και ανταγωνιστικά προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σημειωτέον, ότι οι ενότητες θεμάτων, τα οποία επεξεργάζεται και για τα οποία ενημερώνει, πληροφορεί και συμβουλεύει ο Σύνδεσμος, είναι:

1^η Ενότητα είναι η περιφερειακή πολιτική. Αναπτυξιακοί θεσμοί. Αναπτυξιακή πολιτική. Κρατικές προμήθειες.

2^η Ενότητα είναι η εργατική και ασφαλιστική νομοθεσία. Συλλογικές συμβάσεις εργασίας. Εισοδηματική πολιτική. Συνδικαλιστικά. Κοινωνική πολιτική. Υγιεινή και ασφάλεια.

3^η Ενότητα τα Φορολογικά, Αγορανομικά. Επενδυτικοί νόμοι. Δημοσιονομικά. Εξαγωγικοί θεσμοί. Νομισματοπιστωτικά.

4^η Ενότητα είναι περιβάλλον-ενέργεια-τυποποίηση-πρότυπα. Οι Υπηρεσίες παρέχονται από το εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό του Συνδέσμου, ή από τους εξωτερικούς του Συμβούλους, υπό την άμεση κάλυψη της νομικής του Υπηρεσίας. Επίσης παρέχουμε την δυνατότητα χρήσεως του Ευρωπαϊκού Κέντρου Πληροφοριών, που υπάρχει στον Σύνδεσμο. Η ίδρυση του κέντρου αυτού, ανατέθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στον Σύνδεσμο, τον Ιούλιο του '89 και μέσα σε 5 μήνες, οργανώθηκε πλήρως και τον Ιανουάριο του '90 τέθηκε σε πλήρη λειτουργία, πρώτο μεταξύ των υπολοίπων 8 κέντρων, που εκχώρησε η Κοινότητα στην χώρα μας.

Η ποικιλία των θεμάτων, στα οποία ανταποκρίνεται, είναι ευρεία. Προσφέρει ενημέρωση, πληροφόρηση και συμβουλές, για το σύνολο των κοινοτικών δράσεων,

αποστάσεων και οδηγιών, προς κάθε ενδιαφερόμενη επιχειρηματική και κοινωνική δραστηριότητα. Καθ' όλη την διάρκεια της λειτουργίας του, τα αποτελέσματα είναι ιδιαίτερα εντυπωσιακά. Ένας σημαντικός αριθμός θεμάτων επιχειρηματικού, κοινωνικού και γενικότερα οικονομικού ενδιαφέροντος. Διεκπεραιώθηκε, προερχόμενος απ' όλα τα τμήματα της περιοχής του Συνδέσμου. Μεταξύ των μελών του Ευρωπαϊκού Κέντρου Πληροφοριών, οι οποίοι αυξάνονται ραγδαία, περιλαμβάνονται μεταποιητικές μονάδες, Οργανισμοί, Επιμελητήρια, συνδικαλιστικά όργανα, επαγγελματικοί Σύλλογοι, δημοτικοί Οργανισμοί, νομαρχιακά όργανα, υπηρεσίες της Δημόσιας διοίκησης, αναπτυξιακές εταιρείες, καθώς και τα Πανεπιστήμια Θεσσαλίας και Αιγαίου. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο Σύνδεσμος Βιομηχανιών Θεσσαλίας και κεντρικής Ελλάδος, είναι ο δεύτερος αμιγής ελληνικός ιδιωτικός Οργανισμός, στο οποίο η Κοινότητα εμπιστεύτηκε την φιλοξενία ευρωπαϊκού Κέντρου Πληροφοριών. Μετά υπάρχει ο κόμβος του δικτύου Πράξη. Είναι μία εξ ίσου σημαντική και πλούσια πηγή πληροφοριών, προορισμένων να αξιοποιηθούν από τις μεταποιητικές επιχειρήσεις. Ο Σύνδεσμος είναι ιδρυτικό μέρος της πρωτοβουλίας αυτή, η οποία έχει προέλθει από την συνεργασία του Συνδέσμου Ελληνικών Βιομηχανιών και του Ιδρύματος Τεχνολογίας και Έρευνας.

Αποστολή του δικτύου Πράξη, είναι να δώσει την δυνατότητα στις ελληνικές επιχειρήσεις, μικρομεσαίες μεταποιητικές επιχειρήσεις, να εκμεταλλευθούν τις ευκαιρίες που παρέχονται μέσω των Κοινοτικών προγραμμάτων, κυκλοφορεί εγκυκλίους αναλυτικού, ενημερωτικού περιεχομένου, για τα τρέχοντα προγράμματα έρευνας και ανάπτυξης, βοηθά τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις, την σύνταξη και την υποβολή των προτάσεών τους, για συμμετοχή σε προγράμματα, ερευνά και εντοπίζει συνεργάτες για τις επιχειρήσεις, στις περιπτώσεις που τα προγράμματα απαιτούν διεθνή συνεργασία, συμβάλλει στην ανάπτυξη συνεργασίας μεταξύ της έρευνας και της παραγωγής, μεσολαβώντας μεταξύ πανεπιστημιακών και ερευνητικών εργαστηρίων, και μεταποιητικών επιχειρήσεων. Ο σύνδεσμος Βιομηχανιών Θεσσαλίας - Κεντρικής Ελλάδος, διαθέτει το σύνολο των υπηρεσιών της Πράξης, στο γεωγραφικό Διαμέρισμα της περιοχής του, και αποτελεί τον περιφερειακό κόμβο του δικτύου, δεδομένου ότι διαθέτει βιομηχανικό και ακαδημαϊκό κύτταρο (Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας). Τρίτον είναι η συμμετοχή σε επιχειρηματικά δίκτυα. Ο Σύνδεσμος, με σκοπό την διεύρυνση του επιχειρηματικού ορίζοντα του μεταποιητικού κυρίως δυναμικού της περιοχής εμβλειάς του, έχει φροντίσει έγκαιρα να συνδεθεί με διάφορα διεθνή δίκτυα, τα οποία προωθούν την ανάπτυξη επιχειρηματικών σχέσεων, μεταξύ επιχειρήσεων. Τα δίκτυα αυτά είναι το BC-NET και το BR. Το ένα είναι το δίκτυο επιχειρηματικής συνεργασίας και το άλλο γραφείο επιχειρηματικής συνεργασίας. Πάνω κάτω τα ίδια πράγματα είναι. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, έχει δημιουργήσει τα δύο αυτά δίκτυα, για να βοηθήσει τις επιχειρήσεις, να βρουν νέες επαφές, σε άλλα κράτη μέλη και τα δύο δίκτυα χρησιμοποιούν Οργανισμούς Τοπικής Υποστήριξης όπως τα Ευρωπαϊκά κέντρα Πληροφοριών, τοπικές αρχές, επαγγελματικούς οργανισμούς και λοιπά. Και οι δύο υπηρεσίες σταδιακά, συμπεριλαμβάνουν όλο και περισσότερα μη κράτη-μέλη, και μπορούν να προσθήσουν συνεργασίες εμπορικής, τεχνικής ή οικονομικής φύσης, σε παγκόσμιο επίπεδο. Το BC-NET αποτελείται από μία κεντρική βάση δεδομένων επιχειρήσεων, οι οποίες αναζητούν συνεργάτες, για οικονομικούς σκοπούς, την οποία βάση διαχειρίζεται το προσωπικό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στις Βρυξέλλες. Οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις, συμπληρώνουν μία αίτηση συνεργασίας, και την υποβάλλουν στον πλησιέστερο ανταποκριτή του BCNET, που στην συνέχεια προσκομίζει στην βάση δεδομένων, ελπίζοντας να βρει μια συμπληρωματική

αναζήτηση. Η Κεντρική Γραμματεία, ειδοποιεί τον ανταποκριτή, όταν βρεθεί κάποιος υποψήφιος συνεργάτης. Κάποιοι ανταποκριτές, μπορούν να προσφέρουν περαιτέρω βοήθεια, στην επιχείρηση, όπως συμβουλές τεχνικής, νομικής ή διοικητικής φύσεως, σχετικά με το εμπόριο, με άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

Το δίκτυο BRU, επιτρέπει σε νέες εταιρείες να αναζητήσουν νέες επαφές στο εξωτερικό και να διαφημίσουν το αίτημά τους, τις αγορές, τους στόχους τους, χρησιμοποιώντας τους τοπικούς ανταποκριτές του BRU. Οι ενδιαφερόμενες εταιρείες συμπληρώνουν μια φόρμα συνεργασίας κι ανάλογα με το τι ασχολούνται και με το είδος της συνεργασίας που επιθυμούν να υποβάλλουν στο τοπικό ανταποκριτή, αυτός τότε στέλνει στην κεντρική υπηρεσία του BRU στις Βρυξέλλες, το στέλνει στις Βρυξέλλες, η οποία στην συνέχεια το προωθεί σε όλους τους ανταποκριτές του, στις χώρες που έχουν επιλεγεί από τον επιχειρηματία. Οι ανταποκριτές του BRU, σ' αυτές τις χώρες, δημοσιοποιούν το αίτημα μέσω δελτίων, τοπικού τύπου, περιοδικών, ψάχνοντας στις δικές τους βάσεις δεδομένων και περιμένουν απαντήσεις. Αυτές κατόπιν προωθούνται προς την αιτούσα επιχείρηση, μέσω ανταποκριτών, ή οι ανταποκριτές φέρνουν σε επαφή τις δύο εταιρείες. Οι εταιρείες μπορούν να προτείνουν όσες συνεργασίες επιθυμούν, τα αιτήματα έχουν διάρκεια ζωής μέσα στο σύστημα 6 μήνες και εάν η επιχείρηση επιθυμεί το αίτημά της να συνεχιστεί, μπορεί να επαναληφθεί. Το δίκτυο λειτουργεί σε μία εμπιστευτική βάση, δηλαδή το μήνυμα συνεργασίας της Εταιρείας γίνεται γνωστό, σ' όλους τους ανταποκριτές των χωρών, που αυτή επιθυμεί. Είναι προφανές λοιπόν ότι η μέγιστη ωφέλεια από την λειτουργία των δικτύων αυτών, που λειτουργούν σε 40 περίπου χώρες, την απολαμβάνουν οι επιχειρήσεις που στερούνται οργανωμένων υπηρεσιών, αναλήψεως πρωτοβουλιών, εξωτερικών εμπορικών σχέσεων, δηλαδή μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Ο Σύνδεσμος έχει αξιοποιήσει σημαντικά, τις δυνατότητες που πορέχονται μέσα από τα δίκτυα αυτά, για λογαριασμό των μονάδων της Θεσσαλίας και ιδιαίτερα το BRU, το οποίον είναι περισσότερο εύχρηστο, δεδομένου ότι είναι λιγότερο γραφειοκρατικό, από ότι είναι το BC-NET. Πέραν αυτών, ο Σύνδεσμος θα σταθεί, πέραν δηλαδή της παροχής αυτών των υπηρεσιών προς το Τεχνολογικό Πάρκο, θα σταθεί αρωγός ιδιαίτερα στα πρώτα χρόνια, στα πρώτα στάδια του νέου θεσμού, στην είσοδο του Τεχνολογικού Πάρκου στην αγορά.

Πιστεύουμε, ότι το Τεχνολογικό Πάρκο, πρέπει να γίνει οικονομικά αυτοδύναμο, αν όχι αμέσως, τουλάχιστον μετά τα πρώτα χρόνια λειτουργίας του. Ο Σύνδεσμος θα ενισχύσει κατά το δυνατόν, την δημόσια εικόνα του Τεχνολογικού Πάρκου, θα στηρίξει ιδιαίτερα την σκοπιμότητα ύπαρξής του, και τα πλεονεκτήματα που μπορεί να προσφέρει στις βιομηχανίες της περιοχής μας, και θα βοηθήσει με κάθε τρόπο την αποδοχή και την χρήση των υπηρεσιών του από τα μέλη μας. Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ευχαριστώ πολύ κύριε Σιγανέ. Ολοκληρώσαμε τις παρουσιάσεις και η ώρα είναι 6:20 μ.μ. Ανοίγουμε την συζήτηση. Θα ήθελα να παρακαλέσω όλους τους ομιλητές, εάν μπορούν να μας αφήσουν αντίγραφο των παρουσιάσεών τους, ή τουλάχιστον να τα στείλουν το συντομότερο στην Γραμματεία του Τεχνικού Επιμελητηρίου, για να μουν στα πρακτικά. Έχετε τον λόγο. Υπάρχουν ερωτήσεις, τοποθετήσεις.

N. ΖΑΧΑΡΗΣ

Λέγομαι Νίκος Ζαχαρής από την Εταιρεία Ευρωσύμβουλοι Α.Ε. θέλω να κάνω δυο ερωτήσεις στον κ. Κυριακίδη, εκ των οποίων η μία είναι και για τον κ. Κουτσούκο. Επειδή όπως τόνισαν αρκετοί ομιλητές, κύριε Κυριακίδη, είναι αρκετά σημαντικό το θέμα της χρηματοδότησης των νέων επιχειρήσεων που μπαίνουν στο Πάρκο θα ήθελα να Σαρωτήσω, πρώτον, επειδή έχετε την τύχη, μέσα στο μετοχικό σας κεφάλαιο, στους εταίρους που μετέχουν, να μετέχουν και Τράπεζες, το οποίο εμείς στην Θεσσαλονίκη ως πούμε, δεν το έχουμε, ποια είναι η εμπειρία σας απ' αυτή την συνεργασία, αν υπάρχει συνεργασία. Και το δεύτερο, αν κατάλαβα καλά, το Πάρκο συμμετέχει, σε μετοχικό κεφάλαιο εταιρειών. Θα ήθελα αν μπορείτε να μου το εξηγήσετε παραπάνω, και πως επιτυγχάνεται ακριβώς αυτό το πράγμα. Αυτή είναι η πρώτη ερώτηση. Και η δεύτερη. Και ο κ. Κουτσούκος και ο κ. Κυριακίδης είπαν για την προσφορά υπηρεσιών προς τις επιχειρήσεις, πως θα φτιάξουμε ένα μπίζνες πλάν, ένα μάρκετινγκ πλάν, ένα στρατηγικό σχέδιο, την οργάνωση επιχειρήσεων και λοιπά. Αυτό προσφέρονται από το ίδιο το Πάρκο, ή το Πάρκο κατευθύνει τους επιχειρηματίες προς κάποιους Συμβούλους, κάποιους μέσα στο Πανεπιστήμιο, που μπορούν να προσφέρουν αυτές τις υπηρεσίες;

ΟΜΙΛΗΤΗΣ

Με βάση αυτά που μας είπαν και ο κ. Κυριακίδης από την Κρήτη και ο κ. Κουτσούκος από την Πάτρα, με βάση αυτές τις υπηρεσίες που παρέχει το Τεχνολογικό Πάρκο, έτσι που μας αναλύσατε, ήθελα να ξέρω τι προσωπικό έχετε, στο κάθε Πάρκο

Γ. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ

Το Πάρκο λειτουργεί με 3 άτομα. Στους 6 μήνες που λειτουργούμε, προσπαθούμε να φέρουμε όσο το δυνατόν περισσότερο πλήρη υποστήριξη προς τις εταιρείες. Όσον αφορά την οικονομική υποστήριξη, με την Τράπεζα. Πειραιώς, που είναι η Τράπεζα που έχουμε μέσα στο Τεχνολογικό Πάρκο Κρήτης, υπάρχει μία συμφωνία, ότι κατά περίπτωση θα εξετάζουν και θα καταβάλλουν προσπάθειες να υποστηρίζουν τις εταιρείες. Όσον αφορά το κομμάτι των υπηρεσιών, που έχουν να κάνουν με επιχειρηματικά σχέδια και λοιπά, υπάρχει μία τεχνογνωσία, ικανή για επαρκή υποστήριξη. Το προσωπικό που ουσιαστικά, υπάρχει μία τεχνογνωσία, ικανή για επαρκή υποστήριξη. Το προσωπικό που ουσιαστικά επανδρώνει το Τεχνολογικό Πάρκο Κρήτης αυτήν την στιγμή, είναι 3 άτομα. Σε πλήρη λειτουργία, πιστεύω ότι δεν πρέπει να είναι ο φορέας, μέσω του οποίου να υλοποιούνται ορισμένα προγράμματα ανάπτυξης και συγκεκριμένοι στόχοι. Για παράδειγμα, μέσα στο Τεχνολογικό Πάρκο, έχουμε εταιρείες Συμβούλων. Αυτές οι εταιρείες Συμβούλων, θα προσφέρουν τις υπηρεσίες.

Το Τεχνολογικό Πάρκο, δεν θα υποκαταστήσει τη λειτουργία των εταιρειών που έχει ήδη μέσα, ούτε θα κάνει χρηματοπιστωτικές ενέργειες, ώστε να υποκαταστήσει τις Τράπεζες. Αν όμως οι Τράπεζες δεν θέλουν να παίξουν αυτό το ρόλο, τότε το Τεχνολογικό Πάρκο, όπως προτείνεται και στο επιχειρηματικό μας σχέδιο, μπορεί να προσφέρει ένα μέρος του κεφαλαίου. Αφήνουμε δηλαδή ένα οικονομικό περιθώριο στις εταιρείες, που έχουν οικονομικό πρόβλημα, σε κάποια περίοδο ληψιμότητας για μία πίστωση, υπηρεσιών. Αυτό από μόνο του είναι μία οικονομική βοήθεια. Δεν είναι αυτό βέβαια που βοηθάει τις εταιρείες να ξεπεράσουν, αλλά σίγουρα αυτήν την πίστωση δεν θα την είχαν από κάποιον άλλον έξω. Επομένως παίξουν κάποιο ρόλο και θα θέλαμε να τον ενδυναμώσουμε αυτόν τον ρόλο. Υπάρχει

ένα πολύ ευέλικτο σχήμα και νομίζω στηρίζεται πάντα στο σχήμα της κατανόησης της δυνατότητας και της διάθεσης για βοήθεια, παρά σ' ένα σχήμα που επιχειρηματικά θα πρέπει να αποδίδει οικονομικά.

Π. ΚΟΥΤΣΟΥΚΟΣ

Η δική μας πρακτική, τις υπηρεσίες αυτές τις οποίες ανέφερα, τις προσφέρουμε μέσα από το Πάρκο. Όπως είδατε, εκτός από εμένα, το προσωπικό του Πάρκου περιλαμβάνει άλλα 6 άτομα πλήρους απασχολήσεως και έχουμε 2 μερικής απασχολήσεως, ο ένας είναι λογιστής και ο άλλος είναι Σύμβουλος μάρκετινγκ στην Αθήνα. Οι Εταιρείες εξυπηρετούνται κατά κύριο λόγο από εμάς. Βεβαίως, επειδή υπάρχουν και πιο εξειδικευμένες ανάγκες, γι αυτό το λόγο συμμετέχουμε ενεργά και ουσιαστικά στο Κέντρο Στήριξης Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων, Δυτικής Ελλάδος, το οποίο έχει αναπτύξει ένα ευρύ φάσμα πραγματικής υποστηρίξεως στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, όπου βέβαια μπορούμε να τους παραπέμπουμε. Δηλαδή, αν μία εταιρεία εν πάει καλά, όπως είχαμε ένα πρόσφατο παράδειγμα και θέλει κάποιες συμβουλές, μπορούμε να τους παραπέμπουμε εκεί και υπάρχουν έτοιμες συμβουλές. Αυτά υπάρχουν στο Κέντρο Στήριξης Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων. Σε πολλές περιπτώσεις, το Πάρκο μπορεί να τα διεκπεραιώσει, γιατί έχει ένα διευθυντή μάρκετινγκ, όπως σας έδειξα, το οργανωτικό σχήμα, ένα το προσωπικό που μπορεί να ανταπεξέλθει σε μεγάλο φάσμα. Μέχρι τώρα τουλάχιστον εμείς κάνουμε αυτή τη δουλειά και όπου είναι πιο εξειδικευμένες, οι ανάγκες παραπέμπονται σ' άλλους Οργανισμούς, που πάλι συμμετέχουμε, όπως το Κέντρο Στήριξης.

Σχετικά με τις χρηματοδοτήσεις, οι οποίες δεν ξεπερνάνε πιθανόν τα 1,2 εκατομμύρια. Μικρές χρηματοδοτήσεις, οι οποίες όμως βοήθησαν. Οι περιπτώσεις αυτές αναφέρονται κυρίως σε spin offs σε εταιρείες καινούριες, οι οποίες ξεσητόνησε μέσα από το Πανεπιστήμιο. Όσον αφορά τη χρέωση πάλι που ρωτήσατε, προς το παρόν δεν έχουμε άλλη χρέωση, πλην της ετησίας συνδρομής, η οποία είναι 100.000 τον χρόνο.

ΦΙΛΙΠΠΙΤΖΗΣ

Είναι μέλος της Διοικούσας Επιτροπής του ΤΒΕ και μέλος της Επιτροπής Βιομηχανίας. Με την ολοκλήρωση των παρουσιάσεων των 4 Τεχνολογικών Πάρκων και του ενός υπό ίδρυση Τεχνολογικού Πάρκου, εκτιμώ προσωπικά ότι είχαμε μία σφαιρική παρουσίαση, μία ανάλυση των προβλημάτων, των εμπειριών, των οραμάτων και των δυνατοτήτων των Τεχνολογικών Πάρκων, που υπάρχουν, αυτή τη στιγμή στην Ελλάδα. Είδαμε πάρα πολύ ωραία κέρια, πάρα πολύ ωραία εγείψεις, τόσο από το Τεχνολογικό Πάρκο Κρήτης, όσο και από το υπό κατασκευή Τεχνολογικό Πάρκο, στην Πάτρα. Εγώ ήθελα να κάνω μερικές ερωτήσεις, σπλές ερωτήσεις. Λέμε εδώ στον Βόλο, ότι έχουμε μία παράδοση, βιομηχανική παράδοση, από ανθρώπους, οι οποίοι έγραψαν κάποια ιστορία στη βιομηχανία, φτιάξαν κάποιες, εφήμεσες κάποτε κάποιες ιδέες, κάνανε κάποιες πρωτοποριακές κατασκευές για την εποχή τους. Αυτές οι βιομηχανίες, με την κρίση της εποχής, άλλες έκλεισαν, άλλες αποδυναμώθηκαν και ερχόμαστε τώρα να αθράξουμε αυτή την ευκαιρία του Τεχνολογικού Πάρκου, για να μπορέσουμε να εντάξουμε, δημιουργώντας κάποια εκκολαπτήρια, κάποιες πρωτοβουλίες, κάποιες ιδέες από νέους ανθρώπους, οι οποίες θα βρουν εφαρμογή. Σ' αυτό που εμείς θεωρούμε Τεχνολογικό Πάρκο λοιπόν, η ερώτηση είναι η εξής.

Όταν ένας άνθρωπος, ένας μάστορας όπως είπαμε, ή ένας επιστήμονας, ο οποίος έχει μία ιδέα στο Τεχνολογικό Πάρκο, τι κάνει; Βλέπει κάποια γραφείο. Δεν

βλέπει όμως τίποτε. Πώς θα την υλοποιήσει αυτή την ιδέα; Δεν βλέπει ούτε ένα εργαλείο, δεν βλέπει ούτε ένα μηχάνημα. Έχει μία ιδέα αλλά για την ολοκλήρωσή της, την υλοποίησή της, θέλει ως πούμε, έναν τόρνο, ή μία φρέζα, ή στιδήποτε άλλο, μία εργαλειομηχανή, την οποία, από ότι είδα, μέχρι στιγμής, δεν μπορεί κανένα Τεχνολογικό Πάρκο από αυτά που μας παρουσιάσανε εδώ οι κύριοι εκπρόσωποί τους, να αξιοποιήσει.

ΟΜΙΛΗΤΗΣ

Σχολικά με την καμπύλη κ. Κυριακίδη, που παρουσιάσατε, η οποία είναι μία καμπύλη ουσιαστικά αρνητικής απόδοσης της επένδυσης, σε κάποια χρονική στιγμή, η οποία μετά εξελίσσεται εκθετικά προς τα πάνω και ώστε να γίνει θετική με την βοήθεια κάποιων παροχών και κάποιας υποδομής, την οποία παρέχει το Τεχνολογικό Πάρκο. Ενώ ήθελα να ρωτήσω, πώς τα Τεχνολογικά Πάρκα, αξιοποιούν αυτή την καμπύλη; Δηλαδή, σαν επενδύσεις, τα ίδια Τεχνολογικά Πάρκα, τι καμπύλη είχαν; Ποια ήταν η δικιά τους καμπύλη; Και η τρίτη ερώτηση. Μάλλον, εδώ υπήρχε μία αντίφαση. Από την μία μεριά μιλάμε για ένα περιβάλλον ευάερο, ευήλιο, όμορφο και τουριστικό, όπως το παρουσίασε ο κ. Κυριακίδης, και από την άλλη μεριά είδαμε ένα δωμάριο, το οποίο είναι έτοιμο να καταρρεύσει, το οποίο για να μπορέσει να γίνει ευάερο και ευήλιο, δέχομαι παρα πολύ την διάσταση της ιστορικής κληρονομιάς και του βιομηχανικού μουσείου, αλλά δεν μπορώ να καταλάβω, πώς θα γίνει ένα τέτοιο Τεχνολογικό Πάρκο και τι δαπάνες απαιτούνται. Την διάσταση του κ. Παναγόπουλου για τις δαπάνες δεν ήταν συμμερίζομαι, δηλαδή θα χρειασθούν τεράστια κονδύλια, για να μπορεί να υλοποιηθεί ένα τέτοιο φιλόδοξο πρόγραμμα, για το οποίο δεν άκουσα καμία εφαρμογή, κανένα όραμα, κανέναν προγραμματισμό δηλαδή. Και το τελευταίο ερώτημα είναι προς τον κ. Σιγανό, ως εκπρόσωπο του ΣΕΒ. Έχει συζητηθεί το δια ταύτα, εάν ο ΣΕΒ θα συμμετάσχει ουσιαστικά με κάποιες εταιρείες σημαντικές για να δημιουργηθεί αυτή η πρώτη μαγιά του Τεχνολογικού Πάρκου; Ευχαριστώ πολύ.

ΣΤΑΥΡΙΝΟΣ

Νεμίζω στην πρώτη ερώτηση του κ. Φιλιππιτζή, μπήκε ένα μεγάλο θέμα, που λέγεται χαρακτήρας του Πάρκου και ανταπόκρισή του στη ζήτηση της αγοράς. Αυτό που έβαλε και ο Δήμαρχος από το πρωί και νομίζω ότι είναι το σημαντικότερο θέμα. Θα ήθελα αν μπορούν οι προσκεκλημένοι μας, εισηγητές της ημερίδας, να μας πουν ερωτημένες πρακτικές μεθόδους, πώς αφογκραζόμαστε και ποιος είναι αυτός που τελικά αφογκράζεται αυτή τη ζήτηση της αγοράς. Είπε ο κ. Σιώτης στην ομιλία του το πρωί, σε ότι αφορά τη συμμετοχή εταιρειών μέσα στο Τεχνολογικό Πάρκο, βγαίνουμε με διακήρυξη και ζητάμε και κάνουμε επιλογές εταιρειών. Σ' ότι αφορά όμως, την δημιουργία νέων επιχειρήσεων, ποιος είναι αυτός που τελικά θα μας καθορίσει ποιες επιχειρήσεις θα προωθήσουμε; Θα πάρουμε δηλαδή τις εταιρείες, τις βιομηχανίες όλης της περιοχής, ζητώντας τους παρέμβαση, τι προβλήματα έχουν για να τους τα λύσουμε, σαν Τεχνολογικό Πάρκο; και αν αυτό μεν, αφορά την βιομηχανία, καλώς. Η αγορά όμως δεν συνίσταται μόνο από τη βιομηχανία. Συνίσταται και σε ένα άλλον τομέα ολόκληρων δραστηριοτήτων. Με δύο λόγια δηλαδή, πώς θα αφογκραστεύμε και με ποιον τρόπο θα ανταπεξέλθουμε σ' αυτό το τεράστιο θέμα που λέγεται ζήτηση αγοράς; Πρακτικά ζητήματα δηλαδή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Πριν αρχίσουν οι απαντήσεις, να βάλω κι εγώ ένα ερώτημα, για να μπορούμε να κλείσουμε στην συνέχεια. Απευθύνεται σ' όλους τους καλεσμένους που έχουν έρθει εδώ. Ακούσατε τι προτείνουμε εμείς, για το Πάρκο του Βόλου, θα θέλαμε την κριτική σας αν θέλετε, τις συμβουλές σας. Είναι κάτι που ξεχάσαμε; Είναι κάτι που πιθανόν κάνουμε λάθος; Πείτε μας τώρα πριν είναι πολύ αργά.

ΠΙΣΣΙΑΣ

Δεν ξέρω αν πυροδοτήσω και κάποια πράγματα, αλλά δεν πειράζει όμως, θα ήθελα, χάριν του προβληματισμού να ειπωθούν κάποια πράγματα. Έχω την εντύπωση, απ' όλες τις εισηγήσεις, ότι τα Τεχνολογικά Πάρκα τα οποία σχεδιάστηκαν, δεν δημιουργήθηκαν αναλύοντας τη ζήτηση της αγοράς. Δημιουργήθηκαν δίπλα σ' ένα Ίδρυμα, είτε λέγεται Ερευνητικό, είτε λέγεται Πανεπιστήμιο, το οποίο έχει κάνει μία βασική έρευνα, έχει προχωρήσει αρκετά και οι άνθρωποι που έχουν δουλέψει εκεί πέρα, θέλουν τ' αποτελέσματα αυτής της έρευνας να τα βγάλουν έξω, στην κοινωνία, στην παραγωγή τελικά. Και πώς θα γίνει αυτό. Δημιουργώ ένα Τεχνολογικό Πάρκο και προσελκύω νέους επιστήμονες με ιδέες ή οι ίδιοι οι ερευνητές κάνουν αυτές τις επιχειρήσεις, τις μικρές, τα spin offs. Αυτό μπορεί να σημαίνει ότι κάποιος που εργάζεται στο Πανεπιστήμιο, είναι καθηγητής, είναι λέκτορας, ταυτόχρονα έχει και μία επιχείρηση. Μέσα από την έρευνα που έχει κάνει, πουλάει τα αποτελέσματα μέσα από μία εταιρεία spin offs, η οποία έχει μπει στο Τεχνολογικό Πάρκο; Είναι κάποια ερωτήματα που πρέπει ν' απαντηθούν. Και βέβαια, υπήρχαν δύο φιλοσοφίες εδώ πέρα, το πρώι, μία αντίληψη από τον κ. Σιώτη, ας πούμε και μία διαφορετική οπτική από κάποια άλλα Τεχνολογικά Πάρκα.

Ότι, στην μεν μία περίπτωση υπήρχαν μέσα στο πανεπιστημιακά Ίδρύματα, οι πανεπιστημιακοί που θέλανε να κάνουν την έρευνα, τα αποτελέσματα της οποίας να τα βγάλουν στην παραγωγή, ενώ στην άλλη περίπτωση υπήρχε ένας Δημόκριτος, με ένα σωρό επιτεύγματα στην βασική έρευνα, με έκδηλη αδυναμία αυτά τα επιτεύγματα να περάσουν προς τα έξω. Και βγαίνει προς τα έξω και λέει, ελάτε επιχειρήσεις, σας βοηθάμε με τ' αποτελέσματα της έρευνας του Δημόκριτου και βγάλτετα αυτά προς τα έξω και κερδίστε και εν πάσει περιπτώσει, στήστε νέες μονάδες υψηλής τεχνολογίας και βγείτε έτσι στην αγορά. Εκεί πιστεύω ότι είναι η διαφορά της φιλοσοφίας ή διαφορά του νήματος, στη μία σκέψη ή στην άλλη. Όμως, κλείνοντας μέχρι εδώ θέλω να πω ότι δεν δημιουργήθηκαν τα Τεχνολογικά Πάρκα, από την ζήτηση στην αγορά, να δουν τι γίνεται ή από την βιομηχανία. Δημιουργήθηκαν σαν προέκταση κάποιου όγκου συσσώρευσης, γνώσης, είτε στα Πανεπιστήμια είτε στα Ερευνητικά Ινστιτούτα.

Το θέμα τώρα της βοήθειας της βιομηχανίας και εδώ βέβαια είναι αυτό που έβαλε και ο Δήμαρχος το πρώι. Θα έρθουν οι μεγάλες εταιρείες, βιομηχανίες, να εντάξουν τα τμήματα έρευνας και ανάπτυξής τους μέσα στο τεχνολογικό Πάρκο; Πιθανόν όχι. Ειπώθηκε βέβαια, ότι της μικρής κλίμακας επιχειρήσεις, δύσκολα τις κερδίζεις. Σαν λογικό συμπέρασμα τότε της μικρής κλίμακας επιχειρήσεις, δύσκολα τις κερδίζεις. Σαν λογικό συμπέρασμα τότε απευθύνεται στις μεσαίες επιχειρήσεις. Από την άλλη όμως μεριά, εδώ στον Βόλο, έχουμε πρωτοβουλίες μαστόρων, τεχνιτών, προσωπικές επιχειρήσεις, κυρίως στον τομέα των κατασκευών, του μετάλλου που κάνανε κάποτε πρωτοποριακές κατασκευές. Δεν είχαν την δυνατότητα αυτοί να βγουν, να έχουν μία πιστοποίηση, να περάσουν το προϊόν που κάνανε, με το μεράκι τους, να το περάσουν προς την αγορά είτε προς τα έξω ή δεν είχαν την ετικέτα ενός Τεχνολογικού Πάρκου. Να βγουν σαν επιχείρηση που κατασκευάζει

μηχανήματα μαρμάρου, και με την ετικέτα του Τεχνολογικού Πάρκου Βόλου να μπορούν να πουληθούν για παράδειγμα στην Ιταλία. Όλα αυτά τα πράγματα, είναι βασικά ζητήματα της μικρής βιομηχανίας του Βόλου ή και εν πάσει περιπτώσει, δεν ξέρω και της Θεσσαλίας στη Λάρισα, γιατί υποτίθεται ότι απευθυνόμαστε σ' όλη την περιφέρεια. Εδώ τι μπορεί να προσφέρει το Τεχνολογικό Πάρκο; Πέρα από το γεγονός ότι χρησιμοποιώ την ετικέτα, μου δίνει την πιστοποίηση του προϊόντος, βγαίνει προς τα έξω πιστοποιημένο με την ετικέτα. Πώς αλλιώς κατά την γνώμη σας, θα μπορούσε το Τεχνολογικό Πάρκο να δράσει σαν καταλύτης γι' αυτή τη βιομηχανία. Αν θέλουμε να πούμε ότι παίζει έναν ρόλο, γιατί έτσι θα σβήσει και ό,τι παραδοσιακά και πρωτοπόρα υπήρχε. Αυτό είναι το ερώτημα.

N. ΒΛΑΧΟΣ

Ευχαριστώ κύριε Πρόεδρε. Θα κάνω μία διαπίστωση, γι' αυτό που είπε ο κ. Πίσσας ακριβώς τούτη τη στιγμή. Όντας ο ίδιος ερευνητής 25 χρόνια, σας λέω ότι ο ερευνητής δεν είναι απαραίτητα καλός δάσκαλος και επίσης δεν είναι απαραίτητα και καλός επιχειρηματίας. Στον Δημόκριτο κάνουν βασική έρευνα. Δεν τον ενδιαφέρει τον επιστήμονα του Δημόκριτου, τι θα γίνει το προϊόν αυτό. Εκεί είναι που πιθανόν το Τεχνολογικό Πάρκο θα μπορούσε να παίζει ρόλο κρίκου μεταξύ της βασικής έρευνας και της βιομηχανικής ανάπτυξης ενός προϊόντος. Θα ήθελα επίσης να κάνω μία επισήμανση, αν μου επιτρέπατε. Ο κύριος Σιγανός, εκπροσωπώντας τον ΣΕΒ της περιοχής μας και την ΑΓΕΤ έκανε μία, σημαντική δήλωση την οποία θα θέλω να τονίσω παλι. Είπε, συμμετέχουμε στο Πάρκο, υποστηρίζουμε το Πάρκο και θα βοηθήσουμε το Τεχνολογικό Πάρκο. Είναι κάτι που εγώ παίρνω μαζί μου με χαρά, διότι μας αφήνει ένα περιθώριο μεγάλο, για μία πορεία κοινή, ν' αναπτύξουμε στην περιοχή μας κάτι όμορφο.

Θα ήθελα ακόμα, να απευθύνω μια ερώτηση στους εκπροσώπους των Πάρκων. Με την εμπειρία που έχετε ήδη αποκτήσει, μερικοί έχετε ήδη κτίρια και δραστηριότητα, άλλοι έχετε πολλή δραστηριότητα και λίγα κτίρια. Εάν είχατε χρηματοδότηση, εάν βρισκόσαστε μπροστά στο δίλημμα που είμαστε τώρα εμείς, τι θα κάνατε πρώτα; Την υποδομή, την όχι πολυτελή που είπε ο κ. Σιώτης το πρωί, ή την πολυτελή που είπε η Κρήτη και η Θεσσαλονίκη; Θα δίνετε τα χρήματα, θα τα επενδύετε, να ξεκινήσετε τις δραστηριότητες πρώτα, και μετά να έρθει η υποδομή; Αυτό λοιπόν είναι ένα ερώτημα. Και για να τελειώσω, είναι απαραίτητο να συνεργαστούμε και να ορίσουμε τι μπορεί να προσφέρει ένα Τεχνολογικό Πάρκο στην ελληνική οικονομική πραγματικότητα. Είναι γνωστό ότι υποφέρουμε από ανεργία, υπάρχουν άνθρωποι που ζητούν νέες θέσεις εργασίας. Ακούστηκε εδώ πόσες θέσεις εργασίας θα αναπτύξει το Τεχνολογικό Πάρκο και καλό θα ήταν, για να προλάβουμε καταστάσεις, να ορίσουμε τι θα μπορέσουν αυτά τα Πάρκα να προσφέρουν. Ευχαριστώ.

ΟΜΙΛΗΤΗΣ

Είχα ρωτήσει το πρωί για τη συμμετοχή ή για το πόσο μπορούν να συμβάλλουν τα Τεχνολογικά Πάρκα στην ανεύρεση νέων θέσεων εργασίας. Μ' αυτό δεν εννοούσα μόνον καινούριες θέσεις, αλλά και διατήρηση των παλιών, οι οποίες μπορεί να σβήσουν από επιχειρήσεις οι οποίες θα κλείνανε και επομένως θα ενισχύανε την ανεργία, αντί την απασχόληση. Σ' όλες τις εισηγήσεις, μιλάμε για τα Τεχνολογικά Πάρκα, τα οποία θα αποτελέσουν τον κρίκο ή τον καταλύτη. Άλλοι το

ονόμασαν συνάντηση της θεωρίας με την πρακτική εφαρμογή, το πείραμα των επιτεύξεων της τεχνολογίας στην πράξη. Δυστυχώς δεν φάνηκε πουθενά η παράμετρος των εργαζομένων. Με την έννοια ότι ούτε ο Δήμος, εδώ στο σχήμα που είπαμε, της Επιτροπής Προώθησης του Τεχνολογικού Πάρκου του Βόλου δεν συμμετέχει, ούτε το Εργατικό Κέντρο του Βόλου, συμμετέχει. Αλλά και σε κανένα Πάρκο δεν συμμετέχουν τα Εργατικά Κέντρα. Και με ποια έννοια το λέω. Θα μπορούσαν να δώσουν αυτές τις ανάγκες πληροφορίες, για το πού πάσχει η βιομηχανία, ποιο κλάδο πρέπει να ενισχυθούν, ποιες ειδικότητες και λοιπά. Λοιπόν, εκεί βρίσκεται η ουσία, γιατί από θεωρία ως μου επιτραπεί ο όρος, πάμε καλά και καμπύλες και λοιπά. Νομίζω ότι η συμμετοχή των Εργατικών Κέντρων, των Δήμων, θα συμβάλει στο να είναι ο προσανατολισμός των Τεχνολογικών Πάρκων πιο ουσιαστικός, πιο αποτελεσματικός.

ΤΖΑΜΤΖΗΣ

Θα ήθελα να παρέμβω επί της διαδικασίας. Αυτή τη στιγμή συγκεντρώνεται ένα πλήθος ερωτήσεων. Πιστεύω ότι αν ανακυκλώσουμε την ημερίδα από την αρχή, δύσκολα θα απαντηθούν όλα τα ερωτήματα. Συνεπώς αντί να μαζεύουμε ερωτήματα και να συσσωρεύουμε μία ημερίδα απαντήσεων, καλά είναι να δίνετε το λόγο σ' εκείνους που απευθύνονται τα ερωτήματα, να τελειώνουμε μία μία και όταν κουραστούμε να φύγουμε. Φοβάμαι ότι με τον τρόπο αυτού θα παραμείνουν βασικότατα ερωτήματα, τα οποία έχουν διατυπωθεί και τα οποία πρέπει να απαντηθούν. Ίσως είναι λάθος, που ξεκινήσαμε όλες μας τις εισηγήσεις, με το δεδομένο ότι το ακροατήριο τουλάχιστον γνώριζε τι είναι Τεχνολογικό Πάρκο και τι κανένας μπορεί να περιμένει από ένα Τεχνολογικό Πάρκο. Αυτή την στιγμή τα Τεχνολογικά Πάρκα καλούνται να δώσουν απαντήσεις, το τι πρέπει να συμβεί στην χώρα για να αναπτυχθεί. Και φοβάμαι ότι εάν συνεχίσουμε σ' αυτό το μοτίβο, χωρίς να δίνονται απαντήσεις και χωρίς να ξεκαθαρίζονται τα θέματα, θα πρέπει να καθίσουμε δύο ακόμη μέρες.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Φ. Λουκίτσας)

Επιτρέψτε μου. Έχω το προνόμιο του προεδρεύοντος. Νομίζω ότι πρέπει να συγκεντρώσουμε τις ερωτήσεις, γιατί όλες απευθύνονται στους ίδιους κορμούς. Υπάρχει μία οικονομία κλίμακας, αν απαντήσουν συνολικά σ' ερωτήσεις που δίνονται στους ίδιους ανθρώπους. Λοιπόν, αν δεν υπάρχουν άλλες ερωτήσεις, να τους δώσουμε το δικαίωμα να απαντήσουν τώρα. Και εάν τυχόν δεν έχουν απαντήσεις σε κάποιο θέμα, το ξαναρωτάτε. Παρακαλώ, ο κ. Δήμαρχος.

Δ. ΠΙΤΣΙΩΡΗΣ

Πριν παραδώσω το μικρόφωνο στον κ. Κυριακίδη, εγώ θα πω επιγραμματικά το εξής. Η όλη συζήτηση δείχνει, ότι το Τεχνολογικό Πάρκο, όπως και άλλα μέσα, κυνηγούν ένα φάντασμα, το οποίο κανείς δεν θέλει να το αναγνωρίσει. Το φάντασμα είναι, ποια είναι η νέα επιχείρηση, γιατί δεν εμφανίζεται, τι χαρακτηριστικά έχει, που θα τη βρούμε, πώς θα τη φέρουμε, αυτό είναι όλο το ζητημα. Το Τεχνολογικό Πάρκο, όπως και χίλια δύο άλλα μέσα, είναι τρόποι ίσως για να έχουμε παρατέρα, εμφάνιση, ίδρυση, νέων επιχειρήσεων, νέων μονάδων, βιομηχανιών, υπηρεσιών. Έτσι δεν είναι; Δεν είναι τίποτε άλλο. Και επειδή αυτό το πράγμα δεν φαίνεται στον ορίζοντα σ' αυτή την χώρα, και όχι μόνο στην δική μας χώρα, νομίζω ότι είναι ένα φαινόμενο της Ευρώπης πλέον, γι' αυτό κουραζόμαστε, για να ξούμε τι πρέπει να κάνει το Τεχνολογικό Πάρκο, τι πρέπει να κάνουν οι νόμοι περί κινήτρων, οι βιομηχανικές

περιοχές, το φορολογικά κίνητρα, το εργατικό δυναμικό, το επιστημονικό δυναμικό, ο εξαγωγικός χαρακτήρας της χώρας, οι διεθνείς σχέσεις της χώρας, για να ιδρυθούν νέες επιχειρήσεις που θα αντικαταστήσουν παλιές που φεύγουν, ή εν πάσει περιπτώσει, νέους τομείς.

Συνεπώς, μοιραία και απαντά στον κ. Τζαμτζή, μοιραία η συζήτηση, συνέχεια ψηφιστεί αυτό το μεγάλο πρόβλημα. Ποια είναι η νέα επιχείρηση. Γιατί τουλάχιστον στην περιοχή μας, περνάμε από διαδοχικούς κύκλους οι οποίοι παλιά ήταν οι κύκλοι 50 ετών περίπου. Τα τελευταία χρόνια είναι κύκλοι 20ετίας, 25ετίας. Η βιομηχανία, που σήμερα πέφτει συνολικά, έχει ιστορία ανάπτυξης 25 χρόνια. Η προηγούμενη είχε 50, η προπροηγούμενη ίσως 100 ετών. Βλέπουμε δηλαδή, ότι συνέχεια κλείνουν οι κύκλοι, μέσα στους οποίους αναπτύσσονται και γηράζουν επιχειρήσεις, που πριν από 20 χρόνια, εδώ στην περιοχή αυτή, υποσχόταν τα πάντα και κανείς δεν μπορούσε να φανταστεί, ότι μέσα σε 10 χρόνια, σε 20 χρόνια, θα κατέρρεαν. Αυτό είναι νομίζω το κλίμα μέσα από το οποίο αγχωνόμεθα και προσπαθούμε το Τεχνολογικό Πάρκο να το κάνουμε ένα φάρμακο, ένα πασπαρτού, ας πούμε, για να δώσει κι αυτό την λύση του, στο πρόβλημα. Βεβαίως είναι ένα άλλο ζήτημα, πολύ μεγαλύτερο, που εγώ θα ήμουν ευσυγχής, εάν καθήμενοι εδώ, εμείς, αλλά και άλλοι 500 δεν το βρίσκουμε σε 2 μέρες και κανείς δεν μπορεί να το βρει αυτή τη στιγμή τόσο εύκολα, δηλαδή τι είναι αυτό που δεν δημιουργεί νέες επενδύσεις και νέες επιχειρήσεις στην Ελλάδα και ιδιαίτερα στην περιοχή μας;

Γ. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ

Εγώ θα συνεχίσω από εκεί που σταμάτησε ο κ. Δήμαρχος. Θα συμφωνήσω, ότι δεν υπάρχει αυτή τη στιγμή κάποια συνταγή, κύριε Δήμαρχε, την οποία μπορούμε να την βγάλουμε από το συρτάρι, να την εφαρμόσουμε και να δώσουμε τη λύση. Η λέξη κατά τα κοινά, είναι «ψαχνόμαστε». Εδώ δεν ήρθαμε για να φέρουμε την γνώση σαν μεσσίες των Τεχνολογικών Πάρκων, απλώς μεταφέρουμε ορισμένες εμπειρίες, γιατί ο ένας μαθαίνει από τις εμπειρίες του άλλου, και αυτά που εμείς κάναμε στραβά, ίσως δεν θα πρέπει να τα επαναλάβει ένα άλλο Πάρκο. Όπως εμείς διδαχθήκαμε από τα προηγούμενα, έτσι θα πρέπει, επομένως να υπάρχει κάποια συνεργασία, για να προσπαθήσουμε να βρούμε κάποια συνισταμένη. Ούτε η Γενική Γραμματεία, ούτε τα Πάρκα, ούτε τα Ερευνητικά Κέντρα, ούτε τα Πανεπιστήμια, ξέρουν ακόμα στην Ελλάδα, τι είναι αυτό που πραγματικά πρέπει να γίνει. Και συμφωνώ απόλυτα μαζί σας στο ότι θα πρέπει, τέτοιου είδους δραστηριότητες, τέτοιου είδους ενέργειες, να τις πυκνώσουμε λιγάκι, μήπως τελικά κάπου βρούμε κάποια συνισταμένη. Αυτό σαν γενική τοποθέτηση. Υπήρξαν ορισμένα ερωτήματα, στα οποία θα προσπαθήσω ν' απαντήσω. Να ξεκινήσω με τον κύριο Φιλιππιτζή, μηχανικός δεν είστε, αν δε κάνω λάθος; Είπατε ότι είδατε ωραία γραφεία και χώρους. Δυστυχώς επί τούτου έκρυσπα τα υπόγεια, δεν σας έδειξα τα υπόγεια, σας έδειξα τα ισόγεια και τα ανώγεια. Στο υπόγειο υπάρχει μηχανουργείο, υπάρχουν φρέζες, υπάρχουν τόρνοι, υπάρχει ηλεκτρολογείο και υπάρχει και ένα εργαστήριο, σχεδιασμού κυκλωμάτων. Αυτά δεν είναι του Πάρκου.

Γι' αυτό λέμε ότι το Πάρκο πρέπει να είναι κοντά στο Πανεπιστήμιο, ή προς το Ερευνητικό Κέντρο. Αυτό είναι του Ερευνητικού Κέντρου. Είναι απαραίτητη προϋπόθεση και χαίρομαι που το επισημάνετε, να υπάρχει τεχνική υποστήριξη από ειδικευμένο προσωπικό. Απλώς σας έδειξα την άλλη διάσταση και όχι τα υπόγεια. Όσο αφορά την καμπύλη, νομίζω ότι εκεί δεν υπάρχει εξαίρεση για κανέναν. Είσα εταιρεία και πρέπει να αναπτυχθείς, ξεκινάς από επενδύσεις, ξεκινάς από έξοδα και κάποτε περιμένεις ότι θα ισοσκελίσεις τα έξοδα και θα μπορέσεις να βγεις από πάνω.

Τώρα, σαν εταιρεία του πάρκου και εμείς καλούμαστε να παίξουμε αυτό το ρόλο. Θα πρέπει κι εμείς, κάποτε να δείξουμε, ότι δημιουργούμε προστιθέμενη αξία, της οποίας τα μέτρα πρέπει να τα ορίσουμε με ακρίβεια. Μπορεί να είναι οικονομικά, αλλά μπορεί να είναι και κοινωνικά, ή μπορεί να είναι και επιστημονικά. Μ' αυτά τα μέτρα θα πρέπει να αξιολογηθούμε. Η επόμενη ερώτηση, η οποία έγινε από τον κ. Σταυρινό. Νομίζω ήταν η πιο σημαντική ερώτηση, που πρέπει να απαντήσει κάποιος που έχει δουλέψει πάνω στα Τεχνολογικά Πάρκα. Τι κάνει κανείς, πως βρίσκει τις εταιρείες πως αναπτύσσει μηχανισμούς, υποβοήθησης εταιρειών. Θα κάνω μία αναδρομή λίγο πιο μπροστά και θα πω το εξής. Έχουμε έναν όρο, εμείς στο Τεχνολογικό Πάρκο, ο οποίος λέει ότι μία εταιρεία έρχεται, ανδρώνεται, στο μέτρο που μπορεί να ανδρωθεί μέσα, αλλά όταν φτάσει, στο σημείο που η εταιρεία, να μην κάνει καθόλου πλέον έρευνα και ανάπτυξη, τότε θα την ενθαρρύνουμε να φύγει από το Τεχνολογικό Πάρκο. Επικεικέστατα θα την ενθαρρύνουμε να φύγει, γιατί μετά θα πρέπει να λειτουργεί στην βιομηχανική περιοχή και όχι μέσα στο Τεχνολογικό Πάρκο.

Στο Τεχνολογικό Πάρκο, πρέπει να παράγει γνώση, ή να παράγει τεχνογνωσία. Τώρα, πως προσελκύει κανείς τις εταιρείες; Είναι μια δύσκολη και επίπονη διαδικασία. Ο μηχανισμός, που εμείς έχουμε προτείνει και έχει γίνει δεκτός και από το ΕΒΕΗ και από ΤΕΕ, είναι να φτιάξουμε κοινές Επιτροπές δράσης. Ένας εκπρόσωπος από το Πάρκο, ένας από το Πανεπιστήμιο, ένας από το ΤΕΙ, ένας από το ΤΕΕ και να πάμε να κάνουμε μία προεργασία, η οποία θα λέει: Ποιους κλάδους έχουμε στην περιοχή; Μία, δύο, τρεις κατηγορίες κλάδων. Πόσες εταιρείες είναι; Τόσες. Να επισκεφθούν μία μία τις εταιρείες να συζητήσουμε μαζί τους, αν έχει ανάγκη η εταιρεία, για οποιουδήποτε είδους βοήθεια. Αν έχει να την καταγράψουν και να προσπαθήσουν να βάλουν κάποιον να δουλέψει μαζί μ' αυτήν την εταιρεία, είτε εξωτερικά από το Τεχνολογικό Πάρκο, είτε μέσα στο Τεχνολογικό Πάρκο. Και έτσι, θα ανακαλύψουμε μηχανισμούς υποβοήθησης των εταιρειών ώστε να κερδίσουμε και την εμπιστοσύνη των εταιρειών. Τότε θα έρθουν οι εταιρείες και θα χτυπήσουν την πόρτα και να πουν: Μήπως έχετε κανένα επιστήμονα στα Laser; Μπορείτε να με βοηθήσετε; Έχετε κανένα φοιτητή, ο οποίος μπορεί να μου κάνει ένα πρόγραμμα να προχωρήσω λίγο την γραμμή παραγωγής μου, ή να κάνω κάποιον έλεγχο στην ποιότητα; Έτσι θα το προχωρήσουμε. Και το πρώτο βήμα που κάνουμε, για να κερδίσουμε αυτή την εμπιστοσύνη, είναι ένα partenariat στην Κρήτη μεταξύ επιστημόνων και επιχειρήσεων μόνον για την Κρήτη. Τους έχουμε καλέσει τον Μάιο, σε μία διημερίδα, με ατομικά ραντεβού, ο ένας μπροστά στον άλλον, να πουν τον πόνο τους, να πουν την ανάγκη τους, να καταγραφεί αυτή η ανάγκη και μετά να δούμε αν μπορούμε να τους βοηθήσουμε. Εγώ δεν είπα ότι έχουμε τις λύσεις για τα πάντα. Αλλά μόνον έτσι να τους βοηθήσουμε. Εγώ δεν είπα ότι έχουμε τις λύσεις για τα πάντα. Αλλά μόνον έτσι θα ανακαλύψουμε ποιες είναι οι ανάγκες. Και μετά, προχωρώντας με τις ανάγκες των εταιρειών, να δούμε που μπορούμε να βοηθήσουμε και αν πρέπει να στήσουμε ένα δίκτυο επικοινωνιών, να το κάνουμε. Αν πρέπει να στήσουμε ένα καλύτερο τόρνο ή ένα καλύτερο μηχανουργείο, να το κάνουμε. Εάν πρέπει να δώσουμε μία άλλη υπηρεσία, να την κάνουμε. Δεν πάμε εμείς να προτείνουμε τις λύσεις a priori. Οι λύσεις θα έρθουν από την ανάγκη. Όσον αφορά την ερώτηση που έχει να κάνει με τα spin offs, νομίζω ότι είναι σημαντικό. Η δική μας εμπειρία, είναι ότι δεν βλέπω ότι οι λύσεις για τα Τεχνολογικά Πάρκα είναι οι μεγάλες και έτοιμες εταιρείες. Αυτές έχουν και το χρόνο, έχουν και το χρήμα, πιστεύω ότι έχουν και το προσωπικό, να φτιάξουν δικό τους προγράμματα ανάπτυξης και να προχωρήσουν ανεξάρτητα. Δεν έχει η INTRAKOM νομίζω ανάγκη το

Τεχνολογικό Πάρκο Αττικής ή Κρήτης, ή οτιδήποτε. Μπορεί να είναι μέσα για άλλους λόγους, αλλά όχι γιατί θα πάρει αυτό που λέμε εμείς τεχνογνωσία από την Κρήτη. Έρχεται για άλλους λόγους. Είναι θέμα κύρους, πολιτικής, να έχει ένα μάτι, να βλέπει τι γίνεται δίπλα στον χώρο να έχει επαφή με την εξέλιξη της τεχνολογίας. Εγώ πιστεύω, ότι τα Τεχνολογικά Πάρκα θα ξεκινήσουν και θα ανδρωθούν και θα αποδείξουν και την αξία ύπαρξής τους και τον λόγο ύπαρξής τους, με το να κάνουν όλες τις επιχειρηματικές δραστηριότητες που πρέπει να κάνει μία εταιρεία. Από το μάρκετινγκ, τα οικονομικά, την προβολή, τη διαφήμιση, τα πάντα. Εκεί θα κριθεί το Τεχνολογικό Πάρκο και όχι από τις μεγάλες εταιρείες, δεν περιμένω λύσεις από μεσσίες της γνώσης.

Όσον αφορά το τι κάνει ένας ερευνητής επιχειρηματίας, όπως ανέφερε ο κ. Βλάχος, εγώ συμφωνώ. Ο ερευνητής, δεν μπορεί να είναι και επιχειρηματίας, γι' αυτό μιλάμε για συμπληρωματικότητα και όχι υποκατάσταση. Η πλειοψηφία των ερευνητών, οι οποίοι έχουν μία ιδέα, την προχωρούν, αλλά έως ένα σημείο. Αν δεν αξιοποιηθεί, μένει στο συρτάρι. Εμείς τι κάνουμε; Αξιοποιούμε την ιδέα; Μελετάμε το προϊόν και στο μέτρο που είναι εμπορεύσιμη την υποστηρίζουμε ηθικά και οικονομικά και συμβάλλουμε στο να γίνει τελικό προϊόν. Δεν είναι κακό, να βγαίνουν αυτές οι ιδέες, μέσα από το Πανεπιστήμιο. Δεν κλέβει κανείς την ιδιοκτησία των Πανεπιστημίων, όταν οι ιδέες του καθηγητή γίνεται προϊόν. Αλλιώς μπορεί να μείνει στο συρτάρι εντελώς αναξιοποίητη. Από κει και πέρα όμως, μπορεί σε συνεργασία με τον καθηγητή, ο οποίος μπορεί να είναι ο Σύμβουλος, ο οποίος να μην χρειάζεται να βάλει καθόλου λεφτά, μπορεί να προχωρήσει αυτή την ιδέα και να βγει προς τα έξω. Και πολλές τέτοιες ιδέες υπάρχουν στα συρτάρια και δεν βγαίνουν προς τα έξω, γιατί δεν υπάρχει ο άνθρωπος, ο οποίος θα τις πάρει και θα τις προωθήσει, να κάνει την πατέντα, να τρέξει, να βρει λεφτά, οτιδήποτε άλλο χρειάζεται. Και αυτός είναι ο ρόλος των Πάρκων. Σχετικά με την ερώτηση πάλι του κ. Βλάχου, αν θα κάναμε πρώτα κτίρια και μετά δράσεις, ή αν πρώτα δράσεις και μετά κτίρια, εγώ νομίζω ρεαλιστικότητα, ότι Πάρκο χωρίς κτίριο δεν μπορεί να υπάρξει.

Το αν θα πρέπει να είναι πολυτελές ή όχι, αυτό είναι κάτι που το κρίνει κανείς ανάλογα με τις δράσεις του. Αλλά νομίζω και η εμπειρία της Πάτρας είναι η ίδια, για να λέμε ότι έχουμε Πάρκο, πρέπει να υπάρχει ένας φυσικός χώρος. Μπορεί να είναι ένα αναπαλαιωμένο παλιό κτίριο, όπως είναι στο Λαύριο, ή οτιδήποτε άλλο, αλλά πρέπει να υπάρχει ένας φυσικός χώρος. Πρέπει να ξέρει κανείς, ότι υπάρχει ένας χώρος μέσα στο οποίο θα πει καφέ στον ίδιο διάδρομο, και στον ίδιο χώρο, θα συναντήσει και θα συζητήσει με κάποιον. δι' αλληλογραφίας Πάρκο δεν γίνεται. Όσον αφορά για τις νέες θέσεις εργασίας και τα εργατικά Κέντρα, κατά πόσον θα έπρεπε να συμμετάσχουν δεν το νομίζω. Φυσικά δεν είναι απαγορευμένο το να μπου οι περισσότεροι από αυτούς, ίσως έχουν μία λίγο πιο αν θέλετε διαφορετική νοοτροπία, για το πώς δουλεύει η τεχνολογία και το προς τα πού πάει η τεχνολογία και ορισμένες φορές, θα πρέπει να εμπιστευτούν λίγο περισσότερο τις πιο νέες ιδέες και τις πιο νέες τεχνολογίες, για να μπορέσουν να προχωρήσουν ορισμένα πράγματα λίγο πιο εύκολα. Αλλιώς, κατά τα άλλα, εμείς μέσα στο δικό μας, έχουμε τον τοπικό Σύνδεσμο Δήμων και Κοινοτήτων, οι οποίοι μας έχουν βοηθήσει, τα μέγιστα, θα έλεγα. Μα, έχουν ανοίξει πόρτες προς την Μέση Ανατολή, Συρία, Αίγυπτο, Ισραήλ και λοιπά, και χρησιμοποιούμε αυτά τα κανάλια, για να μπορέσουμε να προωθήσουμε ορισμένα προϊόντα προς τα εκεί, για εταιρείες. Και ίσως την τελευταία ερώτηση, τι προσφέρει ένα Τεχνολογικό Πάρκο στην ελληνική πραγματικότητα, εγώ αδυνατώ να απαντήσω τι προσφέρει. Μπορεί να μην προσφέρει τίποτε, ελπίζω όμως ότι όλος αυτός ο κόπος και όλη αυτή η προσπάθεια, ότι δεν θα πάει χαμένη. Πιστεύω, ότι τα

Τεχνολογικά Πάρκα μπορούν να παίξουν έναν καταλυτικό ρόλο, ώστε ορισμένες ιδέες που έχουν ήδη παραχθεί στα Πανεπιστήμια και έχουμε εξαιρετους καθηγητές και εξαιρετους ερευνητές στην Ελλάδα, να βγουν λίγο πιο παραγωγικά προς το έξω. Και εκεί αν θέλετε, είναι η πρόκληση προς τους διάφορους ΣΕΒ, να αγκαλιάσουν τα Τεχνολογικά Πάρκα, γιατί μέσω αυτού του αγκαλιάσματος και του ΠΡΑΞΗ, όπως είτε ο κύριος εκπρόσωπος του ΣΕΒ, μέσω του ΠΡΑΞΗ ή οποιονδήποτε άλλων δραστηριοτήτων, δίκτυα και Τεχνολογικά Πάρκα μπορεί η βιομηχανία να δει ότι έχει η δυνατότητα να έχει προστιθέμενη αξία, στα προϊόντα που παράγει. Αυτό είναι πολύ σημαντικό και μακάρι, οι περισσότερες ελληνικές βιομηχανίες να το δουν και να βάλουν και λεφτά στα Τεχνολογικά Πάρκα. Εγώ θα τις ήθελα να είναι και μέτοχοι μέσα στα Τεχνολογικά Πάρκα. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Φ. Λουκίτσας)

Πριν δώσω στον κ. Κουτσούκο τον λόγο, επειδή αναφέρατε σχέσεις με Μέση Ανατολή, αν άκουσα σωστά, έχετε κάποιες επαφές με Ισραήλ, ή προσφέρετε υπηρεσίες σε χώρες νότια της Κρήτης, που είναι πιο κοντά σας;

Γ. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ

Θ' ανοίξουμε ένα μεγάλο κεφάλαιο τώρα. Όχι μόνον με Ισραήλ. Πριν από 3 βδομάδες κάναμε μία κοινή προσπάθεια με τη Περιφέρεια. Πήγαμε με τον ίδιο τον Περιφερειάρχη στην Φινλανδία. Και αναπτύξαμε έναν άξονα, να μπορούμε να έχουμε οριζόντιες δράσεις. Και οι δράσεις που μας ενδιαφέρουν, είναι κρητικά προϊόντα στη Φινλανδία, φινλανδικά προϊόντα στην Κρήτη. Αντίστοιχα, η Φινλανδία να παίξει το ρόλο του μεσάζοντα προς την αγορά της Ρωσίας και η Κρήτη να παίξει τον ρόλο του μεσάζοντα στην Μέση Ανατολή. Αυτό δεν είναι ένα ευκολο σχήμα, αλλά δείχνει την διάσταση της δυνατότητας που μπορεί να αναπτύξει κανείς, μέσα από μία συνεργασία, στενή συνεργασία, Πάρκου και Περιφέρειας.

Π. ΚΟΥΤΣΟΥΚΟΣ

Εκαλύφθη στα περισσότερα, νομίζω από τον κ. Κυριακίδη, απλάς θα συμπληρώσω μόνο ότι νομίζω ότι έχω να συμπληρώσω. Εν πρώτοις, στον κύριο που ρώτησε για το θέμα της καμπύλης των Πάρκων. Εδώ σ' αυτήν την διαφάνεια, μπορείτε να δείτε αυτά που αφορούν το Πάρκο των Ποτρών. Όπως φαίνεται, είμαστε αυτοσυντηρούμενοι, δεν είμαστε ζημιολόγοι όσον αφορά την καμπύλη αυτή, την οποία ρωτήσατε. Τα έσοδα προέρχονται από την συμμετοχή μας σε προγράμματα, η από υπηρεσίες τις οποίες έχουμε παράσχει, αλλά το κύριο μέρος είναι από συμμετοχή σε προγράμματα. Όσον αφορά αυτό που ρώτησε ο κ. Πίσσιας, το πώς βρίσκουμε τις καινούριες επιχειρήσεις. Δεν ήταν η διαπίστωση, ότι οι ερευνητές θέλουν να βρουν μία διέξοδο. Απλώς οι ιδρυτές, αυτοί που πρωτοεργίαζαν το Πάρκο, σκέφτηκαν, αυτό που όλος ο κόσμος το ξέρει. Η Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, επιδοτεί τέτοια προγράμματα για να αξιοποιήσει τη γνώση, η οποία συσσωρεύεται στα Πανεπιστήμια και τα Ερευνητικά Ινστιτούτα. Από λοιπόν, αυτό που έγινε στην Πάτρα, ανατέθηκε σε μία εταιρεία, να πάει στο πανεπιστήμιο και στα Ινστιτούτα, και να ψάξει να βρει τι γνώση έχει παραχθεί, η οποία γνώση βέβαια, να υλοποιείται σε συγκεκριμένα προϊόντα και πόσο γρήγορα αυτά. Και το αποτέλεσμα μιας μελέτης που είχε γίνει το '90.

Οι επιστημονικές κατηγορίες πιθανής επιχειρηματικής δραστηριότητας είναι: Υλικά, εφαρμοσμένες επιστήμες, πληροφορική, ηλεκτρονικά και αυτό κάθε εξής. Η μελέτη έκανε μία ταξινόμηση, για ποια προϊόντα μπορεί να βγουν και πόσο γρήγορα

προς τα έξω. Μηδέν μέχρι 2 χρόνια, ανάλογα με την κατηγορία, όπως βλέπετε εκεί. Αυτό φυσικά τα προϊόντα αντιπροσώπευαν ερευνητικές δραστηριότητες. Στη συνέχεια, η δουλειά του Πάρκου ήταν να πάει να βρει τους ανθρώπους αυτούς και να τους βοηθήσει. Μερικές απ' αυτές τις προσπάθειες, σας έδειξα, αρχίζουν τώρα να υλοποιούνται.

Βεβαίως, εδώ θα επισημάνω το πρόβλημα που υπάρχει τουλάχιστον σ' εμάς, από την έλλειψη κτιριακής υποδομής, το οποίο ίσως απαντάει και στο ερώτημα που έθεσε και ο κ. Λουκίσσας, τι θα συμβουλευάμε σ' εμάς. Νομίζω ότι το Πάρκο που φτιάχεται στο Βόλο, έχει την ιδιαιτερότητά του. Ποια είναι η ιδιαιτερότητα; Τόσο στην Κρήτη, όσο στην Πάτρα ή τη Θεσσαλονίκη, που πρωτοϊδρύθηκαν τα Πάρκα, υπήρχε ένα διαφορετικό περιβάλλον. Δηλαδή υπήρχε μία παράδοση, έρευνας και τεχνολογίας, η οποία ήταν, από τα δύο Ινστιτούτα τουλάχιστον, που έχουμε εμείς στην Πάτρα, τα 5 Ινστιτούτα του είναι κάτω στην Κρήτη, ή το Ινστιτούτο που έχουν στη Θεσσαλονίκη και κυρίως το Πανεπιστήμιο, που ήταν η πρώτη δεξαμενή. Άρα λοιπόν αυτό είναι, που διαφοροποιεί τον Βόλο.

Εδώ έχετε μικρότερη παράδοση. Το Πανεπιστήμιό είναι καινούριο, η ΕΒΕΤΑΜ που αναλαμβάνει την υλοποίηση πάλι είναι σχετικά καινούρια, αλλά σε καμία περίπτωση αυτό δεν προδικάζει, δεν είναι αρνητικό στοιχείο. Αυτό έχετε, μ' αυτό θα πρέπει να προχωρήσετε.

Θα χρειαστείτε οπωσδήποτε την κτιριακή υποδομή και κυρίως θα χρειαστείτε τη συμμετοχή από τους διάφορους φορείς, οι οποίοι τους ακούσαμε εδώ και εμείς μ' ευχαρίστηση, διότι με πολύ μεγάλη προθυμία σας υποστηρίζουν. Νομίζω ότι είσαστε πολύ τυχεροί και πρέπει να την εκμεταλλευθείτε αυτή την υποστήριξη και να προχωρήσετε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Κάτι σ' αυτό που είπε ο κ. Κουτσούκος, πληροφοριακά σας αναφέρω, ότι η Σοφία Αντίπολις όταν ξεκίνησε, δεν υπήρχε πανεπιστήμιο στην περιοχή. Και στην συνέχεια, ήρθαν παραρτήματα Πανεπιστημίου από το Παρίσι, και από άλλες περιοχές και εγκαταστάθηκαν εκεί. Και το Πολυτεχνείο και το Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, είναι ευπρόσδεκτοι να έρθουν στον Βόλο, και να ανοίξουν παραρτήματα, ότι ώρα θέλετε, νομίζω ο Δήμαρχος θα σας δώσει γη να αναπτυχθείτε κι εδώ.

ΤΖΑΜΤΖΗΣ

Δε θα μπω στον πειρασμό, όπως είπα από την πρώτη μου ομιλία, να μιλήσω περί των προοπτικών και των προβλημάτων. Νομίζω ότι η δική μας η πρωτοβουλία πολύ λιγότερο, σε σχέση με τους άλλους συναδέλφους, μπορεί να μιλήσει επί τέτοιων θεμάτων. Ένα σημείο όμως, το οποίο πραγματικά θάθελα να τονίσω, είναι το εξής. Πραγματικά η υποστήριξη των φορέων της πόλης, στην πρωτοβουλία του Τεχνολογικού Πάρκου Βόλου, ήταν πάρα πολύ μεγάλη. Θάλεγα ότι ήταν ορμητική, από την εξής έννοια. Ότι μερικές φορές, εναποθέτουμε στην αγωνία μας, όπως είπε και ο κ. Δήμαρχος, προσδοκίες στο Τεχνολογικό Πάρκο, που από μόνο του δεν μπορεί να λύσει. Κι αυτό φαίνεται και από το πνεύμα των ερωτήσεων, που απευθύνθηκαν προς τους εισηγητές.

Προφανώς το Τεχνολογικό Πάρκο, δεν μπορεί να λύσει κανένα πρόβλημα ανεργίας. Κανένα Τεχνολογικό Πάρκο δεν ευαγγελίστηκε ποτέ, ότι μπορεί να λύσει το πρόβλημα της ανεργίας μιας περιοχής. Εάν αυτό δεν μπορούν να το λύσουν οι μεγάλες βιομηχανίες με καινούριες επενδύσεις, πολύ περισσότερο δεν μπορεί να το λύσει ένα Τεχνολογικό Πάρκο. Το Τεχνολογικό Πάρκο, είναι ένας κρίκος, σε μία

σειρά ενεργειών και μία σειρά στρατηγικών, οι οποίες όλες μαζί προχωρούν και έχουν μία κατεύθυνση, την ανάπτυξη. Δεν είναι δυνατόν αφ' εαυτού, το Τεχνολογικό Πάρκο, εάν υπάρχει έλλειψη πρωτοβουλιών ή εμπόδια σ' όλες τις άλλες απαραίτητες παραμέτρους, να παίξει τον ρόλο, ν' αντικαταστήσει όλους τους υπόλοιπους, και να φέρει από μόνο του την ανάπτυξη σε μία περιοχή. Άλλωστε, όσο και αν διαφοροποιούνται τα Τεχνολογικά Πάρκα, νομίζω ότι ένας καθολικός ορισμός είναι ο εξής: ότι είναι μία πρωτοβουλία, η οποία αναπτύσσεται στην αυλή ενός ερευνητικού φορέα και φιλοδοξεί να προσελκύσει επιχειρήσεις, που έχουν τα ίδια ερευνητικά ενδιαφέροντα με το φορέα που φιλοξενεί το Ερευνητικό Πάρκο. Εάν δεχθούμε ότι αυτό είναι Τεχνολογικό Πάρκο, νομίζω ότι ένα πάρα πολύ μεγάλο μέρος των προβληματισμών και των ερωτημάτων δεν θα απευθυνόταν στο Τεχνολογικό Πάρκο αλλά ίσως στην έλλειψη γενικότερων στρατηγικών που υπάρχουν σ' αυτό το χώρο σ' ότι αφορά την ανάπτυξη.

Θάθελα επίσης να διορθώσω κάτι το οποίο προηλθε από μία τοποθέτηση του κ. Σιώτη και αφορά τον προϋπολογισμό του Τεχνολογικού Πάρκου Βόλου. Έχει δίκιο, ούτε εμείς υπονοούμε ότι ένα ημιτελές κτίριο 600 τετραγωνικών, θέλει 150 εκατομμύρια. Περιλαμβάνουμε μέσα στο κονδύλι αυτό, όλες τις υποδομές, όλες τις μελέτες και τον αναγκαίο εξοπλισμό. Και επομένως, δεν είναι μόνον αποκατάσταση ενός κτιρίου, είναι και όλα τα υπόλοιπα.

ΔΕΡΒΕΝΗΣ

Ευχαριστώ κύριε πρόεδρε. Είπατε κύριε Τζαμτζή, ότι το Τεχνολογικό Πάρκο, έρχεται να αξιοποιήσει ένα Ερευνητικό κέντρο και να εισπράξει όφελος από τις δραστηριότητες του υπάρχοντος Ερευνητικού Κέντρου. Έχω τελείως διαφορετική αντίληψη περί Τεχνολογικού Πάρκου, απ' αυτό ακριβώς. Έχω την αντίληψη, ότι το Τεχνολογικό Πάρκο, είναι ένα αναπτυξιακό εργαλείο, σ' αυτό συμφωνήσαμε όλοι το οποίο πρέπει να αξιοποιήσει εκατέρωθεν τις δυνατότητες της έρευνας και της τεχνολογίας, και της δυνατότητας βιομηχανικής αξιοποίησης αυτών των προϊόντων. Ανεξάρτητα αν οι φορείς της έρευνας - τεχνολογίας, βρίσκονται στην αυλή του Τεχνολογικού Πάρκου, ή αν το Τεχνολογικό Πάρκο θα γίνει ο ενδιάμεσος φορέας, ο κρίκος που πολλοί είπατε, για να μεταφέρει αυτή την τεχνολογία, από κάπου αλλού, που θα είναι πιο μακριά.

Φοβάμαι λοιπόν, ότι άμα πάμε στη λογική, ότι επειδή εμείς έχουμε εδώ το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας με τα συγκεκριμένα τμήματα και επειδή έχουμε την EBETAM με την συγκεκριμένη έρευνα στη μεταλλουργία και στα υλικά, αυτούς τους τομείς θ' αναπτύξουμε, τότε νομίζω κάνουμε λάθος. Εάν θέλουμε να είναι εργαλείο ανάπτυξης το Τεχνολογικό Πάρκο, πρέπει να δούμε ποιες είναι οι ανάγκες προσέγγισης στην έρευνα και στην Τεχνολογία, των δυναμικών κλάδων της περιοχής, κι αυτούς να εξυπηρετήσει το Τεχνολογικό Πάρκο. Ενδεχόμενα να καταλήξουμε και έχουν καταλήξει οι μελέτες σκοπιμότητας, σε μερικά τέτοια συμπεράσματα. Ότι για παράδειγμα, ο κλάδος που θέλει ενίσχυση, είναι ο τουρισμός, κλάδο τον οποίο ούτε η EBETAM μπορεί να εξυπηρετήσει, ούτε ενδεχομένως το Πανεπιστήμιο. Κατα συνέπεια, θα πρέπει ο φορέας του Τεχνολογικού Πάρκου, να βρει ποιες ερευνητικές Οργανισμούς, στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό, θα μπορέσει να παρέχει υπηρεσίες έρευνας και τεχνολογίας, στις τουριστικές επιχειρήσεις, που εμείς θέλουμε ν' αναπτύξουμε. Αυτή πιστεύω, πρέπει να είναι η φιλοσοφία προσέγγισης στο χαρακτήρα και στην κατεύθυνση του Τεχνολογικού Πάρκου.

Άλλωστε έχω την εντύπωση ότι επειδή αυτό πραγματικά είναι και αυτό που λέγαμε το πρωί, η προσέγγιση από την σκοπιά της ζήτησης και όχι από τη σκοπιά της

προσφοράς. Σ' αυτό συμφωνήσαμε όλοι νομίζω. Κι αυτό είναι ένα βήμα, που κάνει η μελέτη, που καταθέσαμε στο πρόγραμμα RITTS. Λέει ότι η μελέτη θα βρει δίκτυα αετοπράζ τεχνογνωσίας, θα καταγράψει, δεν έχουμε εδώ κάποιον από την ομάδα που θα δουλέψει στο πρόγραμμα αυτό, ανάγκες των υπάρχουσών εδώ βιοτεχνιών ή αποικονδηότε άλλων οικονομικών δραστηριοτήτων, θα δει τις αντίστοιχες προσφορές, από έρευνα και τεχνολογία, που υπάρχουν στην Ελλάδα και σ' όλο τον κόσμο και θα δει με ποιο τρόπο θα τα συνδέσει.

Ήδη έχουμε προχωρήσει ένα βήμα και οι ερωτήσεις για το πώς προχωράμε σ' αυτό βεβαίως είναι εύλογες, αλλά ήδη υπάρχει μία απάντηση, θα γίνει μία μελέτη, η οποία θα κρατήσει ένα χρόνο και ουσιαστικά θα δώσει κάποιες απαντήσεις και σ' αυτά τα ζητήματα. Έτσι λοιπόν, πιστεύω, ότι πρέπει να το προσεγγίσουμε κατά την γνώμη μου, την ανάπτυξη του Τεχνολογικού Πάρκου και μ' αυτή την έννοια, θα πρέπει, ποια προτεραιότητα θα δώσουμε ενδεχομένως στα κεφάλαια, τα οποία έχουμε στην διάθεσή μας, και θάλεγα ότι να το ξαναδούμε, εάν αξίζει τον κόπο, αυτά τα χρήματα που έχουμε στη διάθεσή μας, τώρα να πάνε όλα σε κτιριακές εγκαταστάσεις, ή να πάνε κάποια σε κτιριακές εγκαταστάσεις και κάποια να πάνε σε άλλες δράσεις προσέλευσης επιχειρήσεων ή μάρκετινγκ, ή δεν ξέρω εγώ, τις οποίες θα δούμε και θα εκτιμήσουμε. Ευχαριστώ.

ΟΜΙΛΗΤΗΣ

Και' αρχής, θέλω να συμφωνήσω με την προηγούμενη τοποθέτηση και θάθελα να απευθύνω μία ερώτηση σ' όλους τους εκπροσώπους των Πάρκων, σχετικά με το αν η δημιουργία των Πάρκων χρησιμοποιήσε σαν συγκριτικό πλεονέκτημα, την ύπαρξη μόνον των Πανεπιστημίων και της παραγωγής γνώσης, χωρίς να κοιτά τίποτε άλλο, πράγμα το οποίο διαφάνηκε μόνο από τον κ. Κυριακίδη. Δηλαδή εξέφρασε τουλάχιστο το πως το Τεχνολογικό Πάρκο Κρήτης, χρησιμοποιεί πολύ έξυπνα άλλα συγκριτικά πλεονεκτήματα του χώρου, στον οποίο είναι εγκατεστημένο, πέρα από το Πανεπιστήμιο το οποίο παράγει γνώση, μας έδωσε το παράδειγμα με τη Φινλανδία, όπου εκεί γίνεται εκμετάλλευση του τόπου και βέβαια για τον τουρισμό, αυτό που αναφέρατε, για την προσέλκυση ανθρώπων προς στο Τεχνολογικό Πάρκο, είναι μία έξυπνη κίνηση.

Κι αυτό βέβαια, θέλω να το συνδυάσω και με το Τεχνολογικό Πάρκο Βόλου, διότι θα είναι πάρα πολύ σημαντικό για την ύπαρξή του και την εδραίωσή του στην κοινωνία, δεδομένου ότι θα πρέπει να δει και που υπερτερεί η περιοχή με την ευρύτερη έννοια του όρου και όχι ο Βόλος. Νομίζω ότι εδώ, ένα παράδειγμα, που θα μπορούσα να δώσω, είναι ότι ένας καλός συνδυασμός θα ήταν η εμπειρία που έχει ο Βόλος, όσον αφορά την μεταλλουργική του και τη μεταλλοτεχνική του βιομηχανία, από παράδοση και η άπειρη αγορά του 1,4 εκατ. Στρεμμάτων που έχει η Θεσσαλία, να να αναπτύξει τομείς, όπως η αγροτική τεχνολογία. Είναι μόνον ένα παράδειγμα. Και θα ήθελα να ρωτήσω τους άλλους εκπροσώπους των Πάρκων, πλην του κ. Κυριακίδη, ο οποίος το εξέφρασε, αν το μοναδικό συγκριτικό πλεονέκτημα, είναι μόνο το Πανεπιστήμιο ή χρησιμοποιούν και άλλα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Φ. Λουκίσσας)

Επιτρέψτε μου. Θα ήθελα και' αρχάς ν' αμυνθώ της ΕΒΕΤΑΜ και του κ. Γκαμτζή. Επειδή έχουμε δουλέψει πολύ καιρό μαζί και νομίζω το ότι είτε «η αυλή της ΕΒΕΤΑΜ», δεν εννοούσε όμως αυτό που ακούστηκε. Σίγουρα η ΕΒΕΤΑΜ βλέπει πολύ ευρύτερα το Πάρκο αυτό. Αλλά θ' αφήσω και τους ίδιους να μιλήσουν. Εκείνο που ήθελα να προσθέσω, είναι ότι, αν προσέξατε στην ομιλία μου, είδα το ρόλο του

Πανεπιστημίου, ευρύτερο από παροχή «παραδοσιακών» αν θέλετε υπηρεσιών, στη βιομηχανία. Τον τουρισμό εγώ τον βλέπω σαν βιομηχανία. Ίσως από τις καλύτερες που έχει αυτή η περιοχή, είναι αυτή η βιομηχανία. Έχουμε τις πρώτες ύλες και τα συγκριτικά πλεονεκτήματα. Λοιπόν το Πανεπιστήμιο μπορεί να προσφέρει υπηρεσίες σ' αυτό τον τομέα, και θέλω να βοηθήσω σ' αυτή την κατεύθυνση εγώ προσωπικά. Θα δώσω πράτα τον λόγο στον κ. Τζαμτζή, επειδή είναι θέμα και προσωπικό και στην συνέχεια, ο κ. Παναγόπουλος.

ΤΖΑΜΤΖΗΣ

Νομίζω ότι υπάρχει θέμα παρανόησης από τον κ. Δερβένη. Η τοποθέτηση που μου αποδίδεται ότι το Τεχνολογικό Πάρκο Βόλου θα είναι η αυλή της EBETAM δεν ελέγχθη. Το Τεχνολογικό Πάρκο όμως, από τη διεθνή εμπειρία και από την ελληνική εμπειρία, βλέπουμε ότι είναι απαραίτητο, να έχει πίσω του κάποιους ερευνητικούς φορείς κι αυτό το είπαν όλοι. Είπα στην εισήγησή μου το πρωί, ότι αυτοί οι φορείς για τη Θεσσαλία, είναι το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, το ΤΕΙ και η EBETAM. Από εκεί και πέρα, στην εισήγησή μου το πρωί, είπα ότι μία από τις κύριες δράσεις του Γραφείου Διασύνδεσης με τη Βιομηχανία, είναι η συγκέντρωση όλων των στοιχείων και η δημιουργία μιας Τράπεζας δεδομένων, που θα συγκεντρώσει όλους τους εμπειρογνώμονες κι όλο το διαθέσιμο εξοπλισμό της περιοχής.

Όλοι όσοι μίλησαν περί Τεχνολογικών Πάρκων, έθιξαν επίσης το θέμα της ανάπτυξης του δικτύου, μεταξύ των τεχνολογικών πάρκων. Συνεπώς το Τεχνολογικό Πάρκο, για να ξεκινήσει και να ξεπηδήσει, χρειάζεται κάποιους ερευνητικούς εκπαιδευτικούς φορείς, οι οποίοι καταλύουν αν θέλετε, την ανάπτυξη του Τεχνολογικού Πάρκου. Στη συνέχεια, το ίδιο το Τεχνολογικό Πάρκο, ακολουθεί μία δική του πορεία κι εξαρτάται αυτό κι από το ποιες εταιρείες θα ενταχθούν στο Τεχνολογικό Πάρκο, διότι και η ύπαρξη κάποιων εταιρειών, καλύπτει την προσέλευση άλλων εταιρειών.

Συνεπώς, νομίζω ότι σε καμία περίπτωση δεν ελέγχθη, τουλάχιστον από πλευράς EBETAM ή δεν υπονοήθηκε ότι το Τεχνολογικό Πάρκο, θα είναι κάποιο κλειστό σχήμα που θα λειτουργήσει στα πλαίσια και στην εμβέλεια της EBETAM. Αλλά από την άλλη πλευρά και στο σημείο αυτό επιμένω ότι τα Τεχνολογικά Πάρκα διεθνώς δεν είναι εκείνοι οι οργανισμοί, οι οποίοι από μόνοι τους μπορούν να πετύχουν την ανάπτυξη. Χρειάζονται πάρα πολλοί άλλοι παράμετροι και θα ήταν πάρα πολύ σημαντικό λάθος να εναποθέσουμε χωρίς να πάρουμε όλα τα απαραίτητα μέτρα όλες τις προσδοκίες για την ανάπτυξη της περιοχής στο Τεχνολογικό Πάρκο μόνο.

Κ. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ

Ήθελα στην ομιλία μου, να δάσω τη διάσταση του προβληματισμού στο Πολυτεχνείο. Δεν ανέπτυξα ούτε τα οικονομικά, ούτε το σχέδιο που έχουμε για το Πάρκο. Μπορώ όμως να σας πω δύο λόγια, γιατί τα ερωτήματα περιστρέφονται προς το σημείο αυτό. Ο υπολογισμός που έχουμε κάνει, για ν' αποκαταστήσουμε τα κτίρια και να συμπληρώσουμε την υποδομή, γιατί υπάρχει υποδομή (υποσταθμός, δίκτυο κ.λ.π), θέλει όμως συμπλήρωση, θέλει εκσυγχρονισμό, δουλεύουν μηχανήματα. Υπάρχουν τρεις περιστρεφόμενοι φούρνοι, ένας κατακόρυφος, που μπορούν να λειτουργήσουν σαν εργαστήριο, για πειράματα. Υπάρχει τεράστιος εξοπλισμός. Ήθελα να πω λοιπόν, από οικονομικής πλευράς, αυτό το πράγμα για να ολοκληρωθεί, θέλει γύρω στα 15 δισεκατομμύρια. Αλλά για να αρχίσει να δουλεύει οικονομικά αυτοδύναμα, δεν ξεπερνά τα 5 δισεκατομμύρια. Η ΑΓΕΤ έχει χρηματοδοτήσει το

έργο μόλις με 6 εκατομμύρια περιοχή της Αττικής. Πώς ξεκινήσαμε; Εμείς κατ' αρχής, θα είναι ένα Πάρκο, που βασίζεται αποκλειστικά στο Πανεπιστήμιο, δεν πιστεύω να έχουμε ανοίγματα όπως στην Κρήτη τουλάχιστο τα πρώτα χρόνια, μέχρι να αποκτήσει ο φορέας μία αυτοτέλεια. Πρόκειται δηλαδή για καθαρά πανεπιστημιακό.

Από μία πρόχειρη έρευνα που κάναμε μέσα στο Πολυτεχνείο, είδαμε ότι περίπου 5 έως 8% των διδακτορικών που κάνουμε, έχουν εμπορική αξία, μπορούν δηλαδή να πουληθούν σαν προϊόν έρευνας. Τα κείμενα, τα βιβλία των διδακτορικών είναι κείμενα «αντιπαθή», ουδείς τα διαβάζει, μερικές φορές ούτε η Επιτροπή που τα εξετάζει δεν τα διαβάζει, μόνο αυτός που το έγραψε το ξέρει ο άνθρωπος και πιθανόν ο επιβλέπων. Η μόνη δουλειά που θα έπρεπε να κάνουμε, για να μπορέσουμε να αναζητήσουμε αυτό το 5 έως 8% και να το προβάλλουμε για να το πουλήσουμε, αφού υπάρχει αξία εν δυνάμει, ήταν να έχουμε ένα χώρο να μπορούμε να το κάνουμε αυτό, να φτιάξουμε τη συσκευή που περιγράφεται μέσα στο διδακτορικό, αν πρόκειται για συσκευές που ένα μηχανουργείο μπορεί να φτιάξει. Επομένως πρόκειται βασικά, για μεταφορά τεχνολογίας, όσον αφορά το εμπορικό προϊόν της έρευνας που έχουμε, προς την βιομηχανία.

Δε θέλουμε να πουλήσουμε, να φτιάξουμε μονάδα εμείς ή να καθοδηγήσουμε. Αλλά σας λέμε, αυτό το διδακτορικό, αν πρόκειται για συσκευές που ένα μηχανουργείο μπορεί να φτιάξει. Επομένως πρόκειται βασικά, για μεταφορά τεχνολογίας, όσον αφορά το εμπορικό προϊόν της έρευνας που έχουμε, προς την βιομηχανία.

Δε θέλουμε να πουλήσουμε, να φτιάξουμε μονάδα εμείς ή να καθοδηγήσουμε. Αλλά σας λέμε, αυτό το διδακτορικό έχει αυτό, σας ενδιαφέρει, πουλιέται τόσο. Το άλλο θέμα, είναι, μόλις μπήκε η ιδέα στο Πολυτεχνείο για το Πάρκο Τεχνολογίας. Υπάρχει ένας Σύνδεσμος φίλων του Πολυτεχνείου, είναι παλιοί σπουδαστές του Πολυτεχνείου, οι οποίοι σήμερα είναι βιομήχανοι, ή στελέχη σε κατασκευαστικές εταιρείες. Αυτοί μόλις το έμαθαν, μόνοι του, μας έφεραν 10 μεγάλες επιχειρήσεις, οι οποίες θέλουν να έρθουν να εγκατασταθούν, να πληρώσουν ενοίκιο, να ενοικιάσουν χώρο και να κάνουν την μονάδα την οποία θέλουν. Αυτοί οι ίδιοι και το Πολυτεχνείο να λειτουργεί με τους καθηγητές του και το προσωπικό του, με τους φοιτητές και μεταπτυχιακούς, συμβουλευτικά. Εμείς δηλαδή προβλέπω να μην έχουμε πάνω από 5 ανθρώπους προσωπικό, αν θέλετε.

Έχουμε επιλέξει τους χώρους και οι επιχειρήσεις μας είπαν ότι εάν, οι αρχιτέκτονες, το Τμήμα Πολεοδομίας και το Υπουργείο Πολιτισμού, κάνουν τα σχέδια αποκατάστασης κάποιων κτιρίων, που δεν θα είναι το μουσείο βέβαια, εμείς δεχόμεθα να τα κατασκευάσουμε τα κτίρια αυτά. Αλλά να μην πληρώνουμε ενοίκιο, για 3, 4, 5 χρόνια. Έχουμε και τέτοιες προτάσεις, από συγκεκριμένους επιχειρηματίες. Οι επιχειρηματίες επιζητούν να εγκατασταθούν στο χώρο του Λαυρίου. Το θέλουν για τον αξής λόγο. Όταν λοιπόν ένας θέλει να κάνει μία πειραματική μονάδα και υπάρχουν 5, 6 απ' αυτούς, που θέλουν να κάνουν πειραματικές μονάδες και έχουν ανάγκη από 5-15 στρέμματα, για να τα αγοράσουν αυτά και να χτίσουν και να πάρουν άδεια βιομηχανικής εγκατάστασης, θέλουν υπολογίζω, περίπου 120 εκατομμύρια, για μία συγκεκριμένη περίπτωση. Εάν την κάνουν μέσα στο Πάρκο, είναι 20 εκατομμύρια, όλη η επένδυση.

Εάν δηλαδή μία εταιρεία, θέλει να κάνει έρευνα και ανάπτυξη, ύψους 120 εκατομμυρίων δροχμών, όπως θα το έκανε, θα έπαιρνε χώρο, θα έχτιζε το κτίριο, θα εφτιοχνε την μονάδα κτλ., εάν έρθει στο Πάρκο του Λαυρίου, θα του στοιχίσει 20 εκατομμύρια, μαζί με τις επιδοτήσεις. Αυτό αποδεικνύεται αριθμητικά και το έχουν

υπολογίσει και οι ίδιοι, το έχουμε υπολογίσει και εμείς. Μέσα στην Αττική. Παράλληλα ολοκληρώνεται το λιμάνι του Λαυρίου. Σχετικά με το άλλο ερώτημα. Στο Διοικητικό Συμβούλιο του Πάρκου το οποίο έχουμε προτείνει και είναι υπό έγκριση τώρα, συμμετέχει και το Εργατικό Κέντρο Λαυρίου. Ζητήσαμε δε από τον Σύλλογο Ελλήνων Βιομηχάνων, να συμμετέχει ενεργά, γιατί είναι και ο ΣΕΒ μέσα στο Διοικητικό Συμβούλιο του Πάρκου μας, να επιλέγει όμως μέλος, που να ανήκει στους «Φίλους του Πολυτεχνείου», που είναι αρκετοί και το εδέχθησαν.

Το μεγάλο και σημαντικό ερώτημα, πιστεύω, στο οποίο τουλάχιστο στην αρχή της ομιλίας μου προσπάθησα να απαντήσω, ήταν το ερώτημα του κ. Βλάχου, που έλεγε τι προσφέρει τελικά ένα Πάρκο, σε μία περιοχή στενή ή ευρύτατη. Εμείς νομίζουμε, ότι έχουμε την υποχρέωση να προσφέρουμε το εξής πράγμα. Πέραν των οικονομικών και δεν τα θεωρούμε πρωτεύοντα, νομίζουμε ότι η Ελλάδα εξελίσσεται σε μία χώρα αντιεπιστημονική, αντιθεωρητική, αν θέλετε. Διαφωνώ, με το ότι υπάρχει πολλή θεωρία και δεν υπάρχει πράξη. Υπάρχουν αυτοσχέδια πράγματα που δεν είναι θεωρίες. Υπάρχουν απόψεις και σχήματα, αλλά δεν υπάρχουν θεωρίες, η θεωρία είναι δομημένο πράγμα. Λοιπόν, νομίζουμε ότι ο μαθητής, ο φοιτητής, το κοινό το ελληνικό, βομβαρδίζεται από απόψεις ιδέες, ιδανικά που έχουν στη βάση τους αντιεπιστημονικό χαρακτήρα.

Πιστεύουμε λοιπόν, σε συνδυασμό με το Μουσείο, θα ολοκληρώνονται σε μία πρωτοβουλία καλλιέργειας του επιστημονικού πνεύματος αντιμετώπισης των πραγμάτων. Τέλος, για τα οικονομικά στοιχεία, να σας πω ότι το ποσό των 3,6 δις, το έδωσε η Περιφέρεια. Το πρόγραμμα, το ίδιο ακριβώς, απερρίφθη από την Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Μπορείτε να μου απαντήσετε σε μία απορία που έχω για το Πάρκο του Λαυρίου. Πέρα από τον ρομαντισμό, που είναι αξιοεβαστος στόχος, γιατί δεν θα μπορούσατε να ανοίξετε αυτά τα εκκολαπτήρια για τους φοιτητές μέσα στην Πολυτεχνειούπολη του Ζωγράφου;

Κ. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ

Κοιτάξτε του Ζωγράφου, έχει το εξής. Υπάρχει πάλι μέσα στο Πολυτεχνείο μία ιστορία, υπάρχει το περίφημο άσυλο. Λοιπόν δεν θέλουμε να μπαίνουν άλλες λειτουργίες, πέραν της εκπαίδευσης και της έρευνας των εργαστηρίων και δεν θέλουμε να μπαίνουν και άλλοι άνθρωποι, να αναπτύσσουν δραστηριότητες. Και θέλουμε και ο καθηγητής να παραμένει καθηγητής.

Εάν ένας καθηγητής έχει μία καταπληκτική ιδέα να την προωθήσει, μπορεί να πάψει να διδάσκει, ή να πάψει να κάνει έρευνα μέσα στο εργαστήριο ώστε να κάνει την ιδέα αυτή εμπορεύσιμη. Αλλιώς, μπορεί να την πευλήσει, ή μπορεί το Πολυτεχνείο με τη σκέπη του ερευνητικού προγράμματος, να την καλλιεργήσει, στον βαθμό που το Πολυτεχνείο θέλει και ο καθηγητής δέχεται. Δε θέλουμε αυτό το πράγμα. Αν προσέξετε λιγάκι, η Επιτροπή Έρευνας του Πολυτεχνείου, παρ' όλο που έχει την ευχέρεια της αυτοτέλειας, όπως το περίφημο Διάταγμα δίδει, υπάρχει στην Σύγκλητο, δεν μπορεί να κάνει καμία εκταμίευση και καμία αποδοχή χρημάτων, αν δεν έχει πρώτα έγκριση της Συγκλήτου. Αυτό βέβαια δεν μας εμπόδισε, να έχουμε μία τρομερή ανάπτυξη. Αλλά είναι μία ανάπτυξη αυτού του τύπου. Και πάλι, ήθελα να σας πω ότι κι αυτό ακόμα που σας λέω, είναι υπό προβληματισμό, δεν είναι εύκολο πράγμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Το ρωτάω αυτό, γιατί ξέρετε στο Πανεπιστήμιο Stanford του Silicon Valley ξεκίνησε ακριβώς μέσα στο Πανεπιστήμιο υπήρχε ένας χώρος ο οποίος ήταν αλάνα και ειπανε ας δώσουμε κάποιο χώρο σε κάποιους φοιτητές να αρχίσουν να δουλεύουν. Εκτός αν δεν το επιτρέπει το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο του Πολυτεχνείου.

Κ. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ

Θέλω να υποστηρίξω ότι στον χώρο αυτό, που δεν μπαίνει αστυνομία, τα πράγματα δεν πάνε πολύ άσχημα.

Α. ΚΟΖΑΝΙΤΗΣ

Δεν ξέρω, εάν θέλετε να ακούσετε μια γνώμη ενός ανθρώπου της παραγωγής. Είμαι διευθυντής μίας βιομηχανίας τροφίμων του Βόλου, κατά την γνώμη μου καλά οργανωμένης. Όση ώρα λοιπόν άκουγα τους κυρίους εισηγητές, προσπαθούσα να θέσω το ερώτημα που μπορούσα εγώ να χρησιμοποιήσω τις γνώσεις, ενός Τεχνολογικού Πάρκου. Σ' όσες ερωτήσεις ετέθησαν προσπάθησα να τα' απαντήσει ο εαυτός μου. Μπήκα στη θέση ενός απλού μηχανοτεχνίτη, ή ενός βιοτέχνη, που θα ήθελε να κατασκευάσει ένα μηχάνημα, π.χ. έναν θρυμματιστή κλαδιών. Και εδώ θα χρειαστεί μεταξύ των άλλων, ασφαλώς και ένα μαχαίρι κοπής. Εκεί θα πρέπει να ξέρω, εγώ ο κατασκευαστής, ο οποίος όμως δεν έχω γνώσεις, τι σκληρότητα πρέπει να έχει το μαχαίρι, τι στροφές πρέπει να δώσει στο μηχάνημα. Η EBETAM πιθανώς θα μπορούσε να μου δώσει την απάντηση. Μετά πήρα την θέση, πάλι νοερά, ενός απλού γεωργού, που έχει ένα θερμοκήπιο και καλλιεργεί γαρδένιες. Και είπα, ότι εγώ ξέρω να καλλιεργώ μόνο γαρδένιες. Όταν κατεβαίνω όμως στην αγορά, βλέπω μία πληθώρα άλλων λουλουδιών. Εκεί πάλι, η απάντηση ήρθε μόνη της και μου είπε, ναι, στο Πανεπιστήμιο υπάρχει το τμήμα Γεωπονίας, θα μπορούσε λοιπόν μέσω του τεχνολογικού Πάρκου πιθανώς να με βοηθήσουν. Δεν ξέρω λοιπόν μ' αυτά τα τρία παραδείγματα αν σας έδωσα να καταλάβετε τι περιμένει ένας απλός άνθρωπος, από ένα Τεχνολογικό Πάρκο.

Ε. ΣΙΓΓΑΝΟΣ

Κάτι απαντήσεις χρωστάω, αλλά φοβάμαι ότι πέρασε αρκετή ώρα και ξεχαστήκανε τα ερωτήματα. Εν πάσει περιπτώσει όμως, εγώ θα τις πω, γιατί οφείλω να δώσω τις απαντήσεις. Τέθηκε λοιπόν το θέμα, αν ο Σύνδεσμος Βιομηχανιών, θα βοηθήσει. Νομίζω η ομιλία μου ήταν σαφής. Βεβαίως ο Σύνδεσμος θα βοηθήσει, βεβαίως θέτει όλα τα μέσα που έχει στην διάθεσή του, την υποδομή που έχει δημιουργήσει στην διάθεση του Τεχνολογικού Πάρκου, αλλά από κει και πέρα βεβαίως δεν μπορεί να υποχρεώσει τα μέλη του, να χρησιμοποιούν το Τεχνολογικό Πάρκο. Θα συστήσει στα μέλη του, θα βοηθήσει ούτως ώστε να περάσει η αντίληψη, για τη χρησιμότητα του Τεχνολογικού Πάρκου, αλλά η ποιότητα των υπηρεσιών που θα προσφέρει το Τεχνολογικό Πάρκο και οι επιχειρήσεις που είναι εγκαταστημένες μέσα σ' αυτό, προδιαγράφουν την πορεία των σχέσεων, μεταξύ Τεχνολογικού Πάρκου και βιομηχανίας.

Ηθιλε επίσης, να κάνω μία παρατήρηση, σ' αυτά που είπε ο κ. Δήμαρχος. Οι μεγάλες επιχειρήσεις, συχνά έχουν Ερευνητικά Κέντρα. Συνήθως όμως τα Ερευνητικά Κέντρα έχουν ένα πεδίο στο οποίο εξειδικεύονται και το οποίο είναι ο τομέας, στον οποίο εξειδικεύεται η βιομηχανία. Από κει και πέρα, όμως, υπάρχουν ένα σωρό ανάγκες, που σχετίζονται με την παραγωγική τους δραστηριότητα και οι οποίες δεν εμπίπτουν στην εξειδίκευση του Ερευνητικού Κέντρου που τυχόν έχουν,

αν έχουν. Επομένως κάποιες επιχειρήσεις, που θα δουλεύανε στο Τεχνολογικό Πάρκο και οι οποίες θα μπορούσαν να προσφέρουν υπηρεσίες τέτοιες, θα καλύπτανε τις ανάγκες των μεγάλων βιομηχανιών. Νομίζω ότι θα είχαν αντικείμενο και θα υπάρχει πεδίο συνεργασίας, μεγάλο. Αυτά ήθελα να πω, δεν νομίζω ότι ξεχάσα κάτι.

Δ. ΔΕΣΥΠΡΗΣ

Επειδή από το πρωί ακούγονται κάποια νούμερα τουλάχιστον, σχετικά με την Γενική Γραμματεία, θα ήθελα να πω το εξής. Ότι μέσα στο ποσό που δόθηκε στα Τεχνολογικά Πάρκα, ήταν και μία ανάπτυξη της ερευνητικής υποδομής τους. Θέλω να θυμίσω στον κ. Παναγόπουλο, ότι δόθηκαν 500 εκατομμύρια για υποδομή του Πολυτεχνείου, για τον υπερυπολογιστή και εντέσσεται στην υποδομή του Ερευνητικού Ιδρύματος που θα υποστηρίξει το Πάρκο. Και στο Δημόκριτο έχουν δοθεί 3 δις, μέσα πάλι από το ΕΠΕΤ, για ενίσχυση της υποδομής του Δημόκριτου, πέρα από τα 300 εκατομμύρια του Πάρκου. Πέρα απ' αυτό, έχω την αίσθηση, ότι μερικοί περιμένουν το Τεχνολογικό Πάρκο του Εόλου, σαν τον μεσσία, που θα λύσει πάρα πολλά προβλήματα. Θα πρότεινε, να μην υπάρχει αυτή η αίσθηση, μήπως υπάρξει μία σύντομη απογοήτευση. Δεν είναι μέσο ούτε μέτρο κοινωνικής πολιτικής το Τεχνολογικό Πάρκο. Πιστεύω, είναι ένα μέτρο που θα αναπτύξει βέβαια την περιοχή ποιοτικά προς τις μεγάλες επιχειρήσεις που ακούστηκε ότι ίσως δεν έχουν σκοπό να μπουν στο Πάρκο. Η μεγαλύτερη, ας πούμε βοήθεια θα ήταν εάν αυτές οι εταιρείες έχουν συνεργασίες με άλλες μικρότερες και θέλουν μέσω κάποιων προσέγγισης προς αυτές, να τις αναβαθμίσουν, ώστε να μπορούν να τους παρέχουν καλύτερες υπηρεσίες, είτε είναι υποκατασκευαστές, είτε κάτι άλλο. Ευχαριστώ.

Κ. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ

Δεν το θεωρώ σκόπιμο να κάνω μία συζήτηση επί των θεμάτων αυτών, απλώς λέω ότι τουλάχιστον η δική μου εντύπωση, είναι ότι τα χρήματα αυτά πράγματι τα πήρε το Πολυτεχνείο από την Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας, καμιά αμφιβολία. Λοιπόν, αυτά τα λεφτά δόθηκαν πράγματι για την υποδομή του Πολυτεχνείου, όχι όμως για το Πάρκο του Πολυτεχνείου στο Λαύριο. Και να πούμε δύο λόγια ακόμα, μια και μπήκε το θέμα. Το Πολυτεχνείο έχει διατυπώσει πάρα πολλά αιτήματα για χρήματα από την Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας, για το Λαύριο, σαν Πάρκο. Και έχουν απορριφθεί όλα, εκτός από ένα που ενεκρίθη επί της εποχής του Θεοχάρη. Πηγαίναμε να τα εισπρόξουμε και μας λέγανε περάστε αύριο, και τα λοιπά, είναι ιστορία ολοκληρη, την ξέρει ο κ. Χριστοδουλάκης. Ο κ. Χριστοδουλάκης μας έδωσε για πρώτη φορά, τα 6 αυτά εκατομμύρια. Τα άλλα χρήματα που δόθηκαν, είναι πράγματι έτσι όπως λητε, αλλά δεν δόθηκαν για το Τεχνολογικό Πάρκο Λαυρίου. Δόθηκαν για την υποδομή του Ιδρύματος.

Χ. ΑΝΔΡΙΩΤΗΣ

Έχω μία πολύ σύντομη ερώτηση. Ο κ. Κυρακίδης αναφέρθηκε στο θέμα συγκρότησης κάποιου Οργανισμού, Συνδέσμου (Association) απ' ότι κατάλαβα, σε επίπεδο Πάρκων. Θα ήθελα να ρωτήσω που βρίσκεται αυτή η πρωτοβουλία, πως έχει διατυπωθεί σαν ιδέα και τι στόχο έχει.

ΚΟΥΤΣΟΥΚΟΣ

Θα ήθελα να απαντήσω μόνο στον κ. Σπηλιώτη, στ' άλλα έχω απαντήσει, ως προς τις δραστηριότητες του Επιστημονικού Πάρκου Πατρών. Βέβαια το ξείνημα των νέων επιχειρήσεων (spin off) γίνεται μέσα από τις δραστηριότητες του

Πανεπιστημίου και των Τεχνολογικών Ινστιτούτων, τα οποία έχουμε. Ωστόσο όμως δεν παραμένει εκεί, οι δραστηριότητες διευρύνονται, εκμεταλλευόμενοι ακριβώς την ιδιαιτερότητα της περιοχής, όπως είναι η διασυννοριακότητά της με την Δυτική Ευρώπη, με την Ιταλία, αλλά και με την Μεσόγειο. Το Νοέμβριο, είχαμε οργανώσει και ένα φεστιβάλ μάλιστα, στο οποίο είχαν έρθει και εκπρόσωποι από τις μεσογειακές χώρες, και ήδη συμμετέχουμε και στο πρόγραμμα NEDPLUS που έχει ακριβώς έναν τέτοιο στόχο, συνδέσεως των μεσογειακών χωρών.

Γ. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ

Δύο πράγματα θέλω να πω. Το ένα είναι η απάντηση για τον Σύνδεσμο που ρωτήσατε. Νομίζω ότι είμαστε εν τω γεννάσθαι αυτή τη στιγμή, δηλαδή έχουμε πάρει ένα καταστατικό από κάποιον νομικό Σύμβουλο, ο οποίος προτείνει μία μη κερδοσκοπική εταιρεία, υπάρχουν άλλες προτάσεις από άλλα Πάρκα και είμαστε στη φάση της διαμόρφωσης, αλλά θα γίνει πολύ σύντομα, γιατί το θεωρούμε σαν εργαλείο, αν θέλετε, για να δημιουργήσουμε ένα Σύνδεσμο από Τεχνολογικά Πάρκα. Το θέλουμε για την εξωτερική προβολή των Πάρκων της Ελλάδος. Βλέπουμε άλλα Πάρκα σε άλλες χώρες και έχουν ένα Σύνδεσμο. Εμείς δεν το έχουμε ακόμα εδώ και αν θέλετε, η μόνη προβολή μας είναι η συμμετοχή μας στο διεθνή Οργανισμό Τεχνολογικών Πάρκων, στον οποίο είμαι κι εγώ μέλος από πλευράς Ελληνικών Τεχνολογικών Πάρκων. Αλλά, δεν έχουμε αυτή τη στιγμή, ένα θεσμοθετημένο όργανο. Το μοντέλο, δεν ξέρω αν θα είναι Σύνδεσμος, ή αν θα είναι μη κερδοσκοπική εταιρεία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Υπάρχει μία πρόταση ενός μοντέλου, από τον κ. Κόνσολα, που είχε παρουσιαστεί στο Πάντειο αν θυμόσαστε, την τελευταία φορά που συναντηθήκαμε.

Γ. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ

Η οποία όμως δεν προχώρησε, για κάποιο λόγο. Τώρα το δεύτερο, που ήθελα να πω, είναι αυτή, η ερώτηση, σχετικά με το πού πήγαν τα λεφτά, που η Γενική Γραμματεία έδωσε. Πάνω σ' αυτό θα ήθελα να πω τα εξής:

Η δική μου η εμπειρία, μέχρι στιγμής, δημιουργήθηκε από τις επισκέψεις και σ' άλλα Τεχνολογικά Πάρκα σ' άλλες χώρες. Δεν έχω δει πουθενά αλλού κάποιο κρατικό φορέα, Γενικός Γραμματέας ή κάτι τέτοιο, να μπαίνουν τόσο ζεστά και ν' αγκαλιάζουν τόσο ζεστά και να προσφέρουν τόση βοήθεια από τον προϋπολογισμό ή από ερευνητικά προγράμματα, για Τεχνολογικά Πάρκα. Δηλαδή ας μην μπαίνουμε στο ποιος πήρε πόσα και που έγιναν τι. Τη στιγμή που αλλού, τέτοιες πρωτοβουλίες Τεχνολογικών Πάρκων, ήρθαν καθαρά από επιχειρηματικές δραστηριότητες, εταιρειών. Σας θυμίζω το Τεχνολογικό Πάρκο του Asto στο Μπέρμπιγχαμ, το οποίο οι εταιρείες οι ίδιες και οι άνθρωποι που ήταν μέσα στο Πανεπιστήμιο το στήσανε, χωρίς να έχουν πάρει καμία υποστήριξη από καμία κυβέρνηση.

Λοιπόν έχουμε μάθει, νομίζω στην Ελλάδα και είναι λίγο, αν θέλετε, άσχημο, το ότι καθετί, που έχει να κάνει με τέτοιες δραστηριότητες, θα πρέπει να έρχεται εκ των άνω. Δεν θα πρέπει εκεί να μαλώνουμε για το ποιος θα πάρει τι και πόσα. Λέγοντας όμως αυτό, πιστεύω ότι πραγματικά μία τέτοια δραστηριότητα, η οποία έχει και την κοινωνική της διάσταση, έχει και την αναπτυξιακή της διάσταση, θα πρέπει όντως, τουλάχιστον εν τω γεννάσθαι, να βοηθηθεί για 1, 2, 3 χρόνια, στην αρχή. Δεν

θα πρέπει όμως να φτιάχνουμε κρατικοδίαιτους φορείς. Αυτό εγώ δεν το δέχομαι και αν τυχόν τα Πάρκα πάρουν μία τέτοια μορφή, θα με βρουν κάθετα αντίθετο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Φ.Λουκίσσας)

Πάντως, ακόμα και στην Αμερική, η οποία είναι το πιο ακραίο όριο του φιλελευθερισμού και εκεί το κεντρικό κράτος και οι πολιτείες έχουν υποστηρίξει Τεχνολογικά Πάρκα, με κίνητρα, χρηματοδότησης. Το GOLDEN TRIANGLE της Βόρειας Καρολίνας για παράδειγμα, είναι πρωτοβουλία του κυβερνήτη της πολιτείας. Ο κ. Σταυρινός, νομίζω είναι ο τελευταίος ομιλητής, μα και ήταν και ο πρώτος, τον παρακαλώ να κλείσει την ημερίδα.

Β. ΣΤΑΥΡΙΝΟΣ

Ναι, νομίζω ότι φθάσαμε στο τέλος αυτής της μαμούθ ημερίδας. Εγώ δεν θέλω να συνοψίσω αυτή την ημερίδα, δεν είναι αυτές οι προθέσεις μου, άλλωστε θα βγουν και τα πρακτικά της ημερίδας, θα απομαγνητοφωνηθούν, θα βγει ένα τεύχος, και θα σας κοινοποιηθεί, με όλες τις τοποθετήσεις, τις παρεμβάσεις και ομιλίες που έγιναν. Κι αυτός είναι και ο στόχος της Οργανωτικής Επιτροπής. Πριν πω ένα μεγάλο ευχαριστώ, στους αγαπητούς εισηγητές της ημερίδας, δύο σκέψεις μόνον. Συγκρίνοντας τη σημερινή ημερίδα, με την ημερίδα που κάναμε πριν από 2,5 χρόνια η δική μου εντύπωση είναι ότι η σημερινή ημερίδα, δείχνει την ωριμότητα και την άνδρωση πλέον των Τεχνολογικών Πάρκων. Συγκρίνω τα Τεχνολογικά Πάρκα σήμερα, με τις τοποθετήσεις, έτσι όπως εμφανίστηκαν και τα Τεχνολογικά Πάρκα του '92, όπως εμφανίστηκαν τότε με τις εισηγήσεις. Η διαφορά, πιστέψτε με, επειδή παρακολούθησα τις δύο ημερίδες, είναι τρομακτική. Κι αυτό, νομίζω ότι ειμηνειάζει τις οποιοσδήποτε αμφιβολίες που είχαμε, γι' αυτήν την ημερίδα, γιατί υπήρχαν και αμφιβολίες με ποιο σκεπτικό. Ότι κάναμε πριν 2,5 χρόνια, ημερίδα τι καινούρια θα πούμε σήμερα; Και σήμερα πραγματικά, η εμπειρία, αυτή που μεταφέρεται στην σημερινή μας εκδήλωση, στα πρώτα βήματα του Τεχνολογικού Πάρκου ήταν ότι πολύτιμότερο, ότι θετικότερο και νομίζω, ότι στα πρώτα βήματα σήμερα του Τεχνολογικού Πάρκου Βόλου βοηθήσατε όσο δεν μπορείτε να φαντασιείτε. Εμείς τουλάχιστον βγήκαμε σοφότεροι σήμερα. Μπορεί, μέσα από την προσέγγιση του θέματος και βγάζοντας καινούριες συνιστώσες, να μπερδευτήκαμε λιγάκι περισσότερο, δείχνοντας τις καινούριες διαστάσεις του προβλήματος. Όμως, ο προβληματισμός μας πλέον, πάνω στο Τεχνολογικό Πάρκο, είναι πλουσιότερος και είναι και πιο δυναμικός. Μία υπενθύμιση μόνον, θα μπω σ' ένα πειρασμό, το κουβεντιάζαμε με τον κ. Κυριακίδη στο διάλειμμα, στο ιστορικό που αναφερε ο κ. Τζαμτζής. Και θέλω να το πω, για να φύγει και από μέσα μου. Ήταν Σεπτέμβρης του '91, όταν έγινε η κοινή σύσκεψη Διοικουσών Επιτροπών του ΤΕΕ, στον Αγ. Νικόλα Κρήτης. Εκεί, για πρώτη φορά ακούσαμε για το Τεχνολογικό Πάρκο, με παρέμβαση του κ. Κυριακίδη και ήταν το πρώτο ερέθισμα που πήραμε, σαν Τεχνικό Επιμελητήριο Μαγνησίας, για το Τεχνολογικό Πάρκο Βόλου. Γιατί μπήκε αμέσως το ερέθισμα σ' εμάς, και γιατί όχι στον Βόλο; Αμέσως μόλις ήρθαμε, ξεκινήσαμε, συστήσαμε την μόνιμη Επιτροπή Βιομηχανίας, το βάλαμε το θέμα, βγήκε στον αέρα για πρώτη φορά και φτάσαμε τον Ιούνιο του '92 και κάναμε την πρώτη μας ημερίδα. Νομίζω, ήταν καθοριστικός ο ρόλος σας κύριε Κυριακίδη, και οφείλω να το αναφέρω στην ημερίδα. Να κλείσω, πραγματικά ευχαριστώντας τους εισηγητές και τους αξιότιμους προσκεκλημένους μας. Ένα μεγάλο ευχαριστώ από τη Διοικούσα Επιτροπή του ΤΕΕ και από όλη την οργανωτική Επιτροπή.

Ν. ΒΛΑΧΟΣ

Να σας ευχαριστήσω ως Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΒΕΤΑΜ και ως μέλος της Διοικούσας Επιτροπής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας για την πηή που μας κάνατε, να πιρευρεθείτε στην ημερίδα. Θέλω να εκφράσω μία ευχή, να βγουν τα πρακτικά κύρια: Σταυρινέ, σύντομα, για να τα καταθέσουμε στον Γραμματέα Έρευνας και Τεχνολογίας, ο οποίος θέλει να μάθε αν τα Πάρκα της είναι μύθος ή αν είναι πραγματικότητα. Και κάνω λοιπόν την τελευταία ευχή, ας δουλέψουμε όλοι μαζί, να τα κίνουμε πραγματικότητα, τα έχει ανάγκη ο τόπος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Φ. Λουκίσσας)

Δεν θα μπορούσα να κλείσω καλύτερα από τον κ. Σταυρινό και τον κ. Βλάχο. Από μένα, για να δούμε εάν τα Τεχνολογικά Πάρκα είναι μύθος, θέλω να ας προσκαλέσω μετά από 2 χρόνια, να δούμε που θα βρίσκεται το Πάρκο του Βόλου. Και καλι σας ευχαριστώ όλους που ήρθατε, και ευχαριστώ ιδιαίτερα όσους δουλέψανε για την πραγματοποίηση αυτής της ημερίδας. Καλή σας νύχτα και προσέχετε στο ταξίδι, όσοι πηγαινέτε για την Αθήνα ή σε άλλες πόλεις. Γειά σας.